

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa angelica de casibus conscientiae

Angelus <Carletus>

[Nürnberg], 10. Feb. 1492

Ebrietas - Extrema unctio

[urn:nbn:de:bsz:31-300937](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300937)

Dubium.

tum ut heres soluat certum quid pro centenario. Limitat tamen idem Pa. hoc in ea que non habet unde aliunde uiuat. h. non mihi placet ista limitatio quia non accipit tale quid ratione lucri. h. ratione interesse lucri cessantis. ut puta quod potius uellet h. dotez ut eam implicaret in possessionibus uel alijs negotiationibus de quibus uerisimiliter tantum uel plus haberet. als si liceret. Et sic intelligo Jo. de Imo. in dicta de. ex graui. post Dat. d. Dat. qui tenent non licere sine usura. puta quia solum accipit ratione lucri.

29 **Q**uodrum uir licite accipiat possessiones in pignus pro dote soluenda. vide. j. usura. i. §. xxy.

ubium scdm Jfy. li. etbi. est motus indifferentis in utraque parte contradictiois. uel dic qd dubium est equalitas rationum peritiam scdm pbn.

1 **I**n dubijs ubi uersatur periculum anime semper tutior pars est eligenda. et in ipsis quod certius est tenendum. et quod sine periculo explicari potest. ita dicit Pa. in. c. inuenis. de spon.

2 **Q**uodrum in dubio debeamus interpretari ut potius quis non sit irregularis? R. ut colligo ex pa. i. c. cum tu fili ppositite. de testi. et in. c. ad audientiam. de homi. Aut loquimur in foro anime. et sic debemus interpretari irregularem. et sic de alijs. ubi dubitatur de aliquo delicto. uide glo. in. c. unico. de seru. in. or. fa. Sibi dicendum in foro quasi penitentiali. ut puta quod non agitur ad penam. pprie. h. ut a ministerio absteineat. aut ab alio in quo subesset peccatum. sicut in fetu matris monij. facit. c. significasti nobis. d. homi. et. d. c. in uenis. aut loquimur in foro penitioso. et sic debemus interpretari pro non matie. ubi agit de pena. puta quia celebrauit quod collatio non tenuit h. moni. quod in penis melior interpretatio est fienda. ut in regla i penis. et regula octia. li. vi. et idem die i exercitacione. et silibus.

3 **Q**uod sunt interpretanda ab alijs facta dubia priorior? R. c. estote misericordes. de re. iur. quod in meliore parte. uide. j. iudicium. §. xvij.

4 **W**erba dubia sunt accipienda scdm intentionem preferentis. ff. de re. iur. in ambiguis. et ut res potius ualeat quam pereat. c. abbate. de v. sig. als scdm eodem usum. c. dist. §. morem. uide s. castitas. §. i.

5 **I**n quo differt dubium ab opinione et fide et scientia. uide. j. opinio. in pn.

6 **I**n re dubia fidei auctas est requirenda romane ecclesie. xi. di. palam.

7 **I**n rebus ambiguis absolutum non dicitur esse iudicium xxxij. di. c. habuisse. imo quod dubium est in persona uel in facto. uel in iure. nullo modo finia est ferenda. xxx. q. v. iudicantem.

8 **N**on dicitur iteratum quod dubitatur factum. de presby. non bap. c. ueniens.

9 **D**ubio exite in iure matrimonij tutius est si statuta hominum dimittere copulatos quam dissuadere concubitos si statuta dei. c. h. et quadam. de testi.

uellum est pugna duorum. ut dicitur in c. monomachia. i. singula

re certamine. ij. q. v. et sit ad probationem alicuius rei ita ut qui uicerit probasse uideatur quod est prohibitum sub pena mortalis peccati. quod contra legem

dei ibi non temptabis dominum deum tuum. Dat. iij. et dicitur in. d. c. et ideo non solum offerens sed acceptans cum dantibus auxiliu. psilium uel fauorem et ualentibus prohibere et non prohibentibus peccat mortaliter. Ad ro. c. i. digni sunt morte qui presentunt. et non excusant ex consuetudine uel metu acceptantes. nisi ut infra dicam quod potius dicitur quam quilibet mala tolerare quam malo consentire decernat. xxxij. q. v. ita ne. nec obstat quod dauid cum golia exercuit. quod auctore spiritus sancti fecit sicut et sanfon. ut dicit glo. i. d. c. monomachiam. xxxij. q. v. si non licet.

Que pena est clericus in duello pugnantis? R. quod dicitur deponi. et est irregularis tamen episcopus potest dispensare. dummodo mors uel membrorum diminutio non interuenient. c. i. d. de. pu. in du. nec solum efficitur irregularis si ipse pugnat sed etiam si alium pro pugna re facit. ut in. c. ij. eo. ti. et quicquid hoc mandat confulit aut defendit si modo homicidium sequatur uel mutilatio. ut in dicto. c. ij. dispensat tamen episcopus cum clericus in beneficio. etiam habendo solum pro sustentatione. ut in dicto. c. ij. cum ibi non. dummodo non habeat curam animarum.

Sed nunquid ille qui cogitur a iudice tali modo. quod suspenditur quia habet eum pro comitatu nisi duellum suscipiat. possit suscipere cum sit innocens? R. diuersa fuit opinio. ut no. in. c. i. eo. ti. sed mihi placet quod talis coactus tali coactione licite suscipiat. et etiam in causa civili quando non imminet peribile periculum mortis. quod sicut licet se defendere et res suas et alia facere que de se non sunt mala. sic pugnare quod alio modo non potest euadere. facit. c. interfecisti. de homi.

Quodrum clericus qui reliquias afferunt pugilibus ad pugnandum sint irregulares si sequitur homicidium? R. si oino sine ipsis erant pugnaturi non erunt irregulares. alias sic. et sic intellige opiniones diuersas. et concolida scdm hanc distinctionem.

Quod dictum est de duello. Idem dicitur de iudicio aque feruentis uel ferri candentis. c. si. de pur. vul.

ebrietas est priuatio usus intellectus facta ad aliquod tempus ex immoderato potu uini. uel caliscumque alterius rei potabilis.

Quodrum ebrietas sit peccatum mortale? R. ut colligo ex Ale. in scda secunde. et gl. xxy. di. §. als ea de mu. et doc. ibidem. quod aut raro contingit aut assidue. Si raro sic distinguo: quod aut inebrians se agnoscat uini potentiam et suam completionem dispositam ad ebrietatem. et tunc magis uult ebrietatem incurrere. quam a potu abstinere. et sic est peccatum mortale. Aut inebrians se nescit uini potentiam et ignorat quod ex tali potu possit inebriari uel non aduertit et sic est nullum peccatum uel ueniale scdm excessum in potu et negligentiam in aduertendo. Si uero assidua sit ebrietas sic est mortale peccatum si propter iterationem actus quia multiplicatio actuum uenialium non auget in infinitum. h. quod non potest esse quod homo assidue inebrietur quin sciens et uolens ebrietatem incurrat. aut saltem omittat diligentiam quam debet adhibere de necessitate ne inebrietur cum beat tempus deliberationis ree

primendi motus veniales ne pcedant in regnum peccati. Ille vo qui pcurat vt quis inebriet cõiter mortaliter peccat siue sequat ebrietas siue nõ siue sit peccatõ mortale. in eo qui inebriat siue non qui cõsenti in damnũ notabile pxiimi.

2 ¶ Vtrum ppter sanitatẽ liceat inebriari? R. q. nõ siue peccato mortali. tam in opante q̃ in patiete sc̃ enter verũ est q̃ fm. s. Tho. sc̃da sc̃de. q. d. abv. v. potus qui esset supfluus sano nõ erit supfluus in firmo. puta. q. dat ei cã medicane ad puocandum vomitũ 7 siue peccato. qũ talis infirmitas id requirit. sed nõ vsq; ad ebrietatem.

3 ¶ Vtrum ebrietas excuset a peccato? R. q. excusat a tanto sed non a toto. Intellige quo ad penam. sed quo ad culpã excusat a toto qd̃ fecit in ebrietate ex quo est sine vsu totalis rõnis. 7 facit qd̃ no. xv. q. i. in. c. sane. 7. c. si quis insaniens. Quo vo ad penaz pa. in. c. q. diuersitatẽ. de concess. pben. tenet q. nõ imputat nisi id qd̃ ex culpa immediate pcedit. nõ qd̃ mediate. 7 facit qd̃ no. in. ter. 7 in glo. xiiij. q. v. de occidendis. 7 in. c. h. de testibz. vnde dicit q. licet quis excõdet ppter suã culpam nõ tũ imputat po stea ei q. bñficiũ non contulit infra tps̃ debitũ nisi fuerit i mora petende absolutõis. q. culpa nõ est cã immediata. sed excõcatio que est pena. sic in pposito licet sumptõ potus supflui fuerit culpa 7 cã immediata pñationis vsus rõnis. non tũ est cã immediata homicidij vel alterius qd̃ facit. 7 id nõ erit irregularis fm istã opi. Ri. tũ in. iij. di. xv. tenet q. erit irregularis 7 q. ei imputant ad penaz oia que sequũt. sed mihi placz magis opinio pa. 7 p eo est tex. cum glo. in. c. de cetero. de homicidio nisi voluntarie inebriare voluisset vt postea nesciens occideret. q. sic ei imputaret. sicut tenet glo. in. d. c. de cetero. etiã qd̃cunq; qd̃ secutũ est q̃uis mediate pcessisset.

4 ¶ Vtrum ebrietas largo mō dicta. qua quis non totaliter pñat vsu rõnis sed bñ alterat. scit tũ qd̃ facit. sicut sit peccatum mortale. 7 excuset? R. absq; dubio nõ excusat a malo qd̃ ppetrat ex quo scit qd̃ facit. nec etiã credo talem excusari a peccato mortali qui sciens tũ biberet q. talem grauedinẽ icur reret. tum ppter periculum ebrietatis. tum q. siue notabili lesione rõnis hoc fieri non p̃t. In eo aut̃ cui hoc accidit inaduertenter siue raro siue etiam frequẽ nõ credo q. sit peccatũ mortale. q. nõ facit a pposito 7 sciens. q. nõ ita tenet talem alteratiõ nem vitare sicut ebrietatem. q. pñat vsu rõnis totaliter.

5 ¶ Vtrum teneant gesta p talẽ ebriũ? R. q. non qũ pprie est ebrius. h. qũ nõ est pprie ebrius h. cõfor tatus 7 scit qd̃ facit tunc tenet. h. in multis succur rat ei vt in iuramẽto 7 cõfessione 7 iuribus p miser cordiam iuris. vt s. dixi Blasphemia.

Ecclesia sumitur multipliciter: vt lviij. di. c. quorum vices. c. 7 vij. q. j. scire debes 7 ne plati vices. c. vl. de verb. signi. c. causa. 7. c. cum deri ti. in glosis 7 ibi vide.

¶ Ecclesia vniuersalis que est collectio fidelũ nõ potest errare in fide seu eius articulo. neq; i his q̃

ad bonos mores necessarios ad salutem p̃tinent. q. xps̃ p ea orauit vt non deficeret fides eius. 7 sic intellige. xiiij. q. j. a recta. In alijs aut̃ bñ p̃t erra re. q. sequit opinionẽ que p̃t falli. 7 sic intellige. c. a nobis. el. ij. de sentẽ. ex.

¶ Ecclesia romana ibi evbi sũt boni. vt dicit glo. 2 in. c. q̃uis. xij. di. 7 sic p̃t q. tpe mortis xpi remasit in sola virgine Maria.

¶ Ecclesia an dicat illa que nõ est cõsecrata? R. q. 3 Pa. in rubrica de cõse. ec. vl. al. q. nõ pprie sed Ba silica. i. domus regis. alle. glo. cum tex. in. c. j. de relig. do. 7 facit ad statuta. vt delictum commissum in ecclesia nõ psecrata nõ sit pmissum in ecclesia. h. improprie accipiat vnum p altero. Item equiuo ce dicit ecclesia oratorium licet pprie oratorij sit lo cus aptus ad orandũ. que quicq; in domo sua edi ficare p̃t.

¶ Ecclesia matrix. Aliqũ est cathedralis: vt in. c. 4 venerabili. de ver. sig. aliqũ est baptismalis seu pa rochialis: vt in. c. ex transmissa. de p̃scrip. 7 in. c. ad audientã. el. j. de ec. edi. no. do. Car. in. cle. ne roma ni. de elec.

¶ Ecclesia materialis cuius auctate d̃ fundari? R. q. auctate epi dyocesan: vt in autẽ. de ecclesia. 5 ti. s. si quis aut. 7 de conse. di. j. c. nemo. el. j. 7 hoc verz in locis nõ exemptis. in exemptis vo nullus p̃t edificare sine licẽtia sedis aplice: vt in. c. aucto ritate. de p̃uul. li. vj. 7 sic intellige. c. de locorũ. cum c. se. de conse. di. j.

¶ Vtrum debeat ecclesia edificari sine dote. R. q. 6 ecclesie mendicatiũ sic. alie vo nõ. nisi in monaste rijs que habent redditus: vt no. in. c. j. de censibz 7 dos est mansus terre: qui multipliciter d̃ vt no. glo. in. c. fm canonicam. xiiij. q. viij. 7 in. d. c. j. no. Pa. q. accipit hic p dote necessaria p sustentatõe ministri qui mansus debet esse liber ab omni serui tute tpali: vt in dictis iuribz. 7 no. Inno. 7 Ho. 7 Jo. an. in. d. c. j.

¶ Quis tenet ad ecclesie reparationẽ? R. q. Pa. i. 7 c. j. de eccl. edi. q. de iure tenet platus dare quartã ptem redditus. si speciales nõ sunt ad hoc deputa ti: vl. si consuetudo non transtulit onus fabrice in populo. nec valet consuetudo in cõtrarium. vt in c. cognouimus. xij. q. ij. i. d. c. j. quod intellige quã do superest aliquid detractis necessarijs sibi: als non tenetur fm eundem pa. in. c. de bis qui. de ec cle. edi. 7 quod dico de plato intelligo de omnibz beneficijs in ea. vt dicitis. c. j. 7. c. d. his. Si vo cõ suetudo transtulit onus fabrice in seculares tenen tur ipsi. arg. c. ad apostolicam. de symo. quod limi to nisi ecclesia habundaret 7 ipsi seculares in ma gna egestate essent. ar. c. aurum. cuz similibus. xij. q. ij.

¶ A quo debet consecrari 7 de reconciliatõe ei? 8 vide s. Consecratio ecclesie. De eius immunitate vide. j. Immunitas.

¶ Vtrum oblationes q̃ sunt capelle cedat eccle 9 sie parrochiali infra quã est sita? R. q. Pa. 7. d. An to. in. c. pastoralis. de his que fi. a pla. q. sic p locuz a spali. in. c. ad audientiam primo. de ec. edi. In fert etiã. d. Auto. ibidem q. oblatõ que fit imagini

picte in muro alicuius parochie ecclesie parochiali. facit glo. in l. statue. ff. de usufr. et Angelus in sua disputatione q̄ incipit in resurgenti palatio. hoc limito verū q̄ sit intuitu ecclesie parochialis: als nō. de quo. j. Notum. iij. §. xvij. Idez. d. Anto. no. sup. k. de parochijs q̄ oblatōnes q̄ sūt celebranti in alterius ecclesia sunt rectoris illius ecclesie. nisi sit eps in p̄pria dyocesi. v̄l archieps in tota puincia dum visitat. q̄ tunc ep̄o v̄l archiepo cedunt. q̄ tota dyocesis censet. Parochia de raptō. c. j. de paro. c. sup. eo. 7 puincia ē parochia archiepi. c. romana. §. si. de censu. li. vj.

10 ¶ Ecclesia nō p̄secrata an gaudeat eodē privilegio quo cōsecrata: Rñ. Pa. i. c. si. de conse. ec. vel al. q̄ sic. q̄ auctoritate ep̄i est edificata. multa p̄ hoc allegant in glo. ibidem.

11 ¶ Ecclesie parochialis collatio ipso facto est nulla si fiat ei qui nō attigit. xv. annū. Item collata ei q̄ non est sacerdos si infra annū a tpe cōcessionis et adepti possessionis nō fuerit sacerdos ordinatus vacat. h̄ alteri conferri nō possit nisi p̄pleto anno transacto. de quo dic. vt s̄. C. lencus. vj. §. v.

12 ¶ Ecclesie parochiali p̄ntatus p̄t admitti q̄nis nō sit in sacris. dummo infra tps debitū possit ordinari in sacerdotē. c. si is. de insti. li. vj. sed sine presentatōe institui nō p̄t nisi dispensatue fm Job. an. j. c. p̄terea. de eta. 7 qua. o.

lectio

est alicuius persone idonee ad dignitatē v̄l fraternā societatem seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligit ex. c. cum in cūctis 7. c. cum ecclesia vulturana. 7. c. q̄ p̄pter. de elect. 7. c. cum olim. de arbi.

1 ¶ Ad quē pertinet electio: Rñ. de iure cōi spectat ad collegiū. Nam quelibet congregatio debet sibi de iure cōi eligere p̄latum. nisi cōsuetudo sit in cōtrarium. de elec. c. j. xvj. q. vl. congregatio. xvij. q. ij. abbatem. 7. c. se. vñ ad eam spectat etiam si duo solum vel tres fuerint. de elec. c. j. de consue. c. cum dilectus. immo vt tenet glo. in. c. ij. de postu. p̄lat. Inno. 7 Host. 7 cōiter doctores. Jus vniuersitatis p̄t remanere in vno solo omnibz alijs mortuis vel p̄uatis suspensis vel excoicatis ter. est in. l. sicut. §. sed 7 si vniuersitas. ff. qd̄ c. ius. vniuer. cū glo. 7 Bar. vnde in isto casu p̄tās eligendi p̄tinet etiā ad pauciores q̄ maior ps est inhabilis ad eligendū: p̄nta excoicati: vel suspensi 7 sic minor ps representat totum collegiū cum inhabiles nō cōp̄bendant in numero. facit. c. illa. de elect. bona glo. in de. qd̄ circa. de elec. Iste tñ solus non posset se eligere. q̄ notaret ambitiosus. c. p̄ vestras. de iure patro. p̄tinet etiam aliq̄ ex cōsuetudine vel privilegio ad alios q̄ de collegio. c. cumana. de electi.

2 ¶ Vtrum p̄tās eligendi deuoluat ad alios de collegio. q̄ alij sunt p̄uandi p̄tate eligendi p̄ ea vice: Rñ. glo. in. d. c. ij. q̄ nō anteq̄ p̄uenc̄.

3 ¶ Quid si nō vocent alij qui sunt p̄uati v̄l inhabiles ad eligendū: Rñ. Pa. in. d. c. ij. q̄ tenet electio et alia capitularia. licz nondū sit discussus an sint p̄uati. q̄ sufficit q̄ postea p̄t conuinci.

4 ¶ Vtrum cōuersi sint de caplo 7 habeant vocem

in electōe p̄lati: Rñ. Zudo. de ro. in suis notandis tenet q̄ nō. allegat. c. ex eo. de elec. lib. vj. nisi annū cōsuetudine hoc haberent fm Inno. in. c. ij. de in sti. Idē tenet fede. consilio. xvij. p̄ ter. in. c. 7 si ips de iure in. in verbo vos 7 cōuersi. qd̄ esset frustra tonū monasterij vestri.

¶ Vtrum elector possit vnū v̄l plures p̄curatores instituire ad eligendū: Rñ. q̄ sic. si ipse sit absens 7 in isto impedimēto detinet. h̄ optet q̄ si plures p̄curatores instituit q̄ quilibet sit in solidū aliter non admittet. 7 si simul cōcurrat potior erit cōditio p̄occupantis. Si vero nullus eorum p̄occupat: aut capitulum admittet quem voluerit: v̄l si maior pars capituli non concordat. admittetur qui prior est institutus. Item oportet q̄ p̄curator sit de collegio 7 si nullus vellet esse nō posset extraneum capitulo nolente deputare neq̄ p̄ las votū suū expimere. Item tercio oportet q̄ p̄curator institutus nō eligat vnū suo noie 7 alterum nomine p̄curatoris q̄ nihil valet. nisi dñs sp̄ale m̄ datum dedisset de aliquo noiendo. q̄ tunc illum noie dñi 7 alterū suo noie poterit noiare. c. si quis de elec. li. vj.

¶ Vtrum illi qui non sunt p̄fessi tacite v̄l exp̄sse in locis regularibz sunt admittēdi: Rñ. q̄ nō. vt in. d. c. ex eo. nec illi qui p̄ eorū regulā vel constitutiones p̄bent sicut minores.

¶ Vtrum illi qui nō sunt subdyaconi habeat vocem in capitulo i cathedralibz collegiatis secularibus v̄l regularibus ecclesijs: Rñ. q̄ nō. etiā si ab alijs libere concedat. de. vt bi. qui. de eta. 7 qua. Quidā tñ limitant quo ad illos qui nolunt ordinari laici. p̄fessi tñ cum clericis admitti debēt de iure cōi: vt in. c. messana. de elec. nō laici cōuersi nisi vbi habet cōsuetudo q̄ admittant: vt no. glo. in verbo electi omnibus. in. d. c. ex eo. vt i. d. de. vt bi. q̄ dictū. c. ex eo. excludit solum laicos cōuersos.

¶ Quis nō potest eligere: Rñ. fm Inno. 7 Pa. i. d. c. ij. de postu. multi p̄uāt p̄tate eligēdi. p̄mo excoicati maiori excoicatione. c. constitutus. de ap pel. secus de minori. de de. ex. iii. c. vlti. Secō suspensi ab officio. de consue. c. cum dilectus. Tercio interditi. de elec. c. cum inter. Quarto quibus interdicitum est eligere sine supioris licentia. de elect. c. si. Quinto qui scienter celebrauerunt in loco interdito. de sen. ex. c. is qui. lib. vj. Sexto illi qui in ea vacatione elegerunt scienter indignum. c. cū in cunctis. 7. c. innotuit. in fi. de elec. Et idem si peccauerunt in postulando. c. scriptum. eo. ti. q̄. p̄ ea vice sunt p̄uati p̄tate eligendi si facta noiatōe secuta fuit postulatio vel electio. secus si non sit secuta. quia non sunt p̄uati. c. p̄petue. eodem. li. vj. Septimo pupilli. c. ex eo. eo. ti. li. vj. Octauo laici conuersi. Nonō non p̄fessi. Decimo non subdyaconi de quibus dic. vt s̄. dictum. est. Undecimo illi qui p̄ laicalem abusuz elegerūt eo. ti. c. quisquis. Duo decimo nō eligentes infra tempus debitum. vt. j. dicam.

¶ Quādo debet fieri electio: Rñ. q̄ in cathedralibus v̄l regularibus ecclesijs infra tres menses aliter deuoluitur ad superiorem proximum qui supe-

rio: si infra prefatum terminum non eligerit devoluit ad alium superiorem et sic usque ad papam: ut in c. ne per defectum de elec. nisi iusto impedimento fuerint impediti. deinde tenentur electores presentare electionem electo et petere consensum eius infra .vii. dies postquam commode poterunt alioquin sunt suspensi per tres annos ab omnibus beneficiis ipsius ecclesie. c. cupientes. §. ceterum. li. vi. eo. ti. In alijs vero ecclesijs de puiden infra sex menses. aliter ad proximum superiorem devoluit: ut in c. de multa. de pben. et in c. nulla. de concess. pben.

10 **¶** Utrum possit fieri electio ante sepulturam predecessoris. etc. in c. bone memorie. et ij. eo. ti. tenet quod non si nisi fieret valeret in glo. ibidem.

11 **¶** In quo loco debet fieri electio? R. quod potest fieri in quocumque loco honesto maxime secundum consuetudinem: ut in c. casus eodem. dummodo non sit locus clandestinus. quia electiones que fiunt in cameris per occultam conventiculam reprobant. lxxij. di. c. ij. et c. si. transitus. propterea electiones episcoporum solent fieri in ecclesia sua. c. quod sicut. eo. ti.

12 **¶** Utrum in loco interdicto facta valeat? R. Pa. in c. j. de postu. pl. q. licet Archiepiscopus in nomine. xiiij. di. teneat quod non valet. tamen Hugo. vercelleij. et Jo. an. et ceteri doc. post eum tenent. quod valet et pro stallano et electio. quia sunt quidam contractus. et probantur per d. c. fallit hoc in electione pape: ut in c. vbi periculum. de elec. li. vi. eo. ti.

13 **¶** Qui sunt vocandi ad electionem? R. quod omnes qui sunt presentes ad quos pertinet eligere et etiam absentes sunt vocandi secundum quod consuetudo se habet. c. coram. eo. ti. quod licet de iure absentes sint vocandi: ut in c. quia propter. eo. ti. tamen consuetudo potest introduci ut non vocentur. et valeat electio: ut notat Pa. in d. c. coram. et in c. humana. eo. ti.

14 **¶** Quomodo sunt vocandi? R. quod vel verbo vel scripto vel consueto signo campane et huiusmodi secundum consuetudinem.

15 **¶** Utrum possit statui terminus minor trium mensium in quo si non conveniant licite procedat ad electionem? R. secundum Host. quod si due partes presentes sunt et coartationis assignentur. sic potest quia tunc potest absens saltem vni de collegio committere vices suas. c. quod propter. eo. ti. Si vero due partes absentes sint vel non sit coartatio. sic non potest sed debet expectari usque circa finem trium mensium. Et sic intellige doc. et concord. in c. cum inter universas. et c. cum nobis eo. ti.

16 **¶** Utrum pulsata campana si minor pars sit que convenit possit fieri electio? R. Panor. in c. ex causis. eo. ti. quod in negocijs que possunt expediri per presentes quod est regulare iuxta nota. per glo. in c. ij. de testi. li. vi. sufficit vocatio per sonum campane. dummodo talis sit campana que ipsius sonus possit pervenire ad intelligentiam existentium in loco. Sed in negocijs in quibus absentes sunt vocandi non sufficit vocatio per sonum campane. Sed absentes debent vocari per nuntium vel per litteras: ut in d. c. cum inter. et c. quod propter. eo. ti. et ita videtur sentire Innocentius. in d. c. in causis. et in c. ij. de no. ope. nunc. Sed quod Bar. in l. omnes populi. ff. de iusticia iure. tenet

quod quicumque pulset campana. nisi conveniant due partes universitatis saltem non valet quod sit per nominationem. l. de decurio. et in l. nulli. ff. quod cuius. universi. et l. si. l. de pre. decu. et sic communiter trahunt legiste. Tu tamen dicas quod opinio legistarum est vera. quando campana pulsatur ab eo qui non habet potestatem: puta per aliquem de universitate. quia minor pars de duabus universitatis non habet auctoritatem convocandi universitatem: vel qui pulsando non intelligit per vocandem ad tale quid pagendum: sed indifferenter pulsatur. secus qui pulsatur per eum ad quem pertinet advocare. et tali modo per omnes sciunt se vocatos. Et sic intellige et limita l. nominationem. et predictas. l. nulli. l. autem si. predicta nihil ad propositum. quia dicit quod decretum non debet ex tabella recitari. Intelligo ibi tabella id est tabellionem quia istud non est delegabile. et sic non facit ad propositum. licet Bar. exponat tabella per instrumentum pulsatum. sed non bene. et sic tene quod valet qui sunt presentes. et qui pulsatur per eum qui potest vocari. et tali modo quod intelligant se vocatos. Et sic concord. dicta canonistarum. in d. c. ij. et in c. j. de ma. et obed. et in d. c. in causis. de hoc vide. j. statutum. §. xij. et xij.

17 **¶** Quid si aliquis sit in civitate vel monasterio in firmis? R. secundum Host. quod scrutatores debent ire ad eum et inquire re votum eius sicut vota presentium quia presens est qui in oris est. ff. de pcur. l. j. iuncta l. v. nec erit necesse ipsum in collatione: aut alijs que sequuntur requirere. sed sufficit consensus in scriptis habitus. et concord. Innocentius. Posset etiam talis procuratorem constituere unum de collegio cum iusto impedimento detineatur. ut supra dictum est.

18 **¶** Utrum vno electorum contempto nec vocato sit irritanda electio? R. non. quod sic. si ipse vult. potest etiam rata habere si vult. c. quod sicut. eo. ti.

19 **¶** Utrum elector possit renunciare voci sue? R. non. quod sic. quia quilibet potest renunciare iuri suo. l. de pact. l. si quis in conscribendo. Si tamen accedat admittendus est in omnibus que circa ipsam electionem facienda restant. c. ecclesia vestra eodem j. R.

20 **¶** Quis debet eligi? R. non. quod melior non simpliciter. sed qui melior erit tali plationi. unde Micro. viij. q. j. licet qui presentior est ex omni populo. qui doctor qui sanctior qui etiam in omni virtute experientior ille eligatur. lxxvij. dist. c. metropolitano de optimis debet eligi. Intellige secundum iudicium conscientie eligentis.

21 **¶** Utrum peccet mortaliter qui non eligit meliorem illi plationi secundum iudicium sue conscientie? R. non. unde de gan. in iij. quod. q. xxvij. dicit quod si duo bona preponantur vni. si cetera sunt paria: puta eque precepta. eque facilia. et huiusmodi tenetur sub peccato mortali eligere melius bonum. ratio quia eligendo minus bonum contemnit bonum ubi habet rationem perfecti. scilicet maius. et sic profert in sua electione defectum boni ipsi bono. ex quo duo sequuntur absurda. primum quod statuit sibi in bono illo minori finem boni. in eo quod excludit maius seu quod am

Electio

plus est in maiori. contra quod dicit glo. super illud ad Pbi. Non quod iam acceperim aut profectus sum. Nemo inquit fidelium et si multum profecerit dicat sufficit mihi. qui enim hoc dicit existit de via aut sine. Secundum absurdum est quod pretendendo illud bonum quod est amplius in maiori bono cum non sit in eo nisi ratio boni pretendit in eo bonum. quod bonum. quare cum ratio boni contentum non possit nisi contentendo primum et summum bonum. quia omne bonum est aliqua ratio primum boni. ergo eligendo minus bonum contemnit primum bonum non solum indirecte sicut quilibet alius peccator qui vellet si esset possibile summum bonum. et etiam illud delectabile. et propterea ne delectationem amittat contemnit summum bonum. Iste vero non sic. sed absolute non vult sibi illud bonum adesse. et ita neque bonum simpliciter quia bonum. sed quia hoc. et sic simpliciter contemnit absolute bonum simpliciter nolens in bono proficere quod est a bono desicere. fm Ber. et fm glo. ad Pbi. ij. Ad ea vero que sunt priora extendens dicit ad futura merita. a quibus si cessaret perderet et preterita. Secus si ex carnali affectione. quia talis affectio mutat rationem contentus. quoniam iste qui profert minus bonum sine affectione. non contemnit nisi bonum. quia bonum. quod non vult. et ita directe et ex malicia. Ille vero qui ex affectione profert non contemnit bonum quia bonum. quia bene vellet habere maius bonum tamen propter affectionem profert minus bonum et contemnit indirecte maius bonum. et sic fm exigentiam illius affectus et libidinis in ea poterit esse contentus venialis. bec ille. Et hoc ergo collige quod quod equae facilius potest eligere meliorem ad illam prelationem seu officium si solummodo ideo non eligit meliorem quia non vult quod peccat mortaliter in quacunque electione. Si vero ideo non eligit meliorem fm iudicium sue conscientie ex aliqua affectio. puta quia est sibi inimicus ille melior vel quia minus idoneus est sibi benivolus et huiusmodi. tunc distinguendum est an electio sit de maiori dignitate: puta papatu. episcopatu. et idem de omnibus curam animarum habentibus. et sic peccat mortaliter. arg. c. nihil. de elec. Si vero sit de alijs electionibus erit peccatum veniale. dummodo sit dignus hoc est non habeat aliquod canonicum impedimentum his videtur concordare Tho. vi. quod q. vi. licet obscure. quia ibi dicitur oportet addere que dicitur de acceptione personarum. nec obstat quod dicitur in c. cum olim. c. cum dilecti. et c. cum iter canonicos. et ibi glo. eo. tit. quod sufficit sit dignus quia R. Tho. ubi dicitur quod ista intelliguntur quo ad forum contentiosum in quo non reprobat electio dummodo sit dignus. Si autem eligit indignum in ecclesiasticis. sic est mortale. In temporalibus vero non credo mortale nisi in maioribus dignitatibus: puta dominio. in alijs autem officijs non. nisi sit talis qui eligatur quod ex eius electione sit securum aliquod notabile damnum in illis quibus habet exercere tale officium: ut quia tabellio qui nescit dictare instrumenta vel iudex qui nescit dare sententiam et huiusmodi.

22. **Utrum eligentes incognitum saluent conscientiam?**

R. Pa. in c. bone memorie. el. ij. de postu. p. q. no. per. ibidem qui vult ut plena habeant notitia. Limito hoc vel per se vel per eos cum quibus conuersatus est. c. scriptum est eodem.

Que sunt canonica impedimenta? R. reducitur ad. viij. Primum si est malus et male vite. vii. Dyonisius in epistola ad Demophilum monachum. qui non est grata illuminatus non est iste sacerdos. sed inimicus dolosus: delusor: suspensus et lapsus contra dominicum populum pelle omnia armatus. bec ille. Et ex hoc dicit Tho. ubi dicitur quod existens in peccato mortali est indignus ad platuram ecclesiasticam et officium spirituale exequendum. Secundum si est excommunicatus maior excommunicatione. c. constitutus. el. j. de appel. Tertium si est excommunicatus minor excommunicatione. c. si. de de. exco. mini. Quartum si est suspensus vel interdictus aut interdictum non seruauit. c. j. de postu. p. l. c. cum dilectus. de consue. Quintum si non est legitime natus etatis debite et sicutur conuenientis: ut in c. cum in cunctis. co. ti. vel habet aliquod de alijs impedimentis circa ordinandum. de quibus vide. j. Ordo. ij. Sextum si semel propter vicium persone fuit reprobatus. c. super. co. ti. Secus si casta fuit electio propter viciosum peccatum. c. innotuit. co. ti. Septimum si est episcopus. quod non potest eligi ad aliam dignitatem. sed debet postulari. c. si. de postu. p. l. Octauo in aliqua religione non potest eligi episcopus non professus in ea. c. nullus. co. ti. lib. vi. et de. cum romanu. co. ti. in episcopo. nisi potest eligi noui tuis. d. c. nullus.

Utrum electio de tali habente aliquod predictum impedimentum sit nulla ipso iure? R. q. sic excepto in habente primum impedimentum et tertium. quod est cassanda: ut patet in d. c. h. de de. ex. mi. et electores sunt primum ipsa vice electione. et suspensi tunc ab ecclesiasticis beneficijs ipso facto: ut in d. c. cum in cunctis.

Quid debet fieri electio? R. q. tres sunt forme a iure nobis tradite: ut in d. c. q. propter. co. ti. et id electio que non fit fm vna ipsarum est nulla ipso iure. ut ibidem.

Prima de forma scrutinij in qua requirunt ista de necessitate. aliter esset nulla electio. Primum quod omnes qui debent esse et volunt congregent presentialiter simul. Secundum quod ab ipsis assumant tres de collegio: et deputentur ad scrutanda vota eorum de collegio et non sint nec plures nec pauciores fm communem opinionem. Posset tamen teneri opinio vni. et Tancre. in d. c. q. propter. quoniam in collegio essent pauci quod sufficerent duo: et quoniam non essent nisi duo sufficeret vnus vocatis testibus fm Innoc. et placet Pa. in d. c. q. propter. tenet etiam aliqui quod si predicti tres non essent de collegio eligentium non esset inualida electio: sed communis opinio tenet quod oportet sint de collegio: aliter sit nulla. et conuenit magis sic. Tertium quod isti tres exquirant vota singulorum in secreto. scilicet ab alijs de collegio. quia bene possent esse alij testes qui non sunt de collegio: dummodo non sint tales qui possent timorem incutere eligentibus. quod tunc possent refutari sicut et scrutatores si tales essent vel alij quis iporum. et esset iusta causa appellandi. fm Pa.

in. d. c. q. ppter. Quartum q̄ ista inquisitio fiat sigillatim nō hūi vel triū sunt vocandi. Quintum q̄ vota omnium exquirantur. quia si vnus contēneretur non valeret. Sextum q̄ scribant vel per seipos vel per tabellionem vota omnium. Septimum q̄ mox postq̄ fuerit in scriptis redacta vota omnium publicentur in cōmuni ibi dicit glosa mox. scz incontinētū nullo actu cōtrario intermissio post vota scrutata et scripta. et vno cōtextu. Octauum q̄ facta publicatione fiat collatio numeri ad numerum meriti et zelū. ad meritum et zelum. Nonum q̄ facta collatio fiat electio per vnum de capitulo nomie capituli. et per verba singularis numeri: vt in. c. sicut. eo. ti. li. vi. dicit sic. Ego. M. no mine meo et omnium vestrum qui mecum in ipsum consensistis eligo. M. in episcopum et. vlti ipse eligens non cōsensit dicit nomine omnium vestrum qui ipsum et. Decimum q̄ electio fiat de eo in quem maior et sanior pars totius capituli cōsensit. et sanior pars psumitur semper maior pars. c. dudum. eo. ti. et in. c. ecclesia vestra. eo. ti. dicitur vbi maior est numerus zelus maior psumitur. Undecimum q̄ dicta electio solemniter et publice denunciatur. Duodecimum q̄ seruetur ordo omnium predictorum successiue sicut enumeravi. Aliter si preposteret nihil valet. Addit aliqui multa alia que dicunt fore de substantia huius forme. sed cōmuniter non tenet nisi de supradictis. Et quibus patet q̄ difficilis est ista forma in qua multi et docti deficiunt ignorantes practiam: vt dicit glo. in. c. cum expedit. li. vi. c. ii. Dico etiā q̄ est piculosa religio. et illis qui viuūt simul. quia cū intelligūt aliquos non dedisse voces modo quo voluissent concipiunt aliqui passiones. et sepissime eligentes aliquo humano respectu non eligunt fm iudiciū conscientie. Vnde ter. in. c. vbi periculum. in. s. ceterum. de elec. li. vi. dicit cum arbitrium vel inordinatus captiuat affectus vel ad certum aliquid obligandi cuiusq̄ necessitas adijcit cessat electio dum libertas admittitur eligendi. hec ibi. Et ppter. rea est alia forma securior et expeditior q̄ sequit.

27 **S**ecunda forma dicitur forma compromissii vt. d. c. quia ppter. scz cōmittendo aliquibus viris idoneis potestatem eligēdi. Ista autem commissio siue istud compromissum potest fieri dupliciter. Primo limitata. scz vt compromissarii teneant eligere illum in quem maior pars totius capituli seruatis votis omnium de capitulo sigillatim et secrete ab ipsis consenserit et ista est forma de qua in. c. cum dilectus. eo. tit. et in. c. cum expedit. eo. ti. lib. vi. et ista est melior omnibus formis: quia electores nō abdicāt a se potestatem nominationis. Et ad istam formam nō requirit de necessitate nisi primo q̄ compromittentes sint sibi congregati: et oēs qui debent et volunt interesse. Scdm q̄ compromittant in vnum vel duos tres aut quot volunt siue sint de collegio vel nō: dummodo sint clerici nō laici. c. contingit. de arbi. Tertius q̄ compromissarius vel compromissarii scrutent vota singulorum secrete et sigillatim. Quartum q̄ eligat illum in quem maior pars totius capituli consensit dicendo. Ego. M. compromissarius de consensu

et voluntate compromissariorum meorum si habet alios virtute compromissii in nos facti eligo in episcopum. M. in quem maior pars totius capituli cōsensit. Et si in prima scrutatione nō consensit maior pars totius capituli replicare debet tam in ista q̄ in pma forma scrutationi donec cōsentiant in aliquem. c. cum terra eo. Et si dubitaret aliquis de fraude compromissarii possent eligentes quilibet ipsorum sigillatim facere fieri tres vel duas cedulas in quarum qualibet esset scriptum nomen alicuius qui est in opinione eligendi. et ipsis acceptis a compromissario ponat vna de predictis cedulis in qua sit scriptum nomen illius quez vult noiare in aliqua scatula q̄ sit corā compromissario quibus a quolibet sic positus tunc compromissarii corā omnibus extrahat oēs dictas cedulas et postea eligat illum in quem maior pars totius capituli consensit. et sic compromissarius nō poterit scire quis dedit vocem illi vel illi nec fraudē facere. Et ad seruandā istam formā sicut et primā sufficit q̄ maior pars totius capituli p̄sentiat fm Lapum que sequit. De. in. d. c. cū expedit. q̄ nulli sit p̄iudicium cui quilibet noiet que vult. fit scdo compromissum simpli. scz vt compromissarii eligant que volūt. et isto modo non potest fieri nisi oēs cōsentiant: alio vno cōtradicente nō valeret q̄ si omēs consentiūt nō requirit nisi vt eligant sic. Ego. M. compromissarius de consensu compromissariorum meorum virtute compromissii in nos facti eligo in episcopum. M. et si predicti nō elegerint vel maior pars ipsorum elegerit indignū sciēt. electio deuoluit ad caplin qd̄ in eos compromissit.

Tercia forma dicitur forma cōsis inspiratōis: ad istā forma requirit primo q̄ oēs conueniant in vnam personā: q̄ si vnus nō conueniret nō esset p̄ inspirationē. scdo q̄ fuerit facta sine vicio symonie vel alio tractatus sp̄ialis in quo noiet certa p̄sona. sed tractatus generalis p̄ bono plato in genere bñ cōcedit fm Jo. an. sed non sp̄ialis. q̄ sic esset p̄suasio nō inspiratio.

Vtrum supradicte forme sint seruande in omni electione? R. Pa. in. d. c. q. ppter. q̄ nō: sed solum habent locū in electōibz ep̄orum et aliorū platonū ecclesiarū collegiatarū qui habēt generalē iurisdictionē. qd̄ p̄ p. c. ne p̄ defectu eo. vbi platos appellat cathedraliū et regulariū ecclesiarū. In electōibz aut aliorū b̄ficiatarū a supradictis sufficiūt singulares cōsensūs illorū de capitulo dūmodo p̄sentent in capitulo. nec est necesse seruare aliquaz formam istarū: sed electus simpli a maiorū parte et saniorū habebit ius.

Vtrum electus teneat cōsentire? R. De. in. c. si 30 electio. eo. lib. vi. refert Archid. dicentem q̄ sic. alio peccat mortaliter. si putat se dignū ad platuram et illam sibi oblatam nō acceptat. viij. q. j. in scripturis. qd̄ credit verū Jo. an. qm̄ nō est eque idoneus p̄ que illi ecclesie possit cōsili. Ego do dico cū Ricar. in. iij. quol. q. xxj. q̄ in tribus casibus tenet cōsentire sub pena mortalis peccati. Primo qm̄ a superiore p̄ obedientiā cogere. de renun. c. nisi cum pudem. Scdo qm̄ fm iudiciū sue cōscientie videt sibi verisimilē q̄ nō est qui vellet et possit salutē aiarū procurare quā ipse possit. et hoc videt. pbabiliter

Elemosyna

ecclesie imminere notabile dispendium et periculum nisi assentiat. d. c. in scripturis. z. c. olim. eadem ca. ij. q. fallit hoc in religioso qui si consentiret electioni de se facte extra suum monasterium sine licentia sui superioris petita et obtenta ipso iure electio esset nulla: quia licentia solus platus sine consensu capituli sui potest dare. c. si religiosus. de elec. lib. vi. Sicut fallit i. predicatores minoribus z alijs mendicantibus q. etiam de licentia suorum platorum electioni postulationi pusioni seu vocationi extra administrationem sui ordinis in discordia celebrata consentire non possunt aliter est irritum z inane. c. quoru daz. eo. li. vi. Tertio peccat mortaliter qui p viam illicitam refugit: puta abscondendo se. nisi ex spali in sinctu spualitatis. Si autem non cogit p obedientiam nec imminet pbabile piculum ecclesie si refugit ppter pigritiam p viam licitam peccat venialiter. Si vero p humilitate reputas se indignu sic meret.

51 ¶ Infra quod tps tenet consentire electus? Rñ. in fra mensem a die presentatiōis electionis aliter est nulla ipso iure: nisi superioris requirat assensus. c. q. sit. de elec. li. vi. Quid si electio tenuit de iure naturali: puta q. intervenit consensus eligentiu: sed non tenuit de iure q. obmissa fuerit substantia iuris? Rñ. fm Inno. que sequuntur cōter doc. in. c. qd sicut. de elec. q. electus si est confirmatus: est verus platus et non tenet resignare.

Elemosyna fm. s. Bo. in. iiii

e dist. xv. parte scda. arti. j. q. iiii. accipit communissime fm q. comprehendit omne opus misericordie impensum: sine primo sine sibi iuxta illud Eccl. xxx. miserere anime me. communiter fm q. importat omne pietatis opus impensum primo corporale sine spirituale. p. p. v. o. fm q. importat opus pietatis impensum primo ad releuandam indigentiam corporalem. z dicitur ab eleo qd est verbum grecum quod idem est q. misereor: cuius impatius est eleosion. i. miserere a quo eleos id est misericordia. z ideo debz dici elemosyna non eleos vel elia.

¶ Vtrum elemosyna cadat sub precepto? Rñ. fm Ri. in. iiii. dist. xv. ar. ij. q. ij. q. sic sub precepto legis nature. prime Job. iij. qui habuerit substantiam huius mundi z viderit fratrem suum necessitatez habet z clausit viscera sua ab eo quod caritas dei manet in eo. et legis diuine Math. xxv. Esurui et non dedistis mihi manducare. z legis canonice. lxxvj. di. no. sans. z. vij. q. j. omnes. sed q. preceptu est affirmatiu non obligat nisi p loco z tpe. Et ideo consideranda est facultas habentis z inopia indigentis. Si enim homo habet aliquid quod non sit necessarium sustentationi sue nature: nec illoru quibus tenet puidere: sicut sunt vxor: filij serui. an alle. pater z hmoi. z sit tanta necessitas q. imminet signa pbabilia extreme necessitatis in paupere tunc tenet de precepto. Si vero habet aliquid superfluum non solum sustentationi nature: sed etiam conuenientie sui status tenet de illo facere elemosynam etiam si non inueniuntur tales qui essent in necessitate pdicta. Et si plures occurrerent quibus om-

nibus non posset subuenire: tenetur ceteris paribus illi qui magis indiget. Si vero non habet ultra conuenientiam sui status nec est qui sit in extrema necessitate non tenetur de precepto. concoz. lbo. xxij. q. xxij.

¶ Quis debet pponi in elemosyna? Rñ. q. ipemet deinde sui. deinde noti. demu boni. deinde extranei de quovide ter. pulcrum in. c. non satis. lxxvj. di. z ter. cum glo. in. c. quiescamus. xij. di. que quide infra intellige ceteris paribus: vt dictum est: quia posset esse extraneus in tamarta necessitate q. deberet pponi noto z conuincto: qui non est in tali: s. pater malus debet pponi cuiuscunq. bono in egle necessitate ppter preceptum dei.

¶ Vtrum deputatus executor ad distribuendz certa bona pauperibus possit distribuere inter suos consanguineos? Rñ. Pa. in. c. primo de cobra. de. et mulie. q. sic. nam clericus potest in pauperes consanguineos de rebus ecclesie dare qui est distributor: vt in. d. c. j. z. xvj. q. j. c. si. sic z platus. ar. in. l. si mandauero. §. si tibi centi. ff. mandati. Sibi autem non potest distribuere. vt in. d. c. §. si tibi centi.

¶ Vtrum ei qui potest laborare sit dada elemosyna? Rñ. q. no. ar. lxxij. di. c. epus. quod verum intellige quando per laborem sibi potest prouidere: z sic limita. l. vnicam. l. de mendica. vali. de quo supra. Colonius.

¶ Vtrum sit dada peccatoribus? Rñ. q. sic. vt in dicto. c. quiescamus. z. j. q. ij. q. pio. nisi q. ppter se curiamate abi negligeret iusticiu: q. tunc subtrahendus est. v. q. v. no. dia.

¶ Quis potest facere elemosynam? Rñ. q. quilibet qui potest donare. de quibus dictum est s. Dona. tio. j. et etiam aliqui qui non possunt donare sicut monachi. filij. et huiusmodi. qui sunt in potestate alterius vt serui. qui in quatuor casibus possunt facere elemosynam. Primus. existenti in magna necessitate possunt facere elemosynam quando non est tempus vt possunt habere recursum ad superiorem: vt notat Panor. in. c. si quis. de furtis. z no. glo. in. c. non dicatis. xij. q. j. Secundus quando predicti de licentia suorum superiorum peregrinantur vel sunt in scholis quia possunt facere elemosynas quas alij honeste peregrini z scholares communiter faciunt. ar. l. vlti. l. ad macedo. z. l. si longius. ff. de iudi. z. l. ij. ff. de iurisd. om. iudi. z. c. pre rea. de. offi. deleg. facit glo. in. cle. ij. §. penul. de vi ta z bone. de. Tertius quando videt aliquem in extrema necessitate etiam contra superiorem prohibitionem possunt ei elemosynam dare. quia tunc omnia sunt communia iure diuino. immo tenentur fm Ricar. vbi s. q. vj. z glo. xij. q. j. c. no. dicatis Quartus possunt de voluntate expressa vel presumpta: vtputa quia habent administrationem a superioribus commissam. ar. ff. de dona. l. si iustitiam. §. j.

¶ Quid de vxore nuquid potest? Rñ. q. si habet bona parafrenalia nulli dubius est q. potest. quia sua sunt. de quibus dic. vt infra parafrenalia. Si vero nihil habet preter dotem non potest facere elemosynam. lxxij. q. v. q. donatio. nisi in octo casibus.

primus: secundus: tertius: et quartus sunt. de qui-
 bus supra in precedenti dicitur quod filij possunt. Quintus
 si consuetudo loci ita habet quod uxores de pane
 et vino et huiusmodi faciant elemosinas: quia con-
 suetudo dat iurisdictionem. et licet viri aliquando
 prohibeant debet sibi formare conscientiam secundum Ro-
 dosi. et Jaco. de lau. in summa. quod ideo facit ne ni-
 mis dent sed temperate. Sextus quando vilitate
 gerit negocium viri: puta qui videt virum crude-
 lem et sceleratum. et ut deus suspendat iram vel eum
 illuminet dat moderatas elemosinas occulte. secundum
 Rodos. Nam propter elemosinas deus suspendit
 flagella: ut. xvj. q. j. reuertimini. et ideo bene facit
 mulier dando elemosinas occulte sine scandalovi-
 ri ut deus eum adiuet. facit. l. soluendo. ff. de ne-
 go. gest. cum si. et melius exemplum abigail primi
 Regum. que liberavit virum a morte propter panes
 datos dauid contra voluntatem viri sui. Septi-
 mus si vir assignavit sibi certum quid pro victu et
 ipsa abstinet ut inde elemosinam faciat quia suus
 videtur. Octavus si mulier est lucrosa: puta quia
 exhibita gubernatione domus et familie lucratur
 et operibus suis. nec intelligo deducendas et pen-
 siones quia vir tenetur eam alimentare propter do-
 tem: ut dictum est supra. Dos. et etiam propter ob-
 sequia ab uxore exhibita. de hoc tamen vide infra
 Doro. s. ij. et quod possit de lucro facere elemosinam.
 tenet sanctus Thomas et Ricardus. in. iij. dist. xv. et
 communiter summiste sequuntur hunc theologis
 ut Jaco. de Lau. in summa. Distingue tamen sic.
 quod aut lucrum est necessarium sustentationi sue et
 viri: et sic non potest facere elemosinam. quod magis
 tenet sibi et viro quam alteri. Si vero lucrum superabundat
 sic potest: et idem dicit de parafrenalibus. vide infra
 Doro. s. ij.

¶ De quibus debet vel potest fieri elemosina? Rñ.
 ut colligitur ex canonistis. s. q. j. in. c. non est putanda.
 da. r. xij. q. v. et per theologos in. iij. dist. xv. quod
 potest fieri de omni re que est propria ipsius dantis
 et que non est obligata restitutioni alicui certe per
 sone siue licite sit acquisita siue turpiter. Quia autem
 sit restitutioni obligata. vide. j. Restitutio. et Distin-
 ra et in multis alijs. Limita etiam in rebus pro-
 prijs secundum Ricardus. vbi s. q. v. dicitur modo non sunt ne-
 cessaria ad sustentationem nature suae et suorum. quia
 ordine charitatis magis debet diligere quam alius: nisi
 esset talis persona de cuius morte immineret nota-
 bile nocuum publicae. et profectui aiarum. quod
 tunc esset profectio non necessitatis de tali dare ele-
 mosina.

¶ Quot sunt genera elemosinarum? Rñ. tria: ut
 dicit in. c. tria. xlv. dist. Primum corporale. et hoc
 consistit in operibus misericordie corporalis que
 sunt pascere esurientem: potare sitientem: vestire nu-
 dum: hospitium recolligere: infirmum visitare: re-
 dimere captivum: mortuum sepelire. unde versus.
 Distio: potio: abo: redimo: tego: colligo: codo. Se-
 cundum et tertium genus est spirituale. s. remitte-
 re iniuriam. et corrigere delinquentem: ut in. d. c.
 tria. Addunt alia quinq. s. consulere dubitantes
 consolari tristem: supportare onerosos: docere ig-

norantes. orare pro omnibus de quibus. j. Misericordia
 s. j. Et que sunt digniores. vide Rñ. vbi s. q. iij. et
 j. Satisfactio. s. ix.

¶ Adverte quod dare elemosinam intendit subleuandi
 necessitate. primi est opus misericordie. s. dare intendit
 recopendendi pro debito diuine offense. sic est opus
 iusticie. et sic est satisfactoria proprie. et pertinet ad meri-
 tum dimissionis peccati. s. primo modo pertinet ad meritum
 vite secundum Jaco. de lau. in summa.

¶ Vtrum pauperibus competat aliqua actio contra
 diuites ut eis subueniant? Rñ. Pa. i. c. si quis de fur.
 quod non. sed bene possunt implorare officium iudicis
 seu superioris ut eos cogat. et ecclesia potest eos cogere
 ut no. glo. in. c. sicut. hi. xlvij. dist. et arg. in. c. nullus
 laicus. de iur. patro. Quod limita verum quando
 sunt in tali necessitate et diuites in tali abundantia
 quod tenentur eis facere elemosinam de precepto. alio
 non.

¶ Vtrum quis possit furari ut faciat elemosinas?
 Rñ. quod non. quod non sunt facienda mala: ut veniat bo-
 na. xij. q. v. forte.

Emancipatio

Emancipatio est relaxatio pa-
 tris patris: coram iudice competente voluntate
 patris et voluntate filij concurrere
 et in vtriusque presentia. dicta ex eo quod est manu. i. patris
 patris ponit filius. elicit hoc. ex. l. non nudo. l. de
 eman. li. et quod ibi no. et insti. quibus modis ius pa-
 tris. sol. s. preterea.

¶ Quis potest emancipari? Rñ. infans de spali licet
 tunc patris.

¶ Vtrum teneat pater emancipare filium? Rñ. non
 regulariter. quod patrie potestas inextimabilis est. ff. de
 leg. j. l. filius. s. ut quis herede. Sicut nec filius
 potest compelli ut emancipet a patre. Limita nisi ex
 causa secundum Bar. in. l. quidam cum filium. ff. de ver. obli.
 licet aliter dicat glo. insti. qui. mo. ius patris. sol. s.
 si. Nam in his que sunt voluntarie iurisdictionis
 non potest quid fieri altero inuito ut in aut. qui. mo.
 na. effici. sui. s. si do. fallit hoc primo si pater male
 afficit filium verberando contra pietatem. Item si com-
 pellit eum peccare in corpus suum. Item si filius est
 arrogatus impubes. et pubes factus. probat non sibi
 expedire esse arrogatum. Item si pater agnouit sibi
 relictum legatum ut emanciparet filium: quod in istis ca-
 sibus tenet pater eum emancipare: ut no. dzo. in
 summa. l. de eman. li.

Emphyteosis

Emphyteosis dicitur ab em. i.
 in et fitos. i.
 e fides et thelis. i. positio. quod res fidei acci-
 piens committit. vel de melioratione facta
 siue datio ad lucellum. et est medius factus: inter loca-
 tionem et venditionem de qua vide glo. in. c. potuit. de lo-
 cato. Vnde emphyteoticarius: vel emphyteota est
 qui accipit rem immobilem perpetuo et hereditario iure co-
 lendam: vel meliorandam vel ad tempus: puta secundam et ter-
 tiam generationem: ut in aut. de no. alie. s. emphyteo-
 ticarius. Et quod dicitur no. in. l. j. l. de iure emphi.
 ¶ Vtrum contractus emphyteoticus differat a contractu
 censuali? Rñ. quod sic. quod per factum emphyteoticum tran-
 sit solus vult dominium: ut in. l. j. s. qui in perpetuum.

Emphiteosis

- ff. si ager vecti. Sed p censuralem transferre non so- lum utile. sed etiam directum. et sic qm dicitur concedo tibi talem rem et transfero in te quicquid iuris habeo in ea et soluit annuatim certus census. text. est singularis in c. constitutus. iuncta glo. de reli. do. et etiam si dicatur concedo tibi talem rem in emphiteosisim perpetua transferendo in te quicquid iuris habeo in illa. p certa annua pensione erit contractus casualis. casus est singularis in d. c. constitutus. et illa verba in emphiteosisim impropria sunt: vt. l. si vno in p. ff. locati. et in isto contractu non habet locum pena. c. potuit. de locato. et l. ij. l. de iure emphi.
- 2 **¶** Vtrum accipiens emphiteosisim vsq; ad tertiã generationem: nec dicat inclusiue: vel alia equipollentiã. vsq; intelligat exclusiue: R. q. si vsq; ponit. a lege sup gradu. sic stat inclusiue: vt instit. de succe. agna. §. si. no. l. vñ legitimi. l. certu. et in c. non debet de consan. et affi. Sed si ponit ab boie in contractu obligatorio: tunc ponit exclusiue. l. veterib. ff. de pac. S. quida intelligit hoc i eo qd auget obligationem: h i casu nro no auget h facit ea transmissibile. et id includit. fm l. al. et placet Bal. in l. me minisse. ff. de of. p. c. sol. dicit i re ecclie si dicat. vsq; ad tertiã generatõz stabit inclusiue. Si vov vsq; ad quartam stabit exclusiue: qd vltra tertiã generationem non potest fieri inuestitura: vt in d. §. emphiteosisim.
 - 3 **¶** Sed nunquid stipes computabit: R. q. no. qd accipiens no est generatio supius. et in gradibus stipes no computat in numero. ff. de gradibus. l. iur. c. c. sultus. sicut vnus no est numerus. h pncipiũ numeri.
 - 4 **¶** Vtrum emphiteosis q fit de generatõe in generatione assimilat inuestiture feudali: R. q. sic. vt no. Bar. in l. si nubi et nacio. ff. de ver. ob. et text. cum Bal. in c. j. de vasallo decrep. et etas.
 - 5 **¶** Vtrum ius emphiteoticũ trãseat ad extraneos heredes: R. q. fuerit opinio: h mibi placet opinio Jo. de imo. in c. si de locato. dicitur qd sic. etiam in re ecclastica. dũmõ sit data cũ illa solennitate. c. j. de re. ec. no. alie. li. vj. et c. sine exceptõe. xij. q. ij. de qua vide s. Alienatio. §. ij. iij. et iij.
 - 6 **¶** Vtrum pater qui accepit emphiteosisim p se et suis filijs possit illã plegare vni filioz: R. q. Bal. in c. j. in ti. an agnatus. i. vj. colũna. tenet qd sic emphiteosisim. sed non feudã. et multi alij. Zinge. do consilio. xvij. tenet qd non: qd ius est questũ filijs nisi alteri filioz: tantũ dẽ de alijs bonis plegasset. allegat. l. j. §. assignare. ff. de ass. liber. iuncta l. si cui; dotẽ. §. si pater. ff. so. ma. vbi pater potest diminuerẽ ius filie ex prima pmissione: dũmodo tantũ dẽ eidem relinquat quantũ diminuit et sic concordat dicta doctorum.
 - 7 **¶** Vtrum veniant filie qm accepit p se et suis filijs R. fm Jo. de imo. in c. si de locato. qd no p singulare dictum Archi. in c. si quis suadente. xvij. q. iij. vbi voluit qd in materia contractũ masculinum no concipiat femininũ. p. l. veterib. ff. de pact. hoc idẽ tenet Sni. de suc. qui. fuit doctor. Archi. in legibus. et Ray. de fo. li. in l. tres frẽs. ff. de. pac. et Lu. de ro. consilio. xxxij.
- ¶** Vtrum emphiteosis possit dimittere rem emphiteoticam. et se liberare quando vult: R. licet aliqui distingerunt an sit obligatus ratione rei. et sic possit. an ratione persone. et non possit: vt dicit do. Odoar. Tamen Jaco. est contra. tenes qd nullo modo potest. et idem Pa. in c. iudicatum. et in mu. ec. quia quod a principio est voluntatis. et post facto est necessitatis. l. sicut. l. de act. et obli. Item quia personaliter est obligatus ad pensionem. l. j. et ij. l. de iur. emphi. ergo tenet personaliter. cum omnes actiones sint personales. insti. de act. §. appellamus. et sic dimittẽdo rem obligare ad pensionem. qd psonales actões sunt affixe ossibus nris. l. quis ergo. ff. de pecu.
- ¶** Vtrum possit aliu emphiteosis facere vel alter locare: R. q. sic. isti locati. §. adeo. qd no e. p. p. ali enatio vera.
- ¶** Vtrum emphiteosis cuiuscunq; etiaz ecclie possit donare aut legare meliorationes quas fecit in re emphiteotica: vel ipsam rem emphiteoticam sine alia solennitate: R. q. glo. i. c. si. de locat. qd sic. et communiter sequuntur docto. Barto. tenet verum in emphiteosis filia. sed non in emphiteosis otia priuati. in fi. l. de iur. emphi. per. l. ij. l. eodem Sed Bald. in l. usufructu. ff. solu. matr. reprehẽdit Barto. et dicit eum male intellexisse. dicta. l. ij. quia loquitur quando alienat proprietatem. et sic ius domini. sed quando alienat donando. vel legando saluo iure dominico semper tenet donatio vel legatio. vnde dicit Panoz. in d. c. si. de locato. qd vbi cunq; phibet venditio facta commemoratõe de pao: vt i. d. c. si. et d. l. si. no intelligit de alia alienationis specie: vt in l. si. l. de p. edi. cur. Et per hoc inferit qd etiã pmutare potest. et limita. l. statu. liberi. §. quibus. ff. de statuliber. et qd not. in l. ij. l. de vsuca. p empto. vbi tenet qd noie emphõis et venditõis intelligitur ois contractus. per quez dñum rei transfert. Tunc tñ est vt no pmutet sine consensu domini propter docto. multos qui tenent qd non potest permutare in d. l. si. et d. c. potuit. pignori tamen obligare potest. l. tutor. §. si. ff. de p. no. acti. licet sit tutius facere cum consensu domini fm Spe.
- ¶** Vtrum possit vendere rem emphiteoticã ecclie vel meliorationes pdictas: R. Pa. in c. si. de loca. qd sic. dummodo hanc solennitatẽ seruet. Pmo qd requirat p̄latum vel rectorem ecclie qd dicitur ecclie: vt. vij. q. j. scire. Secundo qd denunciet p̄cium quod offert vere. l. si. l. de iure emphi. Tertio qd ecclie non respondente labantur duo menses. Nec probantur in dicto. c. si. Quarto qd non vedat prohibitis personis quas ponit glo. ibidem. et sunt omnes persone que non sunt faciles conueniri. sicut capitanei et huinsimodi. ex quibus p̄iudicium posset pati ecclie: vt. ff. qui latit. da. cogun. l. ij. Quinto qd non vendat nisi vñle minimum sibi competens et meliorationes quas in re fecit. Sexto qd prius no occiderit a iure suo: p̄ta no soluẽdo canonẽ. qd in l. nemo. ff. de re. iur. dẽ. Nemo plus iuris in alium traufferẽ potest quã habet.

12 **¶** Vtrum p̄dicta debeat obseruare superficialius ecclesie q̄i vult vendere qui est dñs sup̄ficii qui sup̄ solo alicuius edificat domum donando sibi cē sum parū: Rñ. Bart. i. l. j. §. pe. ff. de sup̄fici. q̄ sic p̄ l. ij. l. nera diuine vel tp̄alium. Sed. d. Card. est contra. Ange. v̄o dicit ibidē dictū Bar. equū: sed iure nō p̄bati. 7 ideo añ factū sequendū: post factū Car. Nota tñ fm̄ Bal. in aut. qui res. l. de sa. san. ecc. q̄ qui cadit a solo cadit a superficie. arg. d. l. j.

13 **¶** Vtrum p̄fata solennitas sit seruanda in emphytheota p̄uati seu secularis: Rñ. q̄ nō. nisi solūm vt requiratur dominus an emere velit melioratio nes 7 nō vendat talibus personis quibus dominus commode nō possit habere ius suum: vt potentioribus 7 huiusmodi. als caderet a iure suo: vt in. l. fi. l. de iure emphy. 7 nota glosaz in. d. c. fi. de loca.

14 **¶** Vtrum frater fratri possit alienare sine p̄fata solennitate: Rñ. Bald. in. l. volūtas. l. de fidei cōmissis. q̄ sic q̄i duo fratres habent emphytheota sim paternā ecclesie etiā q̄ vnus p̄t iura sua alienare alteri sine cōsensu ecclesie.

15 **¶** Vtrum possit dari in dotē. vide s̄. Dos. §. vij.

16 **¶** Vtrum debeat fieri remissio canonis. i. annue v̄ regularis solutionis p̄p̄ guerram: Rñ. q̄ licz sit diuersa opinio. tu dic q̄ si quantitas canonis ē ita magna. q̄ si res locaret de anno in annum nō plus perciperetur. tunc procedat opinio q̄ fiat remissio: non solum propter guerram. immo etiā p̄pter aliam sterilitatem. vt dicit Bal. in. l. j. l. de iure emphy. 7 ibi dicit Barto. q̄ non est proprie cōtractus emphytheoticus tunc quando datur tanta quantitas sicut pro locatione. Si v̄o est modicus. vt cōmuniter fit: tunc non fiet remissio. arg. l. si merces. §. vis maior. et. l. ex conducto. §. j. 7. l. si vno. ff. locati. nisi substantia rei penitus ledatur: vel nisi fundus captus ab hostibus desperaretur possit rebaberī: quia tunc fiet remissio: vide glo. in. d. c. fi. 7. l. j. l. de iure emphy. Et idē dic de augmēto rei q̄ non auget p̄sio in casu in quo nō minuitur propter eius lesionem. fm̄ bar. in. l. j. l. eo. titulo.

17 **¶** Vtrum fundo inundato a flumine liberet emphytheota a canone: Rñ. Pan. i. d. c. fi. q̄ sic. q̄ dē deperditus. l. ij. §. labeo. cum silibus. ff. de acqui. pos. Item fundus inundatus 7 occupatus ab hostibus equiparatur. l. cum vnus. §. fi. ff. de bo. auct. iudi. possi. Quod verum credo q̄i non est spes recuperationis: intellige si in totū perijt vel vltra diuidiam. Secus si sola medietas perijt. q̄ nō liberat. ar. l. etiam p̄tis. ff. de vsusu. 7. l. que de tota. ff. de rei vendi. l. alij velint q̄. vij. p̄tes perierint si debet liberari. Sed magis placet q̄d dixi. q̄ i dubio partis appellatione intelligitur diuidia. d. l. etiaz p̄tis.

18 **¶** Vtrum destructa re emphytheotica: verbi gratia domo ex igne fontito si reparat teneat emphytheota p̄seuerare: Rñ. fm̄ Micho. de ma. i. l. j. l. de iure emphy. q̄ non. quia illud dicit nouum. fm̄ quod dicit Barto. in. l. damni. §. si is qui. ff. de

dam. infec. vbi vult q̄ si q̄s obligauit se alicui habenti domum in villa dare. de aqua recenti ut estate. destructa domo destruit obligatio. licet postea reficiat. facit etiam quod voluit Bar. in. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de no. ope. nunc. vbi dicit q̄ qui reficit de nouo facit. l. inter. stipulatem. §. sacram. ff. de ver. obli. Idem voluit Ange. i. l. j. §. si quis edificium. ff. de no. oper. nunc. 7 Bald. in. l. si vt proponis. l. de nup. vbi dicit. Dicitur constitutio ecclesie q̄ nemo faciat fortalicū nouum in cōsulto papa an filij possunt reficere destructū castrū propter rebellionem patris. 7 dicit q̄ nō: ita facit l. cum alijs. l. de cura. furio. vbi si furiosus efficiat sane mentis expirat curatoris officium: nec reuincat si postea redit in furiam sed debet sibi dari nouus. Idem facit quod no. doc. de ecclesia reparata an sit eadem: vt no. in. c. de fabrica. de cōsec. distin. j. 7 in. c. proposuisti. 7. c. ligneis. de consecra. eccle. vel alta. 7 in dicto. §. sacram. 7 fm̄ illud limita omnia ista.

¶ Vtrum emphytheota nō soluens canonem cadat a iure suo: Rñ. q̄ si p̄ triennū nō soluit. a iure cadit si est p̄uati: vt. l. ij. l. de iure emphy. Si v̄o est ecclesie. p̄ biennium nō soluens cadit ip̄o facto: nisi celeriter soluat: vt in. d. c. fi. 7 nō dicit celeriter soluere fm̄ Bal. in. addi. ad Spe. ti. de locato. si expectat libellum v̄ requisitionē. fm̄ glo. no. in. d. c. fi. ista celeritas erit in arbitrio iudicis vt cōsiderata paup̄tate: 7 alijs iudicet q̄d est valde equū quia cum ista more purgatio p̄ celeritatem p̄dictā nō habeat locum in emphytheota p̄uati. fm̄ Jo an. de imo. in. l. insulam. ff. de ver. obli. 7 Ange. h̄ soluz ecclesie que mitius agit. propterea merito arbitrium boni viri magis est sequendum in hac celeritate.

¶ Vtrum emphytheota non soluens per biennium vel triennium cadat a iure suo si dominus tenebat sibi in tanta quantitate vel maiore: Rñ. Pa. in. c. bona fides de deposito. q̄ non. quia exceptio compensationis quo ad euitandum penam debetis soluere sit ip̄o iure. vt est textus no. iuncta glo. in. l. si constat. l. de compen. vbi doct. sic determinant.

¶ Vtrum dominus recipiendo canonem ab emphytheota qui cecidit a iure suo p̄p̄ nō solutionem p̄iudicat sibi: Rñ. Pa. in. c. si. de loca. aut eū expulit. 7 sic nō p̄iudicat sibi: aut non expulit. 7 tunc aut recipit canonem pro tempore post moram cōtractam. 7 sic p̄iudicat sibi. quia videtur p̄ actus contrarium renunciaisse iuri suo. c. sollicitudinem. de ap. aut recipit canonem pro p̄terito cum protestatione q̄ non intendit sibi p̄iudicare. 7 sic nō p̄iudicat aut non fecit protestationem. h̄ simpliciter recepit. 7 in hoc fuerit opi. Sed de subtilitate iuris dicendum. q̄ nō p̄iudicat. q̄ in dubio nō videtur quis velle renunciare iuri suo: vt in. c. sup̄ hoc. de renun. ff. de p̄ba. l. cum de indebito. facit glo. in. l. cū quid. ff. si cer. pe. q̄ dicit q̄ si trado magnam quantitatē pecunie dicendo tolle non presumit donatio simpliciter et hoc. h̄ mutū vel depositū nisi aliud appareat respectu p̄sonē. Sic i. p̄o-

lito. 2 licet glo. dicat verum esse q recipiēdo cano-
nem pūdicat in pūuato: non in ecclesia que habz
caplin. tū pa. vbi s. dicit q nō dicit verum: q so-
lus pūatus in acquirendo pūdicare pōt. 7 dextero
rem facere. vide glo. xvij. q. vij. §. pe. sentit Inno.
in. c. ij. de dona. 7 doc. in. c. qm. de decimis. et ideo
solus pūatus recipiēdo canonē sine cōsensu capli
pūdicat ecclesie. Sed aduerte hic q Pan. in. c. vt
sup. de re. ec. non alie. Limitat. sed. consi. dicitur
qui tenet q res emphitheotica reddita ad ecclesiam
ppter non solutionem pensionis pōt iterum dari
ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnitate 7 cau-
sis requisitis in alienatione rei ecclesiastice a pūato
ecclesie. sic dicens hoc verum. vbi pūata causa cō-
cessionis duraret: puta quia erat castruz in feudū
quod ppter custodia erat potū dāsum ecclesie 7
bndi. quia non est noua alienatio: sed executio or-
dinationis antique. Sed vbi pūata causa cōcessio-
nis cessaret: puta qz ager datus ad excolēdum tra-
ctu tps exultus reuertit ad ecclesiam. tunc dari nō
poterit in emphitheosim vel feudum sine debita so-
lennitate 7 causis requisitis in alienatione rei eccle-
siastice. Et fm hoc videt vera opinio glo. pūdicte
Sed hoc nō possit dari de nouo ei qui cecidit a iure
suo ppter nō solutionem pensionis qz cessat cā-
ppter quam fuit data in emphitheosim sine solen-
nitatibus 7 causis requisitis in alienatione rei eccle-
siastice non credo. Pa. qū sit ei qui cecidit v' ei?
heredibus. quia videt tex. d. c. h. contra eum 7 cō-
suetudo. sed bene esset verū quando alteri qz ei q
cecidit vel eius heredibus vellet dari: vel quando
iam ecclesie per aliquod tempus pacificam habu-
it possessionem talis rei. Et sic cōcorda opiniones.

32 **Q**uerit in quot casibz emphitheota cadit a iure
suo? Rū. q. in. v. casibz. Primus qz negat pensio-
nem dūo petenti eam 7 negat se emphitheotam il-
lius fm. §e. belye. in trac. de contractu emphithe-
otico. Rō quia magis debet operari contumacia
expssa qz tacita. l. si ita expsum. ff. de condit. 7 de. h.
emphitheota non soluente p triennium canonem
res cadit in commissum: vt. j. dicit. qz tacite negat
dūum recognoscere. ergo multo forū? vbi expsse
negat.

33 **S**ecūs casus est qz vendit sine dūi volūate rē
emphitheoticam fm eundez §e. vbi s. Quod li-
mita fm Spe. in ti. de loca. 7 Bart. in. l. sequit. §.
item labeo. ff. de vsuca. unolam 7 canonistas in. c.
potuit. de loca. verum si res sit tradita. quia si non
est tradita licet vendita non cadit in commissum:
et etiam si esset tradita tū hac lege vt si dūis vellet
emere p tantū dē illi emptor: restitueret eam. qz sic
nō cadit: vt no. Ange. in. l. voluntas. L. de fideicō-
missis.

34 **Q**uid si vēdidit 7 tradidit simplr sed postea re-
demit? Rū. nihilomin? cecidit a iure suo. qz p alie-
nationē ius est questū dūo. 7 iō sine facto suo nō
pōt auferri ab eo.

35 **S**ed pone qz sunt duo dūi rei emphitheotice 7
vēdidit rem de consensu vnus tūi 7 nō alterius?
Rū. qz cadit solū p pte illius. qz nō pl? puniri dē
qz deliquerit. l. heres. ff. d. bis qui. vt indi.

26 **T**ercius casus est qz res emphitheotica est da-
ta p se 7 suis filijs neponibz 7 heredibus. tunc si fi-
lius v' nepos refutat hereditatē cadit: qz ea nō pōt
habere: vt no. Bar. in. l. vt nisiurandi. §. si liberi.
ff. de oper. liber. secus si nō poneret verbum 7 he-
redibus. qz sic refutata hereditate non caderet. qz
concessio in pūato casu requirit vtrūqz: vt. l. sit fili-
us vel nepos 7 heres: vt in autē. de nō alie. §. em-
phitheotici. 7 ideo feuda que transeūt ad filios v' fi-
lios: ita si heredes sint dicuntur venire in heredi-
tatis petitione: vt in. l. item videndū est. ff. de peti-
ti. here.

27 **Q**uartus casus est qz quis accepit emphitheo-
sim p se vt suis filijs 7 mortē sine filijs legitimis re-
lictis solum naturalibz. quia reuertitur ad domi-
nū. Quod limito fm Bart. in. l. ex facto. §. si qz
rogatus. ff. ad tre. verum qz emphitheosis est da-
ta ab ecclesia. qz psumendū est qz de illegitimis nō
cogitauit h' qz data est a pūato emphitheosis sic
veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige et
limita Spe.

28 **Q**uintus casus est qz emphitheota non soluit
canonē. de quo dic vt s. §. rir.

29 **Q**uid si sunt plures heredes 7 oēs ppter vnū
soluerunt pensionem? Rū. glo. i. d. c. h. qz non ca-
dunt si soluerunt totam. secus si non totam. quia
caderent oēs. 7 iō soluant totā 7 postea agant con-
tra nō soluente.

30 **V**trū heres igno:ās rem emphitheoticā 7 nō
soluens cadat? Rū. glo. in. l. ij. L. de iure emphi. 7
Bar. ibidē 7 glo. 7. Dy. in. l. cum filiis. §. in hac.
ff. de ver. ob. qz cadit. h' restituit de equitate. Idem
die de minorē qui nō soluit p. l. h. L. in quibz cau.
in inte. re. nō est necessaria.

31 **Q**uid si dūis sit mortuus 7 hereditas inacet per
triennum in qz emphitheota nō soluit? Rū. qz non
poterit expelli. neqz cadit: vt p' pūdicte.

32 **V**trum filia pūatē emphitheotici qz instituta ē
in certa re heres 7 iussa est esse cōtentā. 7 qz nō pos-
sit de bonis suis plus petere? Rū. Bar. i. d. §. si li-
beri. qz nō. qz. d. verba debēt intelligi qz non possit
peti pl? iure hereditario: h' nō iure emphitheotico
v' vt patron? 7 posito qz pater ex dispensatōe sua
possit filia pūare ab emphitheotico: tū illa vba non
importāt. Idē die qz p talia verba nō pūatē quin
possit petere dotē maternā fm eundē Bar. etiam
si bona sibi a patre relicta sint vltra legitimā. qz bo-
na intelligunt deducto ere alieno 7 es alienum est
dos 7 sūt res emphitheotica.

33 **V**trum tutor pupilli qui habet emphitheosim
ab eo nō soluēdo p quiuennū cadat? Rū. qz sic
qz iste tutor: debuit exigere a suplo. l. si pupilla. ff. de
nego. ge. fm §e. vbi s.

34 **V**trum laudemium sit soluēdum qz res em-
phitheotica transit ad aliū emphitheotam? Rū. qz
sic. 7 debet excedere quinquagesimā ptem p' rei
emphitheotice. l. h. L. de iure emphi. sed de cōsue-
tudine est. nū. ps. fm Host. que. seruanda ē: fal-
lit hoc fm §e. vbi s. in quatuor casibz in quibus
non debet.

35 **P**rim? qz heres rōe hereditatis emphitheotici

adijt fm' p'e. vbi s. q. dñs ppter laborē habet lau-
domū. q. laborat mittēdo nouū emphiteotam in
possessionem s. in additōe hereditatis nō requirē
falis labor: cū heres possit adire p'pria auctoritate.
vt in aut. de here. r. fal. S. in oib. Quidē tenēt con-
trariū p. l. fi. L. de iure emphi. vbi p. q. cum q. s. de
nouo adipiscat possessionē rei emphiteotice tene-
tur ad laudemū s. in additōe hereditatis est sic. l.
cū heredes. in pñ. ff. de acqui. pos. S. debet. Itē p. q.
q. p. alienationē debet laudemū: s. additio heredi-
tatis est alienatio. q. p. cā trāffert dñū s. debet. S. p.
pūmā credo verius nisi p'suetudo sit in p'tarium.

36 ¶ Sed quid si emphiteota donauit rem emphi-
teoticā: Rñ. p'e. qui s. q. debet laudemū: q. ma-
gis fauendū ē illi q. rē habuit titulo oneroso. sicut
qui emt q. q. titulo lucratiuo. Et iō sicut p'mus d. s.
sic iste. r. q. p'mus debeat hē in. l. fi. L. de iure em-
phi. Itē q. legatū r. donatio equipant: s. ex legato
debet. l. is qui. ff. de le. iij. ergo r. donatarius. Nec
ob. q. emphiteota pōt donare sine volūtate dñi.
q. hoc p'cesso nō sequit q. nō debeat laudemū. cō-
trariū tenet Spe. ti. de locato. l. q. non tenet

37 ¶ Secundus casus est qñ res emphiteotica fuit vendi-
ta r. tradita. post retradita fuit et antiqua cā. Sed
si fuisset retradita ex noua: q. ista retraditō esset si-
milis p'pria traditioni in qua fuit venditā. Itē ad
multitudinē traditionū sequit multitudinē laude-
miorū. l. quicūq. L. de seruis fugi. Intel. lige et no-
ua cā. Secus in antiqua: q. nō videt aliā traditio
sed p'ima.

38 ¶ Tertius casus est qñ plures habētes rē emphi-
teoticā cōem diuidūt eaz inter se: q. cū hoc possunt
facere dñs i'requisito: vt no. Bart. in. l. volūtas. L.
de fideicōmū. Rñ. q. cā ppter quā p'hibet alienari
in extraneū est. q. extraneus nō habet ne cesse reco-
gnoscere dñm: vt no. in. d. l. fi. que cā cessat qñ ven-
dit alteri emphiteote socio suo. r. iō nō debet laude-
mū fm' Sui. r. Bar. p. l. p. diuersas. L. mādati.
q. est ista alienatio necessaria. Alij tenent q. debet
q. ante diuisionē nullus est dñs istius p'ris magis
q. illius. sed post diuisionem quilibet est dñs p'ris
sue. ff. de leg. ij. l. meius. S. duob. ergo videt alie-
natio. Sed tu tene p'ima opinionē Bar. quā no.
in. l. r. dco. ff. de condi. fur. nisi cōsuetudo sit in cō-
trariū.

39 ¶ Quartus casus qñ quis vendit. s. re integra di-
scellum est a veditōne: q. dñs non habet mittere
nouū emphiteotā in possessionē. Sed tñ p'e. vbi
s. dicit q. debet. q. p. eum nō stetit. Idem pinde est
ac si misisset. Qd credo verum de rigore iuris. Se-
cus de equitate.

40 ¶ Vtrū emphiteota cadens a iure suo pdat meli-
orātes q's fecit in re: Rñ. p'a. i. d. c. fi. q. sic. r. q. ij.
hocius. r. in. d. l. ij. L. de iure emphi.

41 ¶ Vtrū emphiteota cadat ex melioratōe facta ab
ipō: Rñ. p'e. vbi s. q. sic. q. cā finali cessāte cessat
effectus. l. adigere. ff. d. iure pa. S. q. uis. sed cā fina-
lis est melioratio: vt. l. fi. L. de iure emphi. iō. cadit.
q. frāgenti fidē fides frangat eadem.

42 ¶ Vtrum dñs possit p'pria auctoritate expellere
emphiteotā: Rñ. p'an. i. d. c. fi. dicit Ly. post Ac-

cur. q. nō potest. q. emphiteota habet ius in re: vt
in. l. j. ff. si ager vecti. r. ideo p'pria auctoritate nō de-
bet expelli. facit. l. creditores. L. de pig. hec opinio
est tutior.

¶ Vtrum res ecclesie possit dari in emphiteosim 45
Rñ. vt s. Alienatio in p'ncipio.

emptio et venditio est alienatio
quedam q̄ dñium r. pos-
sessio rei vendite transferē p̄ traditionē
ipsius dñi: vel si nō est dñs vsus capiē
di cōditio in euentē p̄ ipsa soluto p̄cio.

¶ An aut veniat sub noie venditōis ois alienatō
Bald. in. l. volūtas. L. de fideicōmū. tenet q. non
h. in p'ncipio iuris ciuilis veniret: vt p. l. statuli-
ber. S. quibus. ff. de statuli. vide q. dixi s. Emphi-
teosis. S. r. Aduerte hic q. emptio r. venditio tri-
bus modis p'ficiat: vt no. glo. in. fi. de emp. r. vēdi.
in p'ncipio. Primo quo ad hoc vt nō possit discedi ab
altera partium sit p̄ cōuentionē etiā conditionalē.
Secdo q̄ntum ad p'ncipium qd trāsit ad emptorem
sit pure: vt. j. S. r. Tercio quo ad trāslationē dñij
vel vsucapiēdi conditionē sit tradendo rem vēdi-
tam. S. vendite. in. fi. de rerum diu. l. clauib. ff. d.
contraben. emp.

¶ Emptio r. veditio nō aliter facit rem emptoris
nisi aut p'cium solutū sit. aut satis eo noie factū: vt
aliter fidem de p'cio habuerit venditor: r. tradatur
res: vt. l. qd vendidi. ff. de cōtraben. emp. nec pōt
esse emptio sine p'cio. s. pecunie numerate: vt in. fi.
de emp. r. ven. S. item p'cium. Nam vbi aliud p̄-
silio dat p'mutatio est nō venditio. ff. de cōtraben.
emp. l. j.

¶ Sed nunq̄d tradēdo rem veditōi videat fidē
habē de p'cio: Rñ. glo. in. d. l. qd vendidi. qd sic ni-
si forte emptor dicebat pecuniā habere ad manus
cū nō haberet: r. sic tradidit: vt. ff. de pi. act. l. si q̄si.
Silt habet fidē de p'cio si dedit diē solutionis em-
ptori. ar. l. ad solutionē. L. de re iud.

¶ Vtrū quilibet qui pōt vendere possit fidē babe-
re de p'cio: vt tradēdo rem emptori trāfferat in euz
dñium: Rñ. q. nō pcurator: fisci ecclesie r. mioris
vt no. Bar. in. l. a diuo pio. S. si emptor. ff. de rei
vend. r. Ly. in. l. in ciuile. L. de rei ven. r. est tex. in
d. glo. in. l. si pcurator fisci. ff. de iure fisci. no. p'a. in
c. cum olim. cl. j. de off. dele.

¶ Vtrū vendens possessionē vl' domū r. hūdi. r.
q. emptor: nō habet p'cium tradit eam cum pacto
q. donec sibi soluerit p'cium vult sibi soluat pensio-
nem debiti de ea re. sed p'cio soluto nihil amplius
vult: licite possit facere: Rñ. q. sic. tex. est in. l. cura
bit. L. de ac. emp. r. ven. r. fm' Tho. in. glo. Bar. r.
Bal. ibidem. r. Sali. r. Ange. in. l. Iulianus. ff. de
act. emp. r. Jo. de ana. in. c. conquestus. de vsur. li-
cet enam iure canonū. r. facit glo. in. c. conquestus
quam cōiter sequunt docto. de vsuris. Nec ob. q.
loquit de eo qui est in mora post terminum. quia
sic in mora potest constitui a p'ncipio. Et licet ali-
qui theologi r. legiste: vt Bntr. in. d. l. curabit di-
cant vsurariū qñ solū p'cipit fructum. q. nō soluit
secus qñ de pecuniā. sua lucratus fuisset. vel ex ea
aliquam vtilitatem fecisset. quia tunc habet locuz.

Emptio et venditio

prima opinio. tñ mibi videt q simpliciter prima opinio sit vera: qz nihil iniustum facio si nolo tibi dare possessionem nec vt fructus tuos facias nisi dederis mibi p̄cium. etiam si illud volebam serua re in capsula.

6 **¶** Que non possunt vendi: R. multa. Primo spiritualia: et de hoc vide Symonia. Seco liber lō: dic vt. j. Seruitus. S. j. Tercio illa quorum vsus ē solū malus: vt s. Ars. Quarto res aliena. Quo modo autem teneat qui emir: vide. j. Restitutio. primo. in verbo emens. Quinto res pupilli nō possunt emi a tutore. l. cum ipse. l. de contrahē. emp. et vendit.

7 **¶** Quo p̄cio possunt vendi vel emi res: Rñ qz h̄ varie fuerunt opiniones tam legistarum in. l. j. l. de epi. audien. qz c. i. in. c. j. z. c. cum dilecti. de em. p̄. z. ven. Tamen saluo meliori iudicio fm qz coligo ex dictis Scoti. in. iij. dist. xv. Dico qz res tantum vendi potest quanti emptorem inuenit z eod̄ trario emi pot̄ quantum venditorē inueniet: dum modo hec quatuor concurrat. Primum sciētia. scz qz nulla sit deceptio ex pte alterius: sed quilibet ipsoz agnoscat rem z eius qualitatem z valorem. fact glo. penul. in. l. mortis causa capi. ff. de donatio. causa mor. Secundum libertas voluntatis. s. qz nō faciat ex tali necessitate que excludat rationē voluntarij. Quomodo autem possit perpendi qz non fiat voluntarie. considera si talis res pertinet ad necessitatē vite: sicut sunt granū: medicie: vinū vestes: domus: z huiusmodi: sine quibus viuere quisqz non potest. quia talia nō possunt vendi ad libitum: sed iustum p̄cium debet taxari. Attenditur etiam qz non sit libera voluntate quando quis vendere vel emere vult tali p̄cio propter euitandum notabile z enorme damnum. Nam quādo quis nisi venderet tali p̄cio: v̄l emeret esset incururus: puta amissionem maioris partis suoz bonoz: v̄l notabiliorē: certe ista necessitas z omnis timor qui cadit in constantem excludit libertatem voluntatis fm no. in. c. cum locum. de spon. z in. c. abbas. qd̄ me. causa. Secus in minori metu. Nam dicit Salic. in autentica. ad bec. l. de vsu. quod est cōtra charitatem addere afflictionem afflictio: quod non licet. l. diuus. ff. de offi. p̄f. Tercium qz sit prudens: quia magna mentis leuitas redderet contractum illicitum. Quartum qz ille qz vendit v̄l emit plus debito possit donare. ar. c. ij. de dona. Si vero hec quatuor non concurrunt. tunc non liceret emere vel vendere nisi iusto p̄cio. et scienter notabiliter plus vendēs: v̄l minus emēs peccat mortaliter: z tenetur ad restitutionē: quod quidem p̄cium debet attendi fm cōmunem estimationem vt dicit. l. p̄cia. ff. ad. l. fal. no. glo. in. c. hoc ius. x. q. ij. z eam sequuntur cōmuniter docto. Quō autem ista estimatio debet fieri qñ nō est cōmunitas talis cōmertij. dico qz p̄fatis raritate. la bonibus z periculis iudicio boni mercatoris determinabit. qz alia regula non potest dari. z hoc in re mobili. In immobili v̄o estimat fm fructus. fm glo. z Bar. in. l. ij. l. de rescin. ven. quem sequit̄ conuer. doc. z tali p̄cio deberet vendi z emi. de hoc

vide. j. Estimatio. S. j. cum se. Si tñ predicta concurrant credo similiter: vt mobiles emi posse z vendi. Et nota qz quo ad valorem attendi debet t̄p̄a contractus emptionis: vt in. d. c. cum dilecti. z. d. l. ij. l. de rescin. vendi. nisi sit dubium an t̄p̄e soluti nominis sit plus valitura. fm qz dicā. j. Usura. j. S. xxxij. Aduerte tamen predicta non habere locū quando plus venditur ratione t̄p̄ois: quia p̄cium non soluitur. quia licet foret sciens z volens tamen nō excusaret vsuram: vt plenius. j. Usura. j. S. lxxij. dicitur. vide etiam quod dico supra. De lus. S. ar. Limita etiam p̄dicta. nisi in casu. de quo j. S. r.

8 **¶** Vtrum venditor teneatur dicere defectus secretos ementi: R. vt colligo ex dictis per Ange. in. l. si quis cum aliter. ff. de act. emp. z vendi. z Pa. in. c. iniustum. de rerum permu. cum distinctione. qz aut si sciret nullo modo emeret: puta. quia equus habet defectum talem qz potius stare sine equo. z tunc nullo modo licet celare. Si v̄o emeret: licz nō ita libenter. tunc si nullum piculum imminet v̄l damnum emptori: z res nō vendat̄ vltra iustum p̄cium attento defectu latente. z emptor sit industrius non tenetur ei reuelare: nec peccat non reuelando qñ solum facit vt iustum habeat p̄cium. Et quod dico de defectu: intellige z de mixtura alteri: vt puta vino limphato speciebus quibus immiscet. aliud qz extimet. si autem imminet periculum vel damnum emptori seu alteri teneat manifestare. aliter teneretur ad restitutionem damni si accideret. ar. l. in rebus. S. item qui sciēs. ff. cōmo. et l. Julianus. ff. de actio. emp̄. Aduerte tamen qz si vendens intendit v̄dere vnam rem z emens intendit emere aliam in substantia non valet venditio. vt si vendens intendit vnum agrum vendere z emens alium emere. l. in v̄ditōibus. ff. de contrahen. emp̄. Idem dic in materia: vt si vendatur auricalcum p̄ auro. d. l. in venditōibus. Idem dic i qualitate substantiali: puta in domo que est combusta. arg. l. quid tamen. ff. de cōtrahen. emp̄. Secus in qualitate accidentali. vt puta in agro sterili quem credit vberem. xxx. q. j. S. is ita respondet. fraudans v̄o in quantitate: puta. in falsa mensuratione vt faciunt tabernarij qui nō implent mensuras: v̄l in numeratiōe z huiusmodi. h̄ teneat v̄ditio: tamen teneat restituere: nec p̄suetudo excusat eum.

9 **¶** Vtrum liceat vendere rem fm qz vendēs eam sibi estimat v̄lē qz emēs nō libere emat: R. qz sic. si ex tali venditōe tale damnum incurrat quantum plus vendit. v̄l qñ talē affectionē ad rem habet qz potius vellet eaz sibi dimitti qz tali p̄cio emi. nisi sit in tali abundantia qz gratis teneatur proximo subuenire. concor. Tho. sc̄da sc̄de. q. lxxvij. Sed nō liceret vendere tantū plus quantum erit v̄lus ementi. qz sic herba medicinalis valeret. c. ducatos. fm Sco. vbi s̄.

10 **¶** Vtrum liceat carius vendere rem qz immutata vendit̄ in eod̄ loco qz sit empt̄a. vide. j. Nego cium. S. iij.

11 **¶** Ad quem p̄tinet periculum rei vendite. si aliud

Emptio et venditio

- regula qui certus est. de re. iur. l. vj. et l. j. ff. de act. emp. et v. Glo. in et l. y. in dicta l. emptor. et Dy. in dicta regula qui certus tenet q non tenetur denunciare et multi alij. Tñ tutius est q denunciet p l. si cōtrouersia. in ver. auctori. heredi ve eius emittia. L. de emic. et sic sit denunciatio quod importat nō simpliciter iudicare. h p officialē facere et nō tñ litē motā. vt veniat ad defendendū.
- 18 **S**ecundus casus qñ emptor citatus cōtumaciter affuit tpe sententię. qz videt cōdempnatus p suā cōtumaciā. dicta l. emptor. et ff. de emic. l. si ideo j. nō. Idē si veditore absente nō appellauit a sententia. l. berennius. ff. de emic.
- 19 **T**ercus qñ p iniuriam sententia lata fuit ptra emptorem. d. l. emptor. qz iniuria que fit emptori nō ptingit venditori. l. si p imprudentiā. in prin. ff. de emic. Idē dic si p violentiā extraiudicialiter auferat. d. l. si p. etiā si notarius posuit q obligat se defedere de iure et de facto. qz illud de facto intelligit si lis moueat de facto non de iure fm pa. vbi supra q violentia extraiudicialis non venit fm naturā contractus. de quo dic. vt no. p Bar. i. l. stipulatio ista ff. de ver. obli.
- 20 **A**ddo quartū casū qñ emptor cōpromisit. et cōtrariā sententiā reportauit. l. si dictū. §. si in arbitz compromiserō. ff. de emic. intellige hoc verus si voluntarie compromisit. quia secus si coactus. l. vel a statuto q sic vult vt inter cōsanguineos cōpromittatur et huiusmodi. et hoc denunciavit venditori. fm Bar. in d. §. si in arbitz. et Bal. in l. j. L. de pen. et co. re. ven. Quintus casus qñ emptor potuit vsu capere et nō vsucepit. d. l. si dictū. §. si cū posset. Sextus casus si rē alienā scienter emit. nisi de emittione specialiter sibi cauerit. l. si fundū. L. de emic. Septimus si aliqd casuale ptingat. L. eo. de lega. l. si. de re. ec. nō alie. c. ad nostrā. vide aliōs casus p Ho. in sum. eo. ti.
- 21 **Q**uid si fecit pactū venditor q nō vult teneri dē euictione? R. nihilominus tenebit ad p̄ciū re emittēta vel emptorem. §. j. ff. de ac. emp. Qued limitat Ludo. de ro. in no. qñ pactū fit in genere. s. a quo cuiqz emicat. Secus si specificat psona. qz tñ etiā nō tenebit ad p̄ciū. casus ē in. l. q libertatis. in p̄. ff. de emic. et ibi glo. de hoc.
- 22 **S**ed quātū tenet veditor emptori re empta emitta i casibus i qbus tenet de euictione? R. q in sim plū tñ. et si fuit i cōpa i veditō teneat etiā ad iteresse In foro tñ p̄tioso i rebus p̄ciosis arbitrio iudicis cogit duplū pmittere. aliter p̄denabit in duplū p̄ cij p̄uenti. ff. de emic. l. j. et l. emptor.
- 23 **Q**uā veditor teneat ad oēs expensas quas emptor fecit i iudicio qz cū nō deserat venditor post q sibi hoc denunciauit? R. pa. vbi s. q sic. siue obtinuerit siue non. vt. l. j. L. de emic. et l. venditor. res. ff. de ver. ob. et vtrobiqz p Bar. Secus si non denunciauisset venditor litē motā.
- 24 **Q**uā emens domū p centū in q postea inuenit thesaurū. valentē ducenta teneat? R. Ludo. de ro. tenet q sic. et dicit se cōsuluisse et obtinuisse in curia q in hoc habet locum remedium. c. cum causa. de emp. l. q rescindat contractus vel restituat plus

Sed p̄tariū de iure est verius. l. q non teneatur. Rano quia thesaurus est res mobilis abscondita ab ignotis dñis tpe vetustiore. vt. l. vnica. L. d thesauris. ergo dñs nullus erat ip̄ius. vt casus ē in. d. l. j. l. nung. §. thesaurus. ff. de acq. re. do. Sic ergo remanebimus in dispositione iuris cōis. vt sit dñi soli si data opera vel a casu inuenit in suo. vel si data opa i alieno solo erit dñi soli. si vero a casu erit medietas dñi soli. alia inuentoris. vt in. d. l. vnica. L. d. ergo iste emptor sit dñs soli erit suus. de hoc casus est in. l. a tntore. iuncta glo. ff. de rei ven. vbi pecunia inuenta p modū thesauri cedit emptori. Secus si non esset p modū thesauri vt murata ab aliq in muro. vt dicit tex in. d. §. thesaurus. qz tñ nō esset emptoris. Nec ob. q veditor nō vendit thesaurū. quia p̄cedo. h stam? in dispositione iuris cōmuni. vt cedat dño soli. et hoc habeo p indubitato si emptor nihil sciebat de thesauro. h si sciebat et p̄pterea emit tñc videt d ubiū. Nicolaus tñ de l. y. ra sup. Nat. xij. in illa p̄bola de thesauro. et san. Tho. xij. q. lxxv. ar. v. vident tenere q licite emat et de subtilitate iuris est verum q potest licite fieri sed de equitate videret q aliquā p̄tē deberet dare venditori. vide de hoc si placet. qd no. in. l. si q̄s cū aliter. ff. de ver. ob. sed quo ad conscientiaz ex quo sciebat videt inuenisse. et si a casu sic medietas erit sua. Si vero a p̄posito. sic totum cedit dño soli. vt d. l. vnica.

Cū hoc sit q iura nō cogāt rescindere contractū emptionis vel supplere iustum p̄cium. nisi qñ deceptio ē vltra vel atra dimidiā iusti p̄ci. vt s. Dolus. §. ix. cui dat electio tñc? R. q qñ ē vltra dimidiā electio erit venditoris. fm Tho. p ar. a p̄rio qñ ē atra dimidiā. tñc est emptoris. vt no. Ber. in c. cum dilecti. et c. cū causa. de emp. et no. pa. in. d. c. cum dilecti. q si periret res empta minus dimidia periret emptori. qz cū dno sunt in obligatione alteratiue. vno p̄empto remanet aliud. l. plerūqz. ff. de iure do. et l. si chū. ff. de ver. ob. Et idem dic quando est plus vendita q periret veditori p candē rō nē tñ p̄dicti nō tenent nisi ad restituendū id plus quo vendidit. vel supplere illud minus quo emit vsqz ad iustū p̄ciū. et poterit agere decept? vsqz ad xxx. annos. siue agat cōditōe et. l. j. L. de re. ven. que cōditiones cū sint psonales sunt p̄ptue. Siue ex eo p̄tractu. l. ex vedito. vt no. pa. et Juno. i. d. c. cū causa. Si vero ageret officio iudicis vt voluit ali qui sic nō posset agere nisi vsqz ad q̄tuor ānos. qz vsqz ad illud tps dat restituio in integrū. l. xl. de in inte. re. pa. tñ vbi s. vult q etiā si agat officio iudicis det vsqz ad xxx. annos.

Quā mercator qui fecit plures alios post se venire tenet minus veditore q sit cōis extimatio vsdicere q plures veniunt? R. Tho. xij. q. lxxv. qñ nisi de p̄fectione.

Quid de mercatoribus q inter se conueniunt vt vnus solus vendat? R. q si hoc faciunt in lesionē reipublice sunt damnandi perpetuo exilio et bonis spoliandi. vt. L. de mono. l. vnica. Secus si facerent propter aliquem bonum finem. quia licet de ista materia habes supra Dolus. §. ix. et infra

Handwritten marginal note in the top left corner.

Handwritten marginal notes in the top right corner, including the number 'LXXXI'.

28 **N**egotiatio. et supra 28. s. j. **V**trū ille cui dān est aliqd ad vendendū p de cē et veditit p. vij. teneat illa duo restitūe dno rei. R. q. non. quia si illa duo sunt vltra iustū pēiuz teneat restituere ementi fm ea q dicit s. s. vij. Si vero non excessit iustū pēiuz h. sua industria habuit. sic sibi acquirit. Nec ob. q. dā ei certa merces p labore. q. illa dā. vt inueniat emptorē p decem et sic non tenet necessario restituere. Secus si dare tur sibi simpliciter vt venderet. quia tenet vendere meliori pōio quo potest. et totū dare dno ex quo mercedē habet p labore.

29 **Q**uid de veditē possessionē vel emente. i. tales confines q est plus vel minus q sit dictū. vide s. Donato. s. ii.

30 **Q**uēnt de. q. quotidiana vtrū valeat venditio seu alius contractus collatus in alterius arbitriū. R. q. si est incerta psona cuius arbitriū cōmittitur non valet. l. si merces. s. j. ff. locati. nisi in casu quādo simpliciter fuit cōmissum in arbitriū boni viri. q. tunc intelligit in arbitriū iudicis. l. vir bonus ff. iudi. sol. et sic videt cōmissum in certam psonam Si vero psona cui cōmittit est certa. tunc licet vana sit opinio. in. l. in emētis. l. de emp. et ven. tam dicit fm. d. Luca de grassis. in. l. si quis arbitrati. ff. de ver. ob. q. sine substantialia cōtractus. vtrū pōiam in venditione et similia. siue accidentalia pūta vendit fuis si rationes reddiderit et hmoi committant in arbitriū certe psona valz contractus si ille voluerit arbitrari. nā sicut substantiale vltime voluntatis potest ferri in arbitriū heredis. l. si sic. ff. de lega. j. ita in cōtractibus. l. fuis q filij. s. cūz q. ff. de lega. j. et p hoc videt casus in. l. si libertus iurauerit. ff. de ope. liber. vbi valet pmissio liberti facta d operibus ad arbitriū patrom. et si male arbitratus fuerit pōt cogi vt arbitret sicut bonus vir. Sic in pposito q si arbitrari noluerit vel nō pōt. sic nō valet. s. pōi. in. l. de emp. et ven. Si vero mortuus fuerit alter contrahentis si fuit cōmissum sup contractu pficiendo non poterit arbitrari. Si vero super cōtractu pfecto sic nō expirat eius arbitriū h sic pōtus trāsit ad heredē. ita obligatio de stādo arbitrio dicte psona fm Bar. in. d. l. si quis arbitrati.

31 **Q**uō aut cōtractus emptionis et veditōnis rescindat ppter dolum. habes s. Dolum. s. ix. v. p pē imonitate pēij qn ē circa dimidiā iusti pēij. vel ppter alias cās. vide l. do. in sum. eo. ii. et l. do. in sum. l. de rescin. ven. q. parz ad cōfessores h sufficit qd dictū est.

Unitas. vide infra Immunitas.

Enormis in iuria qn dicit R. c. cū illoz. de sen. excō. et emulificat si mēbrū mutet. si effusio sanguinis sit. Et intelligunt doc. ibidē quādo effusio est in abundantia. et de membro de quo sanguis defacili nō exit. Itē si in epm aut in abbatem vel platum seu superiorē sit iniecta manus. in l. de iniu. s. atroc dicitur si quis vulneretur. Intellige si vultus eget medicamine chirurgie vel emplastroz seu alioz medicinaliū fm Donal. Item

si quis sustibus ceditur si in teatro vel foro. aut in conspectu iudicis verberetur. Item fm alios si in eccia vel cimiterio. aut dormitorio verberet. ar. de sen. ex. c. cū p causa. xvij. q. iij. quisquis. et s. q. aut Itē si sacerdoti induto vestibus sacerdotalibz. l. de iniur. l. atrocem. Sed breuiter dic q iniuria dicitur enormis. Primo ex psona et in iure nō habent exprellum nisi quod dicitur in. d. c. cū illoz. et in. d. l. atrocem. et in. l. de iniur. s. atroc. et ff. co. n. l. ptoz s. atrocem. vbi dicit de magistratu parente et patre no episcopo plato et sacerdoti induto. vt supra dictum est. Secundo ex loco. vtrū sit in cōspectu pietous fiat seu plati. vt in. d. l. ptoz. et in teatro vel foro. vt in. d. s. atroc. et l. h. et questionis. in prin. ff. de iniurijs. Tercio ex tempore. et hoc est arbitrarium. vtrū sit ludi vel magne festiuitatis. Quarto ex re. puta ex vulnere. vnde dicit l. vultus magnitudinis atrocitatem facit et nonnunq locus vulneris veluti oculo percusso. hec ibi. ff. de iniurijs. ita incipit. Quinto ex modo. vnde dicit Pa. in capitulo cum illoz. de sen. excō. q. percussio in ecclesia vel platea et excessus notorius dicitur enormis. d. s. atroc. et q episcopus non potest eum absolueret ex talibus iniurijs notorijs factis ecclesiasticis personis.

Sed qd habeat arbitrari. an sit enormis iniuria. R. q. ille qui habz absolueret et ligare an sit iurisditionis. vtrū possit eū absolueret vel ne. ar. c. super lris de rescip. et l. si qd ex aliena. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius determinat atrocē ne ipse velit lenem arbitrari. q. non absolueret. h deciperet. Secus vbi ius nō determinat.

Episcopus grece latine spectato: interpretat vt dicit. ar. di. c. de ros. et vij. q. j. qui episcopatus. Speculare enī dz mores et vitam populi sibi subiecti et intendere ad eoz salutē.

Unde eps hec negligens est in peccato mortali. et dicitur canis impudicus. ij. q. vij. qui nec. et debet lectioni et orationi vacare. vt in. c. epi. ibidem. nec debet habere familiaritatē piau hominis. vt in. c. puenit. eadē causa. et q. immo pbiteros. diacones clericos. boni testimonij debet penes se habere. vt in. d. c. epi. et c. cū pastous. et de conse. di. j. c. episcopus deo.

Vtrū principalis debeat intendere multiplicationi tpaliū. R. fm l. bo. in quoti. q. nō. h. c. pna et pcpna cura. debet esse circa custodia gregis sibi cōmissi. orando. pdicando. sacramenta dispensando. et sua iuxta quod res erigit erogando. Potest tamen intendere multiplicationi tpaliū ad vtilitatem ecclesie quando oportunitas adest et fieri possit sine dāno spūaliū notabili. als nō. Ale. aut scda sede. ti. de auaricia. dicit q eps nō pōt cōgregare ad sui tuitionē. siue ecclesie. sicut rex pōt h dz cōuertere res ecclesie in vsum ecclesie qd facit pauperibus dando. Rō est. q. rex ad hoc pstitutus ē. vt subditos in pace teneat et defendat ab aduersarijs. et ideo pōt ad hoc cōgregare. nō sic eps h vt faciat bonū ecclesie. qd facit dādo pauperibus. facit xij. q. ij. aurum. Unde tenet l. bo. scda secunde. q.

Episcopus

clxxxv. q. si bona ecclesiastica non dispensati pios usus. h. notabiliter deficit peccat mortaliter. Secus si in modico deficiat. Addit ite q. si necessitas non imminet. p. pauperibus q. pot. refutare in futurum. v. emere possessiones vt tempore necessitatis. p. n. dere possit. Bona vero patrimonialia potest tenere ad libitum.

2 **U**trum liceat appetere episcopatum? R. q. no. viij. q. j. qui episcopatum ibi dicit. locus superior sine quo populus regi non potest et si ita retineat atq. administratur vt decet. tunc indecenter appetit q. obre. oculi scilicet querit gra. veritatis. negocium in se suscipit necessitas charitatis qua. sarcina si nullus imponit capiende atq. intuende veritatis vacandus est. Si autem imponit suscipienda est. ppter charitatis necessitate. Sed nec sic oino veritatis delectatio deserenda h. subtrahat illa suauitas vt non opprimat iusta necessitas. hec Aug. Ex quo p. q. appetit illicite. Et qui sit mortale vide s. Ambitio. j. et oblatu. recusatur cu. peccato mortali si est dignus et eque dignus non est cui debeat dari. facit similiter ad hoc ei i scripturis. ca. ca. et q. vide s. Electio. s. xxx.

3 **Q**ua iurisdictione habeat. vide de of. or. p. totum. q. ad confessores non pertinet.

4 **U**trum episcopus possit concedere auctoritatem non episcopi qua ipse habet? R. Pa. in. c. accedentibus. de exco. pla. q. no. ea q. spectat ad ordinem episcopalem. sicut ordinare. criminare. consecrare et similia. vt in. c. aqua. de consec. ec. vel alta. Ea vero que spectat ad iurisdictionem episcopalem bene potest sicut cognoscere de causa matrimoniali. iniungere publicam penitentiam. concedere indulgentiam. iudicare de clericis et hmoi. vt. xvj. q. ij. vltis. ppter insignia. vt vsus mitre. et pontificalium que solus papa concedit. ar. c. vt apostolice. de prim. i. vj. ea etiam que sunt iurisdictionis potest concedere quis nondum sit consecratus nec sacerdos. fm eundem de Pa. vbi supra post Jo. an. et Lalde. vt ibi notat Pa.

5 **I**n quibus potest episcopus dispensare. vide s. Dispensatio. s. v.

6 **U**trum episcopus cadat in penam suspensionis aut interdictionis? R. q. no. ex nulla constitutione. nisi in ipsa d. ipsis episcopis fiat specialis mentio. Similiter nec eorum superiores. vt in. c. q. periculosus. de sen. exco. li. vj. Idem dicit de suspensione a beneficio a iure posita. vt in. c. si compromissarius. s. hmoi. de elec. li. vj. Secus de excommunicatione. vt notatur in dicto. c. quia periculosum.

7 **U**trum episcopus possit dispensare in pluralitate beneficiorum. vide s. Beneficium. s. xxxvij.

8 **U**trum executione deuoluta ad episcopum ppter negligentiam executoris teneat episcopus seruare formam quam tenebatur executor? R. Bar. in. l. si puellam. l. si man. ita su. al. q. sic. facit tex. in. de. j. de supplen. neg. prela. et qd. no. Jo. an. in. c. publicato. de elec.

9 **U**trum mortuo episcopo expiret officium vicarij? R. Pa. i. c. j. ne se. vacan. q. sic. vt no. glo. in. de. fi. de p. tu. Idem v. de officio prioris constituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex. no. in. d. de. fi. Secus si constitutus esset ab abbate cum capitulo. ar. c. ij. de sta. re.

10 **E**piscopus in synodo debet constituitur aliquos idoneos viros p. totam diocesim quos debet iuramento astringere ad denunciandum sibi v. p. cu. nullo quicquid p. penderint fieri contra voluntatem dei et totam christianitatem. quod p. n. eat ad iurisdictionem ecclesiasticam. vt habet in. c. episcopus in synodo. xxxv. q. vj. et tales appellantur testes synodales.

11 **E**piscopus potest cogere religiosos mendicantes vt vadant ad p. cessiones. c. nimis praua. de exco. pla. Ex quo tex. dicunt doc. q. ex quo p. hibe. eis ne ex leui causa compellant eos ire ad p. cessiones sequit. q. ex magna et graui causa possunt v. p. ta nouo introitu episcopi vel legati vel imminente peste aut alio flagello vel in generalibus letanijs q. sunt tres dies rogationum. hec no. Pa. in. c. dilectus. de offi. or. Quod est verum nisi speciale privilegium habeant.

12 **E**piscopus in ecclesijs baptismalibus debet ordinare magistristros qui doceant pueros in studijs s. v. libera. l. iij. q. ar. vbi necessitas occurrerit. xxxvij. di. de quibusdam.

13 **E**piscopus singulis annis synodum teneat admonendo clericos constitutiones legendo. et laicos predicando. vt. x. q. j. placuit. Itē singulis annis si potest visitet omnes ecclesias. monasteria et hospitalia sibi subiecta.

14 **E**piscopus tenet deputare in ecclesijs cathedralibus et alijs conuentualibus viros idoneos ad predicandum et p. cessiones audiendum aliter peccat mortaliter. sicut qui ipse non ppter amplitudinem diocesis vel alia occupatione. tenet hie viros potentes in ope et sermone q. visitent et doceant vice eorum plebes sibi commissas et eis p. uideant de sustentatione. vt in. c. inter cetera. de of. or.

15 **E**piscopus debet quos vult ordinare inquire primo de etate debita ad illum ordinem. dic. vt. j. Etas. et d. l. fatura. Nam ordinans subdiaconum vel diaconum q. nescit officium videt peccare mortaliter. q. prebet ei causas peccandi mortaliter. Quatuor vero ad illos quos p. mouet ad curam animarum q. habeat scientiam necessariam. de quo supra l. d. fessio. iij. s. iij. alias peccat mortaliter. Itē non p. mutat q. notarius petat salariu in scribendo ordinandos. quia prohibitum est. j. q. ij. sicut episcopus. intellige fm glo. ibidem q. n. est salariatus. alias potest accipere aliquid dum episcopus non p. cipiet in lucro licet contrarium teneat glo. ibidem.

16 **E**piscopus potest querere de titulo beneficij sui subditi si non consensit in eum. vt voluit sede. c. consilio. xxvij. et idem dicit de quocumq. alio cuius interest.

17 **E**piscopus ecclesiastica officia non debet committere p. quis nec administrationem rerum ecclesiasticarum. vt i. c. iudicatum est nobis. lxxix. di. cu. c. se. h. byconomus debet esse clericus honeste vite. vt p. bat. ea. di. per totum.

18 **E**piscopus in conferendo beneficia debet attendere vt det dignis aliter peccat mortaliter fm Tho. et Alber. in. iij. facit qd. nota. lxj. distinc. c. in sacerdotibus.

- 19 **E**ps in publico debz lineis vti nisi sit religiosus, sup indumentis. vt in. c. clerici officia. de vi. 7 ho. cle.
- 20 **E**ps tpe interdicti pot celebrare 7 celebrari face re vbicunqz 7 audire diuina. vt in. c. si. de punit. li. vj. Quod limita. vt in. c. qd nonnullis. de punit. li. l. terdictis exclusis. submissa voce. iamuis clausis. et capanis no pulsatis. 7 ipse specialiter non sit inter dictus. vel non fuerit ca ipsius interdicti.
- 21 **E**ps pot vbicunqz cu altari portatili celebrare 7 celebrari facere. d. c. si.
- 22 **E**ps no fuans canones vel no faciens fuari e piurus. no. pa. in. c. ego. de iureiura. allegat glo. in c. sacerdotes. el. ij. q. vij. que dicit q a prelato no seruante canones potest recedi sicut ab excomuni cato recedit 7 p. iso. Quod intelligit. d. pa. verum quando ex contemptu non seruat nec seruari facit alias secus.
- 23 **U**trū eps p psecutione sui corporis possit fuge re: Rū. fm S. Tho. scda scde. q. clxxv. ar. v. q. vbi salus subditoz erigit p. sone p. sentia no potest fugere ppter aliqd dāni t. pale vel corpale. imo te net sicut bonus pastor animā ponere p. ouibus su is. Vbi vero sufficienter i absentia p. aliū posset sa luti subditoz p. uideri. tunc licite posset fugere nec est mercenarius tūc. Hoc idē pz i. c. sciscitaris. vij. q. j. vide Imo. in. c. mī de remun. 7 glo. in. S. hoc tonū. vij. q. j.
- 24 **E**piscopalis dignitas liberat a cōditiōe seruli et ascripticia. liij. distinc. si seruus sciēte. el. ij. 7 eti am a ciuili fm canones. vt tenet glo. i dicto. c. si ser uis.
- 25 **E**ps si by iurisdictionem t. palem in aliquo loco debet cōstitui iudicē laicū q in cā p. p. ue crimia li faciat iusticiam. 7 pot etiā in spali sup aliq. malefi cio delegare vt faciat iusticiā. 7 no efficit irregula ris. dūmō p. suā rñsionē neqz directe vel indirecte iudicet iudici q. debeat penā sanguinis irrogare. h solum in genere q. faciat iusticiā 7 q. si dubitat con sulat peritos. iudex aliter esset irregularis. c. ex lris de exce. pla. Tenet tamen Rodo. q. etiam potest dicere q. puniat reum fm q. ius vult. dūmodo n̄ exprimat de morte vel de mutilatione. vt etiā not. Hugo. di. iij. c. omnis autem lex. p. sens tamē non debet esse vindicte sanguinis. vt in dicto capitulo ex lris.
- 26 **U**trū eps peccet mortaliter respōdendo in ord natione sua cū interrogat vtrū sciat nouū 7 vetus testamentū. q. scit: R. fm Ri. in quotl. iij. q. xxij. q. sic. si est ita ignarus q. nesciat in generali māda ta dei. articulos fidei virtutes 7 vicia etiam sacra menta. quia tunc mentē p. uiciose. Si vero nō ē ita ignarus quin sciat vetus 7 nouū testamentū q. n̄ ad ea q. necessariū ē scire plato 7 sine quoz scia non potest cōuenienter ereq. officii suū tūc nō credit q. peccet mortaliter. h in alijs sit indoctus. q. videt q. cōsuetudo sic solū velit.
- 27 **U**trū religiosus p. motus in episcopum teneat ad obseruantias regulares: Respon. q. sic. vide infra Donachus. S. septimo. et Religiosus. S. xxxij.

Errare est aliud p alio putare. Vn

Errare de Aug. xxxvij. di. in. c. q. iij. inquit. Quisquis se existimat scire qd ne scit p vero q. ppe approbat falsuz qd er ronis est p. p. uū. Ad idē. xxij. q. ij. in q. b. us. Et ideo i d. c. q. ius dicit q. nō ē consequens vt p. timo erret quisquis aliquid nescit.

Utrū error sit peccatū: R. q. in his q. n̄ p. tinent ad regnū dei capescen. vel nō sic nō ē peccatū. aut si est minimū est. vt in. d. c. in quibus.

Errantes nō vident consentire. l. nihil cōsensui. 2 ff. de re. iur. Rō habet. j. Matrimoniu. iij. Impe dimēto. iij. in prin.

Erro: iuris an excuset de dolo 7 cōsequēter a pe na q. debet ppter dolum: R. q. sic. vide s. Dolus S. j.

Erro: cōis aliq. facit ius. ar. xcv. di. c. ecce ego. 4 q. i. in si. 7 in. l. barbarius. ff. de inoffi. p. to.

Erro: suū q. libet debet corrigere. xxxv. q. ix. S. 5 quia ergo. 7. S. sequen.

Erro: q. dicat intollerabil: R. q. aliqd cōiter vel in suo genere ē peccatū. vt in. c. venerabilibz. S. pot. de sen. ex. li. vj. Vel si cōtineat aliqd ipossibile vt in glo. c. p. tuas. de sen. ex. vel p. ius vel legez vel excomunicet. q. bonū fecit. puta elemosinā. vide in d. glo.

rubescencia de bono est pecca

rubescencia tū. 7 filia accidit. et contingit q. d. r. p. liciter. Primo cū eru bescat d. defectu nature. vt puta q. ē clau dus 7 h. m. o. i. 7 hoc ē peccatū si ē nimia. l. vj. di. nasci et. c. nunq. erubescamus. Secdo cū erubescit dicere veritatem. vt p. dicare. testificari. corrigere. Et hec aliquando est mortalis si nō facit q. tenet de pre cepto. Tercio cū erubescat p. fiteri mortalia peccata et si omittit ppter hoc mortalis ē. Quarto nā erube scit ieiunare. orare 7 h. m. o. i. ne dicat sanctus 7 hoc est peccatū veniale q. n̄ omittit non necessaria. secus q. necessaria. q. mortale.

tas determinata requirē in multis

tas necessario a iure. ita q. n̄ tenet ge stū ante Et primo in sponsalibus. vij. annoz p. p. toz. vt in. c. vnico. de respē. impu. li. vj.

In matrimonio vero. xij. ānoz i femina. 7. xiiij. 1 in masculo. nisi malicia suppleat etatē qd tūc ē q. sunt potentes ad cocundum simul. vt no. in. d. c. vnico. In voto religionis seu p. fessione fienda req. riē. xij. in muliere. xiiij. in masculo complet. vt ha bet de muliere in. c. cum viz. de regula. 7 in. c. puel le. xx. q. j. 7 in. c. puella. xx. q. j. de masculo. in. c. signi ficatū. de regula. 7 in. c. j. de regula. li. vj. fallit in ca su de quo. j. Monicius. S. ij.

In ordinibus capiendis p. me tōsure est. vij. an noz p. p. toz. vt in. c. in singulis. lxxvij. di. 7 etiam triū minoz ordinū. vt in. d. c. in singulis. 7 q. cūqz p. ferrent ante p. dictā etatē nisi religionē intraret su spensus est ipso facto p. annū a collatione eiusdem ordinis. de tem. or. c. nullus. li. vj. Zecolitus p. xij. annum. vt in. d. c. in singulis. Subdiaconat. est. xvij. annus inchoatus. Diaconatus vero. xx. 0 3

Euagatio

Presbiteratus. xxv. vt in de. generalē. de eta. 7 q̄li. ordi. Si tñ ordinet ante dictā etatē quis suscipit q̄ dem characterē ordinis. h̄ nō executionē vsqz ad cōpletū tps. vt no. in. d. de. generalē. nec tps pōt dispensare. vt ibi no.

3 ¶ In beneficijs regularibus i abbatissa. xx. anno rñ ppletor. s̄t i p̄uonssa. seu m̄re vl' ministra q̄ h̄z regere monasteriū. vt in. c. idētatibus. de elec. li. vj. In abbate. xxv. annoz inceptoz. p. c. cuz in cūctis. in. s̄. inferiora. de elec. vbi regulariter ad quālibet dignitatem obtinendam req̄rit illud tps licet non de abbate sit aliqd specialiter expressus. In p̄oratu collegiato. i. q̄ habeat sub se collegiū. xxv. annorum inceptoz. ar. de. ne i agro. s̄. ceterū. de sta. regula. In p̄oratu vō nō cōuētuali si h̄z curā animarū quā habeat p se exercere req̄rit. xxv. annoz inceptoz. qz oz sit sacerdos sec' si n̄ h̄z p se exercere tñc sufficit etas. xx. annoz ppletor. d. s̄. ceterū. In p̄oratu autē q̄ n̄ h̄z curā animarū req̄rit etas. xxij. annoz cōpletor. qz oportet sit p̄fessus. c. nullus. d. elec. li. vj. Et ita tenet Pa. in. c. sup inordinata de p̄bē. licz sede. dicat sufficere etatē. vij. annoz. cui nō credo qz oportet sit p̄fessus in religione. vt dictū ē in bñficijs secularibus q̄ h̄nt dignitatē. In ep̄o. xx. annoz vero ep̄atu req̄runt qz attigerit. xxv. annū. d. c. cuz i cunctis. s̄. inferiora. tps tñ pōt dispensare i dignitatibus vel p̄sonatibus curā animarū nō habentibus. vt. xx. annū cōpletū habeat. c. p̄mutuus. de eta. 7 q̄li. li. vj. In beneficijs vero simplicibus sunt opinionones. sed mihi placet opinio Galde. quā seq̄tur Pa. in. c. super inordinata. de p̄ben. qz si beneficiū sonat in nomen rectorie. vtputa. qz ē ecclesia vel capella p se stans habens ad regimen clericum tunc requirat etas. xij. annoz cōpletor. vt in. c. in decoz. de eta. 7 q̄li. ordi. qz qui nescit se regere nec ecclesiam. Si vero nō sonat rectoriam h̄ est bñficiū in ecclesia tunc si requirit maturitatem consilij vt i canonicatu ecclesie cathedralis. Hostiē. 7 Archi. tenent qz requirit etas. xij. annoz quia ante non potest iura sapientum tractare. sicut dicimus i mili te volente testari ante illam etatē. in. l. licet. ff. de te. mili. Si vero nō requirit maturitatem consilij tñc vij. annoz est etas. 7 ista sunt beneficia in multis ecclesijs p clericis pueris.

4 ¶ In electionibus monialū req̄rit etas. xij. anno rñ ppletor. aliter nulla admittit ad eligendū. vt i c. idētatibus. de elec. li. vj. In iuramento 7 testumio requirit pubertas. vt no. in. c. p̄uuli. xxij. q. v. et in. c. testes. iij. q. iij.

5 ¶ In testamētis 7 multis alijs q̄ omitto. quia ad nos nihil requirit pubertas in electione sepulture requirit qz ad annos pubertatis pueniat. ar. c. licet de sepul. li. vj. Quō agnoscat qm̄ req̄rit etas cōpleta qm̄ de mente ignorat statuentis vel disponentis Rñ. Bar. in. l. si cui. ff. de le. j. qz quando etas profertur in gentino requiritur qz cōpleta sit. in ablatio cū p̄positione in. sufficit sit inchoata. sine p̄positione requirit cōpleta. de. j. de se. pos. In accusatiuo cū verbo significante rē p̄fectam. vt p̄positio

p. vel cū futuro p̄iunctum requirit cōpleta. l. nō p̄tabam. 7. l. si in annos. ff. de condi. 7 demon. sine tali verbo si de fauore agit. sufficit ic̄boasset si de odio requirit cōpletus. l. ad rē publicā. ff. de mu. 7 ho. i. accusatiuo cū p̄positōe ad. sufficit inchoari. l. qui si lū. ff. ad t̄reb.

Euagatio mentis est filia accidie. quia p̄pter teduz boni operts euagat varia cogitando vt ip̄m tedium euitet. 7 bec inducit ad multiloquium 7 vaniloquiū 7 audiendū nona 7 fact ista bilem in loco q̄ tñc sunt mortalia cū sit p̄dicta cōtra aliqd p̄ceptū alias veniale. bec ex fa. T̄bo. sc̄da sc̄de. q. xxxv. In orōne autē an sit peccatū. vide Dia t̄no. s. x.

Euangelium legēs sacerdos vt tur skola sicut diaconus. xxij. di. ecclesiastica. Euangliū non sedendo vel genuflexo h̄ stādo audire debemus. de cōse. di. j. apostolica.

Eucharistia bona gratia ab eu qd est bonum 7 cbaris gratia. 7 sic nominat fm qz continet realiter xpm̄ qui est plenus gratia. fm vero qd ē signū rememoratū passionis cristi que sunt sacm̄ verū dicat sacrificiū. fm autē qd ē signū demōstratiū vnitatis ecclesie cui homines aggre gantur p ipsaz dī cōmūio. put vero ē p̄figuratiū diuine fructuonis. que est in patria dī viaticum. qz prebet nobis viam pueniendi ad illā. vel qz datur transcuntibus de hac vita ad ip̄m xpm̄. vñ tñ est sacm̄ in q̄ sunt tria. s̄. species visibilis. corpus cristi verū 7 corpus xpi mysticū. s̄. ecclesia. 7 fm qz dicit Hug. p̄uulū ē signū sc̄di 7 terciū. Sc̄dm̄ ē res 7 signū 7 causa terciū. Terciū ē res sc̄di 7 veritas p̄mi. de q̄ de cele. mil. in. c. cū Martbe. s̄. distigendū ē. Que est materia debita huius sacri? R. qz p̄as triticus 7 vinum vitis. vsus autē huius sacri ē refectio que ad sui integritatē abū 7 potum requirit. significatio etiam eius est duplex. vna passio cristi in qua sanguis fuit separtus a corpore. alia est abatio corporis et anime. 7 p̄pterea propter contumē tiam vsus 7 significationis duplex materia exigebatur:

¶ Vtrū possit p̄fici de pane farris 7 spelte vel siliginis? R. h̄z aliq̄ dixerūt qz sic. tu tñ tene qz nō pōt p̄fici nisi in pane tritico. i. frumenti. fm Seco. i. iij. di. xj. 7 cōiter theologos.

¶ Vtrū in pasta facta de tritico possit cōfici? Rñ. 5 fm Seco. vbi s̄. qz nō.

¶ Vtrū possit cōfici in pane corrupto? R. qz non. 4 qm̄ tanta est corruptio qz panis spēs soluit. sicut qm̄ cōtinuitas soluitur. 7 sapor 7 color 7 alia accidentia mutant. secus si esset aliq̄ dispositio solū ad corruptionē quā declarat aliqua imutatio saporis qz sic pōt cōfici.

¶ Vtrū in amido possit cōfici? R. Seco. vbi supra qz multo pbabilius est qz nō. ideo peccat 7 iudicio meo grauer. qz ex tali materia cōficiat iscient sine qz p̄parat. ille autē qz cōficiat ignorat. licz nō consecrat.

in nō ē idolatra fm sco. vbi s. nec idolatrare facit qz quātū in se ē materiā esse idoneā z ab alijs adorandā supponit.

6 Quid possit confici in pane fermentato? Rñ. fm sco. in. iij. di. xj. q. sic. z ter. ē in. c. lras. de cele. mi. et in. c. in sacro. de conse. di. ij. h. grauitur peccat latinus si celebrat in fermentato. z vt dicit sco. forte etiam grecus grauitur peccat. ppter multa que adducit ibidem. sed maxime quia cristus in azimo cōsecrauit.

7 Quid possit cōfici in pane factō de aqua rosea. vel endiuie. z hmoi? Rñ. quidā theologi in. iij. di. xj. tenēt qz nō pōt cōfici de pane factō ex quocunqz alio liquore. h. oportet sit factus de aqua vera aliter vere panis nō ē. Alij autē theologi tenent qz potest cōfici qz aqua ip̄a nō requirit vt maneat in specie p̄na. imo mutat in naturā aliā. h. ego credo qz nō pōt. qz tps cōfecit i pane factō ex aqua naturali. z sic serua.

8 Quid si grana alterius generis admisceant euz tritico possit confici? Rñ. fm cōiter theologos i. iij. di. xj. q. si admixtio sit p̄dominās vel cōlis ē virtus in vtrozqz miscibiliū qz nō pōt cōfici. qz mutat spēs et cognoscit ex colore p̄cipue z sapore. Accidētia ei magnā p̄cōferunt ad cognoscendū qd qd ē. primo de aia. secus si nō est equalis admixtio. qz confici pōt.

9 Circa materiā vini querit vtrū possit confici de de alto vino qz de vino vitis? Rñ. fm cōiter doc. in iij. di. xj. q. nō. z nō potissima qz sic cristus instituit. Lu. xxi.

10 Quid possit cōfici in aceto? Rñ. Inno. de officio misse dicit qz sic. h. fm theologos. marie Rñ. i. iij. di. xj. dicit qz nō pōt. qz vinū z acetū differūt fm p̄m viū. metaphisice. sicut vinū z mortuū. In vino tñ fm Rñ. vbi s. z cōiter alios quod accedit ad accidētia manente tñ adhuc forma substāiali vini pōt confici. Idē dicit qz putrefact p̄fecta putrefactione qz reddere nō pōt ad cōplexionē vini qz nō pōt cōfici si vero sit in via ad corruptionē pōt cōfici. similiter si vino sit cum sapore vinoso sapor aromaticus vlt ponticus vel acerbis ex minus p̄fecta digestionē vini.

11 Quid in agresto possit cōfici? Rñ. qz nō. qz nihil recipit spēm nisi sit in termino sue generationis et ideo nō ē vinū.

12 Quid in musto possit confici? Rñ. qz sic si est expressum extra yuam h nō in eo pōt adhuc cōtinē i yua matura. ar. de cōse. di. ij. c. didicimus. z. c. se. et bec est verior opinio. qz sic nō ē sub specie potabili h potius edibili.

13 Quid possit cōfici in pulca seu i aqua vinata seu in aqua supfusa sup accuos yuarū postqz vinum est expressum aut in aqua rubea in qua lotus ē p̄mus vino rubeo tinctus. Rñ. fm cōiter doc. qz nō quando tollit virtutem vini aqua addita. facit de conse. di. ij. c. cum omne. z de cele. missa. c. perniciosus.

14 Quid si aqz eq̄iter misceat vino. Rñ. Rñ. vbi s. qz sit fm q̄ntatē equalē molis aut fm p̄portione cōle virtutis. p̄mo modo non tollit specē vini.

quia ē magis actiuū qz aqua nec tñ vinū posset cōto in sui naturā aquā cōuertere. z ideo solū vini substātia trāsubstantiaret in sanguine. scdo modo generat tertia natura. ex duobus qz nec ē vinū nec aqz h nō statim. qz natura nō opat in instanti. qzuis eaz termini sint in instanti. z id tācto posset sacerdos conficere post talē appositionē qz illud qd fuit ibi vinū cū adhuc nō esset trāsmutatū ad cōpositiōnē nature tercie cōuertere in sanguinē xpi. Si tñ aūqz p̄ferret verba cōsecrationis cēt tertia natura cōstitutā nō posset cōfici sanguis xpi. qz spēs cōpositiōnē ex quibus p̄ essenciā cōstituit vniū in cōposito nō remanent fm essentias nisi forte diminute vlt fm qd qd dico ppter opinionē illoz qz dicunt eas manere icōpletas. Aduerte qz licet vt dixi possit cōfici in materia panis vel vini qm admixtio vel corruptio nō tollit virtutē ipsorū tñ peccat qui sine necessitate conficit p̄terqz in pane triticeo puro z icorrupto. z similiter in vino non acetoso z purificato ppter irreuerentiā sacri. fm omnes doctores i. iij. di. xj.

15 Quid debeat aqz admisceri in vino calicis. Rñ. qz sic. c. lras. de cele. mis. z de cōse. di. ij. c. j. z. c. omne crimen. z quare hoc. vide ibidē. et in. c. cū marthe. de cele. mis.

16 Sed nunqd sufficit qz fuerit apposta in dolio. Rñ. s. Bo. in. iij. di. xj. q. nō. h. tūc dz apponi qm sacra mysteria inchoant etiā si alias fuisset posita.

17 Quid si omittat. Rñ. qz nihilominus cōficiat. de cōse. di. ij. scriptura. h. peccat mortalitē qz scient eam nō apponit. ar. c. lras. de cele. mis. qz vero omittit ex negligentia et hoc qz habuit diligentia semiplenaz peccat venialiter. h. grauit. qz qm istud sacm p̄cedit alia sacra et opa tñ in eo magis qz in alijs negocijs p̄ponderat negligentia. fm s. Bo. in. iij. di. xj. Si autē omisit ex negligentia eo qz nullā diligentiam adhibuit mortaliter peccauit fm Ale.

18 Que aqz debet apponi. Rñ. qz sola aqz naturalis c. in qdam. de cele. mis.

19 In q̄nta q̄ntitate. Rñ. qz h. aliqz canoniste aliter dicant. tñ dicit qz modica aqz dz apponi. marie si vinū ē debile. vt sic cōuertat in vinū fm p̄babilioz opinionē qz esse nō posset nisi esset modica appositio. aliter si apponeret in tanta q̄ntitate qz solueret spēs vini nō cōficere. vt dictū ē.

20 Quid sciendū in illis p̄buis vbi vinū haberi nō pōt. Rñ. qz papa p̄t disp̄sare vt sine sanguine corpus xpi cōficere. ne ppter defectū sacri icurreret maximū dānū. cū corpus nō sit sine sanguine i hostia. et ideo papā ad eant.

21 Circa formā huius sacri querit qz sit forma trāsubstantiationis panis. Rñ. qz ē ista. Illoc est cū corpus meū. facit. c. cū marthe. s. ex eo. dicit d cele. mis.

22 Quid hec cōiunctio em̄ sit de sba forme. Rñ. qz nō. h. ponit ibi ad denotandū ordinē cōsecratiōis ad vsum materie cōsecrate qz tñ nō ē de necessitate sacmēti. vñ nec cōiunctio silt. scienter tñ omitti nō debz vbi vsus ecclesie illius antiquus hz. fm vero sco. in. i. iij. di. viij. li. ij. ibi ponit ad coniungendū ne saliz verba forme sine precedentibus proferantur

Eucharistia. I.

Ideo credo mortaliter peccarent q̄ scienter omittē
rēt tā i p̄secratione pais q̄ vini. q̄ ita h̄z vsus gene
ralis eccie romane.

- 23 **Q**uid demonstrat li hoc p̄nomē demonstratiū
R. mihi placet opi. R. de sancto Victore li. de tri
ni. q̄ ibi sit demonstratio mixta. s. partim ad sensum
et partim ad intellectum sub hoc sensu illud in q̄d
hoc transubstantiabit est corpus meū: q̄ sicut ista
pposito esset vera et magis pp̄ia si demonstrando
abū diceret. hoc ē corpus meū. s. illud in q̄d iste
abus ē trāsmutandus ē corpus meū q̄ virtute ei⁹
in plationis termino ille abus fieret corpus meū.
Sic in p̄posito. q̄ ibi virtute verborū in cōplemen
to et termino ipsius orōnis panis sit v̄x corp⁹ cri
sti. Alij t̄m aliter dicūt. vide in. iij. sniaz di. viij.
- 24 **Q**uā p̄biter dicēs solūmō p̄fata verba sup pa
ne cōsecrēt: R. fm Sco. in. iij. di. viij. q̄ nō. rō. q̄
dicendo hoc est corpus meū nō refert ad corp⁹ cri
sti. et ideo licet nō sint alia verba de substantia forme
q̄ p̄dicta: t̄m de necessitate requirūt vt ex p̄mā ali
qua verba ex quibus p̄fata forma solūmō determi
nēt ad corpus cristi sicut fit cū dicit fiat dilectissimi
dñi n̄ri iesu cristi q̄ p̄dicte rē. aliter nihil fieret. et h̄
tene q̄uis aliqui teneat p̄trariū et male.
- 25 **Q**uā sacerdos possit q̄tūcūq; materiā panis
virtute p̄fatorū verborū trāsubstantiare in corpus
cristi: R. fm Ale. in. iij. tractatu de eucharistia q̄
nō. s. solūmō illā quantitātē q̄ rōnabiliū pōt sumi
a fidelibus. q̄ sic intentio dñi dantis formā confici
endi fuit vt sumeret q̄d patet cū dicit. Accipite et co
medite sic est intentio ecclesie. et d̄z esse cuiuslibz sa
cerdotis conficiendi. vt sumat in vsum sacri i p̄lici
te vel exp̄licite. et ideo si intenderet cōsecrare totum
panē q̄ ē in foro q̄ nō cōformaret intētiōē suā in
tentiōi ecclesie sic nō cōficeret nō ex defectu virtu
tis verborū q̄ vna vice posset conficere tot hostias
q̄ sufficerent toti mundo si esset necessitas ecclesie
h̄ p̄pter defectū itentiōis illius q̄ hoc sacm̄ insti
tuit q̄ nō intēdit in ludubrio vel stulticia fiat cōsec
tio h̄ p̄ utilitate ecclesie generalis vel p̄icularis. et
sic patet q̄ multominus p̄secrat q̄ cōficit ad irr̄sio
nē veneficia et h̄mōi. et licet Tho. in. iij. di. xj. tene
at q̄ imo conficit nō cures. h̄ tene q̄d s. dixi. vt te
net. S. Bo. in. iij. di. x. et Pe. ea. di. et multi alij q̄
uis etiā op. Tho. possit sustineri fm q̄ Ri. ea. di.
sustinet si intelligatur q̄ conficiens intendat. p̄rio
conficere licet consequenter ad veneficia. sed p̄ma
magis videtur rationalis et ideo tene eam.
- 25 **Q**uā sacerdos virtute verborum p̄fatorū
possit vnam partem ipsius hostie consecrare sine
alia hostia continua remanente: R. fm Ri. in
iij. di. x. q̄ sic. si intenderet determinate ad alteram
partem. puta dexteram vel a tali signo citra. quia
verba nō operantur nisi super illam materiam ad
quam p̄cise fertur intentio consecrantis. secus es
set si intentio cōsecrantis non esset determinata ma
gis ad vnam partem q̄ ad aliam. h̄ in vago. quia
tunc si nō intenderet nisi medietatē cōsecrare soluz.
nulla pars esset cōsecrata quia reales operationes
nō sunt circa singularia vaga h̄ circa determinata.
et id oportet q̄ intentio ad quam sequit̄ real' deter

minatio aliq̄d determinatū et determinate respici
at. Et ex p̄dictis soluit̄ alia questio de sacerdote q̄
h̄z. xx. hostias et ex illis nō intendit consecrare nisi
xviij. q̄ nullam consecrat nisi intentio sua se deter
minet determinate ad quas vult. xvij. Secus si
credens q̄ sint solū. xx. et sunt. xvij. tamen intendit
cōsecrare quicquid est ante ipsum sic omnes sunt
consecrate. Itē p̄z q̄ hostie in altari ex obliuione re
seruate et gutta vini in pede calicis et huiusmodi
non consecrant. q̄m̄ ad eas nō refert̄ intentio con
ficientis.

27 **Q**uid si sacerdos acceptis pluribus hostijs con
secrandis q̄m̄ venit ad actū consecrationis nō ad
uerit nisi ad eā quā habet in manu. R. fm fran.
de May. in. iij. di. xij. quidā dicit q̄ nō sunt alie cō
secrate. Sed tu dic cū Sco. q̄ oēs sunt consecrate.
q̄ nō requirūt de necessitate intentio actualis sed
virtualis q̄ fuit q̄ndo p̄fatas hostias accipit̄ eas
consecraret.

28 **C**irca formā vini cōsecrandi querit̄ q̄ sit: R. fm.
q̄ bec. s. hic ē enī calix sanguinis mei noui et eterni
testamenti qui p̄ vobis et p̄ multis effundet̄ in re
missionem peccatorū. hec quocienscūq; feceritis i
mei memoriā facietis. vt in. d. s. ex eo nota. Unde
sanctus Bo. in. iij. di. viij. et multi doctores ibidē
tenēt q̄ solū de substantia forme p̄dicte sunt
ista verba. Hic est calix sanguinis mei. Alia vero
sequentia non sunt de substantia h̄ pertinent ad ex
natum et ad ostendendum vsū vel dignitatem
ibi accipite et bibite rē. aut effectum vt ibi noui et
eterni rē. Alij tenent vt san. Tho. in. iij. q. lxxvij.
q̄ omnia sunt de substantia forme vsq; Hec quo
tienscūq; rē. Sed Sco. ea. di. viij. dicit q̄ cū non
sit nobis traditum p̄ certo an ad formam substan
tialē p̄tineat aliqua verba post. li sanguinis mei
ideo periculosum est asserere q̄ p̄cise sit in illis v̄
bis. ex quo sufficiens autoritas non habet. et ideo
omnia dic vsq; ad Hec quocienscūq; rē. ac si d̄
sent de substantia forme. h̄ cōiter doc. p̄cordēt̄ au
beato Bo.

29 **N**ota q̄ que dixi s. in p̄secratione panis. debēt
similiter dici de vini cōsecratione.

30 **S**imiliter de platione verborum aut corrupta
aut diminuta. aut addito. dic vt supra dictum est
de baptisimo. Baptismus. ij. s. xv. cum duobus
sequentibus

31 **C**irca cōuersionē que fit in hoc sacro p̄ virtute
verborum p̄fatorū ē firmiter tenendū q̄ substā
tia panis fm̄ totā suam materiam et formā exiles
actu transubstantiatur in totum corpus cristi actu
existens. ita q̄ materia in materiā et forma i formā
s. corporeā trāsubstantiat̄ solis accidentibus rema
nentibus fm̄ sanctum Bo. et Ri. et Pe. in. iij. di.
xj. et s. Tho. i. iij. q. lxxv. S; fm̄ Sco. i. iij. dist. xj.
ibi non est cōuersio substantie in substantiam q̄
tum ad esse substantiale simpliciter. sed quantum
ad esse hic. quia corpi cristi non acquiritur simplici
ter esse. sed esse hic. s. sub specie panis v̄ndō acquirit
nouam presentiam non amittendo antiquam. pa
nis vero definit esse ibi nō acquirendo aliquā p̄iā
alibi. vnde licet illa definitio panis fm̄ se confide

rata sit annihilatio. ipsa tñ conuersio nullo modo ē
 annihilatio. q̄ eius terminus nō ē nihil. s̄ noua p̄-
 sentia corporis cristi sub specie panis. hec Seco. Et
 idē dico de substantia vini q̄ transubstantiat i san-
 guine cristi. ita q̄ panis in corpus et uinum in sangui-
 nem purū virtute uerborū transubstantiat nō i ali-
 quō aliud. s̄ quia corpus non est sine sanguine et ce-
 teris humoribus suis. nec sanguis sine corpore et
 uenis et neruis suis ideo in hostia ē corpus cristi p̄
 transubstantiationē. et sanguis eius p̄ puritatem
 puritatis eū et diffusus est in corpore. et ideo ubiq̄q̄
 est corpus cristi ibi est sanguis eius. Anima uero ē
 ibi ratione cōiunctionis cū corpore cui inseparabiliter
 est cōiuncta. Quātitas autē et alia accidentia sunt ibi
 ratione inseparationis a corpore. Diuinitas uero rōne
 ymōnis diuine cū humana natura. Similiter i ca-
 lice uinū transubstantiat in sanguinē solū virtute
 transubstantiationis. s̄ quia sanguis nō ē ibi effusus
 s̄ in uenis. ideo ē ibi etiā corpus cristi p̄ cōiunctā-
 tiā rē. ut dictū est in corpore. et ad hoc facit. e. firmiter
 s̄. vna. de sum. tri. et si. ca. 7. c. in quadā. de ec. mis.
 Et hec oia sunt in instanti cōpleta rōne uerborum
 dei uirtute assistente uirtuti forme p̄fate. Est etiā
 totū corpus cristi ita in tota hostia qd̄ ē etiā in qua
 libet eius pte in q̄ saluat rō totū cū cū sit totū hō-
 genū ē maior rō q̄ vna ps cōuertat in vna pte
 q̄ in alia ita tenet cōmunitē. Est etiā corpus cristi
 sub hostia quantū. s̄ nō modo quantitati. quia li-
 cet sit ibi corpus quantū nō tñ cōpat ad species ut
 q̄ntum. sicut q̄ntus sit ibi clarū. nō tñ uis claritate
 sua illuminando medium. ita q̄ntus sit quantū nō
 uis quantitate sua occupando locum. sicut deus
 potest facere ut hoc sit ignis nō exercendo cōbusti-
 onis actum. Est etiā corpus cristi sub hoc sacra-
 mento. seu sub specie nō localiter. pprie loquendo
 quia esse localiter pprie est esse dimensionē siue com-
 mensuratiue. Est tñ corpus cristi i loco speciei. Et
 hoc sequit q̄ corpus cristi ē in pluribus locis si-
 mul s̄ esse sacramentale. q̄ uere et realit̄ p̄tinet
 sub diuersis sp̄ibus q̄ sunt in diuersis altaribus.
 Est etiā in hoc sacro corpus cristi immobile localiter
 et p̄ se loquendo. s̄ sit mobile p̄ accidēs. s̄ ad motū
 hostie. sicut anima mouet ad motū corporis. vñ p̄ ac-
 cidēs mouet ad motū hostie et q̄scit ad q̄tē alie
 hostie. Itē mouet sursum et deorsū simul et semel
 ad menū diuersarum hostiarū. hec ex Ricar. i. iij.
 di. r.

loco ad cuius instar corpus cristi ē sub sacro inq̄ri-
 tum est ibi presens et per se rōne substantie et quāti-
 tas nō ē ibi nisi per cōcomitantā. vñ fm Ricar. ubi
 s̄. si aliqui apparet ibi spēs paruuli. uel frustū car-
 nis non est corpus cristi. Maiores etiā sunt dimen-
 siones corporis cristi q̄ ille que ibi apparet. et si ibi
 uere apparet corpus cristi nō apparet ut s̄ sacro.
 unde dicit Ricar. ibidem q̄ illa parentia paruuli que
 aliqui ibi uisa ē. uel describit in imaginatione uel i
 sensu cōmuni uidentis uel etiam si est realiter crē-
 non credo q̄ ille dimensiones fundentur in dimē-
 sionibus speciei panis. licet tunc appareant. unde
 species sacramenti sub qua cōtinet corpus cristi la-
 tet sub illa figura que apparet nulla imitatione
 facta circa ipsam. et confunditur tantum ipsa speci-
 es quibusdam accidentibus carnis uel pueri que
 non sunt proprie accidentia corporis cristi uel lini-
 amenta.

35
 ¶ Est tñ corpus cristi uisibile sub sacro fm Seco. 35
 ubi s̄. per naturā omni intellectui nō alligato sen-
 sibus intelligendo. siue angeli siue anime separate.
 Ricar. tñ ubi s̄. tenet q̄ non per naturam s̄ tñ per
 gloriam. non solum in uerbo. s̄ etiam in pprio ge-
 nere.

36
 ¶ Est etiā corpus cristi sub hoc sacro intangibi-
 le immediate ab alio. sicut nec substantia spūalis tā-
 ḡt a loco. unde quantūcūq̄ aliquis speciem pe-
 netraret cristi corpus tangere nō posset fm Ricar.
 ubi s̄.

37
 ¶ Sunt autem in hoc sacro accidentia sine subie-
 cto p̄mo. s̄. sine substantia uirtute diuina. Itē sicut
 species sacramentales retinet esse qd̄ habebat p̄us
 ex uirtute diuina. sic et agere. Unde p̄nt exteriora
 corpora et sensus immutare. nō possunt tñ alia in-
 sacm conuertere. qd̄ non sit sine uerbo. Unde aq̄
 modica posita in sacramento calicis licet fm aliq̄s
 conuertatur in uinum. et hoc uirtute specierum il-
 larum. non tamen in uinum quod sit uinum fuit
 speciem. s̄ ē uinū fm materiā tñ. sicut caro fm spe-
 ciem cōuertit i carnē fm materiā. Vñ dic q̄ ibi for-
 ma substantialis aque non soluitur s̄ alteratur q̄
 mutatur color sapor et odor et sensus percipit ppri-
 etates uini et ideo q̄ntum ad sensum conuertitur i
 uinum. nunq̄ tamen in sacramentum. hec ex sc̄to
 Bo. in. iij. di. vij.

38
 ¶ Quid cū accidentia sub quibus ē corpus cristi i
 sacro corrumpuntur? Ricar. q̄ accidentia illa aliquan-
 do mutantur ex parte quātitatis sicut cum diuiditur
 panis uel uinum in multas partes et tunc si in ipsis
 partibus non potest saluari natura panis uel ui-
 ni desinit corpus cristi sub ipsis esse. Similiter die
 de imitatione ex parte q̄litatis. ut cū ita mutantur
 color sapor et odor et alie q̄litates panis et uini q̄
 nullo modo pōt compari natura panis et uini q̄
 nō manet corpus cristi s̄ sacro. secus si corruptio
 accidentiū uel qualitatis aut quātitatis nō sufficit
 ad corruptionē panis et uini. q̄ sic non desinit esse
 ibi corpus cristi. uel sanguis sub sacramento. Acquer-
 te tamē circa corruptionem que ē respectu admitti-
 onis alterius liquoris. quia si ē uinum et additur
 in maiori quantitate uel equali sic soluit totaliter

31
 ¶ Synnq̄ uertit corpus cristi uersa hostia sic
 mota mouet? Ricar. ubi s̄. q̄ nō. q̄ h̄ ptes ordies
 babeant in ipso corpore absolute nō tñ p̄ cōpationē
 ad sp̄m. Vñ nō pōt dici q̄ pedes h̄eat in vna pte
 hostie et caput in alia. et sic de ceteris mēbris. q̄ oēs
 ptes sunt simul sub qualibet pte hostie.

32
 ¶ Quid fracta hostia uel passa aliqd̄ corpus cristi
 patiat. sicut mota mouet? Ricar. q̄ nō. q̄ mutatio et
 passio inuolaret in xpo aliqd̄ absolutū. s̄ motus
 localis nihil fm. Pe. di. r.

33
 ¶ Est etiā corpus cristi penitus inuisibile oculo
 corporali fm Ricar. et Seco. di. r. quia nō pōt uideri nec
 p̄ naturā nec p̄ gloriā nec per miraculū oculo cor-
 porali. sicut nec existentia substantie spiritualis in

et tollit cōtinuitatē speciei cum ad omnes ei⁹ dimē
siones pueniat. et sic incipit quō ad actum esse aliū
nouū vinū. et sanguis ibi desinit esse sanguis cri
sti. Credo tamen qd si additum non sit notabiliter
excedens ppter dubium sit tutius vti toto illo liq
re tanq̄ sacro. Si vero additum sit minoris quan
titatis sic non desinit ibi esse sanguis cristi. nisi sub
illis partibus ad quas puenit vinum additum. q̄
cum discerni non possint similiter illo toto liquore
debemus vti tanq̄ sacramēto. et idē dic de alio li
quore addito.

39 **Q**uā desinente esse eucharistia sub illis accidē
tibus redeat substantia composita? R. fm Seo. in
iij. di. xij. post reprobationē multoꝝ modoꝝ dicto
rum qd sic redit substantia cōposita cui talia accidē
tia cōueniūt quā eū afficiunt. et hoc in instanti cor
ruptionis et immediate a deo. Prima pars huius
sententie pbatur. quia de⁹ statuit illas species ma
nere sine subiecto tñ in eucharistia. ergo statuit qd
non stante eucharistia nō sint accidētia sine subie
cto. et p̄ sequens in instanti illius corruptionis sit
aliqua substantia. Secūda pars pbaf. qd si redijt ali
qua substantia. nō est alia q̄ illa que pōt illis acci
dentibus affici. quia alia substantia nō esset eoz ca
par. Tercia pars. s. qd nō redit nisi immediate a dō
patet. quia nullum aliud agens hoc agere posset.
hec Seo.

40 **Q**uā species sacramētales possint nutrire? Rñ.
vt patet ex supradictis sicut possunt cōuerti in cine
res vel in vermes et hmoi sic p̄ eādē rōnē possunt
cōuerti in corpus humanū.

eucharistia. ij. circa ministrū

querit q̄s pōt
cōficere hoc sacm? Rñ. qd solus p̄bit
p̄t p̄ficere corp⁹ et sanguinē dñi nri ie
su xpi. xv. di. p̄lectis. et de sum. m. et fi. ca. firmiter.
S. vna. hoc sequit̄ theo. in. iij. di. xij.

1 **Q**uid si q̄s credat se p̄bitē esse cū nō sit et cele
briet? Rñ. glo. i. c. aplicā. de p̄el. nō hap. qd nō cō
ficiat in veritate. Sed tu dic vt s. Baptisim⁹. vij. S.
vlimo.

2 **Q**uā quilibet p̄bitē possit hoc sacm cōficere
Rñ. fm Ri. in. iij. di. xij. qd de iure nō pōt nec ir
regularis nec interdict⁹ aut suspens⁹ ab executio
ne eoz q̄ sunt ordiis nec symoniae? scismatic⁹ et cōi
catus. aut degradatus sine depositus. vel quilibet
publicus et notorius peccator. sed de facto si supra
debitā materiā p̄ferat verba cū intentione debi
ta vere cōficiat quātūcūq̄ sit nepharius. qd character
sup̄ quem fundat̄ ptās cōficiēdi ē indelebilis. licet
mortaliter peccet cōficiendo.

3 **Q**uā plures p̄bitē possint eandē hostiā cōfē
re? Rñ. licet diuersa sit opinio in. iij. di. xij. ego te
neo qd non. qd q̄ prius ptulit verba ille cōsecrauit
aliq̄ nihil faciunt. Et ideo credo in ordinatione p̄
biteronum sit melius non dicere q̄ dicere verba
consecrationis. nisi dubitaret de episcopo qd nollet
consecrare.

4 **Q**uā corpe vicari⁹ p̄bitē possit cōficere?
Rñ. vt s. Lopez vicari⁹. p. tom.

5 **Q**uid de p̄bitero q̄ postq̄ indutus est recolit

se de aliq̄ mortali? Rñ. qd si tenet celebrare et by co
piam idonei cōfessoris tenet cōfiteri. si vero si by co
terat cū p̄posito cōfiteri. et sufficit nec peccati cū
verecundia accedit. Si vero nō tenet celebrare tūc
nō d̄z celebra. et nisi plus cōterat et cōfiteat. qd ad h
tenet fm S. Bo. in. iij. di. xij. et glo. in. c. de boie.
de cele. mis. et alia glo. in. c. nihil. vij. q. j. ar. de sen.
ex. c. decetero. et. xvij. q. vj. qui recedunt. Et hoc
idem tenet. d. Anto. in dicto. c. de homine. Sed
aliq̄ tenent cōtrariū. qd sufficit cōfiteat semel in aūo
Et Pa. in. d. c. de boie. dicit esse verius. licet p̄mū
tut⁹. Sed tu dic fm cōmūne opinione theologoz
qd p̄mū verius. tñ Ri. in. iij. di. ix. distinguit qd si
non imminet scandalū vel p̄sone aut populi. aut si
incipit missam si est sacerdos sumens corpus xpi
quantūcūq̄ contritus sed non confessus. dum
modo habeat copiam idonei cōfessoris tps et lo
quelam ad cōfiteandū qd peccat mortaliter. et sic
debet dici qd non debet celebrare vel cōmunicare.
Si vō aliq̄d tñ p̄dictoz iminet. s. vel scandalū p̄
sone vel populi nisi celebret. vel quia tñ incipit mis
sam sic sufficit cōtritus. Et sic pōt intelligi qd tñc pōt
celebrare. ar. c. decetero. et. c. a nobis. d. ij. de sen. et.
et. c. qd recedunt. xvij. q. vj. Adde tñ fm Ri. i. iij.
di. xvij. qd quis habeat idoneū cōfessorem h tamē
expectat alium cū deuotius et securius cōfiteat.
qd tunc absq̄ confessione et sine peccato pōt sume
re eucharistiam cum contritione sola. Quod limi
to dūmodo sit confessus semel in anno. Itē qd tene
tur celebrare vel cōicare. als nō credo si pōt desiste
re sine scandalo populi vel p̄sone. quia prius debet
cōfiteri.

Quid si celebrando recoleret se comedisse vel bi
bisse. Rñ. qd i difficultatibus semp accipiēdū ē qd
minus habet de piculo. Maius aut piculū ē qd ē
p̄ sacri ecclie p̄fectionē. qd hoc est sacrilegium qd
est p̄nens ad qualitatem sumētis. et id si p̄bitē p̄
consecrationem inceptam meminit se comedisse nō
bilominus debet p̄ficere sacm. Idē si meminit se
excommunicatū vel in mortali cū cōtritione tñ debi
ta et sic non peccat. sed fructuose sumit. Et in hoc
p̄cor. cōiter doc. Si vō meminit ante consecratio
nez. Tho. i. iij. q. lxxij. tenet qd tutius ē dimittere
missam inceptā nisi scandalū graue imineret. Sed
S. Bo. in. iij. di. xij. tenet qd sine peccato potest us
choatā p̄ficere cū p̄posito cōfiteri. et cū cōtritione
totū supplet. nec videtur ibi esse cōtemp⁹. Idem
dicit etiā S. Bo. ibidē de eo qui meminit se irregu
larem. qd p̄bitio p̄pter irregularitatē non exten
dit se ad eum qui accessit sine conscientia irregula
ritatis et inchoauit missam. Vnde p̄pter reueren
tiam sacri et scandalum populi dicunt qd si dolet et
libenter faceret qd in se est a dño esset dispensatum
p̄ tunc. Idem dicerem etiā qm non incipit si non
potest desistere sine scandalo. nec in hoc casu incur
rit irregularitatē. ar. c. clerici. et. c. latores. et. c. frater
nitati. que requirunt temeritatem de clerico excom
mu. muni. per totum. Nec ob. c. apostolice. co. n. qd
ibi sunt in culpa non intelligendo quod debent
Sed hic iste est in necessitate. Et hoc credo verū
nisi foret scandalum p̄harisoz vel quis acciperet

scandalū p aliqua admiratione quia tunc non li-
ceret sine nota irregularitatis.

7 Quid de eo qui incepta missa habet conscientia
q non sit p̄biter? R. san. Bo. vbi s. q ante conse-
crationē d̄z dimittere missam infirmitatē fingendo
aut conscientiam deponere.

8 Quid facit sacerdos qui p̄pendit non esse
aquā in calice? R. q si hoc aduertit ante cōsecratio-
nem cā apponat. s̄ post p̄secrationē nullo modo.
q nō est de necessitate sacri. vt s̄. dictum est. Et de
hac materia vide. j. missa.

uecharistia. iij. circa sumpti-

tenetur sumere? R. q p̄ano quilibz sa-
cerdos cū celebrat. de p̄se. di. ij. relatur.

q sacm̄ in sumptionē p̄plementū siue significatiōis
accipit. et si deficeret alius debet supplere. p̄ eo q̄ sit
iustus si iam saltē hostiam consecrauerat. vij. q. j.
nihil. Si vero dubitat an p̄pleuerit consecrationē
hostie. tunc fm̄ Inno. in. c. p̄biter. de sa. n̄ iteran.
Incipiendum est ibi addendo. s̄ d̄ns noster iesus
x̄ps. p̄dicē q̄ zē. quia non dicit reiteratū qd̄ nesci-
tur factū. c. apostolicā. de p̄b̄i. nō hap. Si autē cer-
tum est q non inceperat verba cōsecrationis tunc
non est necesse supplere. Si n̄ quis vellet supplere
posset. sed non deberet reincipere si iam signa sup
hostiam fecerat. sed p̄sequendum est vbi deficit
fm̄ Ale. et placet. alias incipiendum est a capite. et
si pluries celebrat in die semp̄ debet sumere om̄ssa
purificatione in p̄cedentibus missis. Secundo te-
netur quilibet christianus cum ad annos discretionis
puent. vt in. e. om̄nis. de pe. et re. de q̄ dic vt. j. S.
ij. nisi ex rōnali causa de cōsilio p̄p̄ri sacerdotis ad
tempus duxerit abstinentium. Tertio tenetur q̄li-
bet in articulo mortis constitutus p̄terea appella-
tur viuicum. Vnde credo peccat mortaliter qui i
tali articulo contemnit sumere corpus cristi. Quaz
to ratione statuit. Quia rōne officij sicut sacerdos
qui tenet celebrare saltē in magnis festiuitatibus
vt. j. missa. S. xliij.

1 Quot modis sumit? R. q̄ tribus modis. aliqui
sumit solum spiritualiter. aliqui solum sacramentaliter
aliqui sacramentaliter et sp̄ualiter simul.

2 Quid est māducare sp̄ualiter? R. fm̄ san. Bo.
in. iij. di. ix. q̄ māducatio sp̄ualiter translata ē
o corporalibus. et ideo sicut in māducatione cor-
porali sunt duo principaliter. s̄ masticatio et incor-
patio sic et in sp̄uali sunt duo suo modo. s̄ sp̄ualis
masticatio que ē recognitio p̄ fidem. s̄ carnis cristi
p̄ nobis expositē in p̄ccatū in cruce ad redimendū
et sp̄ualis incorpatio p̄ charitatem. s̄ d̄n̄ recogni-
tans ei quē recognat iūgit ardore charitatis. et ita
ei incorpat.

3 Quā dicit quis solū māducare sp̄ualiter et non
sacramentaliter? R. q̄ tūc q̄n̄ sacm̄ ē in voto et
effectus eius papif. q̄ sicut quidā anteq̄ baptizen-
tur ex desiderio baptisimi percipiunt effectum ipsius
sic et in hoc sacramento. nec frustra inducāt postea sa-
crām̄. q̄ pleni? iducet effectū ipsa susceptio sacra-
lis q̄ solū desiderii fm̄. s. Tho. in. iij. p̄te. q. lxx.
Ad mel? fm̄. s. Bo. in. ij. di. xl. q̄ n̄ cēt vera vo-

luntas nisi deduceret in opus cū adest facultas.

4 Quid est māducare sacramentaliter solū. R. q̄
fm̄ san. Bo. in. iij. di. ix. q̄ est māducare sacm̄
vt sacm̄. Ad hoc autem vt māducet sacramētū
vt sacramentum necessaria est intentio. et intentio
nis regulatio. Intentio inq̄ est necessaria. quia si
quis iret ad mensam et intenderet corpus reficere
et aliquis p̄ pane cōmuni sacramentum sicut pa-
nem offerret. et ipse omnino intenderet cibum su-
mere non dicerem eum sacramentaliter māducare
necessarium est etiam vt huius intentio dirigatur
fm̄ fide n̄ que est in ipso vel in altero. quia oportet
credat q̄ sub illa specie aliquod sp̄rituale lateat qd̄
sumere intendat. vel oportet q̄ saltē sumere in-
tendat quod alios credere existimat. licet ipse non
credat. et sic patet p̄ quanto quis dicatur sacramē-
taliter māducare. quia. s̄. q̄ sacramentum vere ex-
istat ibi et ipse qui māducatur illud vt sacramentū
sumere intendat. siue quia credit esse verum sacra-
mentum. siue quia existimat alios credere. hec san-
ctum Bona. vbi supra. Adde q̄ tunc solum sacra-
mentaliter sumit quando propter aliquod impe-
dimentum quod in ipso sumente est. vel malam ei-
us dispositionem caret effectu et fructu ipsius sac-
menti qui est sp̄ritualis māducatio hoc est sp̄ri-
tualiter incorporari corpori mystico per fidem et cha-
ritatem. vel magis incorporari per augmentum fidei
et charitatis que māducatio non conuenit indi-
gne suscipientibz.

5 Quidum vere in hoc sacramento cristus mādu-
cet. R. fm̄ Ri. in. iij. dist. ix. q̄ est in sumptione
huius sacramenti quedam māducatio carnalis
qua comestum masticatur. et in stomachum trahi-
tur. et postea digeritur. et vltimo in substantiam
māducantis conuertitur. et sic vere māducatur
illa species sub qua realiter continet verū corpus
cristi. Est et alia māducatio sacramentalis q̄ cor-
pus cristi verū realiter sub illis speciebus panis cō-
tentum sumitur. sed sic sumptum corporaliter n̄ ma-
sticatur. et si species sic in ore masticentur q̄ p̄ dige-
stionem ibi factam non corrumpat in eis forma p̄-
pria sed descendant in formam p̄p̄riam in stoma-
chum descendit et corpus cristi in stomachum p̄ de-
scensum speciei sub qua continet. et tamdiu ibi ma-
net corpus cristi q̄ diu in eadez specie forma p̄p̄ria
pecierum saluat. Si autem species panis tamdiu
in ore masticetur q̄ per digestionem in ore factam
corrumpat forma p̄p̄ria in eis et non descendat in
stomachum tunc nec corpus cristi descendit in sto-
machum. et sic intelligitur illud. de. conse. di. ij. c.
tribus cum dicit. q̄ato species dentibus atterit.
tamcito in celum rapit corpus cristi. Adde tamen
fm̄ sanctum Bona. in. iij. di. ix. q̄ cum corpus cri-
sti maneat sub illis speciebus q̄ diu illa species sit
habilis ad refectionem humanam. quia ad hoc ē
statuta et ad hoc ordinatur. et hoc habeat cuz est ex-
tra stomachum et in stomacho. quia ibi reficit. et tā-
diu corpus cristi moxetur donec refectionis opa-
tio cōpleatur. Ideo si q̄s euomat illas. euomat cor-
p̄ x̄pi et si sp̄s p̄nt discerni ab alijs d̄nt sumi cū re-
uerentia et tremari. et cinexes iuxta altare recōdi.

- vt in. c. si p negligentiam. de cose. di. ij. Si aut speci-
es ille transcant p stomachu indigeste ppe aliquaz
infirmitate. tunc sunt et ppetate refectiois. 7 ideo si
vadant in secessum no e ibi corpus dñi. 7 huc opi-
monē san. Bo. vbi. s. dicit pbabile. 7 placet euz q
cōuenit Ri. vbi s.
- 6 Quis pot idonee suscipere sacramētu eucharis-
tic? R. Pe. Aureo. in. iij. di. ix. q. ij. q idoneus sus-
ceptor e hō viator: adultus fidelis mente p̄ditus.
Ieiunus deuotus apparitōe miraculosa nō p̄bi-
bitus sine p̄scia peccati mortalis legitime cōfessus
in cōuersatione criminē nō notatus corpe mūdus a
ministro idoneo tpe debito 7 recta intentione sum-
ptus. vbi. xv. notanda cōmemorat.
- 7 Primo dicit hō. qz licet angeli beati manducant
xpm in sua specie inq̄tus ei vnium in fruitōe cha-
ritatis p̄fecte 7 visionē manifesta. nō tñ p̄tingit eis
spiritualiter manducare hoc sacm qd e p̄ fidē cre-
dere in xpm cū voluntate sumēdi hoc sacm.
- 8 Vtrū brutū possit sumere corpus xpi sacramen-
taliter? Rñ. vt s. patuit q non.
- 9 Sed nunquid si mus comedit illas species trāsi-
bit corpus xpi in eius ventrē? Rñ. san. Bo. i. iij.
di. xij. quidā dixerūt q sic. p rōnē supradictā. Sed
alijs videt q nō. qz xps nō est sub illo sacro mli ea-
tenus quatenus est ordinabilis ad vsuz hūanum.
sz ad māduationē. sed sicut q̄rato mus rodit. ita
et rācto inbabile facit. 7 sacm esse desinit. Et hec e
opinio cōmuniō: fm sanctū Bo. 7 magis pia. Et
sic patet q solis hominibus d̄dari nō brutis. vel
quibuscunqz etiā angelis. qz illusio esset.
- 10 Secundo dicit viator. qz nulli mortuo debet da-
ri 7 si petunt illusio est.
- 11 Tertio dicit adultus. qz licet greci antiq̄tus pu-
eris darent. vt de cose. di. ij. paruuli. tñ sacramentali-
ter sumere nō possunt. qz nō vnū sacro vt sacro.
sed vt cōmuni cibo ppter carentiā discretionis.
- 12 Sed qñ est etas debita? Rñ. Aureol. vbi s. q
relinquēdū e arbitrio boni viri. Et ideo dico q tūc
est etas debita qñ pueri hūt vsuz rōnis q possunt
cōcipe deuotionē huius sacri 7 discernere 7 diuidi-
care corpus xpi. 7 reuereri ab alio cibo. saltē ex alio-
rū instructione qd pot esse in. x. vlt̄ saltē in. xij. ano.
vnde si appareret in eis tūc signa discretionis 7 re-
uerentiē p̄nt sumere fm Tho. in iij. di. ix. imo de-
bent saltē semel in anno sumere. vnde tenent ad h̄
eos inducere q eoz habent curā.
- 13 Quarto dicit fidelis. qz nulli infideli debet dari
immo nec infidelis pot sumere sacramentaliter etiā
nisi beāt itentionē sumēdi ipm vt sacm ecclesie. licet
ipse non credat.
- 14 Sed nunquid cathecuminis debeat dari? Rñ.
Aureo. vbi s. q non. quia nō sunt de familia cristi
per baptismum.
- 15 Quinto dicit mēte p̄ditus. vñ demoniacis 7 amē-
tibus nō debet dari. distiguit tñ Aureo. vbi s. aut
talis amens nunq̄ habuit vsuz rōnis. 7 tali non
d̄dari. Aut aliqñ habuit vsuz rōnis. Et tūc sub-
distiguit. qz aut oñdit signa deuotiōis et. 7 sic po-
test cōicari. aut nō p̄tendit signa deuotiōis. 7 tunc
recurrendū e ad tps p̄teritum. qz si ante insaniam

petijt 7 deuotionē ad ipm habuit pot dari 7 debet
in articulo mortis. si nō tunc de piculo euomendi
vel alterius irreuerentiē. vt habet in. c. is qui. xxvj
q. vj. Si vero nullā deuotionē ad ipm habuit tpe
sanitatis nec cū petijt debito tpe nullo mō eis d̄-
dari. Idē dic de demoniacis fm p̄fara distinctionē
fm Tho. in. iij. di. ix. Et in tertia pte. q. lxx. Amē-
tib? vero q habēt dilucida iternalla pot dari tūc
qñ hūt vsuz rōnis fm Aureo. p̄dictū vbi s. Mul-
tofortius pot dare illis q largo mō dicunt amētes
sz q habēt debile vsuz rōnis. dūmō possunt aliqñ
deuotionē huius sacramēti cōcipe.

16 Sexto dicit ieiunus. nā quicunqz aliqd comesti-
bile vel potabile post mediā noctē sumpsit nullo
mō pot cōicare. siue digesserit siue nō. de cose. di. ij.
c. liquido. vij. q. j. nihil. de cele. missa. c. et parte. Et
cipit casus infirmitatis. qz si de eoz piculo mortis
dubitat etiā post abum sunt cōmunicandi ne sine
cōmuniōe decedant. de cose. di. ij. presbiter. Nec
obstat. c. sacramenta. de conse. di. j. quia abrogatū
est. 7 de hoc vide. j. Dissa. S. iij. q. v. vj. 7. xij. cū
tribus se.

17 Septimo dicit deuotus. Nā sicut q abum cor-
poralem nō pot digerere vel masticare nō est apt
māducare ipm. sic qui deuotionē nō habet. non e
dignus cōicare. de cose. di. ij. c. illo. 7. c. tribus gra-
dibus. vnde san. Bo. i. iij. di. xij. Maiorē iquit ef-
ficaciam recipit homo in vna missa vel manduca-
re cum bona preparatione q̄ in multis si se non p̄-
paret diligenter.

18 Octauo dicit apparitione miraculosa nō p̄bi-
bitus. Nam si apparet in forma pueri vel huius-
modi nō debet sumere fm p̄fari Aureo. vbi s. qz
non apparet sub specie cōueniēti humane refectio-
ni. Dicit tñ sanctus Tho. in tertia pte. q. lxxij. qz
consulendū esset p̄sbitero qz iterato corpus 7 san-
guine dñi cōsecraret 7 sumeret. Sed ego nō credo
qz que sūt miraculose nō sūt sub legibus. I. naz. ad
ea. ff. de le. Et etiā qz verisimiliter posset etiā iusta
consecratione sic apparere. 7 sic esset p̄cessus in in-
finitum.

19 Nono dicit sine cōsciētia peccati mortalis. Nā
suscipiens cū p̄scia peccati mortalis p̄ccat mortalit
fm Aureo. vbi s. 7 cōiter oēs. sed si p̄sciētiā non
habet de mortali. licet sit in mortali peccato. n̄ pec-
cat mortaliter fm Aureo. vbi s. nisi sit ignorantiā
crassa vel affectata. qz debita diligentia de p̄missis
nō adhibuit. Landul. in. iij. di. ix. dicit q diligentia
debita est qñ facit illa q p̄uidēs facit de re quaz vel
let studiosissime examinare. Et Sco. i. iij. di. ix. dicit
q tenet quis se examinare fm diligentia n̄re fragili-
tati possibilem. Addit tñ Aureo. qz qñ quis delect
de p̄teritis peccatis mortalibus p̄missis. et habz p̄
positū nō peccandi. et deuotionē ad sacm q pot
p̄sumere q nō sit in mortali.

20 Vtrū p̄sbiter peccet mortaliter dando ei quem
scit in peccato mortali p̄stitū? Rñ. fm Ri. i. iij.
di. ix. qz si talis nō petit sibi dari sic peccat sibi dan-
do. Si vero petit et tūc distiguit. aut est notorius
p̄ctōr. et sic peccat si ei dat. qz bz p̄tra ipm legitimā
exceptionē. Aut n̄ est notorius. qz quis possit p̄bati

20 p duos testes vel tres. 7 si petit in occulto debet ei denegare. qz habet legitimam exceptionem contra eum 7 moneat ne petat in publico vt habetur de conse. di. ij. ne phibeat qd petit. Si vo petit publice tunc si est sacerdos extraneus no debet sibi dare. qz legitimam habet cam. de conse. dist. ij. tribus. Si aut est sacerdos ppris parochialis. sic debet sibi dare. qz nulla habet exceptionem qua in publico possit obijcere. de offi. iudi. or. c. si sacerdos. Nec ob. qz sit maior pctn sumere cum peccato mortali qz infamari. qz sacerdon ministranti corpus xpi pctus e peccare mortaliter infamando iniuste peccatore occultu qz qz ille mortaliter peccet. qz nullus debet mortale committere vt aliu a mortali liberet. Peti: tñ occultus fm. s. Th. iij. p. q. lxxx. potius debet eligere infamari qz indigne ad mensam xpi accedere. Quod credo veru qñ quis indigne accedit. scilicet mala voluntate. puta quia no penitet de peccatis. Secus esset de indigne sumente. qz no e confessus. de quo dicit vt. s. Eucharistia. ij. s. v. 7. j. s. rxiij.

21 Sed nuquid esset minus malu dare tali hostiaz non consecratam. vel non consecrare 7 sic sumere? Rñ. qz non. vt patet in. c. de homine. de cel. missa. Ideo dñ. pñus quidem falsa remedia sunt abijcenda q sunt veris piculis grauiora. ibidem.

22 Quid si solum sit suspectus de crimine mortali? Rñ. qz si suspitio sit violenta 7 notoria dicendum est sicut de eo quem scio in mortali. fm q. s. dicitur est. als non elicitur. ij. q. j. c. ij. 7. iij. in glo. 7. rxiij. q. j. dicit dñs.

23 Quid existens in peccato mortali peccet videndo corpus xpi? Rñ. qz non dummodo cum humilitate 7 reuerentia videat. Similiter no peccat tangens ex necessitate. puta. quia cecidit in terram 7 bñoi fm. s. Bo. 7. s. Th. in. iij. di. ix.

24 Quid de illo qui licet no sit vere in peccato mortali. tñ fm conscientiam scrupulosam se existimat esse. Rñ. qz peccat mortaliter. nisi eam deponat. qz qcquid sit contra conscientiam edificat ad gehennam. vñ nisi sit ex pbabili cõiectura debet deponi. vt in c. inquisitioni. de sen. ex. qz vt dñ in. c. no soluz. de regula. li. vj. decet 7 expedit vt cõscientie puritati no desit iudiciu ronis. ne dum spñalis pfectus queritur salutis dispendiu incurramur. hec ibi.

25 Decimo addit legitime cõfessus. qz quantumcuqz voleret de peccato comisso non sufficeret vt digne sumat. sed oportet legitime cõfiteat. alit peccat mortaliter nisi vt est dictum. s. Eucharistia. ij. s. v. Tenet tñ Aureo. vbi. s. qz sacerdos parochialis q no habet alium sacerdotem. 7 religiosus in via cuius so. no no sacerdote qz pnt celebrare cum cõmõde. 7 cõpposito cõfiteandi. ex quo no habet cui cõfiteat. qz religiosus no pnt extra suu ordinem cõfiteri in religione minoru. Quod limto tñ verum qñ sine aliquam admiratione desistere no pnt. aut qz tenetur celebrare. Idem dicit de eo qui volens cõicare coram sacerdote celebrante recolat aliqd mortale non pfectum legitime qz pnt cõicare cõ cõmõde 7 proposito cõfiteandi qñ sine admiratione 7 aliquali nota no posset desistere quin cõicaret nec haber aut te. us. aut sacerdotem cum quo cõfiteri possit.

Undecimo dicit in cõuersatione crimine no no. 26 tatus. vñ hñstrionibus 7 bñoi no debet dari. de cõse. di. ij. p dilectione dñ. Puto nec maiestati diuine nec euagelice discipline cõgruere tñturpi 7 infami contagione fedetur. vñ fm glo. ibidem. nec talibus. nec cuiusqz infami notorio manifeste danda est eucharistia. Si tñ reuertant ad dñm. eis cõmunio 7 reconciliatio no negatur. vt ibidẽ dñ in. c. seq. No e tñ intelligẽdu sic vt statim debeat dari eucharistia. licet sit a multis 7 male. s. ppter reuerentiam sacramenti debet differri vsqz post pactam pñiam quaz publice debz facere nisi articulus necessitatis vspietans aliqu in casu aliter fieri psuadeat.

27 Quid sit danda eucharistia suspendendis vel decapitandis pro suis maleficijs? Rñ. qz sic si peniteant 7 pure cõfiteantur. vñ cupiant cõfiteri se possent. quia nec eucharistia nec sepultura e eis deneganda. 7 missa pro eis posset celebrari 7 oblatio nes offerri. rxiij. q. vij. c. j. 7 vlti. 7 dist. l. penitentes. 7. xij. q. ij. pro obcuntibus. immo hodie in cle. j. de pe. 7 re. precipitur officialibus q eis administrare pmittant si petunt.

28 Quid de excoicatis interdictis scismaticis 7 hñsimodi? Rñ. qz nullo modo debet eis dari. Addit corpore mundus. s. ab ea immundicia q tolli potest. aliter no tollendo fm Aureo. vbi. s. peccat graue cu tali immundicia sumendo eucharistia. Sed immundicia q tolli no pnt. puta lepra fluxus sanguinis vel seminis. 7 alia infirmitas no impedit sumptionem eucharistie. s. bñ celebratõnem misse fm qz dicitur e. s. Corpore viciatus.

29 Quid nocturna pollutio impediatur sumptionem huius sacri? Rñ. vt colligo ex. s. Bo. in. iij. di. xij. 7 Aureo. vbi. s. 7 e cõis opiuo. qz aut pollutio puenit ex cõ peccati mortalis certa vel pbabili. puta ex crapula vel morosa cogitatione 7 bñoi. 7 sic necessario tenetur abstinere. aliter peccaret mortaliter vt colligitur in. c. no e. vj. di. 7 e ar. i. c. qsqz. xiiij. q. j. qz licet ipa pollutio fm se no possit esse peccatum mortale. habet tñ peccatum mortale annetuz rone sue cause. Istud ego limto veruz. nisi priusqz sumat aut celebret conteratur de peccato 7 psiteat qz si conteritur 7 cõfessus est de peccato. 7 necessitas vñ scandalu cogat ad celebrandũ vñ sumenduz no peccabit. sine necessitate tñ no credo etiaz cõfessus possit sine peccato sumere vel celebrare. sed bñ sine mortali peccato fm Jo. de layo. in sum. 7 pef. de palu. in. iij. Aut pollutio puenit a causa q e peccatum veniale tñ pbabiliter. 7 sic non impedit necessario sed de cõgruo. nisi potior eã vigeat fm Ricar. in. iij. 7 fm Th. in. iij. pte. q. lxxx. peccat tñ venialiter si sine causa necessaria cõicet vel celebret nisi in duobz casibz fm predictum Jo. Primus qñ e dies festus in quo est cõsuetu cõicare. Secus qñ immineret scandalum nisi celebraret. puta qz ali? non est vel est platus q consuevit celebrare 7 bñoi. Si militer dico de illa que puenit ex illusionẽ diabolica. 7 hoc ppter duo. Primum ppter immundiciam corpis. Scdm ppter euagationẽ metis siue ineptitudinem. Idem dic qñ puenit ex cõ que nullu est peccatu qz de cõgruo debet abstinere. In hoc casu p

Eucharistia .iiij.

- sanctus **Bo.** ubi. s. et bene distinguit dices qd aut sentit iniquatione illa inclinasse multum animam. et sic consulendum est qd faciat reuerentia sacro et abstinere. Si autem sentiat magis expeditam naturam et ulterius deuotio vel solemnitas vel aliud qd multum recompenset. puta charitas alterius qui cogere celebrare in mortali vel compassio animarum et huiusmodi ad sumendum vel celebrandum trahat tunc arbitror dicit ipm sine remouitu conscie accedere posse. Aut pollutio prouenit ex diabolica tentatione. vtpote qm cum maiori deuotione disponit celebrare. aut rone solemnitatis et hmoi citius polluit. sicut de illo legitur in collationibus patris qui semper hanc patiebatur in festis qm erat coicaturus. cui de cretum fuit vt semp coicare. et sic cessauit talis illud. et sic non debet abstinere.
- 30 **¶** Sed p: quantum tempus debet abstinere? **R.** qd per. xliij. horas fm **Alb.** et s. **Tho.** Sed **pe.** de palu. limitat verum cum accidit circa media nocte sed si ante mediam noctem accideret abstinere non tenetur nisi quando prouenit ex causa mortalis peccati.
- 31 **¶** Quid de coitu coniugali? **R.** credo distinguendum fore vt de pollutione nocturna. nisi qd potest eum exigens peccaret mortaliter et tamen reddens inuitus non peccaret. et sic solum in erigente caderet prohibitio non in reddente. et c. omnis homo. de conse. di. ij. et xliij. q. iij. scatis. debet intelligi de consilio in coitu in quo non est peccatum. vel saltem solum veniale. Credo tamen qd exigens non digne suscipiat. s. per. xliij. horas ad minus debet abstinere de bono consilio non de precepto. vt no. glo. in. d. c. omnis. et sequitur **pe.** de palu. et **Thomas** in. iij. parte. q. lxxx.
- 32 **¶** Vtrum menstruata vel mulier post partum immediate debet abstinere? **R.** qd non de necessitate. si tamen ex reuerentia abstinere non peccat. dist. v. c. ad eius. et de puri. post par. c. vno. dummodo coicet fm institutione ecclesie in. c. omnis. de pe. et re.
- 33 **¶** Vtrum somnium homicidij. vel alterius peccati mortalis impediatur sumptione hmoi sacri? **R.** qd hmoi somnia non inducunt pollutionem corporis. nec tantam distractionem mentis sicut somnium fornicationis. propter intentionem delectationis. et ideo non impedit. Si tamen somnium homicidij proueniat ex causa que est mortale peccatum impedit sumptionem sacramenti rone sue cause fm. s. **Tho.** in. iij. parte. q. lxxx. Intellige nisi prius contraferat et confiteatur.
- 34 **¶** Tercio decimo dicit a ministro idoneo. s. sacerdote. de conse. di. ij. prouenit. nam nullus tangere debet etiam diaconus nisi in necessitate. vt si casu caderet in terram vel aliquo alio casu. lxxij. disti. diacones. Vtrum est qd diaconus cum presbiter est sessus vel alibi impotens. et necessitas cogit de iussu presbiteri potest dispensare. vel etiam sine iussu qm iussus expectari non potest. vt no. **Aug.** in. d. c. diaconos. alij etiam tenent. vt no. **Pano.** in. c. quanto. de consue. qd etiam laicus potest administrare tepere necessitatis articulo mortis qm nec sacerdos vel diaconus ad est. allegat. s. verum. xliij. disti. Item alij tenent qd in tali necessitate mortis. licet per se eucharistiam as-
- sumere. Nec obstat. c. fi. xliij. q. j. qd loquitur de hereticis a quibus non licet accipere. Sed tamen **Pano.** tenet contrarium. s. qd non licet nisi sacerdoti administrare. et credo sit securior opinio. qd in tali necessitate constituto de. crede et manducafi.
- ¶** Sed an debeat a proprio sacerdote solum sumi? **R.** qd potest sumi a proprio episcopo et archiepiscopo. et officio archiepiscopi. c. iij. et a proprio sacerdote et ab habente licentiam ab eis. caueat religiosus. quia si ministrat excoicationem incurrit. vt di. j. Excoicatione. v. casu. xij.
- ¶** Quarto decimo dicit tpe debito. qd quo ad celebrationem missae requiritur dies. et non hora. vt i. missa. s. xli. Quo vero ad alios coicare volentes non inueni quin possit omni hora recipi. dummodo sint ieiuni. verum est qd mane dies est congruentior hora. Item qd non omittatur quin sumat saltem semel in anno in pascha. qd ad hoc tenetur quilibet fidelis postquam ad annos discretionis prouenit. nisi ex aliqua rationabili causa ad tempus de consilio proprii confessoris duxerit abstinendum. vt in. d. c. omnis. aliter peccat mortaliter. Quod autem quidam voluerunt intelligere facite de die pasche non bene senserunt. Vbi papa **Eugenius** declarauit ad remouendas ambiguitates qd sufficit qd suscipiat in die iouis sancta et ulterius usque ad diuicam post pascha immediate sequente indu siue qm magis sue deuotioni videbitur expedire. et sic satisfactio precepto. et credo qd magis artantur quo ad pueros sub pena mortalis peccati habentes curam puerorum. vt ad hoc factum eos inducat tempore pasche qd ipse cum ignorantia eos excuset saltem usque ad tempus. xvij. annorum. vel circa. Item tpe debito scilicet vt solum semel in die coicet fm. s. **Tho.** in. iij. disti. xij. ar. de conse. di. j. sufficit. Pluries autem non licet. nisi vt di. j. de sacerdote in titu. **Ad.** s. xlv. Item die tpe debito. vt. s. non vadat statim ad sumendum postquam confessus qui in multis fuit peccatis et magnis. s. debet pluries confiteri prius et orationibus et ieiunijs se odorifer reddere. ar. de pe. dist. i. non sufficit. et c. in actione.
- ¶** Sed nunquid videtur rationabilis causa abstinendi cum quis dicit se odium habere contra aliquem? **R.** qd non. nec aliud peccatum mortale qd tenetur desistere et contrari et confiteri et coicare. aliter non coicans saltem semel in anno excoicandus est. de conse. di. ij. si quis intrat. et. d. c. omnis.
- ¶** Vtrum liceat quotidie sumere? **R.** fm. s. **Bo.** in. iij. di. xij. qd quantum est ex parte sacramenti cuius virtus est hominibus salutaris. vtile est hominibus ipsum quotidie suscipere. facit. c. si quoniam scilicet de conse. dist. ij. sed ex parte sumentis in quo requiritur vt cum magna deuotione et reuerentia ad hoc sacramentum accedat. aliqui expedit quotidie sumere. et laudabiliter quam quotidie se preparatum inuenit. et hoc voluit dicere **Aug.** de conse. dist. ij. c. non iste. Sic viuere inquit vt merearis quotidie accipere. Sed quia multotiens in pluribus hominibus huiusmodi deuotionis impedimenta occurrunt propter indispositionem corporis vel aie non est vtile omnibus ad hoc factum quotidie accedere. sed tamen qui se preparatum inuenit. qd maiorem efficaciam recipit bonum in vna missa vel manduca-

ratione eius bona preparatione q̄ in multis si se nō preparat diligenter. Et ideo si quis cognoscat experimentaliter q̄ ex frequēti sumptione huius sacramenti seruos charitatis auget in eo. ⁊ reuerentia ad sac̄m nō minuit q̄ndie debet cōdicare. v̄ saltem frequenter. Si autē sentiat p̄ multam frequentationem q̄ reuerentia minuitur ⁊ seruos non crescit debet interdum abstinere. v̄ postea cuz maiori reuerentia ⁊ deuotione accedat.

39 ¶ Quintodecimo dicit recta intentione. sc̄z vt per ip̄m vnamur x̄po per charitatis amorem. ⁊ muniamur contra diaboli tentationes.

40 ¶ Vtrū debeat dari ad accipiendum aliqd̄ experimentaliter? R̄. q̄ nō. ij. q. v. consuluisti. ⁊ de pur. ca. et mar̄. Nec ob. c. sepe contingit. ij. q. v. q̄ illud abrogatū est. v̄ nec p̄pter purgationem infamie vel p̄pter aliud sp̄ale debet dari vel sumi.

41 ¶ Adde. xvj. in sumptione fm̄ Duran. vt. s. sumatur discrete ⁊ leniter dentibus anterioribus terat ⁊ lingua moliat ne aliqua ps̄ et⁹ dentibus inherat.

42 ¶ Adde ⁊. xvj. fm̄ eundē Duran. s. vt nō statim post cōionem expuat. p̄pter reuerentiā sac̄i. ne si aliqua ps̄ sac̄i inherat dētib⁹ expui cōtingeret. Itē vt nō statim vadat ad manducandum alium cibū. Vnde debet esse aliqua mora ⁊ tanta q̄ ille species sint consumpte vel alterate p̄pter reuerentiā sacramenti. Vnde debet saltem aliquas oīones priuatas dicere anteq̄ aliquē cibū sumat. nō requirit̄ n̄ tale spacū sicut d̄ in. c. tribus. de conse. di. ij. q̄ illud abrogatum est.

43 ¶ Quid si euomatur? R̄. q̄ si p̄ ebrietatē vel voracitatem euomerit. laicus. xl. dies debet penitere. c. si quis p̄ ebrietatem. de conse. di. ij. clerici vel religiosi per. lxx. Ep̄i v̄o per. xc. Si v̄o per infirmitatē euomerit per. lxx. dies penitere debet. d. c. si quis p̄ ebrietatem.

44 ¶ Vtrum actus cōiugalis sit prohibitus post cōmunionē? R̄. q̄ nō. quo ad reddentem. q̄ tenet ad hoc sed quo ad exigentem est pb̄bitum eodem die. non tamen peccat mortaliter si exigit. sed soluz venialiter fm̄ Alber.

ucharistia. iiij. circa efficaciam sacramenti hui⁹ q̄ro q̄s sit eius effectus? R̄. fm̄. s. Bo. in. iij. di. xij. ⁊ cōi

ter alios q̄ primo confertur gratia cuz virtute charitatis. Omnem enī effectum quez facit abus ⁊ potius q̄tum ad vitam corporalem. facit hoc sacramētū ad vitam sp̄ualē. Job. vj. Caro mea vere est cibus. V̄n reficit sp̄ualiter qd̄ sine gratia esse nō pōt ⁊ confertur gratia cū virtute charitatis. q̄ iste panis nō ē simplr panis sed coniunctus cum diuinitate. ⁊ ideo est sicut carbo igni vnitus. Et amor nō est ociosus. Ideo per hoc sac̄m quantum est de sui virtute. nō t̄n̄ habitus gratie ⁊ virtutis confertur sed etiā excitatur in actum. Et ideo aīa sp̄ualiter reficitur. ⁊ p̄ hoc delectat. ⁊ qd̄am mō inebriatur a dulcedine bonitatis diuine. Secūdo virtutes augent sicut per cibum corpus augmentatur. Tercō peccata venialia remittuntur sicut p̄ cibū corp⁹ restatur qd̄ quotidie deperditur. V̄n remittunt̄ pctā

venialia que minuit charitatem. ⁊ plura ⁊ pauciora fm̄ q̄ homo magis vel min⁹ se disponit. Quarto remittitur etiam mortale. q̄m̄ exis in mortali nō habet conscientia ip̄ius nec affectum. Vnde reuenter accedens q̄uis antea de eo nō fuerit contritus. cōsequitur gr̄am charitatis. q̄ contritionem p̄ficiat ⁊ remissionē peccati. immo nedum valet sumēti. sed etiā offerenti. ⁊ illis p̄ quib⁹ offert ad remissionem pene debite suis peccatis. fm̄ deuotionem maiorem v̄l minoē. Aduerte t̄n̄ hic fm̄. pe. in. iij. di. ix. q̄ si quis fecit debitam diligentia q̄uis sit in mortali ignorans nō peccat sed meret. ⁊ ei valet ad remissionē peccator. Si v̄o fecit diligentia non debitam s̄ fm̄ suam fragilitatē quantum potuit sic non meret nec etiā peccat. Si autē nō adhibuit diligentiam possibilem humane fragilitati sed fuit negligens in discutendo. ⁊ sic peccat mortaliter sumēdo si est in mortali q̄uis ignorans. Quod limitat Ricar. in. iij. dist. ix. q̄ si adhibuisset diligentiam fm̄ humanā fragilitatem peccati mortalis recordatus fuisset. Quinto p̄seruatur homo a peccatis q̄ sp̄ualiter roboratur. V̄n Inno. inquit. Eucharistia liberat a malo conseruat in bono. delet venialia. ⁊ carnet mortalis huius etiā virtute sac̄i virtutes augētur. omniū gratiarū fructus exuberat.

¶ Vtrū in oībo habeat efficaciam suā? R̄. q̄ non. sed oportet. Primo istum cibum ab alijs discernere p̄ fidem. Secūdo hospitium p̄parare p̄ sui p̄batōnem. Tercio in hospicio preparato recipere cum honore ⁊ deuotione. primū ⁊ sc̄dm no. p̄uine. Loī. xj. nō diiudicans ⁊ p̄bet autē. Et q̄ multi hoc non faciunt. ideo imbecilles infirmi ⁊ dormiūt multi.

¶ Vtrum incurrat culpā mortale qui non recipit effectum hui⁹ sac̄i? R̄. s. Bo. in. iij. di. xij. q̄ licet vir iustus ex quadā corruptione vel distractōe nō preparando se debite nullam vel modicāz reperiret efficaciam non t̄n̄ incurrit culpam mortalem. Secus autē de illo qui nō suscipit effectum huius sacramenti q̄ indigne accedit. s. exis in mortali ⁊ huius iusmōi. quia sic mortaliter peccat.

¶ Vtrum istud sac̄m habeat efficaciam in aliquo qui est in peccato mortali? R̄. s. Bo. vbi. s. q̄ lz nō sit artanda dei largitas q̄n̄ aliqui faciat ⁊ possit facere oīs culpe remissionē. t̄n̄ fm̄ for̄ cōe ⁊ generalē rōnem institutionis huius sac̄i. q̄ sic datū est in cibū illis qui sunt de corpe mystico x̄pi. ⁊ oēs tales habent charitatem. Ideo nō habet efficaciam in eo qui est in peccato mortali sed in solis iustis.

¶ Vtrum venialia peccata impediunt effectū hui⁹ sac̄i? R̄. fm̄ Tho. in. iij. q. lxxix. q̄ nō loquēdo de venialibus prout sunt p̄terita. Sed prout sunt in actu non impediūt ex toto sed in pte. Nam sicut dicitū est effectus hui⁹ sac̄i ē nō soluz adeptio habitualis gratie ⁊ charitatis. sed etiā quedāz refectio actualis sp̄ualis dulcedinis q̄ quidez impediūt si aliqs̄ accedat ad hoc sac̄m mente distracta p̄ peccata venialia. non autē totaliter augmentum sp̄ualis gr̄e ⁊ charitatis.

¶ Vtrum habeat maiorē efficaciam in sumptione pluri⁹ hostiarū sil̄ q̄ in vna? R̄. fm̄ Th. vbi. s. q̄ non. q̄lz sacerdos in vna missa consecrat hostias

non tñ multiplicatur effectus huius sacri. qz nō est nisi vnum. nec est plus virtutis in multis hostijs consecratis q̄ in vna cū sub omnibz & vna sit tot⁹ xps. Ideo sumens plures hostias simul nō capit maiore effectū. In pluribz vō missis multiplicat sacrificij oblatio. & iō multiplicat effectus sacri.

unuchus an possit ordinari. vt de supra corpore vicia tus. S. j.

¶ An debeat portare puluere? Rñ. q̄ non. lv. di. eunuchus.

extractio nō est vbi quis sponte soluit. vide glo. & Lar. in de. presenti. de censibz. & ibi dicit Pan. q̄ exigere & extorquere dicit violentiā. vt. ff. de le. iij. l. fideicommissa. S. si rem suā. Dicit tñ q̄ si p̄cessit extorsio h̄ sequitur voluntaria solutio q̄ satis est extractio. facit sile qd̄ no. Hostiē. in. c. p̄terea. de iure patro. & de penis. c. constitutus. Extractio aliquā dicitur tallia. de qua habes. j. Tallia.

exaltatio filia supbie. vide. j. Superbia. S. ij.

examinatio que debet fieri i ordinandis. vide. j. Ordo. vij. & in confirmandis. vide. s. Cōfirmatio.

excepta intelligitur in generali sermone persona loquens. de iur. iur. c. petitio.

exceptio firmat regulam. vide. s. Alienatio. S. r.

excoicatio. i. qd̄ est? Rñ. Pa. sup rubri. eiusdem tituli. Excoicatio est censura a canone vel a iudice ecclesiastico prolata priuans cōione sacramentoz. & quibz hominibz. facit ad hoc. xj. q. iij. c. audi.

- 1 **¶ Quotuplex ē excoicatio?** Rñ. q̄ duplex. vna dicitur maior. & hec priuat a factis. & consortio hoim. & ab ingressu ecclesie & multis alijs de quibz not. in. c. a nobis. cl. ij. & c. si vere. co. ti. xj. q. iij. in multis. c. Et hec dicitur anathema. vt. xj. q. iij. S. euidenter. Alia dicitur minor. & hec separat a factis tñ. vt in. d. S. euidenter. Intellige p̄cipiendis nō ministrandis. c. si celebrat. de de. ex. m. & etiam ab electione passiuā vñ reddidit ipm̄ excoicatum inabilem ad qd̄cuqz beneficiū ecclesiasticum consequendum vt not. in. c. si celebrat. de de. ex. m. unde dicit Inno. ibidem q̄ nec dignitatem aliquā consequi potest nisi prius absoluatur etiam si eligentes hoc ignorant. vt tenet glo. ibidē. & cōiter docto.
- 2 **¶ Quot modis infligitur excoicatio?** Rñ. q̄ tam maior qz minor infligitur duobz modis. Aliquā a iure cōi seu municipali vel statuto & hec dicitur excoicatio a iure. de qua. j. excoicatio. v. & vij. & vij. Aliquā infligit a iudice p̄tatem habente. Et hec dicitur ab homine vel a iudice. de quibus dicitur & no. in. c. nuper. co. ti.
- 3 **¶ Quis potest excoicare?** Rñ. q̄ excoicare excoicatio ne maiou p̄prie spectat ad officium ep̄ale. vt patet in c. compiant. xxiiij. q. iij. quia dicitur mucro ep̄i. in. c. vij.

lis. xvj. q. ij. Item fm̄ glo. in. c. nemo ep̄us. ij. q. j. & in. c. cum in cunctis. de elec. de iure cōi possunt omnes ecclesiarum prelati. vt in. c. cum ab ecclesiaz. de offi. ordi. vbi de hoc plene no. & voco platum & iudicem ordinarium sup plebē suā hic quēcuqz fir glo. in. d. c. cum ab ecclesiarū qui p̄ficiat collegio vel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui habet administrationem cum iurisdictione. v̄puta ab ep̄o vel q̄ est electus a collegio siue vniuersitate. licet substat ten. puta ep̄o. vt extra de elec. c. j. lxxxiij. di. legim⁹ & hoc verū nisi ep̄i p̄scripsissent ne possent excoicare vel nisi vellēt excoicare cū illa solemnitate. de q̄ in c. debēt. xj. q. iij. f. cū. xij. sacerdotibus circūstantibz hōitibus candelas accēsas in manibus. qz solū ep̄i tali mō excoicare possunt. p̄nt etiā excoicare illi quibus ex consuetudine. vel indulgentia competit vt c. de rescrip. ex parte decani. Hostiē. etiam vult q̄ in notorijs q̄ non indigent indagine iudiciali possunt excoicare etiam sacerdotes parochiales. p̄missa tñ monitione. qd̄ posset tolerari vbi ex consuetudine haberent. vel ep̄i p̄hibitio non obstaret. alis nō nec. c. cū inhibitio. de clan. despon. quod allegat Hosti. p̄bat hoc. potest etiam dici q̄ qui potest facere statutum potest excoicare. intelligi in ecclesiasticis. etiam si nō sit sacerdos. Excoicatione minor potest excoicari quis siue simpliciter. de pe. di. j. in actione. siue ad t̄pus. lxxvj. di. tanta. & ab illis qui possunt excoicare maiori. vt in. d. c. cum ab ecclesiarū notatur.

¶ Vtrum plati excoicati interditi suspēsi a iurisdictione intrusi & hmoi possunt excoicare? Rñ. q̄ nō. xxiiij. q. j. audiuimus. c. quia. de concess. p̄ben. c. similibus. & qui non seruauit interdictum. c. si de concess. p̄ben. de quo tamen dic vt infra Excoicatio. iij. S. ij.

¶ Vtrum ille prelati qui tñ habet t̄palem iurisdictionem possit excoicare? Rñ. q̄ non. ar. de offi. ord. c. dilectus.

¶ Vtrum sola consuetudo reddat aliquem excoicatum? Rñ. fm̄ Hostiē. q̄ sic. qñ est approbata p̄ papam. vel per alium prelatum quo ad suos subditos qz p̄inde est. acsi esset statutū alis nō q̄ntū sit longa.

¶ Qui p̄nt excoicari? Rñ. q̄ vniuersitas & collegium p̄hibentur excoicari ne contingat innoxios ligari. c. romana. S. in vniuersitatem. de sen. ex. li. vj. Si tamē excoicaretur teneret sententia. vt ibidē no. glo.

¶ Vtrum excoicatus possit excoicari? Rñ. q̄ sic. & p̄ eadē cā & p̄ diuersis. & ab eodē iudice. & a diuersis. c. engeltrudā. iij. q. iij. c. excellentissimus. xj. q. iij. & de hoc vide glo. in. c. officij. co. ti.

¶ Vtrum ep̄us vel alius prelat⁹ possit excoicare non suū subditū? Rñ. fm̄ cōiter doc. q̄ non. dum modo rōne delicti vel cōtractus seu rei de qua agitur non sit effectus de eius iurisdictione. vt no. in. c. j. de priuile. li. vj. immo plus dico q̄ p̄prie platus non pōt ratam habere fm̄ Inno. & alios. in. c. p̄udentiam. de offi. deleg. etiā si sit lata in eius territorio. qz qd̄ nullū fuit non pōt ratificari. & excoicatio aut est nulla aut statim ligat. vt in. c. pastoralis. de

Handwritten scribble or signature.

10 appell. nisi feratur sub conditione.

Qui ligantur sententijs excommunicationis quorundam qd prelatorum platis p modum statuti: Rñ. vt colli go et pa. in. c. a nobis. el. j. de sen. ex. 7. Se. in. d. c. vt animaz. 7. distingo sic. qd aut sit contra statutum ab existentibus in territorio statuentis. siue sint sibi diu sine forenses 7. sciunt statutum. 7. sic sunt exco cati. Limitat hic Inno. vt refertur pa. in. d. c. a no bis. verum qm statutum est aptum comprehendere tam subditos qd no subditos. Si vo sunt ignoran tes sic no ligantur. nisi ignorantia sit crassa vt supi na. Si vo sit contra statutum extra dyocelam statu tis sic no ligant forenses. Subditi vo statuentis li gant in quor casibus. Primo si statutum agit origina re causam in territorio ex facto negatio pmissio in limitibus alterius territorij. Exemplum. puta sta tuto canes qd quicquid fecerit vbiuqz furtu. nisi in fra mensum a die commissi criminis copareat coram iudice delicti. vel coram nobis sit excommunicatus iste faciens furtum ligat non rone furti non fedi. quia est factum negatiuum in territorio alieno sed ex ea pte qd non coparuit. qd coparere est factu af firmatiuum contrarium faciendum in limitibus ter ritorij statuentis. Rñ. qd p edictu ad hoc potuit ar tan. vt in. c. ex tue. de deri. no resi. facit qd no. de ra pto. c. pe. 7. c. romana. S. contrabentes. de fo. comp. li. vj. Secundo ligant qm statutum principaliter cocer nit rem subiectam statuentis. puta epus excoicat p statutum clericos non residentes ligant clericu etia extra dyocelam residentes. rone rei qua subiecti sunt epo q sita e in eius dyocesi de fo. compe. c. si. etiam si persona sit extra dyocelam: vt probatur i. d. S. co trabentes. 7. p hoc qd hic sequitur. Tercio vbi qs tenet ad aliqd faciendū. 7. illud no facit factum videt. vbi illud facere debebat. vt ff. de reg. iur. l. qui non facit. 7. de vsu. c. j. li. vj. 7. qd no. glo. magna in de. j. vt lite no contesta. Quarto ligant qm factum est principiati in territorio licet sit coplem alibi facit quod not. Jo. an. in. c. j. de priuile. lib. vj. de sa gitate in loco no exempto cum ipse sit exemptus. vt efficiat subditus vniuscqz iudicis. 7. p hoc p3 qd religiosus faciens contra statutum qd excoicat que tunc qd qui assentit plationi extra ordinē nisi prius restituit libris est excoicatus si assentit. qd origina re facti sit in subiectione prelati statuentis licet ef ficat exemptus ab eo post presitutum consensum 7. sic determinat dñi de rota p no. p Inno. in. c. prete rea requisiti finimus. de ap. de illo qui excoicauit si elegerit. Et ideo limita text. d. c. vt animarū. qd sta tuto non ligantur extra territorij delinquentes. qm delinquens 7. res circa qua delinquitur. 7. etiā ipm delictum sunt totaliter extra puinciam seu territo rium statuentis.

11 Qui ligant qm snia pferē no p viam statuti sed sine hoia: Rñ. fm pa. 7. Se. vbi. s. Aut pferē gene raliter p preterita culpa. 7. sic no ligat eum qui eam comisit extra territorij sniantis. sed bene ligat sub ditum qui eam comisit in territorio qm sit extra territorium tpe snie. Sed cum qui no est subditus seu de territorio licz ibi deliquerit siue pferat gene raliter siue specialiter contra eum no ligat eum ex

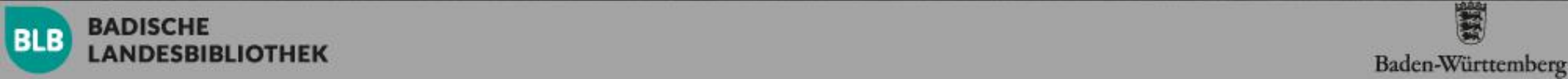
tra territorij existentem. nisi fuerint citatione pre uentus anteqd recedent vel nisi ad requisitionē iu dex pprius sub quo degit ipsum citaret. put teneē requisitus vt iret ad rñdendū. qd si no faceret possz excoicari. Aut pferatur specialiter pro lata culpa 7. sic ligat subditum qui delinquit extra territorij 7. ibi existentem. Ratio. qd cum coram vtroqz ordina rio possit conueniri de foro compet. c. si. Ergo pot cogi per ordinariū ad coparendum 7. si non coparet excoicari pot. Et licet nūcius exequatur citatio nem extra territorij pprium. tū citatio decernitur facta in pprio territorio ipsius iudicis quo ad omnes effectus. nisi ante talem citationem alibi ca peret domicilium. qd tūc non possit citari nec con sequenter excoicari tanqz contumax. fm cōem opē monem. licet pa. in. de. pastoralis. de re iud. teneat qd etiam subditus extra territorij citari no pos sit. Aut snia pferatur generalit vel spāliter pro cul pa futura. 7. sic eqparat statuto quo ad subditos solummodo in hoc. vt non liget ignorantes nec extra territorij delinquentes. Quo vo ad forenses pos stea delinquentes nullo mō comparat statuto nec ligantur. qd cū sumat snia vires incontinenti cōtra quos pferatur sic no pot pprehēdere nisi subditos fm cōiter legistas in. l. cūctos populos. l. de sum. tri. Et aduerte qd ista snia p futuris culpis no pot ferri nisi mora exhibēda satisfatione. vel culpa seu offensa precesserit aut alia rōnabilis cā que in ipis sententijs exprimenda est. vt in. c. romana. S. caue ant. co. n. li. vj. si tū feratur tenet. h sit iniusta. vt ibi dem tenet Se.

12 Vtrū archiepūs in dyocesi sui suffraganei delin quens ligetur statuto epī excoicantis taliter delin quentes. 7. silt epūs qd fecit statutus si facit contra: Rñ. qd diuersa fuit opinio vt p3 p Archi. 7. Se. in. d. c. vt animaz. tū mihi placet opi. Job. de ligna. in tractatu de censura ecclesiastica qd aut statutum di cit qd quilibet exercens iurisdictionem in tali loco 7. tpe vel celebrans in pontificalibus sit excoicatus. 7. tūc facies contrariū non ligatur. qd sic epūs vt epūs. 7. archiepūs vt archiepūs faciūt contra 7. no possunt ligari. Et sic intelligit opi. dicentū qd no li gantur. Aut dicit statutum qd faciens furtum vel aliud maleficiū sit excoicatus 7. sic ligantur. qd non comittunt vt epūs vel archiepūs sed vt priuatus. 7. sic intellige dicentes qd ligant. Desinat ergo sta tutum si non vult ligari. absolui tamē potent a suo confesso.

13 Quid si archiepūs picipat in crimine excoicu nicati ab epō suo suffraganeo: Rñ. qd ligatur snia iuris. 7. erit absoluendus ab episcopo suo suffraga neo. c. nuper. de sen. ex.

14 Vtrū inferiores prelati ab epīs habeant territo rium: Rñ. fm Jo. an. in. c. cum contingat. de foro compe. 7. seqtur Se. in. d. c. vt animarum. qd non. Limita nisi essent exempti cū suis subditis fm Jo. de sancto Gregorio.

15 Quō ligantur subditi religiosorum exemptorū extra loca delinquentes: Rñ. Se. in. d. c. vt aiay. qd eo modo quo ligatur subditi epōrum extra dio celsim. qd subiecte ecclesie sunt eis pro territorio. vt

- sunt iudices personarum et non loci simpliciter. dic vt
i. Sententia. §. v.
- 16 **¶** An loca exempta sint de territorio. vide Statum
§. ij.
- 17 **¶** Utrum ignorantes ligentur statuto excoicante fa-
ctum damnatum. puta falsificantem infra vide. §.
Excoicatio. vij. casu ultimo. §. ij.
- 18 **¶** Utrum excoicatio ex iniusta causa vel falsa liget? R.
q non. qm ad deum. xj. q. iij. §. ex his: sed quo ad
ecclesiam si est ab eo qui iurisdictionem habet super
eum sic ligat. sed debet eam renouare vel absolueret
qm cognoscit errorem suum vel iniusticiam. no ob-
stante contradictione aduersarij. sed caueat iudex
ne pretendat errorem vel iniusticiam in iudicijs
alterius partis indebite. c. sacro. de sen. ex. Et ppte
rea caueat ille qui se tenet excoicatum iniuste vt ex
ex falsa causa ne excoicationem contemnat. qz con-
temnendo eam peccaret mortaliter et posset excoi-
ri. xj. q. iij. §. cu ergo. nisi in casibus de quibus. §. Excoi-
municatio. iij. §.
- 19 **¶** Utrum excoimunicatio aliquem conditionaliter
puta si nou soluerit ticio hinc ad pascha liget euz si
no soluit. qz no potuit. vide Pena. §. xij.
- 20 **¶** Utrum si iura excoicationis edita in fauorem ali-
cuius liget si ille cuius fauore agit consentit vt no
faciat qd ei precipitur. puta mandaf ticio sub excoi-
cationis late siue pena vt soluat Sempronio cen-
tum infra pascha. Sempronius est contentus p-
rogare terminu vsqz ad penthecosten erit ne excoi-
catus ticus non soluens infra pascha? R. q no.
fm Pe. in. c. j. de locato. facit. c. preterea. de appella.
Bar. in. l. j. §. et post operum. ff. de no. ope. num. et
Jo. an. in. c. quicumqz. de sent. ex. lib. vj. Ego addo
notabile dictum Bal. in. l. maximum vicium. l.
de liberis preteritis. vbi dicit statuto cauetur qz fra-
ter excludat fororem a successione patris. Aditu
est pater. filius habet multos creditores qui vult
admittere fororem suam ad successiones. et sic renu-
ciavit statuto. an creditores possint impedire renu-
ciationem tanqz in fraudem creditorum fiat. et de-
terminat qz non. Et sic tene etiã de alijs penis. In-
tellige tamẽ si pensus prestatur ante commissam pe-
nam. quia post penam inflictã consensus superue-
niens non tolleret eam. facit notata p Bart. in. l.
j. §. filius. ff. de lega. iij.
- 21 **¶** Sed pone qz prorogato termino Ticius no sol-
uit etiam in termino prorogato. erit ne excoicat?
R. q no si prorogatio sit sine auctoritate iudicis.
Secus si fieret cum auctoritate iudicis. progantur
mandatum quod erat solueret in pascha vt sol-
uat in penthecoste sub eadem pena. quia sic ligare
tur. Aliter non. quia fm Bal. in. l. tale pactum. ff.
de pactis. excoimunicatio non potest nasci ex pacto
sed ex sententia.
- 22 **¶** Quare debet quis excoicari? R. q solus p pec-
cato mortali cui est annexa contumacia. puta quia
monitus no vult respicere. vt est text. in. c. nemo
epomm. xj. q. iij. Nec mirum quia nulla maior pe-
na in ecclesia. vt in. c. corripiantur. xxiij. q. iij. vnde
dicit Panor. in. c. p venerabilem. qui filij sint le. qz
vbiqz in iure ecclesiastico reperitur pena mortis

excoicatione debet exponi. vt in. d. c. per venerabi-
lem. pbatur. ppterca dicit text. in. c. cum medica-
lis. de sent. ex. li. vj. qz in ea proferenda debet
se ostendere prosequi quod corrigentis est et mede-
tis. hoc ibi.

¶ Excoicatio. ij. quomodo debet
quis excoimunicari.

¶ Utrum requiratur monitio precedens? R. q sic
triplex vel vna pro tribus corã psonis idoneis fa-
cta cum intervallo dierum nisi necessitas aliud sua-
deat. vt no. glo. in. c. statumus. co. ti. lib. vj. Aliter
excoimunicans sine monitione per mensem vnu e
interdictus ab ingressu ecclesie ipso facto. vt in. c. sa-
cro. co. ti. nisi sit epus vel superior. in. c. qz periculo
sum. co. ti. li. vj. Aduerte tñ hic qz quando prelat
precipit sub excoicationis late sententie pena subdi-
to ne faciat tale crimen. tunc no requiritur alia mo-
nitio. sed faciens contra. statim excoicatus est cum
habeat annexam contumaciam fm Jo. de lign. in
tractatu de censura.

¶ Utrum debeat proferri in scriptis? R. q sic. et
causam excoicationis expresse conscribere propter
quam profert. Et exemplum hmoi scripture requi-
situs tenetur tradere infra mensem excoimunicatoz
quilibet aliter per mensem vnum ab ingressu eccle-
sie et diuinis officijs est suspensus si inferior e epus.
vt in. c. cum medicinalis. co. ti. lib. vj. Similiter in
siua suspensionis et interditi est seruanduz sub ea-
dem pena. vt ibidem.

¶ Utrum in hanc penam cadant prelati religioso
si hoc non seruant? R. q. Lap. vt refert Be. in. d.
c. cum medicinalis qz non. eo qz continue habeant
monere et corrigere subditos. et sic oportet semp
habere calamus. Ego autem credo verum. Pri-
mo qz periculũ esset in mora vt non posset seruare
predicta. quod etiã tenet Jo. an. ibidem. et glo. in
ver. temerarius. Secũdo qz statuta sui ordinis ali-
am formam traderent. et illam seruarent licet non
istam. quia vt no. in. c. qualiter et quando. cl. ij. i. fi.
de accu. ordo iuris non seruatur in regularibus.
Tercio crederem excusari si ex ignorantia contra-
facerent. qz facilliter religiosi ignorant iura. vt in. c.
veniens. de symo. als no credo excusari. et sic limi-
ta Jo. an. ibidem. qui tenet qz ligantur ista pena si
non seruant predicta.

¶ Utrum sit certa forma verborum determinata
R. q no. oportet tñ qz vtatur talibus verbis. qz ex
primant consensum iudicis de pñi excoicantis. si-
cut in simili dñ de spon. c. si inter virum. et de spon.
dno. c. j. ar. a contrario sensu in. c. audi. xj. q. iij. No
aut de preterito vel futuro. Vnde si dicat denũcia-
mus talem excoicatum. quem tñ prius non excoi-
cauit. no erit excoicatus. Similiter si dicat volo sit
excoictus vnus de istis duobus. neuter erit excoi-
catus. Et licet quidam dicant qz si intentio sit excoi-
municandi qualitercuqz loquatur erit excoicatus.
no credo. sed tene qd dixi qz in excoicatione requi-
ritur vltra intentionem expressio certa. qd etiam te-
net Hosti. Et facit qd no. in. c. cum desideres. co.
ti. et no. Inno. in. c. cum olim. cl. j. de pñi. Et idẽ

Substantia...
per...
45

Excōmunicatio. iij. LXXXIX

dicendum de absolutione. Et quibz collige q ex-
cōmunicandus. Primo debet moneri. Secundo de-
bet subesse causa iusta. Tercio animus bonus iu-
dicis. Quarto verba congrua. Et quinto q psera-
tur in scriptis. Et sexto q exempluz scripture si re-
quiratur detur infra mensem.

ratio. quia verba debent intelligi fm eodem consue-
tudine. vt in. c. ex lris. de spon. 7. l. labeo. ff. de supc.
leg. vnde quia cōis vsus habet vt accipiatur pro
maiora sic faciendum est.

Excōicatio. iij. in quibus casibus excōmuni- catio ab homine lata nō tenet nec ē timē- da. Rū. q in. xv. fm cōiter docto. in. c. solet. 7. c. p̄senti. eo. li. vj.

Quā excōicatio maior possit ferri ad t̄pus: R.
q sic fm do. Anto. 7. etiaz eius absolutio. vt recitat
Pan. in. c. veniens. cl. ij. de testi. vbi dicit q p̄t ab-
solui vt testimoniū det. 7. postea reincidat. h̄ suspen-
di non potest. sed oportet q aut totaliter liget. aut
totaliter tollatur fm glo. in. c. p̄senti. de sent. ex. li.
vj. potest bene ferri conditionaliter. 7. deficiente cō-
ditione non ligabit. sed absolutō nō potest fieri cō-
ditionaliter. quod intellige de conditione propria
que suspendit actum. sed de conditione preterita.
que proprie nō est conditio bene potest fieri. v̄pu-
ta si fecisti sic ego te absoluo. sicut dicim. Si tu nō
es baptizatus ego te baptizo.

Primus qñ ē a nō suo iudice. de consue. c. ad no-
stra. cum suis concol. in glo. 7. hoc vez nisi ex certa
scia quis consensisset in cu tangz in iudicē p̄p̄ū. ff.
de iurisd. om. in. l. si per erroz. 7. ff. de iudi. l. ij.

Secūs qñ ē a suo iudice h̄ excōicatio. 7. licet aliqui
teneant q qñ excōicatio est occulta q rōne publicē
officij tenet. tu tamē tene q non valet. vt est text. in
r. audiuius. 7. c. ap̄te. xxiij. q. j. 7. tenet glo. in. S.
j. xxiij. q. j. verū est q excōicatio ab excōicatio occul-
te nō debet in ap̄to celebrare vel immiscere se di-
uinis. quia si nō posset probare eū excōicatus scan-
dalizaret populum. Pano. in. c. veritatis. de dolo. 7.
contu. tenet post factuz istam opinionem. h̄ ante fa-
ctum dicit tenēdum valeat. sed nō credo nisi vt di-
xi quo ad hoc vt non celebret in publico. nisi possit
probare q sit excōmunicatus. Idem dicit si ē a suo
iudice sed intruso. xij. q. ij. alienationes. vel suspen-
so seu interdicto a iurisdictione. de cōcess. p̄ben. qz
cum ibi notatis.

Tercius casus qñ ille prelati qui eam tulit vt
olauit interdictum hominis. c. tanta. de excē. p̄la.
Et hoc verum nisi fuisset absolutus a dicta viola-
tōne. quia tūc teneret sentētia excōicatiois ab eo
lata post absolutionē.

Quartus quādo quis excōicatio subditum cōtra
p̄uilegiū sui tenorem. de p̄uileg. c. cum capella. 7.
c. quanto.

Quintus quando prelati excōmunicant subdi-
tos qui nolunt eos procurare vltra euectiones 7. p̄-
sonarum numerum taxatum. in. c. cum apostolus
de cēsi. dum eos visitant. vt in. c. quōsdam. de ex-
cessu p̄la.

Sextus qñ fertur a delegato impetrato ab excō-
municato in casu nō permisso. vt de rescrip. c. j. li.
vj. Nam solum potest impetrare excōicatus rescri-
ptum sup articulo excōicationis vel appellacionis
als nō. vt ibidem.

Septimus quando fertur contra insinātes vt
exponentes superioribus aut apostolice sedis lega-
tis vel inquisitoabus statum ecclesiarum monaste-
riorum. seu locorum inorum personarum. 7. reruz
ipsorum. vt in. c. quia pleriqz. de officio ordi. libro
setto.

Octauus qñ delegatus excōicatus contra intē-
tionem delegantis. de p̄bē. c. vlti.

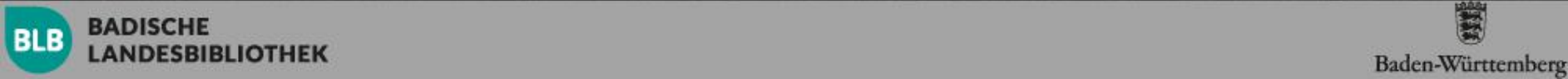
Nonus quando excōmunicatur quis post ap-
pellatōem legitimam. vt in. c. solet. 7. c. venerabili-
bus. eo. li. vj. 7. c. per tuas eodem. fallit hoc vt no.
Pano. in. c. venerabili. de cēsi. quando prelati
procedit extraiudicialiter vt pars ad conseruatio-
nem iurium suorum. quia sicut potest se defendere
re gladio materiali. sic 7. sp̄iali. nec tenet admittē-

Quid si dicat habeo te. p̄ excōicatio: R. q̄ excōi-
catus erit. vt patz p̄ ea q̄ dicit. s. Lius. S. j.

Et quibus verbis cognoscit quōd excōicatio sit
late sentētie vel ferende: Rū. fm Pa. i. c. si dilige-
ti. de fo. compe. q̄ qñ p̄fert snia in iure respectu p̄-
teriti t̄pis. v̄puta excōicatus sit v̄l interdictus. tūc
ip̄o iure regulariter ligat. c. cupientes. in. S. ceterz.
7. ibi tenet glo. in ver. suspensos. de elect. li. vj. facit
c. ij. de testi. cogen. 7. glo. hoc tenet in. c. quicūqz. de
bere. li. vj. 7. glo. in. l. in criminali. de iurisd. om.
iudi. Et hoc veruz nisi alio iure appareat q̄ sunt fe-
rende sentētie. vt no. in. c. ij. de foro compe. in ver-
bo sit sequestratus. 7. xxx. di. p̄ totum. vbi dī ana-
thema sit. l. per sniam ferendam. Si v̄o verba non
sunt respectu p̄teriti t̄pis. tūc si sunt declaratoria
sic ip̄o iure ligant. vt si dicat decernimus excōica-
tioni subiacere 7. h̄mōt. vel viribus carere. p̄ hoc
ter. am. glo. in. c. nonit. de his que fi. a p̄la. Si autē
verba sunt dispositiua. tūc si sonant in futurū est
canon ferende snie. nisi addat aliq̄d verbum quod
ostendat q̄ ip̄o facto. vide bonam glo. in regula. i
penis. li. vj. Item tenet cōiter de hoc verbo subia-
ceat q̄ sit late sentētie. licet sonet in futurū. Similit̄
verbum habeatur. vt no. in. c. vnico. de iniur. lib.
vj. 7. probatur in. c. si quis suadente. xvij. q. iij. Et
sic intellego quod dī in rubio. C. cōminationes vel
epistolas.

Quā cū dicit sine a iure. sine ab homine p̄-
cipio sub pena excōicationis. sit lata sentētia. ita
q̄ contrafaciens incidat ip̄o facto: Rū. q̄ non. ni-
si aliud appareat ex coniecturis. ita concludit glo.
notabilis que cōiter tenetur in. c. vnico. de sagita.
7. in. c. ij. de simo. 7. in. c. ij. de matrimo. contra. inter-
di. eccle. cōtra. nec approbo distinctionem Hosti.
7. Hug. qui volunt q̄ si p̄fertur a iure sit late snie.
allegat. xxx. di. per totum. h̄ parum faciunt. Si autē
profertur ab homine. tūc nō sit late sentētie. h̄ p̄-
mū tene.

Quā vbiqz sit mentio de excōicatione in-
telligat de maior: R. q̄ si profert a iudice est certū
q̄ sic. si aliud non expamatur p̄ ter. in. c. pe. de sen.
ex. Idem posset dici qñ profertur a iure. 7. ista est

re probationes in contrariū vel appellationē. vt in c. dilecto. eo. li. vi. Quod limbo verum qñ ē in possessione. vel saltem non constat q non sit in possessione. Secus esset quādo constaret cum nō esset in possessione. vtputa quia constat monasteriū eē exemptū. z constat epūm non esse in possessione ipm visitandi qz tunc si excōmunicaret post appellationem non teneret.

10 **C**ontrā appellatio post excōmunicationem inflictam ipsam suspendat. Rñ. fm Pa. in. c. p. tuas eo. ti. q. nō sed solū defert iurisdictionē ad superiores. vt patet in. c. pforalis. z qd ibi no. de appel.

11 **C**ontrā allegans sniam nullam. z nō petens absolutionē ad cautelam sit audiendus? Rñ. Pa. in. d. c. per tuas. q. sic. z licet in. d. c. p. tuas. nō ponantur nisi duo casus in qbz debet quis audiri. tñ hoc intelligitur gratia exempli. z ppter ea p omni casu in quo quis dicit sniam nullā debet audiri qñ non petat absolutionē fm cōiter doc. in. d. c. p. tuas. z in d. c. solet. Secus de allegante sniam iniustā. qz non auditur ante absolutionem.

12 **D**ecimo qñ continet intolerabilem errorem. vt in c. p. tuas codē. z dicitur. c. solet. z venerabilibus. Et dicitur intolerabilis error qñ aliquid sub vi precepti continetur in snia qd cōiter vñ in suo genere ē peccatū veluti si excōmunicat qz elemosinā paupī tribuit. vñ quia faciebat aliquid qd in se bonū ē. aut quia non operabatur illud quod ex suo actu illicitū ē. z pzanū. vt dicit in. c. venerabilibus. Addit glo. in. d. c. per tuas. q. est intolerabilis error qñ precipit impossibile. Item qñ pñiciat expresse cōtra ius scriptum. vtputa qz dicit pronūcio excōmunicationem valere qñ nis sit lata post legitimam appellationem. Sed hic aduerte quia aliquādo error ē expressus. z tunc clarum est q non ligat per text. predictos. Aut non ē expressus z sic gl. in dicto. c. per tuas. tenet qz ligat. sed Panoz. in. d. c. cum apostolus. tenet veraz glo. quando non constat notorie de errore. sed quādo notorie constat. vtputa qz quia voluit cum procurare ultra numerum debitum excōmunicat qz nō ligat. de. pastoralis. S. pissana. de re iudi. vt no. per Immo. in. c. fraternitatis. de fri. z male. z placet mihi ista opinio.

13 **Q**uid si pñinet errorem facti puta quia dicit excōmunicat te qz fecisti furtū cū nō fecerit? Rñ. glo. in d. c. p. tuas. qz ligat. h. ego credo glo. veram. nisi notorie pñaret de errore facti. qz sic non ligaret.

14 **U**ndecimo qñ snia pferitur generaliter ptra nō facientes. puta restōem. vñ nō soluētes. z aliqs nō facit. qz nō pōt qz sic non ligatur fm fedet. consilio lxxiiij. Rñ fm Pa. in. c. p. z. S. de offi. deleg. qz verba similia debent intelligi cuius mō. ar. l. si cui. ff. de serui. vide pena. S. xiiij.

15 **D**uodecimo qñ snia excōmunicationis ponit vt aliquid faciat quis in certo termino z terminus prorogatur ab illo cui debebat facere. de quo vide. s. Excōmunicatio. j. S. xx.

16 **T**ercio decimo qñ iudex ferēs sniam non intendit ligare. qz excōmunicatio assumit vires ab intentione excōmunicatoris. fm Pa. in. c. ex pte. cl. j. de offic. ordi. licet qd no. glo. in. c. ij. de testu. cogē. z in. c. p. z. S.

de offi. dele. z in. c. j. de iudi. z ideo qñ iudex generaliter excōmunicat non reuelantes vñ qui fecerint aliquid si intendit aliquos eximere ab hoc nō ligatur qd nota.

17 **Q**uarto decimo qñ aliquis inferior a papa excōmunicat aliquē cum pñcipantibus euz eo in casibz in quibus minor excōmunicatio incurrit. Nam cōtra tales pñcipantes ipso iure est nulla. nisi fuerint nominatum moniti tribus vicibz. vel vna p tribz cum aliquoz dierū intervallo. ne cum tali excōmunicato pñcipent. c. statumimus. iuncto. c. constitutionem eo. li. vi. z sine dicta monitione excōmunicans est interdictus per mensē ipso facto ab ingressu ecclesie. c. sacro. eo. ti. z no. in. d. c. statumimus. Secus est de papa q potest excōmunicare aliquē cū participantibz. z sic ligarent eadē sentētia. z ab ipso solo eēt absoluenti. c. qd in dubijs. eo. Similiter fm Jo. an. z Ab. z sequitur Panoz. in. d. c. qd in dubijs. Si quis in d. excōmunicaret predictos participantes cum aliquo excōmunicato ab alio nō a se teneret excōmunicatō qñus nō essent moniti. Et sic in istis duobz casibz iudenda esset als non.

18 **Q**uinto decimo qñ excōmunicatio fertur sub conditione. z ante pditionis euentū morit excōmunicator. qz sic expirat z nō ligat post mortē eius fm Pa. in. c. cū ad hoc de de. non resi. z qlibet etiā alia sententia expirat ex quo non habuit effectum in vita sententiantis. facit. l. si. ff. de. pe. z silij dicit Be. in. d. c. vt animaz qz subditus qui efficitur for alterius pendente conditione non ligatur fm Archi. h. fm Jo. an. ligatur nisi appellauerit de foro compe. c. pe. de offi. dele. c. gratum. z c. relatum. z Idem Immo. tenet z verius.

19 **I**n omnibz predictis casibus snia excōmunicationis nullo modo est timenda. nec quo ad denz. nec quo ad ecclesiam. qñ notorie constat de aliquo ipso. S. quando non constaret. tunc quo ad ecclesiam esset timenda. z ipsam continens peccaret mortaliter z posset excōmunicari. z sic intelligendum est capitulo pñimum. rj. q. iij. vbi dicit. Snia pastoris siue iniusta siue iniusta fuerit timenda est.

20 **E**x predictis pñ decisio notabilis z quotidiane qñnis. Epūs excōmunicat omnes q sciunt quis accepit aliquid si non reuelat. an teneat. Et dic qz si alter non exprimit nō tenetur. nisi scientes z qui pbare possunt. vt. s. Denūciatio. S. xiiij. Si aut exprimeret in snia qz siue pbare possit siue non q teneant denūciare. sic continet errorem intolerabilem. z non valet. nisi adderet qz qui non potest pbare teneat sibi dicere tanq patri z puison vt secrete puidere possit. z tunc teneretur ei dicē fm distinctio nem quam habes. s. Denūciatio. S. x. Item alterius qñnis. Epūs excōmunicat omnes nō audientes missam in parochiali ecclesia in festis. qz si aliud nō addit solum erunt excōmunicati qui sine rōnabili cā eam non audiunt. aut in casu a iure. vel generali cōsuetudine permisso. z ideo illi qui ppter aliquam firmitatem non audiunt z hñdi non erunt excōmunicati. S. illi qui audiunt in ecclesia minorz z predictoz. Si vñ in snia adderet siue ex rationabili cā mutuant. siue non. siue in casu permisso a iure. vel

in consuetudine. siue no. sic continet intolerabile et...

at. lxxvj. di. sed per alium fa e... v. q. v. illi q.

Quid si sit prelat? h non illi? derici que verberat...

Utrum verberantes ex mandato prelatorum ex...

Utrum prelat? vel alius de ei? mandato detinet...

Utrum prelat? verberas clericu ex odio non ca...

Utrum magr possit silt ca discipline verberare?

Utrum pz vel dñs familie vl propinquus simili...

Excoicatio. iij. in quibus ca... minor excoicatio ipso iure...

Excoicatio. v. de casibus in q... bus quis incur...

Utrum dicat iniicere suadete diabolo? R. q. qñ do...

Primo si indeliberate sicut facit ludens percussus...

Secundo si ex ludo 7 ioco intellige leuiter. 7 non...

Tercio si ca correctionis. vt in. d. e. cu voluntate...

Julius Regis...

Excommunicatio. v.

liberata patria potestate. arg. c. per venerabilem. q. filij sine le.

- 11 **S**imiliter potest p[ro]bit[er] vel quilibet alius. r[ati]o offi-
cij q[uo]d habet in ecclesia. q[ui] cui officiu[m] co[m]mittit. et o[mn]ia
sine quib[us] officiu[m] exequi n[on] pot[est]. ar. c. j. de offi. dele.
Et si talis clericus p[er]turbat officiu[m] in ecclesia licet ha-
bens officiu[m] non habeat magisteriu[m] super eum. p[er]
t[er]m[in]u[m] cu[m] expellere et verberare. vt no. Inno. et Ho. in
c. veniens. eo. ti. Pa. ena[m] ibid[em] dicit q[uo]d ena[m] si n[on] ha-
bet p[re]lat[us] nem exco[m]m[un]icat in tali casu p[er]uic[er]o. S[ed]
p[ro]bit[er] facere senes clerici cu[m] deuotio[n]is in pueros cle-
ricos et iuniores in minoribus ordinibus constitu-
tos vt in. d. c. cu[m] volu[n]tate. S. fi. et hec itellige de leui
p[er]cussio[n]e n[on] graui. q[ui] t[ame]n omnes supra dicti si excede-
rent modu[m] d[omi]ni n[on] ex p[ro]posito n[on] er[un]t exco[m]m[un]icati.
vt no. Beru. et Host. in. d. c. cu[m] volu[n]tate.
- 12 **Q**uarto r[ati]o coheretio[n]is potest denegari sine exco[m]m[un]ica-
tione. puta continuat acti[m] malu[m] nec potest compe-
sci aliter fm Inno. in. c. si vo. el. j. eo. ti. q[ui] iudex po-
test eum capere et quilibet alius. et ligare d[omi]nu[m] q[ui]
p[ri]mu[m] restituat p[re]lato suo. Simili m[od]o potest fm
Panoz. in. d. c. si vo familia p[ro]p[ri]a iuueniens clericu[m]
de nocte quia potest timere ne velit facere aliquid
malu[m]. quia est contra eum p[re]sumptio. c. consuluit.
de offi. dele. Item q[ui] capitur p[ro]pter malum q[uo]d egit
vt ducatur ad p[re]latu[m] suu[m] vt puniatur. et dubitat
de fuga eius fm Panoz. in. c. cu[m] non ab homine. de
iudi. facit in ar. l. de decurio. l. generali. Idem die
si creditor timet de fuga clerici debitoris fm Inno.
et Panoz. in. c. vt fame. eo. tit. facit. l. ait p[re]tor. ff. de
bis que in frau. credi. Item potest si fecit aliq[ui]d deli-
ctum detineri p[er] xx. horas ad vocandu[m] testes ne sit
locus inficiationi facit. l. capite quinto. ff. de adul. et
in anten. vt lice. ma. et auie. S. is quoq[ue].
- 13 **Q**uinto r[ati]o[n]e defensionis tam sue q[uam] suoz seu
ena[m] alio[n]i licet detinere euz et ad iudice[m] prop[ri]u[m] du-
cere fm Pa. in. d. c. cu[m] non ab homine. et etiam per-
cutere mutilare et occidere cu[m] moderamine incul-
pate tutele. immo dicit glosa in. S. j. xxij. q. viij. q[uo]d
nec ena[m] peccat. h[ic] Pa. in. c. olim. el. j. de resti. spo. nec
solu[m] p[ro] defensione persone. sed etiam reru[m] licet
percutere. vt in. d. c. olim. et c. dilectus. de sen. ex. lib.
vj. et in. l. furem. ff. de sicca. non t[ame]n occidere. vel mu-
tilare licet. q[ui] ablatum est recuperabile p[er] iudicem
fm Bar. in. d. l. furem. q[ui] sic incurreret exco[m]m[un]ica-
tionem. secus si esset irrecuperabile ablatum. vt in. d.
c. olim. et in. d. c. dilectus. et no. in. d. l. furem. et de hac
materia vide. s. Defensio. Idem die de auxiliatori-
bus t[ame]n. Aduerte hic q[uo]d licet n[on] sit exco[m]m[un]icatus fa-
ciens violentiam clerico p[ro] recuperatione reru[m]
sibi ablatar[um]. tamen si hoc facit ex intervallo postq[ui]am
clericus peruenit ad locu[m] destinatum et adeptus e[st]
possessione[m] perfectam rez ablatar[um] incidit in exco[m]m[un]ica-
tionem fm Pe. de censu. ecclesiasticis et q[ui] dicit ex
intervallo. vide. s. Defensio.
- 14 **S**ed pone q[uo]d excedat modu[m] percutiens clericu[m]
causa defensionis? R[ati]o. fm Panoz. in. d. c. olim. q[uo]d
propter hoc non erit exco[m]m[un]icatus. dummodo
ex p[ro]posito n[on] faciat q[uo]d vt dixi requiritur colus vt
incadat in exco[m]m[un]icationem. facit glo. in. c. signifi-
casti. el. ij. de homi. et l. si ex plagis. S. tabernarius

ff. ad. l. acqui. vide bonam glo. in dicto. c. cum vo-
luntate. et in principio. xxij. q. j. Decus si ex propo-
sito. Et dicitur excedere quando non seruat mode-
ramen inculpate tutele. de quo habes supra. De-
fensio. S. iij.

Sed pone q[uo]d fugiendo potest euadere sed non
fugit. et sic percutit inuasorem? R[ati]o. fm Barto. in
l. j. l. vnde vi. et sequitur Panoz. in. c. olim. el. j. de
resti. spo. q[uo]d licite potest percutere. quia fuga est q[ui]
dam iniuria. l. Item apud labeonem. ff. de iniur. et
dicit Ly. in dicto. S. tabernarius. q[uo]d fuga reddit que[m]
viliorem. hoc limbo verum quando esset talis q[uo]d
fuga esset ei confusio. cum ergo iniuria corporalis
sit maior q[uam] iactura reru[m]. l. in seruo. ff. de pe-
nis. et p[ro] iactura reru[m] liceat percutere vt dicitur
est ergo a fortiori p[ro] iniuria corporali. sed tamen n[on]
euitaret irregularitatem si occideret. de. si furiosus
de homici.

Sexto r[ati]o[n]e turpis operationis cum vxore. 16
matre. sorore vel filia a clerico facte. Nam sic cum
talibus personis inueniens cum sine exco[m]m[un]ica-
tione percutit. nec distinguo inter leuem et atro-
cem percussio[n]em cum ius n[on] distinguat. vt in. c.
si vo. el. j. eo. S. vlti. cum etiam lex permittat occi-
dere. vt. ff. de adul. l. quod lex ait. S. q[uo]d ait. peccat
tamen grauius si mutilat vel occidit. vt no. in. d. c. si
vo. q[uo]d exco[m]m[un]icatus vo n[on] est. licet aliq[ui] dixerint
q[uo]d sic. Ego tamen quia difficile est instare tempera-
re dolorem vt. l. de adul. l. gratus. tenerem q[uo]d e[st]
exco[m]m[un]icatus occidendo vel mutilando quando
maturo consilio et pensato animo id faceret non ex
calore ire subito quia tunc cessaret ratio quia cano[n]
excusat ab exco[m]m[un]icatione. et lex ab occasione. als
n[on] sit exco[m]m[un]icatus.

Quid si inuenit non cum predictis personis aut
aliqua earum sed cum aliqua alia consanguinea?
R[ati]o. fm tex. d. c. si vo. q[uo]d erit exco[m]m[un]icatus per-
cutiens. quia prefata concessio non extenditur ad
alias personas. Hosti. tamen extendit filia ad ne-
ptem et vxorem et ad sponsam. vt in auten. vt lice.
mari et auie. S. quia vo. et Inno. matrem ad ascen-
dentes. et filiam ad descendentes. p[ri]ma tamen opi-
nio tutior est vt non extendatur. ar. optimum. in. l.
pure. et quod ibi no. ff. de adulte. vbi nomine p[ro]p[ri]i
cui licet filiam in adulterio occidere n[on] veniunt ascen-
dentes.

Quid si non inuenit in actu coitus cum predi-
ctis personis sed in occultis amplexibus. et huius-
modi signis propinquis coitus. vel explendi. vel ex-
pleti? R[ati]o. mona. vbi supra. q[uo]d si huiusmodi fiat in
loco suspecto non erit exco[m]m[un]icatus verberans
eum. Secus si in publico oscularetur fm moie pa-
trie.

Quam post expletum opus nefarium cum
aliqua prefataru[m] ex intervallo percutiens sit exco[m]m[un]i-
catus? R[ati]o. Dire. li. iij. ti. ij. q[uo]d sic. nisi forte ter mo-
nuisset eu[m]. vt in auten. vt lice. ma. et auie. S. is quo-
q[ue]. et l. de adulte. aut[em]. si quis ei. vbi patet q[uo]d si ter
cozam testibus monuit suspectum. et postea inue-
nit confabulari cu[m] vxore potest euz occidere credo
tamen q[uo]d sit etia[m] exco[m]m[un]icatus si mouit ter. dunt[axat]

modo non inueniat eum in actu aut propinquitate. argu. dicti. c. si vo. posset tamen eum capere post talem monitionem inueniens eum colloquere et iudicia p[ro]ntare. ar. in. l. capite. v. ff. de adul.

20 **Quid** si p[ro]curat ut clericus vocetur ab vxore ad turpitudinem et sic eum verberat? R[ati]o. Adona. vbi supra q[ue] excomunicatus est tam ip[s]e q[uam] vxor. quia i dolo sunt.

21 **Quid** mulier petita de turpitudine a clerico licite eum percussit? R[ati]o. Adona. vbi supra q[ue] sic. si eam inuitam tangebatur. vel vim corporalem inferrebat. dummodo faciat cum moderamine inculpate tutele. Secus si eam n[on] tangebatur. sed solum verbis eam impetebatur. Quod verum credo quando solū verbis potuit eum repellere. al[s] licite eum percussit. nec etiā excomunicata est si zelo castitatis accensa modum excederet. non ex p[ro]posito sed subito et improuise. ar. eorum que notantur in glo. principio. r[ati]o. q. j.

22 **Septimo** ratione perditionis p[ri]uilegij clericali. quod quidem perditur multis modis. aliqui r[ati]o ne in honestatis. de quo vide supra Clericus. r. s. cum sequentibus. et Clericus. r. s. p[ri]mo. Aliquando ratione bigamie. de quo supra Bigamia. s. r. cum sequentibus. Aliquando propter qualitatem persone sicut clerici coniugati si non deserunt habitum et tonsuram sine aliqua monitione omne p[ri]uilegium perdunt. fm Job. Ado. et Archi. in. c. Johannes. de cler. coniu. r[ati]o. et in. c. unico. de clericis coniugatis. li. vj.

23 **Sed** nunquid si isti reassumunt habitum et tonsuram gaudeant p[ri]uilegio? R[ati]o. Jo. Ado. et Archi. et Jo. de lig. q[ue] sic. per de. j. de vita et bone. de. Alij dicunt q[uod] n[on] q[ui] sed p[ri]mo verius. Aduerte tamē hic q[uod] est duplex p[ri]uilegiū fm Pan. in. c. j. de ap[osto]l. l. for. vt t[ame]n conueniantur sub iudice ecclesiastico. Aliud canonis si quis suadente. de quo hic. p[ri]mo t[ame]n maiori difficultate perditur q[uod] scdm q[uod] nec ex sola dimissione habitus. aut immixtione enomiaz et h[abitu]m. perditur. vt in. c. si iudex. co. li. vj. h[abitu]m q[ui] q[ui] fm vt dictum est.

24 **Aliquando** propter depositionem. vt puta quia est degradatus actualiter. de quo vide supra Degradatio.

25 **Aliquando** propter heresim. quia hereticus p[er]dit p[ri]uilegium. c. excomunicamus. de here. ita tenet Innoc. in. c. si vo. et sequitur Panor. in. c. contingit. el. j. co. ii. Aliquando propter excomunicacionem fm aliquos. Communior tamen opinio est q[uod] percussus. excomunicatum clericum ē excomunicatus. quia non amittit p[ri]uilegium fm Jo. Vincen. Hoffre. Inno. Job. an. no. de hoc in c. multi. ij. q. j. et in. c. excommunicatorum. r[ati]o. q. quinta.

26 **Septimo** ratione ignorantie. Puta quia comam nutrebat. nec aliquid apparebat de clericata. et sic credebat laicum. vt in. c. si vo. el. ij. co. ii. et si habebat habitum non eum videbat. quia de nocte erat. quia fm Hosti. et Inno. in. c. cum non ab homine. de iudi. et dicto. c. si vo. oportet ergo intendat percussere clericum. vel intendere. debeat vt sit

excomunicatus. Si vo videret ei tonsuram licet non crederet clericum esset excommunicatus percussus. quia credere debebat. Intellige si ille erat clericus. quia aliter non esset excommunicatus. etiam si clericum credidisset qui clericus non est. per de c[on]s. c. si vo. fm Ber. et Inno. nec etiā irregularis ē fm fede. consilio. r[ati]o. si in tali dubio celebrasset vt sequit[ur] Pa. in. d. c. si vo.

27 **Octavo** ratione qualificationis facti. nam oportet ad hoc vt quis incidat in excomunicacionem percussendo clericum q[uod] peccet mortaliter. quando ergo iniectio manuum est taliter qualificata q[uod] peccatum mortale non est. excomunicato non incurritur. sicut probatur in puero qui non est voli capax qui percussendo non incidit. vt in. c. j. co. ut. p[ro]pter quod tenet cum Pe. de perusio q[uod] fugiens inimicos si equum vel gladium violenter de manu clerici accipiat. vt se defendat non incidat in excomunicacionem. Quis Ber. Brix. et Lanere. tenent contrarium. Sed verius est dictum Petri per rationem suam qui dicit sic. Nullus sapiens diceret hunc peccasse mortaliter. Et cum excomunicatio n[on] inferatur nisi pro mortali. r[ati]o. q. ij. Nemo episcoporum. ergo non erit excomunicatus. q[uod] nota bene pro multis. Idem die si quis violenter includit clericum. ne ab inimicis ledatur quia si sit violentia non tamen inest dolus fm Innoc. in dicto. c. nuper. duo enim requiruntur. scilicet animus dolosus et opus fm no. Jo. an. in. c. p[ro]petue. de elec. libro. vj. Similiter locus q[ui]s turbatus clericum impellit n[on] ex deliberatione. sed ex subito motu n[on] erit excomunicatus. vt tenet Ricar. in. iij. distin. r[ati]o. facit text. in. s. notandum. et q. ij. inc[on]sultus calor calumnie vicio caret. et ob hoc nullam penam erogari oportet. et propterea dicitur. Si quis suadente diabalo. quod propue no. voluit et mortale peccatum.

28 **Nunc** restat videre quis dicatur clericus vel monachus? R[ati]o. q[uod] nomine clerici hic comprehenditur omnis habens aliquem ordinem etiam p[ri]mo tonsuram solum. vt de eta. et quali. c. cum contingat. et no. co. Pe. de ancha. c. j. de de. conuiga. libro vj. Nomine monachorum vel monialium veniunt hic omnes professi quamcu[m]q[ue] regulam approbatam. Et nomine nouiciorum veniunt ingressi religionem approbatam vt probent si in ea manere debent. Nomine vo conuersorum et conuersarum hic veniunt omnes qui mutato habitu se et sua aliquid de religionibus approbatis dedicauerunt perpetuo. sine sint masculi. sine sint femine. Et licet gl. in. c. quisquis. r[ati]o. q. iij. teneat q[uod] pueri et penitentes gaudeant p[ri]uilegio clericali. Et per hoc inferatur ab aliquibus q[uod] mulier inclusa vt totalit[er] vacet deo et heremite qui contemptis mundanis. vt deo vacent deserta loca inhabitant. Et conuersi ecclesiarum secularium qui se et sua dedicauerunt deo. et incedunt tonsorati. vel mutauerunt habitum et intersunt communiter horis diuinis et huiusmodi similes. sicut sunt fratres et sorores tercij ordinis sancti francisci qui viuunt in congregatione sicut ceteri religiosi q[uod] gaudent isto p[ri]uilegio ita q[uod] verus

Excomunicatio. v. de casibus

berans eos sit excoicatus. **¶** Docti ego non teneo post factum, sed bene ante factum, tñ quia nō sunt religiosi pprie eo q̄ tria vota nō promittunt vni de religionibz approbatis. z cras pñt esse mere secula res si volunt, tum etiā q̄ nec sunt conuersi religionis approbate z ter. in. d. c. nō dubiū. z alibi nō loquitur simpliciter de conuersis, sed de cōuersis religionis, multominus heremite qui cā questus vt sunt cōiter nostri tps sibi formant habitum, z illi cōuersi ecclesiarū qui sibi pprietate suoz retinent z fratres tercij ordinis p̄fati qui in domibz pprijs cū vxoribus z filijs viuūt gaudent isto p̄uilegio. ar. c. duo sunt. xij. q. j. z qd̄ no. **¶** Hof. z cōiter docto. in d. c. non dubium. z **¶** Car. in de. j. de deci.

27 **¶** Postremum sciendum ē. qd̄ est iniicere manus violentas. z dic̄ q̄ est om̄is violentia q̄ sit p̄sone. vñ fm̄ **¶** Pa. in. c. nuper. eo. ii. canon. d. c. si quis suadēte. ponderat potius effectū violentie q̄ p̄m̄ modū inferendij violentiam. z hoc patet in. d. c. nuper. vbi detinens clericum in custodia publica vel p̄uata. vel in domo aliqua. q̄uis manus non iniicat ē excoicatus ex quo libere non potest ire. **¶** Item iniuriosa manus iniectio absq̄ violentia in clericum facta inducit hanc excoicationem. vt in. c. contingit. el. j. eo. ti. **¶** Ex quo patet q̄ nō solum qui eū percunt etiā voluntariū est excoicatus. sed etiā si clericus se ip̄m percunt ex ira vel odio. sicut faciūt qui tedio vite vel alia desperatione ducti seip̄os interficiūt vel mutilant. vt tenet cōiter docto. in. d. c. contingit. **¶** Similiter qui spuit vel aquā aut aliud effundit super eū. vel ponit custodes vt capiant eū si exierit de domo. **¶** Silt si vis fiat rebus sibi inherētibz. vputa equo cui insidet. vel quid aliud quod tenet eripitur violēter. **¶** Aut scinditur sine frangitur. vt tenet **¶** Car. in de. j. de penis. nisi sit res quā p̄p̄ia auctoritate capere potest. q̄ tunc non incidit.

28 **¶** Sed quid si solo metu inducat vt ei aliquid det **¶** R. **¶** Dire. li. iij. ti. ij. q̄ nō est excoicatus. Similit̄ q̄ eū in aliqua domo obseruant solum. vt ei verecundiam aliquā faciant. **¶** Nec etiā qui cum dormit vel non sentit furtine zonam vel bursam vel quid sile aufert. q̄ in h̄mōdi violentia p̄sone nō sit. vel rebus sibi coherētibz. **¶** Concoo. **¶** Car. in de. j. de penis. **¶** Item nec est excoicatus q̄ licet habeat animū ledendi non tamē eum tangit. licet vibret ensē su per caput ei⁹ vel si tangit ei vim non infert nec lesionem. quia verba sunt cū effectu accipiēda. c. relatum. de de. non resi. nec obest conatus sine effectu. de sp̄o. c. iur̄nis.

29 **¶** Vtrū persequēs clericū. vt percunt. z ip̄e fugiēs cadit z leditur sit excoicatus? **¶** R. **¶** Rod. q̄ nō. nisi quasi coactus vt euadat se p̄cipitet. vñ in aliud piculum se ingerat. Sed ego credo q̄ sit tutius dicere q̄ sit excoicatus. quia satis manū imponit. z ē securus hoc tenere.

30 **¶** Mandans etiā dī iniicere manus. q̄ vt dī in. c. mulieres. eo. ti. is vere cōmittit cuius mandato vel auctoritate sit. z ideo est excoicatus si mādatarius clericū percussit. vt in. d. c. mulieres.

31 **¶** Quid si mandator reuocauit mandatū sed ante q̄ veniret ad noticiam mandatarij percussit? **¶** R. **¶** licz

Innocē. teneat non esse excoicatum. tñ fm̄ **¶** Ber. z **¶** Hof. vt resit **¶** Dire. vbi. s. nisi re integra reuocauerit mādatariū. z euz certificauerit super hoc erit excoicatus. ar. l. si mandasset. ff. manda. de p̄ci. ex insinuatione de rescrip. ex pte decani. **¶** Doctū tenet **¶** Jo. xxxvj. di. tibi dñō.

¶ Quid si post mandatum mortuus est mādatore re integra? **¶** R. fm̄ **¶** Dir. vbi. s. q̄ licet mandatarius postea percussit non erit tñ mandatore excoicatus. q̄ sup̄stes tñ ligatur. xxiij. q. j. qd̄ cū q̄. licet si notoriū sit de mandato. z signa p̄nie non ostenderit nō sit sepeliendus in sacro nec ecclesia orabit p̄ eo rōne peccati notorij. vt tenet **¶** Ho. z **¶** Ber. z **¶** Inno. **¶** Pa. autē in. c. a nobis. el. ij. eo. ti. videt tenere q̄ nisi mādatarius habuerit noticiam de eius morte erit excoicatus. etiā si penituerit in morte z ē tutius. licet de rigore iuris non sit excoicatus. cum in veritate mandatuz reuocatum fuerit morte. vt no. idē **¶** Pa. in. d. c. mulieres.

¶ Quid si non mādauit. sed dixit aliqua verba tolose. vt inducat ad percutiendū? **¶** R. **¶** q̄ si talia sunt verba que cooperentur mandato vel consilio. puta. dicit faceret mihi singularē consolatorē. vñ semper vellem ei bonū qui percuteret. nulli dubiū q̄ si sequitur percussio ex hoc erit excoicatus vt in. d. c. mulieres. no. q̄ non refert quid ex equipollētibz fiat. **¶** Vñ vt refert **¶** Bart. in. l. si quis mihi bona. ff. in sum. ff. de acqui. here. q̄ dñs verberatus a quodam dicit coram famulis suis. nisi aliud de tali audiero anteq̄ domū reuertar ero male cōtentus. p̄pter qd̄ famulus interfecit percussorem fuit punitus ip̄e dñs de homicidio. z p̄pterea dicit **¶** Pan. in. c. ex lris. de excess. p̄el. q̄ nō refert an directe vel indirecte aliquid consularur. vt probatur in. d. c. ex lris. d̄ ep̄o. qui dixit om̄es dicūt q̄ malū est si euaserit cui homicidium imputatur. z faciat ad hoc. l. certum. ff. si eer. pe. z. l. cum quid. eo. ti. facit qd̄ no. **¶** Bal. z **¶** Ange. z **¶** Raph. z **¶** Inno. in. l. quid ergo. ff. de lega. j. qui volunt q̄ instigans z sollicitans aliquē vt percunt sit excoicatus si sequatur percussio **¶** Secus autem si non sunt talia verba quia nō erit excoicatus.

¶ Cooperans auxilio vel consilio nō solum est excoicatus. sed etiā p̄hibere valens si non obuiat ne verberetur. c. quante. eo. ti. qd̄ indubitatuz ē fm̄ omnes in eo sub cuius potestate est verberis. **¶** In alijs aut qui nō habent ex officio si non prohibent tolose silt est indubitatuz q̄ sunt excoicati. Si vō hoc non facit tolose. s̄ quia non vult se immiscere rionibus vel ex timore vel negligentia non p̄hibet tenent cōmuniter doctores q̄ nō est excoicatus in. d. c. quante. vbi **¶** Jo. an. in nouella dicit notabile verbum. in hūc inquit vel aliū canonem nullus incidit. nisi sit in dolo. ar. ff. de adulte. l. pe. ff. de sicca. l. j. Idem **¶** Jo. de lig.

¶ Sed qd̄ de derico qui volūtarie subijcit se verbis an ipse sit excoicatus? **¶** R. **¶** q̄ nō. vt tenet **¶** Pan. in. c. contingit. el. j. **¶** Nec obstat q̄ nō obuiat quia nō facit tolose. s̄ in satisfacionem. z vt manus forte malum euitet. nec etiā obstat qd̄ participat in crimine. q̄ fm̄ **¶** Jo. an. in. c. delictum. de reg. iur̄.

li. vi. in mercurialibus. talis verberans vno impetu plures ictus dat. et est solū excōicatus vna excōicatione. qz pro vno facto habetur. Bide no. Bar. in l. nunqz. ff. de pna. delic. et qz sit verior opinio patet in d. c. contingit. vbi dicitur excommunicandum talem clericum.

36 **Q**uatum habens qd aliquis nomine suo iniecit manus violentas in clericum est excōicatus. qz rati habitu mandato comparatur. Secus si nō sit factū nomine eius. quia licet ratū habeat: nō tamen est excommunicatus: quāuis peccet mortaliter. de sen. ex. c. cum quis. li. vi.

37 **Q**ueritur vtz p̄fati iniicientes manus in ecclesiasticas personā sint semp a sede apostolica absoluedi. R. qz distinguendū est inter iniuriam leuā mediocrē et enormē. vt p̄ iniuria leui quilibet ep̄s possit absolvere iure suo. auctoritate. c. puenit. eo. ti. p̄ iniuria vō mediocri nō potest ep̄s absolvere nisi p̄uilegiatos. et q̄ sint no. in. c. si vō. el. i. eo. ti. et in. c. qm̄. d. vi. et ho. cle. vbi hoc est p̄uilegium clericorum cōiter viuētū et claustraliū. In iniuria aut enormi regulariter nullus pōt absolvere a sede apostolica. vt in d. c. si quis suadente. vel legator eius. de quo vide legatus. §. iij. nisi in casibus de quibus. §. §. et viij.

38 **S**ed nunqd inferior ep̄o qui hz quasi ep̄ales iurisdictiones poterit absolvere sicut ep̄s pōt in iniuria leui vel mediocri? R. qz cōiter tenet qz nō. qz d. c. puenit loquitur de ep̄o et nō de inferiori. quia dicit fraternitati. nam inferiores dicuntur filij. vt in. c. qz graui de cri. falsi. fallit hoc in habentibus auctoritatem ep̄alem a papa. qz possunt sicut ep̄scopi quos cuiqz in foro penitentiā absolvere. Similit̄ fallit in prelatis religiosoz q̄ritūqz qui si sunt sacerdotes pōt absolvere sibi subditos se adinuicem percutētes dūmodo iniuria nō sit enormis. vt in. c. cuz illoz. eo. ti. et extēditur istud p̄uilegiū ad magistrū et fr̄es hospitalis hierosolomitani. vt in. c. canonica. eo. ti. qui possunt absolui a suo priore si presbyter est. et ille prelatus qui nō hz sup se maiorē in cōuentu: nō aut ille prior: trium vel quatuor q̄ instituit et amouetur ad arbitriū superiorū nisi super h̄ habeant p̄uilegium speciale. pōt tamē ep̄s cōmittere hanc auctem absoluedi inferiori. vt no. in. c. si de offi. ordi. et similit̄ prelati religiosoz: cū illud cōpetat eis ex p̄uilegio rōne dignitatis. vt in. c. eis q̄ bus. de offi. ordi. in ter. et in glo. et in. c. si. de offi. de le. loquitur qm̄ p̄missio sit ratione p̄sone. qd̄ hū no. pro limitatione. d. c. si.

39 **S**ed qd̄ si prelati p̄dictoz religiosoz nō est sacerdos: vel est excōicatus vel mortuus vel alit̄ impeditus? R. scdm̄ Hosti. qz i defectū ipsius semper est ad ep̄m p̄prium recurrendū vt patet in. c. monachi. et. c. cū illoz. et. c. canonica. eo. ti. et p̄co. cū hoc fide. in quodā cōsilio. et Be. in. c. religioso. p̄pter rōm̄ ne euagandi rē. Sed Pa. in. c. monachi. tenet cōtrarium in religiosis exemptis. et dicit similit̄ in cōtrariū facere no. per Jo. an. in regula scienti. de reg. in. in mercurialibz. Et hoc credo verius. per. c. pe. de offi. or. et ter. iuncta glo. notabili in cle. pe. de sen. exco. Hū ergo ad papam. de

quo vide. §. Exemptus. §. vi.

Quis absoluet abbatē excommunicatū p̄ iniectō 40 ne? R. Pa. in. c. vniuersitatis. qz ep̄scopus. vt i dicto. c. monachi: nisi iniuria sit enormis: vlt̄ nisi sit exemptus.

Quam si regularis percutiat regularē alterius claustrī: prelati p̄cutētis possit absolvere. R. fm̄ Pa. in. d. c. cū illoz. cū Hosti. et Ber. qz dy aduocari p̄latus p̄cussi non vt absoluat h̄ vt iniuriā remittat aliter absolui nō dy. et istud est verius. licet do. Anto. teneat qz ambo dñt absolvere: vel committere vnus alteri vices suas.

Quam regulares extra claustrū se percutētes possint simul absolui? R. qz licet Hosti. dicat qz nō Ego teneo euz Pa. in. c. cū illoz. qz eoz p̄latus poterit eos absolvere. quia dicitur. c. cū illoz. et. c. canonica loquuntur indistincte. nec repetūt in claustro.

Sed quid si regularis percussit clericū seculare sue vel alterius dioec̄is? R. qz p̄prie ep̄s absoluet cū in eo casu in quo posset clericū suū si percussisset alium absolvere: vt in. c. religioso. eo. ti. li. vi. et non p̄prie p̄latus suus. nisi sit exemptus taliter qz etiam ratione delicti non possit cōueniri. nisi sub suo prelato. quia absoluetur a suo prelato de consensu ep̄scopi.

Queritur quid tenendū sit de monialibz que se inuicē percutiūt? R. qz absoluent ab ep̄o: in cuius dioec̄i sunt earū monasteria. et hoc non solūz non exempte: sed etiam exempte ita tenent cōiter doctores. et glo. in. c. de monialibus. eo. ti. nisi aliud habeant p̄uilegium.

Quid de sororibus sancte Clare et sancti Domini? R. Pa. in. d. c. d̄ monialibus. dubitat an possint absolui a suis prelatis. h̄ hodie clarum est per p̄uilegia ipsarum qz possunt.

Quam nonicus qui iniecit manus violentas an noniciatū possit absolui a suo prelato? R. fm̄ Jo. an. in. c. cū illoz. extra: d̄ sen. exco. et Be. in. d. c. religioso. qz abbas nō potest absolvere noniciū tēpore noniciatus. nisi sit expresse vlt̄ tacite p̄fessus. et licet Inno. et Hosti. in. d. c. monachi. et Archi. i d. c. religioso videantur tenere contrarium. s. qz possit. tū eos limita qm̄ percussio fuit facta tpe noniciatus: nō ante. nisi sint p̄uilegiati.

Quid si nonicius percutēs in noniciatu et absolutus egrediatur? R. qz si egrediat nisi se repre sentet quā p̄imū cōmode poterit ei qui de iure cū absolueret poterat incidet in eandā vt in. c. eos. eo. ti. li. vi. Nec om̄ia locum habent quādo iniuria ē leuis. vel quando est mediocri vel grauis. nō qm̄ iniuria est enormis. quia a papa solū vel ab eius legato possunt absolui. vt i. c. ad eminentiā. eo. ti. iuncto. c. cum illoz. eo. ti. Quā autem iniuria d̄ enormis. vide s̄. Enormis. Quā nō. grauis vlt̄ leuis aut mediocri relinquitur arbitrio iudicis scdm̄ Pa. in. c. puenit. eo. ti.

Queritur in quibus casibus ex̄p̄sse conceditur ep̄is vt ab enormi vel graui iniuria absoluant. R. qz in. vij. casibus.

Primo in articulo vel periculo mortis p̄stituto vt in. d. c. si quis suadente. et. d. c. nō dubiū. et. c. ea

Excōicatio.v.de casibus

nosatur. S. fi. z. c. qd de bis. eo. ii. nec solū epūs sed
quilibz sacerdos scdm modū de quo s. Absolutio
ij. S. xvi. Et quis dicatur in periculo mortis. Vi
de mors. S. vi.

50 **S**ecundus in habente legitimū impedimentū
ppter qd non possit adire papā vel aliū qui ptātes
habeat absoluendi. vt in. c. de cetero. et in. c. qd de
bis. eo. z. i. c. eos. eo. li. vi. Et qd sit legitimū ipedi
mentū? Rñ. q. est omne qd arbitrio boni viri ratio
nabiliter impedit. vtputa q. bz capitales inimicitias.
ss. d. c. de cetero. etiam ex culpa sua. l. nec timore. ff.
qd me. ca. de spon. veniens. vel est infirmus. vt in
c. qd de bis. eo. licet n̄ sit periculū mortis. vel ē pau
per non mendicans qui vixit ex artificio qd nō p̄t
in via exercere vel si mendicans sibi vel vxori. vel
alteri subueniebat quod alibi nō posset. Secus in
mendicāte q. solum sibi bz puidere. q. si eundo et
mendicando posset necessaria inuenire nō posset
absolui. vt no. Pa. in. c. ea nosat eo. vel est maluz
senex in. d. c. quāuis. et hmōi. Imponet tñ eis vt
cessante impedimento se representent: exceptis se
nibus. q. senectus nunq. deficiet: et licet videatur
fortes. tñ quia periculū est absoluēt fm Inno. et
Ho. in. d. c. quāuis. et de istis ipedimentis dic vt
s. Absolutio. ij. S. xvi.

51 **T**ercius in nobilibz magne potentie q. nō p̄t
terras suas relinquere prius tñ anteq. absoluant
intimanda est eoz cōditio summo pontifici. et fru
eius consiliū absoluētur: nisi sit periculū i moza. c.
mulieres. S. i. c. ii.

52 **Q**uartus in mulieribus cuiuscunq. cōditōnis
sint. d. c. mulieres. et qualitercūq. percusserint eti
am atrociter.

53 **Q**uintus in his qui sui iuris nō sunt sicut sunt
filijfamil. serui et hmōi. etiā si filius bz et ipse fami
liam. Et hoc intellige in iniuria mediocri simplici
ter. in enormi vero non possunt absolui: nisi fecer
int in fraudem. vel nisi quando dominus vel pa
terfamilias non existens in culpa ex eorum absen
tia graue damnum incurreret. quia tunc possunt
etiam ab enormi absolui: nisi sit facta per doluz. vt
no. in. c. relatum. eo. ti. Nec distinguo in filijfam
lias scdm Pa. in. d. c. relatum et placet quia suffi
cit q. non sint sui iuris.

54 **S**ed an hoc idē erit i viro qui in fraudē vxoris
fecit: vel in liberto. Rñ. glo. in. d. c. relatum q. nō qd
cū hoc edictū sit phibitōnū non extēditur nisi ad
expresse exceptos ar. c. cuj illoz. eo. ti. et no. Pa. in
d. c. relatum. Hosti. tamē ibidē tenet q. idem erit
iudiciū sicut de supradictis. quia tales persone nō
sunt sui iuris. et placet mihi. d. c. mulieres. quādo
patronus vel vxor: graue damniū patretur ppter
eorum absentia. ar. d. c. relatum. Cum autem effici
untur predicti sui iuris vel liberi tenēt se presen
tare apostolice sedi.

55 **S**extus in iuuenibus nec distinguo an sint sui
iuris vel non. siue sint diuites vel nō. quia simpli
citer non tenentur ire. quia eorum itineratio peri
culosa est. vt no. Pa. in. d. c. ea nosatur. impedimē
to tñ inuentus sublatō tenentur se presentare pa
pe. vt no. in. d. c. quāuis.

Septimus in hostiario vl' officiali qui pretetur 56
officij arcēdo turbā percussit clericū. vt no. in. c. si vō
el. i. eo. ti. Hoc intellige verū in mediocri nō autē
in graui percussione vt no. ibidē et hic accipio gra
uem pro enormi mediocre pro graui. Nam scdm
Donal. inter enormem z leuem est media q. gra
uis dr: que vt dixi arbitrio iudicis extimabitur ex
qualitatibus et circūstantijs. ff. de verbo. ob. l. con
tinuus. z devoto. c. q. sup bis. Aduerte etiā hic q.
si officialis laycus aliter q. arcendo turbam iniecit
manū in clericū q. non potest absolui nisi a papa
qualitercūq. leuiter percusserit: quia iniuria est g.
uis: q. vsurpat sibi iurisdicōnem in clericū ita no.
Pa. in. d. c. si vō. z ibi ter. apertus. Quod verū in
telligo quādo hoc facit tanq. officialis. Secus si p
cusserit tanq. persona puata: q. nisi esset iniuria g.
uis non esset mittendus ad papam.

Octauus pueri impuberes q. doli capaces per 57
cusserunt. vt in. c. i. eo. ti. siue aū pubertate petant
absoluitōne siue post. c. fi. eo. ti. nec tenent se p̄ta
re cessante puericia. d. c. fi. z. c. q. uis. q. nihil dr de
iuramento. z. c. q. uis excipit pueros. Vñ dic Pa
no. in. d. c. fi. q. bñficiū semel indultū miori ex quo
cepit habere locum nō extinguitur per superuen
entiam maioris etatis. qd nota.

Lafus ij. est in. c. quereā. de offi. dele. p̄tra in
obediētē sine delegati vltra annum de
quo dic vt s. Absolutio. ij. in pn.

Lafus iij. est in. c. dura. de crimine fal. vbi ex
cōicatu et generali snia suoz dioecana
rū habentes lras apostolicas falsas: nisi infra. xx.
dies postq. cognouerint se habere litteras falsas il
las destruxerint aut resignauerint illis nō p̄t ab
solui post lapsum dictoz. xx. dieruz nisi a sede apo
stolica vel de eius sp̄ali mandato. Aliqui tamē te
nent q. isti. xx. dies incipiunt currere a die noticie
sq. q. habent predictas litteras falsas. vt Hosti. h
Pa. in. d. c. dura tenet q. incipiunt currere a die et
cōmunicatōnis. plate per ordinarios contra tales
ita q. nisi illa precesserit nō erunt ex cōmunicati: s
credo verius saltem post factum et hac etiam sen
tentia ligantur si excōicatio precesserit: q. uis ipsis
lris falsis non fuerint vsi.

Quid de falsarijs lfarum apostolicarū? Rñ. q.
omnes tam clerici q. layci qui per se vel per aliū vi
ciū falsitatis exercuerint cum fautoribz z defensori
bus suis sunt excōicati ipō facto. z hodie per pro
cessum annualem factū in die cene domini nō pos
sunt absolui circa sedem apostolicā. necnō falsarij
supplicationū grām vel iusticiam concernentium
per pontificem vel vicecellariū aut regentē offi
cium cancellarie signatarum.

Utrum vtentes lris apostolicis falsis sint excō
municati ipō iure? Rñ. q. sic si sunt layci. tamē po
terunt absolui a suis ordinarijs. vt pz per. c. ad fal
sarioz de cri. fal. clerici vō non sunt excōmunicati
scdm Pa. in. d. c. ad falsarioz. q. uis Hosti. tene
at contrarium.

Utrum corrigentes lras pape sint excōmunica
ti? Rñ. scdm Hosti. vt recitat Pa. in. c. ex litteris
de fide instru. q. sic etiā si vnā figurā siue litterā vel

etiam dimidiā abraferint deleuerint: aut cām celsa
nerint sine licentia illius ad quē spectat postq̄ lra
est bullata vel signata. nec possunt absolui citra se-
dē apostolicam. Posset tñ impetrans totā lram la-
cerare seu bullam si illa nō vult vti. ex quo p̄z etiaz
implet notarius qui lras apostolicas scripserit: n̄
pōt illas corrigere postq̄ sunt bullate v̄l signate si
ne lra officialis ad hoc deputati. hoc tñ ⁊ bene li-
mitat Rñ. in. iij. di. r. ar. xij. q. iij. verus si talis ab-
ratio v̄l correctio seu mutatio faciat vt bulla q̄ an-
te erat inualida efficiatur valida v̄l si erat vtilis sit
magis vtilis.

4 **Q**trum impetrans lras dñi pape tacita verita-
te vel suggesta falsitate sit excōicatus? Rñ. Rñ. vbi
supra. q. iij. q. licet sit falsarius. nō tamē est falsari?
lras dñi pape. quia veras lras impetrat. et ido nō
est excōmunicatus.

5 **Q**trum recipientes lras aplicas existentes ip̄i
in curia de manu alteri? q̄ pape vel officialiū ad h̄
deputatorū sunt excōicati. Rñ. q̄ sic si sunt layci. vt
in. d. c. dura. attū scōm Jo. an. ⁊ p̄c. d. ancha. i. d.
c. dura. q̄ quotidie sit p̄ra nō ligat.

Casus iij. est i. c. significauit. eo. ti. vbi excōi-
catur clericus q̄ participant i diuinis of-
ficijs tam in eccia q̄ alibi sponte et sciēt cum ex-
cōicatio a papa sentēntialiter v̄l iudicialiter scōm cō-
muni lecturā. licet gl. ibidē aliter sentiat. et q̄ colli-
ge q̄ q̄nq̄ requirunt vt ista excōicatio incuratur
Primo q̄ sint clerici. Secūdo q̄ sciēt. Tercio q̄
sponte. Quarto q̄ in diuinis p̄cipēt. Et quinto q̄
ille cū quo p̄cipat sit excōicatus a papa iudiciali-
ter. ⁊ isti non possunt absolui nisi a papa vt i dicto
c. significauit.

Casus v. est i. c. tua nos eo. ti. vbi om̄s incē-
diarij p̄prie dicti postq̄ fuerint publi-
ce excōicati et denunciati non possunt absolui ci-
tra sedem apostolicam.

Casus vi. est in. c. cōquesti. eo. ti. vbi effracto-
res cum spoliatiōe ecciarū postq̄ fu-
erint denunciati nō possunt absolui nisi a sede apo-
stolica. Pro cuius casus ⁊ procedēns maiori euidē-
tia est sciendum q̄ incendiarij et effracto-
res ecciarū cū spoliatiōe sunt excōicati ip̄o iure. h̄ incēdi-
arij alioz locoz non: nisi excōicentur vel per statu-
ta vel alio mō. Ante tñ denunciatiōem non sunt
mittendi ad sedē aplicam. Sed si aliq̄ predictozū
denunciatur excōicati publice tunc non possunt
absolui nisi a papa. scōm cōmuni et verā opinione
in. d. c. tua nos. et. c. cōquesti.

1 **Q**ui dicuntur incendiarij p̄prie. vide infra In-
cendiarius. i. p̄m.

2 **Q**ui autē dicuntur effracto-
res. Rñ. q̄ sunt illi q̄
dolo malo: aut per iniuriam violenter pietem fo-
diunt aut vitreā fenestrā frangūt: seu seraturā vel
hostia vel cardines seu vectes. dum tenent hostiā
firmata: aut ip̄m tectū eccie scōm Archi. Alij au-
tē q̄ faciunt enomia in eccia: vt rapiendo corp̄s
ip̄i ⁊ h̄mōi: frangendo calices et similia non sunt
effracto-
res p̄prie: nec excōicati ip̄o iure fm Hosti.
q̄ Jo. de ligna. nec etiā si excōicarentur ⁊ denūciarē-
tur essent mittendi ad papam sed possent ab illo q̄

eos excōicant absolui. oportet ergo q̄ spoliatio fi-
at cum effratiōe. vnde sola effratiō per se nec so-
la spoliatio facit aliquē incidere in hunc casum vt
denunciatus sit mittēdus ad papā. qd̄ no. q̄ pau-
ci aduertunt. h̄ sic est. vt i. d. c. cōquesti.

3 **S**ed nunq̄d hic noie ecciarū veniant monaste-
ria ⁊ loca pia? Rñ. fm Pa. in. d. c. tua nos. q̄ sic. p̄
ter. liij. di. c. abbati. S. hac auctoritate. no. glo. i. c.
grandi. de sup. ne. p̄ela. li. vi. ⁊ in. c. si. de sen. excō.
Rñ est. q̄ ista excōicatio p̄ncipaliter est in fauorē
ecciarū. ⁊ ideo latissime accipitur respectu ipsaz
licet als non veniant monasteria neq̄ pia loca no-
mine eccie. quia in iure ponuntur vt diuersa. vt
patet in. c. sciām cūcti. d. elec. in. vi. et i. d. c. si. d. sen.
excō. Addit etiā Pa. i. c. si. de ecclesijs edī. q̄ eccle-
lie non consecrate et hospitalia veniunt hic nomine
ecciarū. Intelligo si anctē ep̄i aut pape sunt edī-
ficata. aliter non essent loca religiosa. vt no. in. c. ad
hec. de reli. domi.

4 **Q**trum effractor: cū spoliatiōe domus existen-
tis i spacio puilegiato eccie sit excōicatus. et post de-
nunciatiōem habeat ire ad papam? Rñ. q̄ non. q̄
talis domus non d̄: loc⁹ religiosus. nisi sit eccie vel
clericoz. vt i. c. quisquis. xvij. q. iij. Et effracto-
res locoz non religiosoz etiā post denunciatiōem nō
sunt mittēdi ad papā. vt p̄z i. d. c. p̄questi. ⁊ allega-
tis ibi i glo. Intelligo hic q̄ nō sunt eccie vel clero
rum quo ad dominū: sed tali modo q̄ dicantur
loca religiosa.

5 **S**ed qñ dicuntur tales publice denunciati? Rñ.
q̄ quēcumq̄ publice denunciatur sine noiatim si-
ue in genere. puta denunciatur excōicatos om̄es q̄
fecerunt tale incendiū vel effratiōem talis ecclesie:
seu loci religiosi et h̄mōi. vt patz i. c. d. tua nos. qd̄
non distinguit aliter.

6 **Q**trum incendiarij sint absoluēdi etiā an̄ de-
nunciatiōem anteq̄ satisfecerint dānum passis? Rñ.
q̄ non. vt no. i. c. pessimā. xxij. q. vlt.

Casus sequentes vsq̄ ad casum. xj. sunt i. vi.
li. decretalium.

Casus vij. est i. c. fundamenta de elec. vbi ex-
cōicantur. Primo om̄s q̄ sine licentia
sedis apostolice noiationi electōi vel assumptōi in
senato: ē capitaneū patriciū aut rectorē vel ad regi-
men vrbis rome assentiūt vel se intromittūt per se
vel per alium vltra annale spaciū: nisi ex ip̄a vrbē
naturalitē sint oriundi aut cōtūni habitatores: nec
habent extra territorium talem potestatem q̄ pos-
sent euacuare ratōem p̄stitutōis predictē. Itē scōdō
excōicantur intendentes v̄l obedientes eisdem sic
assumptis. Item tercio excōicantur qui ipsos no-
mianerunt elegerunt vel assumpserunt. Item q̄r-
to excōicantur dantes auxilium p̄siliū v̄l fauorē
publice vel occulte tam nominatoz: ⁊ assumpto-
ribus q̄ nominatis ⁊ assumptis. nec om̄es predi-
cti possunt absolui nisi a papa.

Casus viij. est in. c. clericis. de imm. eccle. sed
quia hodie non ligat per cle. vnicam.
eo. ti. ideo pertransio.

Casus ix. est in. c. felicis. d. pe. vbi excōicatur
Primo om̄s infectores cardinaliū

Excōicatio.v.de casibus

romane eccle hostiliter vel clericorū aut religiosorū familie pape vel cardinaliū predictorū. Itē scdo p cussores et captores. Itē tercio socij talia facientur vel mandantur. Item quarto q̄ factū ratiū habuerint vel p̄siliū dederint aut fauorē. Itē q̄nto q̄ tales postea receptauerint vel defensauerint scient. Item sexto excōicantur p̄ncipes senatores p̄sules ptātes rectores siue alij dñi et eorū officiales q̄ infra menses a die nouicie habite de predicto delicto nō puniūt predictos reos scdm tenorē. d. c. felicitis. nec p̄nt absolui nisi a papa: exceptis illis vltimis. s. p̄ncipes rē. q̄ poterūt absolui a suis ordinarijs. Aduerte hic q̄ insecutio sumit in mala partē. et cape intelligitur cū effectu. q̄ si nō capiat h̄ fiat insultus ad dñm vt ei fiat iniuria: vel si obsidēt vel claudūt in domo: non vt eos ibi custodiāt h̄ vt eis inferāt verecundia non habebit locū pena ista. fm q̄ no. Inno. l. c. nuper. eo. ti.

Casus r. est in c. q̄cunq; eo. ti. vbi excōicant om̄s dantes licentiā alicui occidēdi capiendi: seu alis in p̄sonis aut bonis suis vel suorū grauandi eos qui s̄ntas excōicationis vel infēditi tulerūt p̄tra quēcunq; siue eos occasione quorūm sunt plate vel obseruantes tales s̄ntas: seu talē excōicationis nolētes cōicāre: nisi l̄niam ip̄az si fuit ad p̄sonas grauādas reuocauerint anteq̄ in aliquo sit p̄cessum vel si dicta licentiā fuit ad bona eorū capi enda. nisi infra octo diēru spaciū restitutionē fecerint fieri vel satisfactiōē et licentiā reuocauerint. Itē scdo excōicant oēs q̄ predicta l̄nia datayti aut si fuerint. Itē tercio qui aliqd̄ p̄missorū ad q̄ cōmittenda dari l̄nia p̄hibetur amiserint suo motu nisi vt dictū est re integra si ad personas. et si ad bona infra octo diēru spaciū restituerint vel satisfecerint. In qua excōicatione om̄s predicti si per spaciū duorū mensium manserint non nisi per sedes aplicam poterunt absolui.

1 **Quert** idem Archi. q̄d veniat noie suoz. et R. q̄ veniunt oēs qui sunt sub ptāte eorū. vt in s̄. de bis q̄ sunt sui vel alij. in. per totū. Item q̄ veniunt p̄sanguinei. vt i. c. sciant cuncti. de elec. i. vi. Item domestici. vt. l. de bis qui ad eccle. p̄s. l. p̄siti. §. sane. et qui dicantur domestici familiares. vide familiaris.

2 **Item** granare dicuntur qui prohibent ne eis coquantur molatur vendatur et h̄mōi.

Casus sequētes sunt i. de. vsq; ad casuz. xvij.

Casus r. est in c. multoz. de here. vbi excōmunicantur om̄s inquisitores heretice prauitatis inferiores ep̄is q̄ odio gr̄a vel amore lucri aut p̄modi tp̄alis obtēnū p̄iusticiā et p̄ficiā suā omiserint p̄ quēpiam p̄cedere. vbi fuerat p̄cedendū p̄ heresi. Itē scdo excōicatur predicti si obtēnū eodē prauitate ip̄am heresis vel impedimentū sui officij alicui imponēdo p̄sumserint aliquē q̄ q̄ nō verare nō p̄nt absolui nisi a papa. nisi i. mortis articulo p̄missa satisfactiōe. itellige si p̄t fieri. alit non valeret absolutio. Vñ aduerte scdm Car. in c. p̄dicta q̄ ad incurrendū istā penā oportet fiat contra iusticiam et conscientiam copulatiue. Item

nota. q̄ quoquo modo verent aliquē sine in citati ombus fideiusionibus et similib; incurrant istā penam scdm Pau.

Quid si omittunt ex timore vel ad emittendum scandalū. R. glo. q̄ non incidunt i. hanc penā.

Casus r. est in c. de. religiosi. de p̄uilegijs vbi p̄mo excōicantur om̄s religiosi q̄ clericis aut laicis sac̄m vinctōis extreme vel eucharistie ministrare p̄sumunt vel solemnizāt m̄rimonia sine l̄nia sp̄ali p̄sbyteri parochialis. Item si predicti absoluit excōicatos a canone p̄ter q̄ in casib; a iure exp̄sis vel per p̄uilegia sedis apostolice concessa eisde. vel si absoluit a sententijs p̄mulgatis per statuta synodalia vel p̄uincialia seu a pena et a culpa: nec p̄nt absolui nisi a papa.

Quert an ligetur om̄s religiosi? R. fm Car. ibidem q̄ non. h̄ solū religiosi religionis approbata. q̄ alij non sunt p̄prie religiosi. vt i. c. vno. de voto. l. i. vj. et licet q̄dam istud restringant ad religiosos exemptos. vt p̄. de sta. tamē cōiter tenetur q̄ habeat locum etiam in non exemptis et i. religiosi p̄fectis eccle parochiali. si alijs q̄ suis parochianis ministrant scdm glo. i. demē. j. de deci. et Pau. ibidem.

Quid si nonicus faciat aliquid predictorū. R. scdm Car. q̄ ligatur. ar. c. religioso. de sen. excom. in sexto.

Utrū religiosi p̄uersi similit? Respon. Car. q̄ p̄. de ancha. tenet q̄ non ligatur sicut nec moniales: ex quo ordinē non h̄nt. h̄ Tenze. tenet q̄ ligatur. et videtur verius.

Utrū religiosi ministrantes alijs religiosi sac̄ra p̄dicta ligent p̄fecta pena? R. fm Car. q̄ p̄. de sta. dicit quēndā cardinalē p̄sumisse. q̄ nō scdm Lap. tenet q̄ vbi clericis intelligitur tā de regularibus q̄ de secularib; h̄ vbi laicis etiā p̄prehendit religiosos vel monachos laicos. Sed p̄mū credoverius per ea que dixi s̄. Clericis. i.

Utrū tpe mortis possint ministrare eucharistia licite. R. fm Car. Pan. et Lap. q̄ non. Jo. et Archi. xvij. q. vi. si p̄sbyter. Inno. et Hostiē. l. c. ois. de peni. et re. tenent q̄ sic vt recitat directoria. lib. i. ti. xv. et hoc credo verū si alius sacerdos non p̄t haberi qui ministrat.

Utrū rector eccle q̄ non est sacerdos vel vicarius rectoris possit dare l̄nia dicitis religiosi ministrandi predicta sac̄ra? R. fm Car. q̄ sic. et sic serua h̄ alij teneant p̄trariū. Similit Pau. tenet q̄ ep̄us et archip̄sbyter cimitatis possint p̄dicta l̄nia dare. et Ten. et Ste. idem tenent de vicario ep̄isopi in spiritualibus vel delegato. aut ei? penitentiario. tātius est tamen scdm Pau. nō recedere a l̄na: non tamen est necessarium.

Quid est solemnizare m̄rimoniū. R. fm Car. i. d. de. i. q̄ Ten. dicit q̄ p̄prehenditur ois solēntas: q̄ observatur iuxta ritū ecciarum religionis. de sp̄o. c. i. siue fiat b̄ndictio solēntis: siue dicatur missa sp̄alis sup̄ p̄rabentes et h̄mōi. Inducere autē sed? m̄rimoniū vel p̄nunciare verba inter p̄rabētes nō est eis p̄hibitū scdm Ten. et Ste.

Excoꝛcacio. v. de casibus . XCIII

- ¶** Vtrum vbi excoꝛcatus a canone intelligatur solum de maiori excoꝛcacione: Rñ. Car. vbi s. q. sic scdm Lau. 7 nō de minor. facit. c. si quē. 7. c. nup. de sen. ex. Idē tenet Lap. et facit. c. i. de resp. li. vi. Se. autē in. c. vincto de his que vi. li. vi. dicit q. etiaz intelligitur de minor. q. lex penalit. p̄hibens absolucōem ab excoꝛcacione includit etiā minoris absolucōem. p̄ hoc est glo. in de. i. de p̄uilegijs. Item vbiuq. sit mentio de excoꝛcacione 7 materia in q. p̄fertur est p̄portionabilis etiā minoris d̄ vtraq. intelligitur. vt no. glo. Pe. in. c. p̄sidentes. de here. in. vi. Et licet hec opinio sit tutior: tñ p̄ma mihi videtur verior.
- ¶** Queritur de quo canone intelligitur: Rñ. Car. vbi supra Pau. 7 Lau. q. intelligitur de quocūq. a papa p̄mulgato. q. ille p̄p̄e per excellentiā dicit canon. licet aliqui imp̄p̄e accipiatur p̄o illo ep̄scopo. vt iij. di. §. porro.
- ¶** Quid si supradicti absoluūt excoꝛcatos per sententiā hominis etiā pape: Rñ. glo. Lau. Pau. et Zen. ibidem tenent q. non ligantur p̄fata pena. quia si voluisset intelligi expressisset. ar. c. ad audiendam. de deci.
- ¶** Vtrum nomine sine hieueniat excoꝛcacio solum Rñ. glo. et Pau. ibidem q. etiam venit suspensio et interdictum. sed Car. dicit q. verus est q. soluz intelligitur de sententiā excoꝛcacionis qd̄ bene p̄o bar. l̄ra per alte. natiuam. quia s. dicit de his q. absoluūt excoꝛcatos a canone. 7 postea subijcit vel a sententijs per statuta 7 sic restringitur vbi sententijs per vbi excoꝛcatos. ar. in de. religiosi. de p̄uilegijs et de resp̄tis. c. ij.
- ¶** Quid de sententijs latis per statuta legatorum de quibus habes de offi. le. c. si: Rñ. scdm Lau. et sequitur Car. q. ibidem est sicut de statutis synodalibus vel provincialibus.
- ¶** Vtrum religiosi predicti absoluētes a pena tñ ligent p̄dicta censura: Rñ. scdm Zen. quē sequit̄ Car. q. nō. q̄a l̄ra loquitur copulatiue a pena 7 a culpa. d. de. religiosi. de p̄uile.
- ¶** Quid si p̄dicti religiosi absoluūt a peccato 7 nō ab excoꝛcacione quā quis incurrit p̄ peccato: Rñ. Zen. et Car. tenent q. non inuadunt in penā et placet ne fiat extensio.
- ¶** Vtrum religiosus ignorās penā hanc 7 administrans sac̄m eucharistie vel extreme vinctōis sine l̄nia rectoris parochialis. nō tñ in p̄p̄tū ip̄ius incurrat hāc penā: Rñ. Car. se p̄suluisse per l̄ram d. de. que dicit p̄sumpserint qd̄ no. dolū et temeritatem ministrantis q. nō ligat. et placet mihi p̄ ea q̄ dixi s. dolus. §. v. et. j. Excoꝛcacio. vij. Lau. vltimo. §. ij.
- ¶** Vtrum recipiētes p̄fata sac̄a a dictis religiosi sine l̄nia suo: n̄ rectoris parochialis sint excoꝛcicati: Rñ. q. non p̄ima vice vt patebit infra Excoꝛcacio. vij. §. i.
- ¶** Vtrum sit credendū. Dicēti se h̄re l̄niam. R. glo. q. sic. 7 p̄cor. Lau. et Pau. et Ste. quia nemo videtur in memor. p̄p̄e salutis. i. q. vij. sancimus.
- ¶** Quid de mercenarijs Scholaribus et h̄mōi: R. glo. q. sufficit licentia sacerdotis parochialis in cuius

parochia inhabitant: nisi eā recreatōis vel alia tp̄ali statim reuersuri ad propria aduenissent quia sic non sufficeret.

Casus .xij. est in de. i. de pe. vbi excoꝛcāt q̄libet qui iniuriose v̄l temere percussit cepit: aut h̄merit aliquē ep̄m seu qui p̄dicta m̄a dauerit vel facta ab alijs rata habuerit vel facta fuerit his faciendis: aut cōsiliū: aut fauorē dederit v̄l defensauerit eosq. nec pōt absolui: p̄ter q̄ in articulo mortis nisi a papa et cū absoluētibz fuerit i articulo mortis nō valet absolui nisi p̄caucat idonee q. parebit pene imponende et penitentiam domino auxiliante faciet. Item scdo excoꝛcānt omēs officiales quocūq. nomine censent qui i aliquo p̄dictoz fuerint culpabiles. nec valēt absolui nisi vt predictum est.

¶ Sed qd̄ si ep̄s nōdum erat p̄secutus: R. glo. q. non erit locus isti pene. q. nō ē ep̄s de cele. mis. de. ij. Secus de eo qui renūciat ep̄atui. q. habebit locum in eo illa pena.

¶ An habeat locū p̄dicta pena in inclusione facta ep̄o ad verecundiā: Rñ. Car. q. non. q. hic capere accipitur p̄ detinere: sicut 7 in. c. felicis. de pe. li. vi. accipitur vt supradictum est.

Casus .xij. est in de. cupiētes. in. §. si. de. pe. vbi excoꝛcāntur omēs religiosi et clerici seculares qui inducūt aduocendū iurandū 7c. de eligendo sepulturam apud ecclesias ip̄oz. de quo dic vt infra sepultura. §. xxv.

Casus .xv. est in de. grauis. de sen. ex. vbi excoꝛcāntur omēs dñi tp̄ales etiā si sunt ep̄i qui in terris seu locis eorū interdicto suppositis cogūt quodlibet diuina officia celebrare: aut qui voce p̄conia seu per cāpanaz pulsatiōez ad officia eadē audienda aliquos p̄sertim excoꝛcatis aut interdicti s̄nia inuocatos euocāt v̄l q̄ excoꝛcatis publice aut interdictis p̄hibēt ne de ecclesijs creat dñi missaz solēnia agūtur a celebrātibz moniti generaliter vel sp̄aliter vt creat. Itē secūdo si excoꝛcatis publice et interdicti q̄ in ip̄is sunt ecclesijs postq̄ fuerint noiati moniti a celebrātibz vt creat remanere p̄sumpserint s̄niam excoꝛcacionis incurrit a qua solum a papa p̄t absolui. Et sic collige q. hec pena est p̄tra cogentes. euocātes p̄hibētes. 7 remanētes. Itē aduerte qd̄ vbum quodlibet p̄prehendit omnē modū p̄pulsionis realē vel personalez. directū vel indirectū. vtputa p̄sanguineos v̄l ip̄os in p̄sonis aut rebus cūando. vt no. glo. in. d. de.

¶ Quid si euocarent nō excoꝛcatos vel non interdictos. Rñ. Car. post Pau. ibidem q. incidūt in p̄dictam penam cum locus sit interdictus. et dictio p̄sertim stat p̄o maxime.

¶ Vtrum hec pena habeat locum in cessatione a diuinis posita in dictis terris. Rñ. q. sic quia quādo cessatio a diuinis est generalis habet vim interdicti. vt in de. i. eo. ti. in. §. in cessationibus. secus si cessatio esset specialis.

¶ Quid intelligitur hic noīe diuina officia. Rñ. Car. post Pau. ibidē q. restringitur solū ad missas 7 ideo si aduocaret ad alia officia p̄ter missas nō haberet locum hec pena.

Excoicatio.v.de casibus

4 **Q**uid si p̄dicti p̄cipiat nō subditis suis vel p̄dicta nō faciāt in teris ipsoꝝ s̄i alienis? R. ibidē Car. q. non habet locum hec pena.

5 **Q**uā p̄dicti aduocātes secrete per nuncium ad diuina ligētur p̄fata pena. R. Car. ibidē post Pau. 7 Zen. q. non nisi uoce p̄conia vel uoce tu be. aut cornu vel per campanarū pulsationem aduocent.

6 **Q**uid si compellunt in loco non interdicto. R. Pau. ibidem q. non habet locum hec pena.

7 **Q**uo interdicto intelligitur. R. glo. ibidem q. tam de interdicto a iure q. ab homine.

Casus xvi. est in de. cum ex eo. eo. ii. ubi exco municant fratres minores recipiētes tempore interdicti illos de tercio ordine ad diuina Sed quia ho. sic uacat per p̄uilegium dñi Dixi quarti pertransio: quia non ligat.

Casus sequentes sunt per processu curie an nuaalem factum in die cene domini vsq. ad casum. xxxij.

Casus xvij. est contra hereticos gazaros p̄tarinos. et alios quocūq. nomine ceñ seantur ac p̄tra omnes fauores. receptatores 7 defensores eorūdem.

Casus xvij. est cōtra piratas. cursarios 7 la trūculos marinos ac omnes receptato res eorūdem cum dantibus eis auxiliū consiliū uel fauorem. Et dicit pirata quicūq. in mari dep̄hendatur nisi habeat iustū bellū contra eos quos dep̄hēdatur quod nō. quia pauci aduertunt credentes q. nisi quis indifferēter dep̄hēdēf. in ma ri nō sit pirata et nō incidit in hāc penā s̄ falsū est.

Casus xix. est cōtra omnes qui in teris suis noua pedagia imponunt uel prohibi ta erigunt s̄ a sponte soluentibus pedagia recipiētes non incurrit excoimunicationem s̄m glo. 7 Pau. in de. quoniam. de immu. ec. quia exigere est ab inui to extorquere.

Casus xx. est contra omnes falsarios bulla rum apostolicarum de quo dicitur est supra casu tercio.

Casus xxi. est p̄tra illos qui equos. arma. fer rū lignamina et alia p̄hibita deferūt saracenis. turcis. 7 alijs xp̄i nominis inimicis q. bus christianos oppugnant. pro cuius intelligen tia queruntur infra scripta.

1 **Q**uid uenit hic nomine armoz. R. glo. in. c. ita quorūdam de indeis. q. etiā fustes et lapides pro machinis ueniūt. sed nō lapides p̄ edificijs fēdis in. l. ij. L. que res expor. nō de. d̄i q. louice: scuta. ar cus: sagitte: spate. gladij et sella noie armoz ueni unt. Ego vō dico q. illa q. cōmuniē sunt p̄ vsu of fendendi uel defendēdi se 7 nō pro alio vsu ueni unt nomine armoz. Illa vō quibz possumus uti p̄ armis 7 p̄ alio vsu. puta p̄ instrumento dicuntur arma ex intentione utendi his pro armis defensio nis uel offensionis. als non. ut no. in de. ne i agro de staca mona. Et ideo gladius ad ibidēndū pa nē non uenit nomine armoz scdm̄ Pa. in. c. clerici el. i. de vi. et ho. de.

2 **Q**uid uenit noie ferri b. R. q. accipit hic ferz

p̄ferro infecto. uel facto sub q̄cūq. forma. ut in. l. ij. L. que res expor. non de. qd̄ tñ limito per. rōem expressam. i. d. l. ij. d̄ ferro. per qd̄ possent pugnare uel se munire: q. p̄obete 7 similia non credo sint sub ipso comprehēsa.

Quia intelligitur sub nomine lignaminū? R. q. intelligitur qd̄cūq. lignūz per qd̄ naues galeas aut alias machinas possent facere ad impugnan dum uel defendendum se a xp̄ianis: secus de alijs lignaminibus quibus nō possunt uti ad offendē dum uel defendendum.

Quia intelligitur noie p̄hibitor? R. q. sunt omnia q. bus possunt xp̄iani impugari: uel ipsi nisi deles ne impugnent a xp̄ianis muniri q. omni tpe p̄hibentur. Similiter q̄cūq. victualia uel merci monia tpe guerre cum eis habite ab aliq. bus xp̄ia nis legitime. Tempe vō pacis mercimonia q̄cūq. q. et victualia non sunt prohibita eis deferri: nisi in dispendiū christianoz fieret. puta q. timētes de guerra munūt se: uel ut inuadāt xp̄ianos. Tenet tamen Inno. 7 Hosti. in. c. significauit. de iudeis q. pro redimendis captiuis tpe guerre arma etiā sine pena excoicacionis possunt deferri. qd̄ ante fa ctum non tenerē. sed bene post factum. de alijs vō mercimonijs non est dubium inter doc. p̄per p̄ dictū. c. significauit. q. pro redēptione captiuorum possunt deferri etiā tempore guerre.

Quid si tēpore pacis deferantur arma. et alia p̄hibita nō tñ ea intēcione ut ipugnetur xp̄iani. R. q. nihilominus ligantur si sunt talia quibz p̄t in pugari s̄m glo. Jo. an. et do. an. ac. Pa. in. d. c. ita quorūdam. Quidā tñ tenent q. non ligantur nisi en intēdō deferant ut christiani impugnetur uel ne p̄t infideles impugari et p̄uenit sans hec opi nio cum ter. in. d. c. ita quorūdam. licz p̄ma opinio sit tūto: maxime ante factum.

Quārum deferentes p̄hibita infidelibus et penitē tibus postea ea reportantes et non dimittentes in fidelibus ligentur. R. q. non q. s̄ba cum effectu sunt accipiēda. Idem dic de deferentibus arma p̄ sui tuitione ad terras infidelium q. non ligantur nisi postea ea ipsi venderent. q. sic ligatur. Si at tem statim uendita recuperarēt nihilominus liga rentur. Idem dic de permutatōne.

Quādo d̄: tps guerre? R. q. dicitur qñ aliq. p̄nceps xp̄ionus aucte p̄ncipis. uel papa facit cū eis bellam quo ad illum dñm. puta Soldanū uel Turcūz non quo ad alios dominos infideles nisi essent tali in subsidium.

Aduerte hic q. licet Nicolauus Bonifacius et Clemēs multos ligauerint circa predicta tñ q. bo die uacant pertransio. solūmodo remanēt excoica ti excentes regimē in galeis aut nauibz infide lium. i. c. ita quorūdam. s̄ non est papalis s̄ ordina rius poterit absolucere. Voz est q. tā illi q. supra scripti non dñt absolui nisi quicqd̄ acq̄suerint ex tali p̄merio dānato expēdant in subsidium xp̄iano rū et ultra tantūdem de suo si possunt.

Quid de danub? cordā uel anchorā et h̄mōi ut possint negociari cū infidelibus tpe pacis? R. q. requit lina aplica. q. p̄ talia p̄t xp̄iani ipugnari.

10 **C**eterum portantes clavos paruos et cultellos p pane incendendo sint excōmunicati: Rñ. q non. quia non comprehenduntur sub nomine armorū vel ferrū. vel aliorum prohibitorum.

11 **C**eterum portantes ferrū arma. et alia phibita de vna terra saracenoꝝ ad aliā. vel saracenos cuꝝ armis suis. vtputa de marica in alexandriaz sunt ex cōmunicati: Rñ. q non. nisi hoc fiat in dispendiū christianoꝝ sicut declarauit Sic. it. in extrauaganti que incipit postulatū.

Casus .xxij. est cōtra impediētes seu innadētes victualia vel alia ad vsūm ro. curie necessaria adducētes: seu ne ad ipam adducātur vel deferantur impediētes aut perturbantes et contra defensores talia facientū.

Casus .xxij. ē ptra omēs qui illos q ad sedem aplicam veniūt et recedūt ab eadē temeritate. pna capiunt spoliānt et detinent. aut ex pposito deliberato verberare mulnare vel interficere psumūt. et ptra omēs q talia fieri faciūt vñ mādāt.

Casus .xxij. est ptra illos q iurisdictionē ordinarīā vel delegatam non habētes morantes in eadē curia temeritate pna capiūt spoliānt et detinent: aut ex pposito deliberato verberare mulnare vel interficere psumūt. et qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus .xxv. est ptra omēs illos q per se vel per aliū seu alias qscūqꝫ personas seculares vel ecclesiasticas ad romanā curiā super eoz causis et negocijs recurrentes. Illaqꝫ in ea psequentes aut pcurātes vel pcuratores ipsoꝝ vel adnotatos seu iudices super dictis causis deputatos occasione causarū vel negatoꝝ hñdi: vberant mulnānt vel occidunt: aut bonis spoliānt. et ptra dantes auxiliū cōsiliū vel fauorē in predictis.

Casus .xxvi. est ptra omēs illos q ne pareantur lris aut mādatis aplicis et legatoꝝ et nūcioꝝ: et iudiciū: delegatoꝝ eorū: grām vel iusticiā pccentibus: decretisqꝫ super eis et re iudicata seu pcessibꝫ executorialibꝫ nō habito pns eoz rñ bñplacito et assensu: ne ve tabelliones et notarij sup hñdi lris et pcessibꝫ executorialibꝫ infra seu a cta officere: aut cōfecta pti cui? inest tradere sub q̄missimis penis phibere. statuere seu mādare psumūt. et cōtra dantes auxiliū cōsiliū vel fauorē.

Casus .xxvij. est ptra omēs q se ab obediētia ro. pontificis pertinaciter subtrahere vel quōlibet recedere psumunt. et cōtra dantes auxiliū cōsiliū vel fauorē predictis.

Casus .xxvij. est cōtra omēs qui iurisdictionē ad ecclesiasticas psonas pertinentē vsurpant per se vel per aliū: seu alios directe vel indirecte: aut in eisdem cōsiliū auxiliū vel fauorē prestare non verentur.

Casus .xxix. est ptra omēs mutilātes: vulnerantes: interficientes: seu capientes et detinentes: seu depredātes romipetas et pegrinos ad vrbē cā pegrinatōnis et deuotōnis accedētes et in ea morantes vel recedentes ab ipsa cum omni ius in his dantibꝫ cōsiliū auxiliū vel fauorē.

Casus .xxx. est ptra omēs illos q per se vel per aliū directe vel indirecte sub quocūqꝫ titulo vel colore occupant: detinent vel hostilitē discurrunt seu innadūt in totū seu in partē aliā vrbem aut als civitates vel terras et loca et iura ad romanam ecciam spectantia cū adherentibꝫ: fautoribꝫ et defensoribꝫ eorum seu dantibꝫ auxiliū cōsiliū vel fauorē in eisdem.

Casus .xxxi. est ptra quoscūqꝫ presumētes ab soluere quōlibet per dictū pcessum excōicatum: nisi in articulo mortis prestita prius de stando sancte matris eccie mandatis satisfactione vel sufficienti cautione etiā preteritu cuiuscūqꝫ p uilegij vel cōcessionis apostolice nō facientis plenā et expressam de predicta phibitione mentōnez nec absolutio aliter impēsa valet. Et licet Paulus secundus plures alios casus posuerit quos in nulla cōcessione volebat intelligi nisi spāliter expmētur. Tamē Sixtus qrtus solūmō ad predictos supra expressos se restrinxit. et ideo casus Pauli i dicto processu omitto.

Caduerte etiā q prefatus Sixtus in extrauaganti que incipit. Et si dñia gre. excōicat omēs absolutētes a quocūqꝫ predictarū excōicationū per pcessū factarū. vel dispēsantis in voto vltimario: scōrū Petri et Pauli: sancti Jacobi: et castitatis et quocūqꝫ pcessione ab ipso Sixto habitata: nisi d. d. extrauaganti de verbo ad verbū in ipsa cōcessione fiat mēto. Et bñ aduertant cōfessores quo ad illos q confessionalia habuerūt ab ipso. exceptis illis confessionalibus q data fuerūt tpe cruciate mibi pmissa. quia quo ad illa nō valet dicta extrauagans. sicut patet in bulla predictae cruciate. Et ego auribꝫ ppris ab ipso audiui.

Sunt et alij casus per extrauagātes in quibus sententia excōicationis infligitur ipso facto et non potest impendi absolutio nisi per sedē apostolicā. Et quia multe sunt reuocate. alique nō sunt i vsu solūmō ponā que cōter habentur in vsu. et sunt sequentes vsqꝫ ad Excōmunicatio. vi.

Casus .xxxij. est sub Rica. de sepul. et est vorantes vel in frustra incidētes: aut in aquis coquētes vt carnē ab ossibus euellant corpora defunctorum. vt alibi tumulāda deferant. vbi nō. q ad incurrendum predictam penā oportet tria cōcurrāt Primū q ille mortuus circa cuius cadauer volūt facere predicta: sit mortuus in terra: vbi viget cultus xpianus: quia si esset mortuus in terra infidelū non caderent in penam faciendo predicta. Secundū q predicta faciant cadaueri mortuo. Tercium q faciant animo vt alibi tumulandū deferāt quia si facerent ex odio vel ppter cyrugā non incidērent in penam predictam.

Casus .xxxij. ponit de regularibꝫ. vbi Martinus excōicat omēs religiosos mediocantes enntes ad ordines seu monasteria. nō mendicantiū. vt ibi sint fratres. etiā sub preteritu cuius licentie etiā apostolice generalis. Itē secundo excōicat ipsos recipiētes. Sed hec pena nō extenditur ad eūtes ordinem carthusiensium.

Excōicatio.vi.de casibus

Casus .xxiii. ponitur de symonia. vbi Paulus secundus excōicat oēs quicquid dignitate predictos. q̄ quōlibet dādo vel recipiendo symoniam cōmiserit: aut qui fuerint mediatores. vt ipsa fiat in ordine vel beneficio.

Casus .xxv. est sub R̄ica de snia excōicatis de quo Jo. an. in. c. nemo. de symo. facit mentionem p̄tra dantes aliquid pro gratia obtinenda apud sedē apostolicam. quā pertrāleo. q̄a reuocata est per cle. v. vt dicit Jo. cal. 7. recitat Jo. delignano ibidem.

Casus .xxvi. ponit sub R̄ica de p̄uile. vbi excōicantur qui libellos famosos: aut cōthilenas vel r̄thmos faciūt: detinēt: vel publicāt in infamiam status ordinū minorū et predicatorū et est Alex. quarti. que incipit. Ex alio.

Casus .xxvii. est in dicta extrauagāti vbi excōicantur p̄dicātes docētes vel defensores. q̄ p̄fatorū ordinū fratres non sunt in statu perfectōis. 7 q̄ non h̄ eis de elemosinis viuere. Aut q̄ non p̄t predicare: siue cōfessiones audire de snia R̄ko. pon. seu alioz p̄latorū ordinariōz: sine consensu curatorum.

Casus .xxviii. est ibidē p̄tra facientes violētā dānabile in locis predictoz ordinū et tam isti q̄ dicit. in. xxvi. et. xxvii. casu precedēt nō p̄t absolui nisi a sede apostolica. aut a p̄fatorū dictoz ordinū: p̄t q̄ in articulo mortis.

Casus .xxix. est cōtra om̄s intrantes monasteria sancte Clare: et ordinis p̄dicatorū q̄ ipso facto sunt excōicati si intrāt. p̄t q̄ in casibus p̄ eoz regulā et statuta concessis.

Excommunicatio. vj.

de casibus excōicationū q̄ referuntur in iure ep̄i solū qui sunt duo. Prim⁹ est in. c. peruenit. eo. ti. de quo dicit vt s̄. Excōicatio. v. casu. i. S. xxviii. Secundus casus est in cle. cū ex eo. ti. p̄tra fr̄es minores recipiētes. ad diuina tpe i terdicti fratres tercij ordinis. Sed q̄ hodie vacat per p̄uilegiū dñi Sixti quarti. iō pertrāleo.

Excommunicatio. vij.

de casibus excōicationū non referuntur a iure alicui. 7 a q̄bus p̄t absoluerē q̄libet ordinarius. vt patet s̄. Absolutio. i. S. ij.

Casus .i. primus est in. c. administratores. xxiiij. q̄. v. vbi excōicant oēs p̄ncipes 7 officiales qui tercio admoniti ab ep̄iscopis vel ecclesiasticis p̄latis recusant eis facere iusticiā super eorum causis.

Casus .ii. est in. c. licet. de elec. vbi excōicatur ille qui electus a paucioribz q̄ a duobus p̄ribz cardinalium in summū pontificem: assentit electioni de se facte. Secundo excōmunicantur om̄es qui talem recipiunt pro papa.

Casus .iii. est in. c. quoniam. de offi. ordi. contra illum qui se ingerit in ecclesia in q̄ est ep̄iscopus se pro ep̄iscopo gerens: sine consensu illius ep̄iscopi.

Casus .iiii. est in. c. i. de loca. vbi excōicāt magistri: 7 scholares bononie cōducētes hospitia domoz alioz mḡoz et scholarū in lesionē. vel impedimentū inhabitantiū: nisi p̄us tps p̄ductōis sit elapsus vel nisi de consensu ipsoz magistrorū vel scolarum inquilinorū. Et no. q̄ noie mḡoz veniunt doctores. sed noie scholarū non veniūt existentes in studijs p̄ scholaribus. vt sunt cartarij et scriptores fm Jo. an. et Bos. q̄uis predicti gaudeant p̄uilegio scholarū vt no. in auten. habita. L. ne filius p̄ patre et hoc tene q̄uis Inno. 7 Lau. teneant q̄ etiam ligantur.

Quam locatores ligent p̄sata pena. R̄u. glo. i. d. c. i. tenet q̄ non. Bar. i. l. si. l. de accepta. 7 in multis alijs locis. 7 Be. i. c. ij. de p̄f. li. vi. 7 i. c. et p̄tēs. de elec. li. vi. tenet q̄ ligātur. h̄ tu dic scdm̄ Pa. in. d. c. i. q̄ vbi per se esset eadez rō in correlatiuis sic esset v̄a scda opinio. sed in casu n̄o nō est eadez rō. et iō est verior opinio glo. q̄ locator certat dāno vitando. h̄ p̄ductor certat de lucro vel cōmodo. 7 in odiū alioz aliqui facit. c. super eo. de vsuris vbi pena non extenditur ad mutuo accipientē. q̄ non est eadem rō. et cle. i. de consang. et affini. Idē dicit in statuto qd̄ imponit penā vendenti frumentum q̄ non extēdat ad emētē. facit qd̄ dico. j. lex. S. vj. et infra pena. S. v. possit tñ locator incurrere predictā penā ex p̄cipatōne. Nam p̄ductor ip̄saz incurrit tractando de cōductōne. 7 ideo si post tractatum in alio tpe venit ad locatōz erit locator excōmunicatus per. c. nuper. eo. ti.

Quā debeāt predicti expectare tps finitū locatōnis? R̄u. Jo. an. tenet q̄ nō. h̄ solū tps p̄ductio nis fiende. h̄ Pa. tenet q̄ tutius est expectet vide tur magis conuenire tex. d. c. p̄mi.

Quam ista excōicatio sit tñ localis? R̄. cōter tenetur q̄ sic. h̄ No. tenet q̄ sit generalis ad om̄ia studia que sunt sub dñio pape. 7 glo. i. l. ne cui. l. locati. et istud est tutius per p̄logū in verbo doctoribus et scholaribus bononie cōmorantibz. q̄ cōprehendūtur etiā alibi existentes.

Casus .v. est in. c. nō minus iuncto. c. aduersus de imu. ecciarum. vbi excōicant p̄mo om̄s officiales laici quorūcumqz locoz q̄ angarias et exactōes indebitas ecclesijs et ecclesiasticis p̄sonis imponūt. Secundo excōicantur predicti q̄ iurisdicōne p̄latorū et auctoritatē quā h̄nt in suis hominibus euacuant. Nā tam isti q̄ alij p̄mi si moniti p̄petent nō desistāt ipso facto. tā ip̄i q̄ fautores eoz r̄i sunt excōicati nec dñt absolui donec satisfecerit cōpetentē. Tercio excōicantur successores predictorum officialiū nisi infra mensem excessum suorum predecessozū purgauerint et satisfecerint.

Quā quorū intelligētia est aduertendū fm Pa. in. d. c. aduersus. q̄ successor nō est excōicatus ipso facto. nisi predecessor deliquerit pretextu officij ad comodū ipsius officij vel vniuersitatis. secus si de liquit ad comodū p̄prium vel ad libidīnē suam satisfaciendam. nam tunc ipse reus solus tenetur. et tpe vel eius heres conueniri debent iuxta illud qd̄ legitur et nota. in. l. i. et. ij. ff. ad. l. iul. repe. in. c. p̄mo. de solu.

2 Queritur an prefatus officialis teneat satisfacere de suo: etiam si nihil habuit si cōitas in curia vti litatē est vsum extortū nō vult satisfacere: Rñ. fm Pa. i. d. c. aduersus. q. sic per argumētū predicti c. et per no. p. Inno. i. c. sicut dignū. d. homi. aduer te tū scdm Hof. q. cōitas in cuius vtilitatē est versus si est effecta locupletior tenetur satisfacere. facit L. iulianus. ff. de actio. emp.

3 Sed pone q. officialis seu rector nō p̄sensit h̄ re sistit quantū potuit: nūquid tenetur ad restōnēz si non dimisit officium: Rñ. fm Inno. i. c. nouerit. de sen. exco. et Jo. an. i. d. c. aduersus q. sic. et cū videtur sequi cōiter doc.

4 Quid d. successore qui nō negligit inducere vniuersitatem et satisfaciat. h̄ eam inducit p̄ posse et tamē nihil facit. Rñ. q. tenetur dimittere officium vt sic cōitas cogatur ex necessitate officialis satisfacere. et hoc est tutius scdm cōiter doc.

5 Vtrum dantes consiliū p̄dictis siue offis p̄silia rij talis vniuersitatis teneant: Rñ. scdm Pa. i. d. c. aduersus. q. si dederūt consilia ad hec grauamina inferenda. et moniti non reuocauerūt indubie sunt excōicati. vt i. d. c. aduersus. et in. c. nouerit. de sen. ex. et tenetur q̄libet ip̄sōz i solidū ad satisfaciēdum scdm Inno. i. d. c. sicut dignū. Si vō tacuerunt ita q. nō p̄sulerunt nec p̄ nec contra. tūc dic q. inuolunt pena et peccato cū his qui exp̄sse cōsenserunt. vt no. Inno. in. c. a. de his q. fiunt a ma. par. capi. de quo vide s̄. p̄sentire. S. ij. Si autē exp̄sse tradiderūt. h̄ non dimiserūt officium: an in uoluntur peccato et pena. Inno. i. d. c. nouerit re citat op̄iniones p̄trarias: tū ego tenerē q. licet non dimiserint officium nō teneant per no. p. Inno. i. d. c. i. nisi essent tales q. ex cessatōne p̄siliatōis inducere cōmunitatem ad desistendū.

6 Vtrū predicta pena habeat locū i quocūq. suc cessore officialis excōicati p̄pter q̄cūq. delictū: Rñ. scdm Inno. q. non. sed solū habet locū i suc cessore excōmunicati ex causis predictis. vel aliter qualitercūq. p̄pter libertatem eccie violatam. v̄ nisi scdm Hostien. successor foueret factūz damna tum. p̄pter quod predecessor fuit excōmunicat⁹ p̄ta quia tenet clericum positum in carcere a pre decessore suo. vel quid simile. facit. c. si concubine. de sen. excom.

7 Vtrū iudex secularis compellens clericū v̄ eti am secularem personam que als est de foro ecclesi astico. ep̄am sine districtione persone sit excōmuni catus. Rñ. scdm Pa. i. d. c. aduersus. q. si monit⁹ non desistat excōmunicatus est ip̄o facto. quia tur bat iurisdictionē ecclesiasticam vt est tex. in dicto. c. nō minus. et tenet Hostien. et Jo. an. hodie autem per processum curie sunt excōmunicati excommu nicatione papali. vt supra Excommunicatio. v. ca. su. xxvij.

8 Sed que sunt persone q. non possunt iudicari a seculari iudice. Rñ. q. sunt. Primo oēs illi q. gau dent priuilegio canonis. i. q̄s suadente. de quibus dixi supra Excommunicatio. v. casu. i. exceptis cleri cis coniugatis. de q̄bus dic vt supra Clericus vl. S. pe. Secundo sunt oīs persone astrictē perpetuo

seruicio ecclesie vel predictis qui gaudent priuile gio predicto. si quis suadete. vt no. Pa. i. c. nullus. de fo. compe. et sede. facit. c. i. per exceptōes. de pri uile. li. vi. in v̄bo perpetuo. Secus si non sunt perpe tuo oblati. Et sic limita glo. in. c. clericū. xi. q. i. Ter cio sunt omnes de familia ep̄i scdm eōdem op̄inio nem. vt no. Pa. in. d. c. nullus. Quarto vxor cleri ci q. defert tonsuram et habitū. et non est bigamus tex. est in. l. si. c. de incol. Mulieres inq̄t tex. hono re maritorū cingim⁹ et genere nobilitam⁹: et fouz ex eorū persona statum⁹. hec ibi. Quinto rectores hospitaliū p̄iorū si sunt perpetuo obligati scdm eū dem Pa. in. d. c. null⁹. alias non. Sexto fratres ter cij ordines beati francisci. et sorores scdm Bart. i. li. ff. de pe. et. l. semper. ff. de iure iūm. et d. An. in dicto. c. null⁹. et hodie non est dubiū. vt patet ex p̄ uilegio domini Sixti q̄rti. quod dicit bulla aurea Jesuata aut heremite scdm eōdem op̄inionem non pertinent ad forū ecclesiasticū. q̄a cras possunt esse lectares.

Casus. vi. est in. c. non magno. ne. de. v̄ mo. p̄tra quocūq. religiosos tacite vel ex presse p̄fessos: audientes leges vel p̄blicas. nisi in fra spacū duorū mensiū ad claustrū redierint. Ad de q̄o dicit infra casu. xxvij.

Casus. vij. est in. c. si. ne. de. vel mo. vbi excōi catio p̄tra religiosos de q̄ in preceden ti casu extendit ad archidiaconos decanos pleba nos prepositos cantores et alios clericos persona tū habentes. et omnes sacerdotes. nisi infra spacū duorum mensium desiterint audire leges v̄ p̄b licias. Pro cuius casus et precedentes declarati one.

Querit quando incipiunt currere predicti duo menses: Rñ scdm Pa. in dictis capitulis. q. quo ad religiosos incipiūt a die exit⁹ monasterij. vt pre dictas scientias audirent. In decanis vero et ali is de q̄bus in septimo casu incipiūt scdm Pa. a die exit⁹ proprioꝝ laꝝ cum effectu auditōnis p̄sa tarū scientiarū.

Quid si non exeunt proprioꝝ lares: nec religiosi 2 monasteria h̄ in domibz proprioꝝ aut monasterijs audiūt scientias predictas: Rñ. scdm Pa. in. d. c. si. et est cōmuni⁹ op̄inio q. non erūt excōmunica ti et sic tene q̄uis q̄daz teneant q. nihilomin⁹ sunt excōicati.

Vtrū religiosi q. exeūt mōasteria ex aliq. alia ra 3 tionabili cā. et sic audiūt predictas scientias ligent⁹ pena predicta. Rñ. scdm Pa. in. d. c. si. q. non. q̄a vt ligent⁹ dicta pena requiritur vt exeant monaste riū. et secūdo vt exeant ista intentōe. s. studendi i p̄ dictis scientijs. et tercio q. stent per duos mēses ex tra monasteriū. siue audiant siue non. Ex quo pa tet q. si eriret extra mōasteriū ex aliq. rōnabili cau sa nō vt audiret p̄dictas scientias. et ex tali rōnabi li cā p̄seuerans extra monasteriū v̄tra duos men ses. Interim audiret p̄dictas scias nō esset excōi cat⁹. secus si solū staret et p̄ncipaliter extra mōaste riū. vt audiret. q. tūc ip̄s duorū mensiū inciperet a die cessatōnis cause. p̄pter quam exiuit et dispōnis standi extra vt audiat.

Excoicatio. viij de casibus

4 **Quid** si religiosus exiit ut audiret predictas scientias: postea mutato proposito audit theologiam. **Rñ.** Inno. tenet qd nihilominus ligatur. **Sz** Pa. i. d. c. fi. tenet qd non est necesse ut reuertatur ad modum sterium: nec incurrit penam: si cauus est ut faciat qd abbas significet ei qd studeat theologie: et sic cenletur reuersus ad claustrum et hoc erit magis tutum.

5 **Utrum** religiosus leges predictas scias in suo monasterio liget predicta pena: **Rñ.** nubi placet opinio Pa. i. d. c. fi. qd non ligatur nec similiter decani et alij de quibus i. vij. casu.

6 **Sed** nunquid peccat profani studetes in camera propria vel monasterio in legibus: **Rñ.** Pa. in. d. c. fi. qd non. si hoc faciunt ad finem intelligendi melius canonibus. secus si principaliter studerent propter ipsam scientiam ciuilem. Idem dicit de predictis tenentibus libros predicte scientie.

Casus viij. est i. c. clericus. ne de. vel mo. vbi excoicatur oēs sacerdotes qd post mortem officium vicecomitis: aut prepositi secularis habuerunt. et cōter doc. in. d. c. clericus debet cōprehendi nomine sacerdotum oēs existentes in sacris. Et sic tene.

Casus ix. est i. c. de salina. vbi excoicantur omnes imitantes ordinatōibus vel alienatōibus factis a salinaticis. de quo vide Scisma. S. ij. et iij.

Casus x. in. c. excoi. de raptō. vbi excoicatur omnes qd xpianos naufragin pacietes dānata cupiditate spoliant rebus suis: nisi ablata restituant qd p̄mū poterūt. scdm Pa. in. d. c. et vide tur etiā tenere sic glo. ibidē. et est tū. fm aut Jo. an. requirunt monito ut restituant. alit ante monitōem non erūt excoicati. Sz non placet.

Casus xi. est in. c. ad falsionem de crimine falsi. de quo habes supra Excoimunicatio. v. casu. iij.

Casus xij. est in. c. nouerit fraternitas tua de sen. exco. vbi excoicantur. Primo oēs illi qd statuta edita et cōsuetudines introductas p̄ eccie libertate fecerit seruari. Secūdo excoicantur omnes qd eadē statuta nō fecerint deleri qd p̄mū sciperint. Ad limitō verū: si hūit p̄ates delendi. Tertio excoicant statuarij predicti. Quarto septores p̄ dictoz statutoz Quinto p̄ates p̄siles rectores et cōsiliarij locoꝝ. vbi p̄dicta statuta edita fuerit. Sexto qd cūqz iudicāt fm predicta statuta. Septimo qd iudicata redigunt in publicā formā.

Quid dicitur p̄ ecciasticā libertate. **Rñ.** scdm Pa. i. d. c. nouerit. qd est omne illud qd statuitur p̄tra p̄uilegiū datū vniuersali eccie a deo. Ut illud. Qd cūqz ligaueris sup̄ terrā. et c. vel a papa. v̄puta qd ad pias cās legata valeāt corā duobz testibz et h̄mōi. vel ab impatore. vt v̄bigra qd nullus iudicet clericos et ecciasticas p̄sonas: nisi eoz p̄elatus et similia. secus si tale statutū esset p̄tra p̄uilegiū datū alicui p̄ticulari eccie. qd non essent excoicati scdm cōter doc. Adde tamē scdm Bar. in autē. cassa. l. d. fac. san. eccle. qd statutum quo clerici efficerentur timidiores et layci audaciores essent p̄tra libertatem ecciasticam. vt vbi gratia. si statueretur qd q̄ p̄cutit

clericum soluat. r. q̄ vero laycū. rr.

Sed qd si ponatur i fine statutoꝝ qd si essent alij qua p̄tra libertate eccie habeant p̄ nō sc̄p̄s. **Rñ.** fm Pa. in. d. c. nouerit. et Bar. i. d. aut. cassa. qd nō sufficit ad euitandam excoicatioem predictam sed oportet qd deleri faciant.

Utrum scientes statuta: si ignorantēs esse p̄tra lib̄tatem eccie ligentur: **Rñ.** Inno. tenet qd nō ligatur Jo. de lig. tenet qd nō sunt audiendi. h̄ tu tene opinionem Inno. que est verior.

Utrum p̄siliarius aut officialis qui nō p̄sentit: h̄ p̄tradit talibus statutis fideis. nec ea seruari fecit sit excoicatus si nō dimisit officium: **Rñ.** fm Hostiē. in sum. titulo de sen. exco. qd sic. Sed ego dico scdm qd supra casu. v. S. v.

Quid ligant supradicti: **Rñ.** Pa. in. d. c. nouerit qd statuetes dictantes scribentes: aut seruare facientes statim ligant. Officiales v̄o et cōsiliarij tūc ligantur qm̄ ea scientes seruauerūt: vel vt seruarent operas dederūt: aut cū possent ea deleri nō fecerūt aut officio nō renunciauerūt. Intellige tūc qd debet dari eis aliquod tēpus ad delendū vel renunciandum quia nō incōtinētū post sciam tenent currere. ar. in. l. ratum. et i. l. dicimus. ff. de solu.

Casus sequētes vsqz ad calum. xxxv. sunt in vi. decretalium.

Casus xij. est in. c. vbi periculū de electōe ne sc̄pturam vel nunciū vel secrete loquuntur cardinibus vel alicui eoz existētibz in cōclau. p̄ electōe pape. vbi nō. qd missio aut locutio oportet qd sit secreta scdm Archie. et Be. ibidē. alit nō esset excoicatus. p̄pter qd dicit Be. qd qm̄ statutu: enumerat plura p̄hibita et vltimo p̄hibito q̄tatem aliquā restrictiua adiungit: illa q̄tates restringēs referuntur ad oia n̄serata. Itē scdm excoicant omnes dñi rectores aliqz officiales cuiuscūqz dignitatis aut cōditōnis existant qd diligēt nō obseruāt: aut fraudes circa ea cōmittūt q̄ sibi p̄cipiūtur obseruanda in morte pontificis morientis i eoz terra vt h̄ in. d. c. vbi periculū. qd intellige scdm Be. ibidē. v̄z nisi tales officiales impedirent de iure v̄l de facto ad talia seruanda qd sic non ligarentur.

Casus xij. est in. c. sciant cuncti. d. elec. vbi excoicant omnes qd per sevel per alios spoliando: seu als inuiste p̄sequēdo quare p̄sumperunt in b̄nificijs seu alijs bonis suis clericos vel q̄libet p̄sonas ecciasticas: aut eoz cōsanguineos: vel eccias monasteria seu loca cetera ex eo qd tales persone ecciastice ad quos spectat electio noluerūt vel nolunt eligere eū. p̄ quo rogabant. Et nō. scdm Archie. et seq̄tur Be. ibidē. qd per v̄bū spoliando intelligitur: siue auferant latē siue vastent quocūqz mō: siue inuadāt imobilia siue rapiant mobilia p̄ v̄m et publice siue fraudent per dolum.

Queritur an predicta pena habeat locū: si grauant affines: **Rñ.** scdm Be. ibidem qd non. **Uisqz** ad quem gradum intelliguntur isti p̄san et guinci. **Rñ.** scdm Be. ibidem qd vsqz ad. vij. gradus **Utrum** hec pena h̄at locū in p̄ntatōe postulante vel confirmatione. **Rñ.** scdm glo. i. d. c. sic dūto.

babeat fieri a derico vel persona ecciastica. secus si patronus esset laycus. Idem dicit Be. ibidē in cōferente et postulatē. Ex quo collige q̄ cōstitutō pe nalis q̄tenus cōcernit fauorē eccie est extēdēda ad alium casum q̄ exp̄sum: dūmodo casus ad quez sit extensio concernat fauorē eccie. facit qd̄ s. dixi. Excōicat o. v. casu. vi. §. iij.

¶ **Q**uod mandatarius sit excōicatus: Rñ. scdm̄ Pe. de anch. que sequit̄ Be. ibidē q̄ aut mādata rius sit q̄litate facti. q̄ scit hoc fieri in contēptū eligere debentis. et tunc est excōicatus. et sic limita et intellige glo. ibidē. Si vō ignorat q̄litate facti tunc q̄ nō facit in contēptū canonis nō erit excōi catus. facit. c. si vō. de sen. ex. et placet b̄ opinio Jo. de Imo. h̄ punitur aliena pena.

Casus xv. est in. c. generali de elec. vbi excōi cant̄ p̄mo illi qui regalia. i. collectas q̄ sit noie regis vel imperatoris: seu vectigalia cōces sa ecclesijs a rege aut custodiam seu guardiā sicut in eccia Parmensi. vbi layci dñt custodire: donec eccie sit prouisum vel aduocatiōis seu defensionis titulum. qd̄ idem est quia aduocatus d̄ defensor i ecclesijs monasterijs: aut alijs pijs locis vacanti bus de nouo vsurpando bona ecciaz: mōasterio r̄i aut locoꝝ ipsoꝝ occupare presumit cuiuscunqz sint dignitatis. vbi nō. scdm̄ Be. ibidem q̄ duo re quiruntur vt sint excōicati. primū q̄ predicta iura de nouo vsurpent. et dicunt de nouo si a. xl. āmis ci tra fm̄ Bar. per. c. si. de consue. Scdm̄ q̄ v̄tute il lius vsurpatōis bona vacantū predictoꝝ occupēt aliter nō sunt excōmunicati. et addit Bar. q̄ nō solū si s. nomiata iura. h̄ etiā qd̄cūqz aliud per qd̄ occupent bona predicta vsurpēt: incidūt in penaz p̄dictā. scdo excōicant̄ clerici predictarūz ecciarum monachi monasterioꝝ. et persone certe locoꝝ eorū dem qui predicta fieri procurant intellige fm̄ Jo. an. si procurant opere: consilio: persuasione: aut co operatione.

Casus xvi. est in. c. idēnitibus. de elec. vbi excōicantur deputati vel vocati ad di rigendas moniales in electionibus: q̄ se nō absti nent ab his per que inter eas super faciendis ele ctionibus ipsis oriū possēt discordia vel exorta nu trini vbi dicit Be. q̄ nō euocatus ad electōnez vel vocatus ad alia q̄ ad dirigendā electōnez nō incur rit hanc penā: licet nutriat discordiā et nō soluz ista pena habz locum in electōibus monialiū h̄ etiā in his qui nō renūciāt p̄p̄ijs. h̄ viuūt sicut cano nia seculares i secularibus ecclesijs.

Casus xvij. est in. c. hac cōstōe. de offi. deleg. vbi excōicatur quelibet pcurans. vt conseruator sibi datus se itromittat de alijs q̄ de manifestis iniurijs. de quo dic vt supra conserua tor. §. primo.

¶ Est et alius casus in. c. cum gentes de offi. leg. d̄ quo dic vt infra legatus. §. vlt.

Casus xvij. est in. c. vnico. de his que vi me tus ve cau. vbi excōicantur omnes il li qui absolutionem vel reuocationem quācunqz p̄sententia excōicationis suspensionis vel interdi ctū extorserint per vim: aut metum quod intellige

fm̄ glo. et Archi. ibidem. si absolutio seu reuocatō sit facta. quia si iudex nolisset absoluerē seu reuo care nō haberet locum predicta pena et si vis aut metus sit illatus.

¶ **Q**uid si sentētia erat iniusta: Respō. q̄ nibilo minus ligabuntur predicta pena: si per vim vel metum obtinuerunt reuocatōnez. ar. xj. questi. iij. c. j. et siue faciat per se siue per alium: caplō mulie res. de sen. exco.

¶ **Q**uid si obtineretur talis absolutio per vanum metum de q̄ timere nō debeat: Rñ. scdm̄ Bar. ibidem et Archi. q̄ nō ligabuntur. quia p̄p̄ie nō appellatur metus talis timor. l. metum cum. l. se quen. et. l. non timorem. ff. quod me. cā.

¶ **Q**uod habeat locum predicta pena i absoluti one a mior excōmunicatōne sic obtenta: Rñ. q̄ nō. ar. c. si quē. de sen. exco.

Casus xix. est in. c. mulieres d̄ iudi. vbi excō municatur q̄ fingit cām vel facit frau dem vt iudex personaliter vadat ad mulierem pro testimonio ipius capiēdo. vbi dicit gl. q̄ iudex vt posset visitare domū faciebat eam nominare ius testem si tamē iudex nō iret ad eā licz fingatur cā nō incurreretur ista pena scdm̄ Jo. an. ibidem.

Casus xx. est i. c. ad apostolice de re iudi. qd̄ q̄ vacat omitto.

Casus xxi. est i. c. consultissimo. de re. ec. non alie. vbi excōicantur omnes cōpellētes cuiuscunqz conditōnis sint prelatos v̄l ecciasticas personas ad submittendum eccias: subijciēdo bo na imobilia vel supponendū iura ecciarūz laycis: v̄l recognoscendū seu profitendū se tenere ab illis tanq̄ a superioribz vel ad statundū eos laycos tā q̄ patronos vel aduocatos ecciaz seu bonoꝝ ipsa ruz i perpetuū: seu ad nō modicū tps sine capituli consensu et licentia sp̄ali aplice sedis. vt nō. scōz gl. ibidē: q̄ vt incuratur ista pena requiritur. primo q̄ sint bona imobilia vel iura que imobilibz cōp̄tātur. scdo q̄ supponant tanq̄ sint sua vel reco gnoscantur ab eis. Tercō q̄ nō sit ad modicū tps q̄ si fieret ad modicū tps ex aliq̄ iusta cā cū p̄sensu capituli nō incurreretur hec pena. Quarto q̄ si at sine licentia capituli et pape. scdo excōicāt oēs layci q̄ ex lnia pape et cōsensu capituli p̄tractū inie runt de ecciasticis imobilibus vel inient i futurūz si aliqd̄ plusq̄ iporat natura p̄ctū ipsoꝝ vel pa etū i eis factū vsurpauerūt vel exegerūt si moniti legitime nō desistunt ab h̄mōi vsurpatōne: restitue endo etiā talē vsurpata. vbi dicit Archi. q̄ si est p̄tractū emphiteoticus accipiant qd̄ est a iure per missum et nō vltra. Et sic de alijs cōtractibz iuris. Item dicit q̄ nō sufficit abstinere a tali vsurpatō ne ad euitandum penam predictam: nisi vsurpa ta restituantur.

Casus xxij. est i. c. vnico de religiosis do. vbi excōicantur nouū ordinē aut religio onē iuuentes vel habitū none religionis assumē tes. itellige. s. vt cum alijs simul viuant. abs seorsuz assumere nō prohibētur. Secundo excōicantur omnes fratres mendicantium ordinū post consi liūz lugdunense institutoꝝ: qui aliquid in proprio

Excōicatio. viij. de casibus

habere nō possunt ex eoz regula: si aliqñ recipiūt ad p̄fessionē: siue si domos vel loca eoz alienant sine licentiā sedis apostolice speciali. aut etiam fm̄ Archi. si alienant bona mobilia. Excipiuntur ab ista pena fratres miores et predicatorēs et heremitarū sancti Aug. et carmelitarū. vt patz in. d. c. lō filium autem predictū celebratū fuit ab Iuno. iij. Anno domini. M. c. c. xv.

Casus xxij. est in. c. q̄q̄. de cen. vbi excōicatur q̄cunq; per se vel p̄ alios suo noſe vel alieno ab ecclesijs vel ecclesiasticis personis exigunt pedagia vel guidagia pro rebus suis pprijs quas deferunt vel deferri faciūt nō causa negotiatiois. Intellige si sunt persone singulares: qui hoc faciūt. Secus si esset vniuersitas vel collegiū quia nō excōmunicant h̄ subijcitur ecciastico interdico. Quid autē sit negotiatio pprie. vide s̄. clericus. ix. §. ij. bodie tñ papalis est. vt s̄. dictū est. Excōicatio v. casu. xij.

Casus xxij. est in. c. clericus. de immu. eccle. Sed quia per de. vnicā. eo. ti est reuocatus pertransco.

Casus xxv. est in. c. qm̄ de imu. ec. vbi excōicantur om̄s q̄ imperatores s̄paz apostolicarū vel alios ad for̄ ecciasticā recurrentes su per causis q̄ ad idē for̄ de iure v̄ antiqua p̄suetudine pertinere noscunt cōpellunt seu cōpelli. pcurant. aut per se vel per aliū impediūt ne corā iudicibus ecciasticis delegatorū seu ordinarijs possint iusticiā obtinere vel querelā de dictis causis corā eis pponere iudices ecciasticos v̄ impetrātes aut litigantes seu litigare volentes aut p̄p̄inos ipsorū. seu res illoz aut ecciaz suarū etiā per captionē modis ne alijs q̄buscūq; aggrauant cū dantibus auxiliū p̄siliū vel fauorē ad predicta. nec tales dūt absolui nisi p̄us integre satisfecerint tam iudici cuius iurisdicōem perturbauerūt q̄ p̄ti turbate d̄ in iura dānis et expensis et infesse p̄m̄ papalis est. vt patet s̄. Excōicatio. v. casu. xxv.

Casus xxvi. est in. c. eos. de imu. eccle. vbi excōicant om̄s seculare dñum habentes q̄ suis subditis interdiciūt ne p̄latis aut clericis seu personis ecciasticis q̄cūq; v̄dāt aut emāt aliquid ab eis. nec ipsi bladiū molant coquant panem aut alia obsequia exhibere p̄sumant vbi not. fm̄ Be. ibidem q̄ p̄dicta pena locū habet soluz in illis qui h̄nt dominū. et nō in alijs et qm̄ p̄dicta interdiciūt suis subditis.

Quid si fiat tale p̄ceptū vel statutū ne q̄s possit vendere vel alienare nō subditis vel illis q̄ nō portant onera cōmunis. R. scdm̄ Be. in. d. c. eos q̄ n̄ ligant p̄dicta pena. q̄ non est p̄tra libertatez ecciasticā. ex quo nō fit mentio de ecclesijs vel ecciasticis personis: nisi illud intelligeret d̄ ipis. vñ p̄t iudex ecciasticus ipsos cōpelle. vt declarent q̄ habeant locū quo ad laycos: non quo ad ecciasticas personas.

Casus xxvij. est in. c. vt periculosa ne de. vel mo. vbi excōicant tria genera p̄sonarum. Primo om̄s religiosi tacite v̄ expresse p̄fessi

aliquā religionē approbatā temere habitū sue religionis dimittentes. vbi no. q̄ ad incurrendū h̄c penā duo requirūt. Primo q̄ dimittant extra monasteriū egrediēdo. quia si intelligeret q̄ essent excōicati dimittendo in monasterio existendo. sequeretur duo inconuenientia. Primo q̄ tet. fuis̄ sit perfluus dicendo in scholis vel alibi. Sufficiens enī dicere vbi libet q̄ esse non d̄. vel dicit glo. in Rica. ff. qd̄ me. cā. Secundo sequeretur q̄ religiosus dormiens sine habitu esset excōicatus. q̄ temere dimittit. s̄. c. vidua. xx. q. i. et s̄. c. sanctimonial. xxij. dist. ad hoc d̄. vi. et ho. cle. c. si. i. si. que iura volunt q̄ p̄ habitu vñ d̄. qd̄ esset valde amax verbum si ligarentur sine habitu dormiendo. quod nō est credendum scdm̄ Jo. an. in. d. c. vt periculosa in nouella. Et ideo dic q̄ ōs dimittant habitū vt sint in scholis vel alibi extra monasteriū. q̄ sic euagandi h̄nt materiā. v̄vult rō. d. c. als̄ quāuis dimittat in monasterio nec extra egrediūtur nō credo ligentur. q̄ cessat rō. l. i. materia euagandi. Scdm̄ qd̄ requirūt vt incurrat h̄c pena est vt dimittat temere. s̄. sine rōnabili cā seu licita religioso: q̄ licet extra monasteriū appareant sine habitu et enī dimittant tamē si hoc faciūt ex cā licita religioso quā implere nō p̄nt p̄mode cū habitu. puta p̄pter balnea vel piscationē licite fiendā nō ligatur p̄pter v̄bū timere. et no. i. glo. ibidem. et in. c. i. de sen. exco. li. vi.

Sed qd̄ si religiosus deferat habitū sed occulit. puta subvestib? laicalib? sine rōnabili cā. et ex monasteriū? R. n̄. Jo. an. in. d. c. de? q̄. de. vi. et ho. de. et glo. i. de. ij. eo. ii. videtur tenere q̄ sit excōicatus. Pa. aut in. d. c. de? q̄. no. et ego post sc̄ti similit̄ teneo. q̄ p̄stitutio penalis non d̄ extēdi ad casum non habentē oimodā rōem. vt no. Jo. an. i. regula odia. de re. iur. in. vi. in mercurialib. h̄ ante factū sit tenenda opi. Jo. an. et glo.

Quid si assumit habitū alterius religionis. R. n̄. q̄ mihi placet opi. Be. ibidē. q̄ nō incurrit p̄dictā penā. Et ita p̄sultit Lap. allegatione. xxij. Nec ob. v̄bū sue religionis. q̄ vna est religio generalit̄ sumpta quo ad tria vota.

Sed excōicant oēs religiosi q̄ accedūt ad quibus studijs s̄paz. itellige extra claustrū. nisi a suo p̄lato cū p̄silio maioris p̄tis sui cōuentus sibi eūdi ad studium licentiā p̄missio sit concessa.

Quid si ligabit abbas sine p̄fata licentiā vadēs? R. n̄. Be. ibidem q̄ non.

Tercio excōicantur oēs doc. siue m̄gr̄i q̄ religioſos habitu suo dimisso leges vel p̄bilicaz docēt v̄d in scholis suis p̄sumūt retinere.

Casus xxvij. est in. c. q̄cunq; de here. vbi excōicantur oēs q̄ p̄sumperint ecclesiastice sepulture tradere hereticos credētes receptatores defensores vel fautores eoz scient: nec debēt absolui nisi pprijs manib? publice extumulent huiusmodi corpora dānatoz.

Quid est tradere ecciastice sepulture? R. n̄. fm̄ Archi. q̄ est taluz cadauera in cymiterio eccie tumulare. vel etiam alibi ad modū xpianoz cū p̄salnis et ofonibus ad sepulturam deducere. xxij. q. ij. qui diuina. et c. quesitum.

2 Qui aut dicant fautores receptatores et hmoi: vide. j. Hereticus.

Casus rix. est in. c. vt inquisitionis de hereti. vbi excōicant pates dñi spales: rectores vel eorum officiales: seu balliu qui de crimie hereticis cognoscunt vel iudicant: siue si captos p eodē crimine abiqz eorum vel inquisitioni lnia a carce re liberat: vel executionē p hmoi crimie eis a dyo cesano vel inquisitionibus inuinctā nō implēt pro ut ad eorū spectat officiu. Itēz si directe vel indire cte presumūt sniam dyocesanorū vel inquisitionū aut pcesum impedire vel si dyocetano vel inq̄sitorū psumpserit se opponē in his q̄ ad p̄fatūz fidei negotiū incūbit aut aliter impedire cū oibus dantibus eis in predictis auxiliū cōsilū vel fauorem. Limitat tñ Matheus ibidē verū si facti aio impediēdi officiu. Secus si impediret aio offendē di. q̄ ē inimicus suus. quia sic non esset excōicat? licet impediret.

Casus rix. est in. c. vnico. de scisma. Et qz va cathodie omittit.

Casus rix. est in. c. j. de homi. vbi excōicant oēs qui p assassinos aliquē interficiūt. de quo dic vt s. Assassinus. S. j.

Casus rix. est in. c. j. de vsu. vbi excōicantur oēs p̄sone singlāres ecclesiastice ep̄is infiores q̄ vsurarijs alienigenis concedunt domos ad tenus exercendum. de quo vide. j. Vsurarij. S. xiiij.

1 Quis dicat oriund? Rñ. qz is q̄ ortus ē ibi vel in vico ciuitatis illius. ff. ad muni. l. qui ex vico vel ciuitate si pater eius inde originē duxit. ff. co. tit. l. assumptio. S. filius.

2 Quid si vsurarius non sit de terra oriundus. h de dñio sub cuius ē terra. Rñ. fm Lard. et fran. ibidem nō habet locum hec pena.

3 An predicta pena cōprehēdat conducentes inde os. Rñ. Lar. in. c. j. de vsu. Be. in. c. vsurarij de vsu. in. vj. et Pau. et Bal. in quodā cōsilio. qd̄ incipit. Inter iudeos. et Lau. et Rodol. in suo tractatu de cōtractibus tenēt qz sic. Et sic tene. lz aliq̄ teneant cōtrariū vt. j. Vsurarij. S. xiiij.

Casus rxiij. est in. c. vnico d̄ inur. vbi excōmunicant concedētes rēp̄salias p̄tra p̄sonas ecclesiasticas vel eorū bona. vel si generali ter cōcessas p̄tectu cuiusius consuetudis ad eas dē referūt seu extendunt nisi infra menses a die cōcessions reuocent. Intelligit si sunt p̄sone singulares. Item nota fm Archi. ibidē qz concedere p̄tinet ad concedētes et extendere ad eos quibus tales rēp̄salie sunt concessę.

1 Quid si añ mensem p̄cesserūt ad actū. Rñ. gl. et Be. ibidē qz sunt excōicati qz phibent actū 7 p̄cipit reuocacionē infra mensem.

Casus rxiij. est in. c. felicias. de pe. de quo habes s. Excōicatio. v. casu. ix.

Casus sequentes vsqz ad casum. xlvj. sunt in clementinis.

Casus rxiij. est in clemē. vnica. d̄ seque. pos. vbi excōicant oēs qui sequestrationē que d̄ fieri p̄ ordinariū loci de bñficiis nō possesio

pacifice p̄ triennū integrū post sniam diffinitūā cōtra possessore apud sedē aplicam dñtarat in petitione vel possessione pmulgatā impedire: vel fructus sequestratos qui sup̄iunt onerib? tenētis sequestratū bñficiū occupare p̄sumpserit a qua nō absoluant nisi vsurpata restituant et impedimentum remoueat.

Quid si sequester conuertit fructus in vtilitatē beneficij. Rñ. glo. Pau. et Zen. qz non pōt p̄pter verbum restituat.

Casus rxiij. est in. c. j. de sepul. vbi excōicant oēs qui interdicti tpe in casib? nō cōcessis a iure: vel excōicatos publice. s. maiori excōicatione nō minori fm Inno. in. c. sacris de sepul. aut noiatiu interdictos. Intelligit a diuinis 7 p̄cipatione sacrorum fm Pau. qz interdicti a iurisdicōe vel ab aliq̄ officio nō p̄uuant sepultura: vl vsurarios manifestos scēter sepelire p̄sumūt in ciuitatib? nec debēt absolui nisi prius satisfecerint illis quibus iniuria facta ad arbitriū dyocesanū.

Utrū ad incurrēdā p̄dictā penā req̄rat qz loc? sit bñdict? R. fm Lar. ibidē qz sic qz nō d̄ amittē nū nisi p̄ bñdictōz. ar. c. nemo. d̄ p̄se. di. j. et hoc verius: lz aliq̄ teneat hñi: quoz opi. pōt eē va qñ locus diu bñctur p̄ bñdicto lz in veritate nō ess.

Quis d̄ publice excōicat? R. fm glo. in. c. exceptionē de excep. qz si agit de pena incurrenda respectu cōicantiū ipsi excōicato intelligit si iudex tū sit sniaz in loco vbi publice iudicare p̄sueuit p̄ntibus officialib? suis et p̄tib? vel altera absente p̄ cōtumaciā. als. sec? S. gl. i. d. de. j. vult qz ex q̄litate fori et multitudine astantiū vel paucitate dicatur publicū vel nō publicū. vñ fm candē glo. sepeliens occulte excōicatū. lz sciat nō incidit in penam. Pa. in. d. c. exceptionē limitat hoc verū qñ nō ess; excōicatus fm modū quē dicit glo. in. d. c. exceptiōē. aut si cēt tñ sepeliens ignorabat et magis placet. qz vō ad excōicatū d̄ publice excōicatus ex qz iudice fuit excōicatus. ipso p̄ntē vel cōtumaciā absente. lz nō fuerit denūciatus fm Pa. in. d. c. ecce.

Quis dicatur noiatiu interdictus vel excōicatus. vide nominatiu.

Quid si vsurarius manifestus fecit cautiones. Rñ. Lar. in. d. de. qz poterit sepelin licite. et ita tenet glo. et Matheus ibidē.

Utrū hec pena liget solū humo vel tumulto imponentes an cōcomitātes vel portātes seu officiantes? R. Pau. tenet qz solū tumulto imponentes. Ste. tenet qz oēs etiā cōcomitātes. Glo. dicit casū dubium. Ego credo nisi fiat fraudulēter qz solū ē excōicatus imponentes in tumulto cū mādantib? et auctē prestantib? sil cū platis dolose nō phibētib? h̄ p̄mittētib? sepelire et officiantib? fm moze sepulture.

Casus rxiij. est in. c. j. de deci. vbi excōicant oēs religiosi admistratores vt bñficiā nō hñtes qui noualiū aut alias decimas ecclesijs debitas et ad eos nō spectātes sibi appropriare p̄sumunt. seu qz de aialib? familiarū aut pastorū suorū vel aliorū etiā aialū immiscētū eorū gregib? aut qz de aialib? qz in fraudē ecclesiay emunt empragz venditorū? vel alijs ab ipsis tenēda tradūt seu qz

de terris q̄s tradūt alijs excōicādas decimas solue si p̄mittūt aut p̄hibēt. si post req̄siōz factā ab eis q̄ r̄i infest nō destiterint infra mēsez v̄l si de his q̄ p̄missa vsurpare v̄l retine p̄sumpserūt infra duos mēses ecclesijs dānificatis emēdā si fecerit p̄petē. nec dūt absolui nisi añ satisfactōz pdignā fecerit

- 1 **Quid de decimis debitis p̄uato et p̄uilegio vel feudo?** Rñ. gl. ibidē nō eē locū isti pene.
- 2 **Quid si p̄dicat h̄ nō p̄hibeat alijs. tñ ipsi si solunt decimas cū debeāt.** Rñ. gl. ibidem. Pau. et Zen. q̄ nō erunt excōicati aliter peioris essent condinomis q̄ laici non soluentes decimas.

Casus xxxvij. est in cle. j. d. sta. mo. vbi excōicant duo genera p̄sonaz. p̄mo oēs monachi et canonici regulares admiistratōz aliq̄ nō h̄ntes q̄ sine l̄ia sp̄ali suoz p̄latorū se trāsferūt ad curias p̄ncipū vt dānū aliq̄ suis p̄clatis aut mōastarijs inserūt. Vbi no. fm. gl. z. Lar. ibidē q̄ ad incurrēdū h̄c penā dno req̄runt. p̄mo q̄ intrauerūt curiā. q̄ ex solo exitu claustrī ob h̄c cām nō ligarent. Scōz q̄ req̄rūt ē vt cū dānificādi monasteriū v̄l p̄latū curiā intrauerūt. vñ h̄ dānū non intulerūt. v̄puta q̄ penituit eos. tñ ex q̄ p̄ter h̄c cām curiā intrauerūt ligant l̄iaz v̄o h̄c vel non h̄c nō p̄nto p̄derādū. vt dicit glo. ibidem.

- 1 **Quid ē admiistratio?** Rñ. Lar. i. d. de. et Lau. q̄ p̄ admiistratōe debem̄ intelligere p̄ceptionē tēporaliū fructuū nō aut sp̄ialiū officioz.
- 2 **Item scōo excōicant monachi q̄ sine l̄ia obtenta abbatū suoz tenēt arma intra septa monasterio r̄i. vt dicit Lar. q̄ septa ē clausura mōasterij quā nō licet egredi nisi de licentia.**
- 3 **Quid si talis ē abbas qui parit p̄tumeliā creatōz. vel inuiḡit monachis intolerabilia. vel eos p̄sequit odio capitali potest ne mōachi sine l̄ia arma sumere. Si alijs remedijs nō p̄nt sibi p̄uidere.** Rñ. Lar. ibidē q̄ sine p̄dicta pena p̄nt assumere. xj. q. iij. c. Julianus.
- 4 **Quid si tenēt arma in aliq̄ mōasterio nō i suo?** Rñ. q̄ nō erūt excōicati. Et no. q̄ noie armoz intelligunt ea q̄ cōiter sunt ad inuadendū vel defendēdū. Si vero eēt talia q̄b̄ possent v̄i vt armis vel vt instr̄is. sicut baculus lapis furca et h̄mōi. tunc talia sumūt significati ab intennone deferentis. Itē no. q̄ p̄fati casus non habēt locū in alijs monachis nisi in nigris.

Casus xxxix. est in cle. attendētēs. de sta. mo. vbi excōicant impediētēs visitatores monialiū q̄rūciōz z etiā canonicarū regulariū in his q̄ p̄inet ad officiū visitatōis carūidē. Vbi no. fm. Lar. ibidē q̄ ad incurrēdū p̄dictā penā optet. p̄mo q̄ impedimētū effectualit̄ p̄stet. Scōo q̄ admonitio vt d̄sistat sit eis facta p̄ visitatē. Tercio q̄ monitio nō p̄cedat impedimētū. als nō ligarent ista pena. Et dicit sufficere vnicā monitōz etiā generaliter factā. dūmō fiat a visitatē.

Casus xl. est in cle. de. reli. do. vbi excōicant oēs statū bigbinarū assumētēs vel assumptū sectatēs. Scōo excōicant religiosi qui dicitas bigbinas fonēt in eozū statu. seu vt assumāt dicitū bigbinatū dant eis consiliū fauorē vel au

xilium directe vel indirecte.

Casus xli. est in cle. vnica. de cōsan. z affi. vbi excōicant oēs scienter p̄bētes matrimonii in gradibz cōsanguinitatis vel affinitatis p̄hibitis. Itē scōo p̄bētes cū monialibz. Itē tercio religiosi vel moniales aut clerici in sacris cōstituti p̄bētes matrimonii cum quibuscūqz.

Quid si ignorauit qm̄ cōtraxit. h̄ postea sciuit q̄. Idem p̄bitū. Rñ. cū glo. et Lar. in. d. de. q̄ non ligatur ista pena nisi d̄bat de nouo q̄ntumcūqz cohabitet licet peccet mortaliter.

Quid si p̄bēns cū impubere sibi cōsanguinea vel affine liget p̄dicta pena. Rñ. Lar. z Lau. ibidē q̄ nō ligatur q̄ sp̄salia ponus isti iuris interpretatōe p̄bit q̄ m̄rimonii. c. vnico. d. despon. ipu. li. vi. et p̄bētes sp̄salia nō ligant p̄dicta pena vt tenet glo. Ste. et Pau. ibidē. q̄d itelligit nū per copulam carnalē efficiant matrimonium.

Quid si solū cōtraxit p̄ verba de p̄senti. h̄ nō cōsumauit. Rñ. glo. q̄ nihilominus ligatur.

Quis dicatur religiosus vt incidat in ista pena. Rñ. glo. q̄ q̄libet tacite vel expresse p̄fessus aliquam religionem approbatam.

Casus xliij. est in cle. nolētēs. de hereti. vbi excōicant oēs inq̄sitores seu cōmissarij sup̄ heresi d̄putati q̄ p̄tertextu officij inq̄sitiōis q̄cū qz mō illicito pecuniā extorquēt ab aliq̄b̄. Itē scōo si sciēt p̄dicti acceptēt bona ecclesiay. Itē tercio si filio etiā ecci e ob clericorū delictū applicent bona ecclesiariū. vt dicit Lar. q̄ hec pena non p̄bendit ep̄os. et ē venioz op̄i. lz aliq̄ p̄dicat. Itē dicit q̄ noie peccatū intelligit q̄d cūqz extimabile. facit. l. i. et. ij. L. de cōsti. pecu. et. i. q. i. tom. Itē dicit q̄ solū h̄z locū ista pena qm̄ p̄tertextu officij hoc faciūt. Et aduerte q̄ p̄dicti nō p̄nt absolui p̄terq̄ ut motis articulo. nisi prius satisfecerint de pecunia sic extorta. nec p̄uilegiū aut pactū vel remissio valet contra hoc. vt in dicta dēmen.

Casus xliij. est in cle. vnica. de vsur. vbi excōmunicant p̄ntes capitanei rectores p̄sules indices cōsiliarij aut aliq̄ quibus officiales quicūqz cōitariū qui faciūt statuta scribūt vel dicitant q̄ vsure soluant. aut q̄ soluere nō restimantur cū repetunt. Itē scōo qui scienter iudicare fm̄ illa statuta p̄sumpserit. Itē tercio si p̄dicta statuta hactenus edita de libris cōitariū ipsarū nō delentur si h̄nt p̄tātē sup̄ hoc infra tres mēses. intelligētā de p̄tātē iuris q̄ facti fm̄ glo. et Lar. ibidē. Itē q̄to quicūqz p̄dictoz p̄sumētēs obseruare p̄dicta statuta seu p̄suetudines effectū eozū h̄ntes q̄ quo mō. Sed aliq̄ a p̄dictis seruātēs talia statuta nō sunt excōicati fm̄ Lar. ibidē. Itē no. q̄ is q̄ scribit vel dicit vt incidat in penā p̄dictā optet bec faciat tanq̄ officialis fm̄ Pau. aliter nō ligatur. Silt nō ligatur scribēs s̄iam cōformē statuto. nisi poneret tenoz statim in sui a.

Quid si faciūt statuta p̄t vsurarios rep̄men. Idos vt nō exigāt nisi tñ. Rñ. gl. z Lar. q̄ nō ligat.

Quid de dijs q̄ cū iudeis vsuras exercēt.

Casus xliij. est in cle. vnica. de vsur. vbi excōmunicant p̄ntes capitanei rectores p̄sules indices cōsiliarij aut aliq̄ quibus officiales quicūqz cōitariū qui faciūt statuta scribūt vel dicitant q̄ vsure soluant. aut q̄ soluere nō restimantur cū repetunt. Itē scōo qui scienter iudicare fm̄ illa statuta p̄sumpserit. Itē tercio si p̄dicta statuta hactenus edita de libris cōitariū ipsarū nō delentur si h̄nt p̄tātē sup̄ hoc infra tres mēses. intelligētā de p̄tātē iuris q̄ facti fm̄ glo. et Lar. ibidē. Itē q̄to quicūqz p̄dictoz p̄sumētēs obseruare p̄dicta statuta seu p̄suetudines effectū eozū h̄ntes q̄ quo mō. Sed aliq̄ a p̄dictis seruātēs talia statuta nō sunt excōicati fm̄ Lar. ibidē. Itē no. q̄ is q̄ scribit vel dicit vt incidat in penā p̄dictā optet bec faciat tanq̄ officialis fm̄ Pau. aliter nō ligatur. Silt nō ligatur scribēs s̄iam cōformē statuto. nisi poneret tenoz statim in sui a.

Quid si faciūt statuta p̄t vsurarios rep̄men. Idos vt nō exigāt nisi tñ. Rñ. gl. z Lar. q̄ nō ligat.

Quid de dijs q̄ cū iudeis vsuras exercēt.

pacta faciunt: R. Lar. ibidē q̄ sic sunt excōicati fm Lau. maxime si vsure erigant a xp̄ianis. sicut q̄ faciunt pacta cū xp̄ianis vsurarijs.

Casus xlvij. est in de. cupientes. de pe. vbi ex cōicant oēs religiosi mendicātes qui loca de nouo accipiūt ad habitandū. Itē scdo p̄di cū qui accepta loca bucuq; mutant vel trāserūt in alios quouis titulo. d̄ quo dic vt. j. Loca. Ad uerre tū q̄ licet sit nouū qd̄ fuit 7 postea reficā. vt no. xvij. q. ij. de monachis. tū fm Lar. hic nō p̄hibent loca destructa reficere. Limitat Pau. verū nisi ipsa loca desierint esse de eoz d̄iio. 7 postea ex nouo iure acquirunt.

Cum autē p̄dicti mendicātes possint augmentare loca iaz capta. Rū. Lap. p̄silio. clxxxvij. q̄ sic sine p̄dicta pena. facit. c. fi. de p̄c. p̄ben. li. vj. et. c. cō siluit. de iude. et de. j. de sup. ne. p̄la. q̄ aliud ē de nouo cape aliud augmentare p̄terea hic nō accipiūt loc̄ vt in. l. loc. ff. de v. sig. h̄ cap̄it p̄ alio loco diuerso p̄silitate. vñ p̄pter augmentatōnē nō debent habere duo loca. Itē tercio ibidē excōicant oēs religiosi qui aliqua p̄ferre p̄sumūt in sermōib; suis vel alibi ista intentōe vt a decimarū debitārū ecclesijs solutione retrahāt audiētes. Vñ tria requirunt vt incidat in p̄dictā penā. Prīmū q̄ dicāt intentōe retrahēdi. Scdm̄ q̄ decime a q̄b; retrahere intēdunt sunt debite. Terciū q̄ dicāt p̄sonis audiētib; q̄ ex debito debeāt soluere dictas decimas. Itē q̄rto ibidē excōicant oēs religiosi q̄ p̄dicare p̄sumpserint negligētia nō purgata de cōscia faciēda circa decimas nō soluētib; cōsūtētib; vt soluant. Pro q̄ ē sciendū q̄ in. d. de. p̄cipit sub interminatōe maledictōis eterne q̄ in p̄ima dōmica q̄rta et vltima q̄dragesime. 7 in festis ascensōis d̄nice penthe. natiuitatis be. Johis baptiste. assumptōis; et natiuitatis be. virginis Marie p̄dicādo p̄p̄lis si a p̄latis ecclesiarū aut eoz vicarijs vel loca tenētib; eoz undē fuerint requisiti audiētes et p̄esse de solutiōe decimarum informēt. Itē scdo p̄cipit p̄dictis religiosi q̄ requisiti a p̄dicatis p̄sciam faciāt illis quozū cōfessōes audiunt q̄ decimas soluere nō omittāt q̄ si post talē requisitiōnē sciēt postposuerint cōsūtētib; p̄sciaz facere de h̄mōi soluētib; decimis tam diu ab officio p̄dicatōis ipso facto sunt suspēsi. donec cōsūtētib; ipsis non fecerint cōsciam si hoc ipsum si bi dicēdi cōmode facultatē habuerint. 7 id̄ hoc nō faciēdo p̄dicādo interim sunt excōicati ipso facto optet ergo q̄ cōsciaz faciāt sibi cōsūtētib; si cōmode p̄t ante q̄ p̄dicent. aliter nō curant p̄dictam penam.

Casus xlv. est in de. j. de sen. ex. vbi excōicatur oēs religiosi cuiuscūq; ordiis 7 cōdinōis existētis q̄ interdictū impositū a sede ap̄lica vñ a q̄cūq; p̄lato qd̄ m̄ ecclesia seruat nō seruaerint. Idem dic de cessatōib; generalib; a diuinis. et ligat bec pena etiā si interdictū sit nullū.

Casus xlvj. qui aliq̄ndo ē papalis. aliq̄n̄ epi scopalis. aliq̄n̄ nō no. in. c. eos. de sen. et. li. vj. vbi illi qui a snia canonis vel hois p̄pter mortis piculū vel aliud impedimētū fuerint ab

soluti ab alio q̄ ab eo a quo de iure erant absolue di. si liberati a tali impedimēto q̄cito cōmode poterunt contēpserint se p̄tare illi qui legitime debet eum absoluere et satisfacere. put ab eodē eis intingetur ipso facto sniam excōicationis incurrūt 7 ab eo solo poterūt absolui a quo a p̄ia excōicatione erāt absolue di. Idē dic de illis qui cum absolunt a papa vel legatis ip̄i a q̄buscūq; sentētijs inungāt eis vt se ordinarijs aut alijs q̄buscūq; re presentēt p̄ susceptōe p̄nie vel p̄ satisfactōe impēdenda his quibus iniuriā fecerūt si nō faciūt contra p̄mū cōmode poterūt eandē sniam ipso facto incurrūt. de quo vide s̄. Absolutio. iij. s̄. xvj. Et aduerte hic q̄ Jo. an. dicit q̄ istō h̄z locū tā in sentētia iuris q̄ hois. et ita sequunt d̄iū de rota.

Casus xlvij. qui ē aliq̄ndo papalis. aliq̄n̄ epi scopalis. aliq̄n̄ nō ē in. c. nup. 7 in. c. si cō cubine. de sen. et. cōtra p̄ncipātes cū excōicatis. de quo dic vt. j. Excōicatio. viij. s̄. j.

Casus alius est p̄ extrauagantē pauli scdi positam sub Rica de re. ec. nō alie. vbi excōicant alienātes res eccl̄asticas siue faciētes pactū p̄ qd̄ ipsoi d̄niū transferat ac oēs cōcedentes hypothecātes infēdatēs. vel in emphiteosim p̄cedētes aut locātes nisi in casib; a iure p̄cessis. exceptis fructib; et bonis q̄ seruādo seruari nō p̄t. Itē scdo excōicant qui taliter alienata recipiūt.

Cum et multi alij casus excōicationū tā papales q̄ p̄ statuta ordinariū in eoz diocētib; p̄mulgati quos omitto breuitatis cā. et etiā p̄ ca que inferam in sequenti q̄ōne.

Pro declaratiōe oim̄ p̄dictozū casuū tā in isto c. q̄ in duob; p̄cedētib; querunt infra scripta.

Otrum ignorātes p̄dictas snias excōicationū ligent quo ad deū et cōsciam faciēdo vel omit tēdo id̄ p̄pter qd̄ snia excōicationis imponit; Rū. Aut ignorātia ē affectata crassa vel supina. et sic ligarent fm cōiter doc. p̄ ter. clarū in. c. vt aiaz periculis. d̄ consu. li. vj. Aut ignorātia non ē affectata nec crassa aut supina. Et sic quo ad forū cōscie ex no. in. c. cognoscētes. de p̄sti. 7 in. c. a nobis. el. j. de snia excōicationis. et in. d. c. vt aiarum distinguo. Aut id̄ qd̄ cōmittit vel omitte p̄pter qd̄ excōicatio infligit nō est p̄hibitum vel p̄ceptū a lege diuina. sed solum a iure positiuo vel p̄ statutum. Et tūc talis ignorātia non ligat snia excōicationis. q̄ ad eam incurrēdam requirit̄ dolus verus vel p̄sumptus sicut est lata culpa. l. q̄ nerua. ff. de positi hoc tenet Jo. an. in. c. quante. eo. ti. in nouella. vbi dicit notabile verbum. Nota q̄ in huius vel quēcūq; canonē null; incidit nisi sit in dolo. Hoc idē tenere videt̄ Inno. in. c. cū medicinalis. eo. ti. li. vj. et facit qd̄ no. Bar. in. l. quicūq;. l. de seruis furgi. vbi dicit q̄ vbi cūq; loquimur de pena capitali vel copali subintelligit̄ dolus. de hoc vide. j. Pena. s̄. vj. ergo a foroz subintelligit̄ in excōicatione qua punit aiam. Cum ḡ talis nō sit in dolo vero. vt s̄. dolus. s̄. j. nec p̄sumpto q̄ nō ignorat crasse nec supine qd̄ ē lata culpa. ḡ non ligabitur snia excōicationis. facit qd̄ no. Inno. in. c. nouerit. eo. ti. vbi dicit q̄ faciēs statutum contra ec

Excoꝛcacio. viij. de casibus

clasticam libertatem ignoras forte contra ecclesia-
sticam libertate non ligat nisi excoꝛcatis. Item B
pꝛ p ea que no. in. l. q. pꝛa. et in. l. si quis incesti. 7
in aut. incestas. l. de ince. et in. nup. vbi pꝛ q
ignorantia iuris excusat a pena iposita ventas nu-
ptias contrahenti facit. l. si adulteru cu incestu. S.
j. ff. de adul. Aut id qd committitur vel omittit pro-
pter qd excoꝛcacio infligitur e contra lege diuinay
et committens sit fore contra lege dei. licet ignoret ee
phibitum p ius coe vel p decretales: aut statuta
quecunq. et in hoc est diuersitas inter doc. Max
glo. in. d. c. a nobis. et Bar. in. l. cunctos pꝛ l. b. s. l.
de sum. tri. et si. ca. videtur tenere q ligatur. quia
est in dolo faciendo rem qua scit sibi esse phibita.
p qbus facit. l. nec exempli. l. ad. l. cor. d. fal. 7. c.
cum illoru. in. si. co. ti. huius opi. videt etiaz Sco.
in. iij. di. vj. Contrariu tenet Jo. an. in. d. c. vt aia-
rum. et quo ad excoꝛcacione. d. Anto. 7 Pa. in. d.
c. a nobis. et Be. in. d. c. vt aiarum. Sed p concor-
dia sic distingo aut loquimur de excoꝛcacionibus
que infligunt a iure coꝛ: aut p extrauagantes vel
statuta quecunq. sup facto damnato a lege diuina
que coꝛter in dyoecibus publicant et sciunt. vt e
illa de no contrahendo in gradu phibito de non
verberando clericum et similib. et sic ligat. q: e la-
ta culpa ignorare qd omnes sine coꝛditionis sciunt
q: si e homo boni sensus no ignoraret talia si face-
ret que coꝛter homines sine coꝛditionis faciunt. scz
si iret ad ecclesias 7 ad pꝛdicatoes 7 similia ipsa no
ignoraret. Cum ergo talis non sit extra culpam ig-
norantie sic no euitabit penam. Et sic intelligo 7 li-
mito glo. et Bar. tenentes q ligant. Aut loqui-
mur de excoꝛcacionibus iuris coꝛis 7 extranagan-
tium vel statutoriu quorumcuq. sup facto damna-
to a lege diuina que coꝛter no publicant in dyoce-
sibus nec sciunt. Et sic cum talis ignoras sit extra
omnem culpam ignorantie non ligabit pena ex-
coꝛcacionis: nisi sit psona cui ex officio ignorare sit
phibituz. et sic intellige et limita Jo. an. 7 do. An-
to. cum ceteris qui tenent q no ligat nisi excoꝛca-
cionis. Ratio est. quia qntitas pene debet ppor-
tionari quantitati culpe. c. felicias. de pe. li. vj. sed ta-
lis peccans solum offendit legem diuinam contra
qua se scit facere. non aut offendit conditorum ca-
nonis cui ipm canonem ignoret 7 sine omni culpa.
ergo solum dy puniri pena. l. diuine qua pꝛnaricat
non pena excoꝛcacionis q no ligat: nisi rone coꝛtem-
ptus regulariter: vt i. c. sacro eo. et. c. nemo eꝛoz.
rj. q. iij. cum similibus qui coꝛtemptus no est in casu
nro quo ad canonem vel statutu qd ignorat. q: vbi
dat ignorantia cessat coꝛtemptus sui. d. An. in. d.
c. a nobis. fact. c. si. qui ma. accu. pos. Itē qd no.
Inno. in. doc. in. c. si. vero. el. ij. eodē. vbi pꝛ q pꝛ-
tines clericuz ignoras clericum ee no est excoꝛcat.
licet faciat factu damnatu. l. diuina. q: non coꝛtem-
nit canonem cum ignoret clericu esse et sic non liga-
tur. Nec ob. q: sepe in excoꝛcacionibus dꝛ q suffici-
at afflictio in valuis. s. Petri romie. q: id dy intel-
ligi quo ad pꝛsumptione fori coꝛtentio si: vel quo ad
illos qui sunt in culpa: vt no possint publicari in
eoz terris. Aliter sequeret q qlibet teneret habe

re pcuratorem in curia: vel studere iuri canoico-
qd est impossibile multis.

¶ Vtrum mandans fieri aliquid qd phibetur aliq 4
pꝛfataru excoꝛcacionu sit ipso facto excoꝛcatus? R.
fm distinctione. de qua. j. mandatu. S. j.

¶ Sed quid si qd mandauit non habuit effectuz?
R. q no est excoꝛcatus in nullo casu predicto. n.
nisi solu in illo de quo. s. in casu. xxxj. l. in. c. j. de ho-
mi. in alijs aut casibus vt incidat in excoꝛcacione
no sufficit q solum mandauerit. h optet effectus
mandati sequatur. vt no. in. c. felicias. de pe. li. vj. p
Boff. et alibi p doc.

¶ Vtrum raturu habes maleficiu qd aliqua pꝛdi-
ctaru excoꝛcacionu phibet liget similiter cum faci-
ente? R. q ligatur si tu interueniat q requirit vt
ranhabito habeat locu q vide s. coꝛtentre. S. iij.

¶ Vtrum coꝛsulentes vel fauore dantes inducen-
7 tes alios ad aliqd pꝛdictoru faciendu snt excoꝛ-
cati. R. q no nisi vbi exprimit etia contra dantes
coꝛsiliu auxilium vel fauore. 7 excepto si daret coꝛ-
siliu auxilium vel fauore ad factu damnatu postq il-
le cui dant coꝛsiliu auxilium vel fauore iam est liga-
tus q: sic ligarentur eadē pena et ab eodē cen ab-
soluendi. vt in. c. nuper. de sen. ex. et. j. Excoꝛcatō.
vii. S. j.

¶ Vtrum de quo coꝛsilio intelligit qn excoꝛcacio in-
fligitur cui dantur coꝛsiliu. R. q. vt colligo ex Lar.
in de. si quis de pe. q intelligit de fraudulento coꝛ-
silio no de nudo qd nihil adijcit ad peccatum. vt
no. in. d. c. nup. in. glo. ij. et in. c. sicut dignu. de bo-
ni. Et dicit Pau. q coꝛsiliu pꝛstat suadendo ro-
gando mandado instruendo vel vtilitate inde se-
cutura coꝛdendo: vt no. Inno. in. c. ad audientia
de boni. Item dicit Pau. q ex nudo coꝛsilio regu-
lariter quis no tenetur. vt iusti. mandati. S. tua mi-
grata. Et dꝛ nudum coꝛsiliu vel simplex fauor illi-
us qui ad maleficiu faciendu nihil adijcit: puta.
q: sic oino faceret et cum tanto aio. h vbi quis ma-
gis efficaciter inducat: h alias esset facturus tuc no
est nudu coꝛsiliu nec simplex fauor: vt elio et gl.
in. d. c. felicias. Itē no. fm Pau. in. d. c. felicias. q ad
incurrēdam penam excoꝛcacionis. oportet coꝛsili-
um fauor vel auxilium sint circa factu danatu p qd
incurrit excoꝛcacio. q: si esset circa alia n hiet locu.

¶ Quis dicat defensor vel receptor hēs. j. He-
reticus. S. xxij. cu sequentib. et fm pꝛdicta decla-
rator ligabunt in qcuq. d ipis sit metio spalis.

¶ Quis dicat soci? R. n. glo. Lar. et Pau. in. d. c. 10
felicias q e ille qui aliquid coopatur ad actū dan-
natum. Vñ no. q qñ sunt plures ad delinquēdu
et nullus e pncipalis tunc dicitur agēs. S. qñ
vnus e pncipalis et alius coopans. tunc stricte di-
citur socius in censuris. licet large socius criminis
dicatur tripliciter. s. coꝛcomitās. fauens et no coꝛri-
piens. vt. xxj. q. iij. ita plane. lxxvj. di. factus. et
in. d. c. sicut dignu. S. ij. et tales regulariter non pu-
nuntur eadē pena.

¶ Queritur q: in plerisq casibus excoꝛcacionum
predictarum dicatur q: non sunt absoluēdi nisi p-
us satisfecerint vel aliud fecerint. Vtrum teneat
absolutio ante satisfacione 7 implecionem illorū.

que mandant in dictis casibus: R. et p regula est tenendum qd ubi cano ius vti isto verbo pot ne gatine qd tunc absoluto impensa contra id qd sic imponit est nulla. vt p h glo. in regula prima. de reg. iur. li. vi. Idem dic qd canon vni verbo no va leant. et tales casus sunt. xj. et. xij. et. xvij. et omnes casus sequentes vsqz ad casum. xxij. inclusiue s. Et excoicatio. v. et. xij. s. Excoicatio. vij. vbi aut canon vni verbo nullaten? tunc fm Zen. in cle. vnica. de seque. non valet h fm Lardi. ibidem valet. Sed ego dico qd vbi als absoluto alicui pner de iure tunc tenet absolutio si omittat qd pcepit cano sciendu qm nunciqz vti verbo nullaten? aut ver bo no mereat vel non absoluat. sed vbi absolutio de iure no copert tali. puta qz codigoz canonis si bi vel alteri reseruaui et solum cocedit in aliquo casu. verbi gratia in articulo mortis et hmoi sub ali qua forma sit sub quibuscuqz verbis velit. tunc no valet absolutio nisi seruata modificatode seu forma in ipso canone expressa. facit glo. in cle. j. de iure pa tro. in verbo inbibentes. quod hui nota.

Excoicatio. viij. de pncipa tibus cum excoicatis maior excoicatioe et qd diuer simode pncipat diuerfas infera qones p quas intelligere quis poterit qm pncipado liga tur maior excommunicatione vel minor. aut qm licite et sine peccato pncipat.

1 Quid participas cu excoicatis in crimie incur rat aliqua censura: R. qd aut excoicatus cu quo participat est excoicatus: cum dantibus ei auxiliu consilium vel fauore. et tunc si participat in eodez delicto: siue anteq sit excoicatus siue post. scz dan do auxiliu consilium vel fauorem ad ipm faci endum vel pntinendū sic ligat eadem snia excoi catiois. et ab eode solo pot absoluti: q pot excoica tus cu quo sic pncipauit. aut talis no est excoicat? cu dantibus ei auxiliu consilium vel fauore. et tunc si pncipat cum eo dando auxiliu consilium vel fa uore in facto damnato anteq ille comiserit factuz ppter qd excoicatus est sic solum peccat mortalr. Si aut participat postq ille comiserit factū dam natum. et est excoicatus sic ligat eadem excoicatio ne et ab eodem poterit absolui a quo pot excoica tus cum quo participauit. et sic intellige. c. nup. et c. si concubine. de sen. ex.

2 Quid si participat no in eode delicto ppter qd excoicatus est ille cu quo participat. sed in alio pec cato mortali: R. qd peccat mortaliter. et solu est ex coicatus minor excoicatioe. nisi talis fuisset excoi catus a papa cu participatib? ei in casibus no co cessis: qz sic ligaret eade snia. si aut esset excoicatus cum participantib? ab inferioribus a papa. dic vt s. Excoicatio. iij. s. xvij.

3 Quid participas in diuinis liget eade censura. R. qd aut talis cu quo participat fuit excoicatus snialit. et noiatim a papa. et sic si sunt clerici dic vt s. Excoicatio. v. casu. iij. Si vo no sunt clerici. dic qd peccat mortaliter. et sunt excoicati solū excoicati one minor. ar. c. si significante eo. ti. fm eodem opini. de. in. c. sacris. qd me. ca. Aut est excoicatus a q?

tunqz inferiori a papa. et denunciatus. et sic cleri ci participantes in diuinis peccant mortaliter: et e eis interdictus ingressus ecclesie. vt habes. j. Su spensio. j. s. xxij. Laici vero solum peccant mor taliter. Aut e excoicatus generalit a papa vel a q? cuqz alio plato seu a canone vel p statutū. et sic ta clerici qd alij no peccat nec sūt excoicati etiā minori excoicatione: nisi sit talis excoicat? p sacrilega inie ctione manū in psonam ecclesiasticā: ita notorie q nulla possit tergiversatione celari et hec per ex tranagantē factā in cōcilio constantiēsi sub Mar tino. v. et vt dicit Archi. flo. in summa sua habu it ipse a duobus notabilib? fidedignis qui fuerūt pntes qd fuit acceptata in. d. concilio ab oib? et e ppetua. fuit etiā vt habui ego a fidedignis confir mata et approbata in concilio constantiēsi cuius tenor talis est. Ad euitandū scandala et multa pe ricula que cōscientijs timoratis cōtingere possunt xpifidelibus tenore pntiū misericorditer indul gemus qd nemo deinceps a cōione alicuius sacra mentoz administratione vel receptione. aut alijs quibuscuqz diuinis iustis et extra pterta cuius cunqz censure aut snie ecclesiastice a iure vel ab homine generaliter. pmulgate teneatur abstinere vel aliquem vitare aut interdictum ecclesiasticum obseruare: nisi snia vel cōtura hmoi fuerit illata cō tra psonam collegium vniuersitatem ecclesiaz cōi tatem vel locum certum a iudice publicata vel de nunciata spāliter et expse cōstitutionib? aplicis et alijs in cōtrariū facientibus no obstātib? qbus cunqz. Saluo si quē p sacrilega manū iniectioe in clericum sniam latam a canone adeo notorie cō stiterit incidisse qd factum no possit aliq tergiversa tione celari nec aliquo suffragio excusari. naz a cō munionē illius licet denunciatus no fuerit volu mus abstinere iuxta canonicas sancioes. hec. d. extranagans.

4 Quidrum participantes cu predictis excoicatis noiatim denunciatis a quocunqz prelato in alijs q in criminibus et diuinis peccet mortaliter: R. si. Pa. in. d. c. sacris recitat diuerfas opinioes. et dicit qd cōis opinio est qd solum peccat venialiter et est excoicatus minor excoicatione nisi in ser casibus. Quorum primus est qm cōicat in cōtēptū clauis. Secūda contra pceptum suspōis. ar. c. ij. de maio. et obe. Tertius qm in diuinis. Quart? qm in crimi ne mortali. Quintus qm est excoicat? cum partici pantib? sibi. Sextus si cōio sit nimis frequēs. Et licet pdicta opinio sit satis rōnabilis. tū magis mi hi placet opi. s. Bona. in. iij. di. xvij. q. pe. qui te net qd solum peccat mortaliter in duobus casibus cōicans in actu exteriori alijs a crimine et a diuis scz qm cōicat in cōtēptū snie late. aut sedo qm cre dit. pbabiliter qd ex tali cōione snia venit in contē ptū. Sed si pbabiliter extimat qd snia non magis contemnet ex sua cōione et cū timore hec facit ex q dā affabilitate aut pusillanimitate et hmoi. sic solu peccat venialiter. et ligat minor excoicatione: cuz qua sentētia cōcor. Tho. in. iij. ea. di. q. ij. ar. iij. et pe. ea. dis. Intellige pdicta si cōicat in pbibitis que sunt vltra crimē et diuina ista que continent

in isto versu. **Os** orare vale coio mēsa rigat. **Os** i. locutio quā **Suido** et **Dugo** in .c. qm̄ multos. ij. q. ij. extendit etiā ad lras recipiēdas vel mittēdas et nūcios et munera. **Asurgere** aut̄ vel ei reuerentiā facere aut inclinare se salutāti vel monere labia. dūmō nihil dicat nō inducūt minorē excōicatioē fm̄ **Rodo**. cū pene sint restrigēde p̄ regulā odia. de re. iur. in. xj. **Orare** p̄ hoc phibet nō solū p̄p̄ano in diuinis et sacris. s̄ et etiā ne q̄s oret in ecclesia. vel extra sil' cū excōicatio. **Dicit** tū **Inno**. i. d. c. nup̄ q̄ si excōicatus sit in ecclesia vel in alio loco non cā orādi s̄ p̄ alio negotio q̄ nō phibet q̄s ibi orare cū in oie sibi nō cōicet. et placz mibi s̄ **Do**. ibides teneat p̄m̄. **Vale** p̄ hoc phibet salutatio q̄libz fienda excōicatio. s̄ loco eius d̄z dicere de? emendet vos vlti scribit loco salutatiois dicat sp̄m̄ sanioris consilij et h̄m̄di. q̄ sic nō ē ipm̄ salutare mō q̄ phibet. **Cōio** p̄ phibet ne q̄s facto cōicet excōicatio puta coopande in aliq̄ exercitio: vel bitādo in domo cū excōicatio. **Dicit** tū **Inno**. i. d. c. nup̄ q̄ si ego et excōicatus sum? in aliq̄ domo: ego p̄ meis negocijs et ip̄e p̄ suis q̄ nō dico: cōicare ei. s̄ q̄ ego et ip̄e sil' p̄ eodē negotio cohabitam? **Sil' dicit** q̄ si ego et ip̄e haberem? vna solā camerā cōz q̄ liceret mibi in ea cū eodē excōicatio tacere comedere et h̄m̄di. dūmō nō cōicet et in eadē mensa: nec in eodē lecto aut locutioē vel oratioē. **Adensa** p̄ hoc phibet comestio vel potatio cū excōicatio. et de his omnibus habet. ij. q. iij. c. sicut. et in tribus. c. fe. et no. in. d. c. nuper.

5 **Sunt** multe p̄sone q̄ licite cōicare p̄ sūt cū excōicatio. de quibz. ij. q. iij. c. qm̄ multos q̄ p̄benduntur his vlti. **Vale**: lex: humile: res ignorata: necesse. **Nec anathema** qdē faciūt nec possit obesse.

6 **Vale**. s. cū q̄s p̄cipat p̄ sua vtilitate: puta petēdo ab eo debiti q̄ ei tenet extra eo. c. si vere et etiā in iudicio p̄pter hoc pōt eū puenire. **Itē** p̄ vtilitatē aie excōicatio vtz eū corrigēdo vel inducēdo ad p̄p̄iam. s̄ etiā interponat alia verba vt magis efficaciter possit eū inducere. c. cū excōicatio. ij. q. iij. facit. c. cū vtilitate eo. ti. p̄pterea ad p̄dicatioz admittunt de p̄se. di. j. ep̄s. facit. c. n̄sō n̄sō. eo. ti. excusant etiā p̄pter hoc q̄ cā p̄dicatiois vlt' p̄fessiois habitāt inter eos et elemosinas recipiūt ab eis: q̄m̄ als id facere bono mō nō p̄t eis nō cohabitādo. d. c. cū vtilitate. **Itē** licite possunt p̄cipare eū excōicatio p̄ salute aie mee et p̄ vtilitate tpali. puta q̄ rēdo ab eo p̄siliū: cū alios p̄tos habere n̄ possum **Dicit** tū **Ray**. q̄ in hoc nō sunt multū laxāde habere: s̄ discrete et cū intentōne solū vtilitatis p̄dicte p̄sequēde et nō alio mō. **Et** tūdiu p̄t p̄cipare p̄ salute aiaz ip̄oz excōicatioz q̄ diu sp̄e de eoz correctione p̄babiliter habent et nō plus.

7 **Lex**. s. m̄monij p̄pterea vxor cohabitādo viro et obediēdo q̄m̄ sit excōicatus nō peccat nisi excōicatio esset inflicta p̄pter tale matrimonij.

8 **Sz** nūqd̄ licitū sit viro cōicare cū vxore excōicata? **R.** q̄ daz dicunt q̄ non. s̄ tu tene q̄ sil' licite cōicare pōt. q̄ ad imparia nō indicant vir et vxor. c. gaudem? d̄ dno: verū est q̄ si vir cū debeat cē caput mulieris. xxij. q. v. hec imago. nō inducit

vxorē ad petēdā absolutionē fm̄ q̄ d̄z et tenet peccat mortaliter. c. negligere et eēt excōicatus minor excōicatio. secus q̄m̄ nō pōt eam cogere et suscipit necessaria ab ea vel efficeret peior.

Sed quid si vir vocat ab mensam excōicatum. 9 nūqd̄ mulier poterit licite cū eis comedere? **R.** q̄ non. s̄ comedat in alia mensa diuersa ab illa.

Humile sub hoc excusant filij serui et anolle. 10 **Rodo**. tū intelligit de filijs q̄ sunt in patria p̄tate. secus de emancipatis q̄ tenent curare eū nisi ipsi p̄mēsales eius eēt et ab eo necessaria haberēt. q̄ sic excusarent. **Ides** dicit **Dugo**. d̄ p̄ respectu filij q̄ tenet vitare filij excōicatio. nisi ab eo recipiat alimenta. et idē tenet **Inno**. qd̄ limitādū p̄t. q̄ non facile potest aliunde necessaria habere.

Excusant etiā serui scilicet rustici seruicēs et oēs 11 alij subditi de familia excōicatio q̄ nō adeo curiales sunt vt eoz p̄silio scelera p̄petrent. tales e m̄ p̄one et q̄ erāt aū siniam latā ad familiare obsequiū: exhibēdū astricti. excusant cōicatio etiā post siniam c. inter alia. eo. ti. **Idē** intelligas d̄ nutriciū et illis q̄ p̄erūt societatez vel alio mō p̄ aliquē p̄ctum eis erāt obligati. **Ad** limitat **Do**. et **Ber**. q̄ sine eoz incōmodo nō p̄t abstinerē. sil' p̄ductor: merēna rij facere p̄t q̄uis postea excōicent. **Idē** dicit de va fallibz et h̄m̄tibz emphiteosim ab eis q̄ p̄t eis redere p̄sides et alia ad q̄ obligant fm̄ venozē opi.

Sed quid dicemus d̄ illo q̄ vel ex p̄ctū vlt' ex iuramento tenet aliqd̄ solvere vel dare alicui in certo termino q̄ postea excōicatus? **R.** q̄ sup̄ hoc sunt diuersa opi. inter doc. s̄ mibi placet opi. **Do**. q̄ si talis obligatus p̄t desistere a tali solutioē vel dādo sine suo incōmodo vlt' dāno q̄ n̄ tenet: nec d̄z cū excōicatio p̄cipare dādo vel soluendo qd̄ p̄miserat: q̄ in oī iuramento vel obligatioē subintelligit ista dau sula. s. si talis p̄miserit eui liceat cōicare. ar. xij. q. ij. ne q̄s. nec peccat nō adimplēdo qd̄ p̄miserat si facit ex zelo ecclēstie discipline. sec? si faceret soluz ex cupiditate auaricie. q̄ sic peccaret q̄ ad deum.

Quid si quis p̄bat cū excōicatio nūquid excusa 15 bit p̄cipādo postea? **R.** q̄ si hoc facit et magna sua necessitate. p̄t q̄ nō pōt aliter vitare bono mō sic excusat p. c. si vere. eo. ti. **Si** aut̄ nō sit cōpulsus a tali necessitate sic nō excusabit p̄cipādo cū eo. si mō p̄rit scēs eū excōicatioz. hec euicunt et dicitis doc. in. c. nos sanctorz. xv. q. vj. et in. c. ventatis. de do. et p̄t. et in. c. si vere.

Res ignorata. s. q̄m̄ ignorādo eū excōicatio p̄t 14 pat qd̄ intellige verū nisi ignorantia sit crassa vel affectata et sic non excusaretur.

Sed quid si audiunt de aliquo q̄ sit excōicatus? 15 nunquid tenet eum vitare? **R.** q̄ aut̄ p̄babiliter credit eum excōicatio. puta quia hoc habuit a personis grāmbus et fide dignis. et sic tenet. si aut̄ nō credit p̄babiliter excōicatum sic non debet eū vitare. sed deponat consciām. s. q̄ non sit excōicatus quia multi multa loquuntur. et qui cito credit leuis est corde. quod si non potest eam deponere tenetur eum vitare. ar. c. inquisitioni. eo. ti.

Quis semel excōicatus sit semp̄ vitāndus? **R.** 16 q̄ sic nisi constet de absolutione p̄ regulam. semel

us
vnde
may
vnde
vnde
vnde

malus. de re. iur. in. vj. et e bonis ter. p hoc in. c. pposit. de de. ex. min. qd limto quo ad consciaz verum nisi est talis psona de qua pbabiliter pot ser credi dicto suo affirmati se esse solutum. ar. c. ex parte. de offi. ordi.

17 Necesse ppter necessitatem coicans excoicatio excusatur. vnde si necessitas est absoluta que dicitur sic clarum est q excusat per. c. sacris. d. bis que vi vel me.

18 Sed quid de necessitate conditionata q est metus? R. q aut metus est talis qui caderet in constantem viru. t sic ex tali metu pncipās etiā in diuini non peccat nec minore excoicationē incurrit nisi pncipet in crimine. vel nisi cā excoicationis est p fide defendenda. rō q ex quo qd non tenetur obedire plato pncipi q se exponat morti vel cruciatu. et hmoi mli p fide et eoi salute qū alias vō pot dferari vtz s. Charitas. S. v. r. j. Religiosus. S. xxi. Sic nullus tenet euitare excoicatos qū id facere nō pot sine tali piculo. qz pceptū de excoicatis vitādis cū sit iuris positui nō pot ad hoc ligare aliquē. Si aut metus nō sit talis sic pncipās ex tali metu non euitat minore excoicationē. t fm hoc intellige. d. c. sacris. dum dicit q p nullo metu dō quis peccatuz mortale incurere. qz psupponit talem facere contra pceptū qd seruare tenet vel die q loquit de pncipatione in crimine vel de metu qui non caderet in constantē t fm pdictam di. concord. doc. qui sunt varij in. d. c. sacris. quia ad eam non aduertunt.

19 Quid de necessitate victus t hmoi. nūquid talia possunt peti ab excoicato? R. q sic fm cōter do. in. d. c. si vere. t in. c. inter alia. eo. ti. Vñ breuiter concludendo dico q qū coico excoicatio nō in eius fauorem aut commodū. sed p euitando meo damno vel subleuāda mea necessitate non incoico in minore excoicationem. dummodo non participem in crimine aut in diuinis extra casuz insti metus. ar. corū que no. in. d. c. nos pdecessorum. et. c. veritatis.

20 Quō debeo euitare excoicatum? R. q aut est occultus et sic debeo eū euitare in occulto: puta ex tundo ecclesiam fingendo aliā cām et hmoi. t taliter q non pdam eum. ar. c. si nū. vj. q. ij. et. c. cum non ab homine. eo. ti. Et voco hic occultū excoicatum illum qui cōter habet p non excoicatio. licet aliqui pauci sciant. t nisi sit eius platus qui euz eo coicat. qz talis prelatus tenet eum monere vt ecclesia exeat. et si nō vult si pot pbare dō eū publice in crepare. Si vero ē publice excoicatus: puta qz cōter scit sic dō eū publice euitare. vñ si intrat ecclesiam causa orandi vel audiendi diuina debet eum publice monere vt exeat: qz si nollit potest ad pceptū sacerdotis violenter eici si modo non imminet periculum effusionis sanguinis: vel saltem debet de ecclesia ipsi exire.

21 Quid faciet sacerdos si incepta missa ppendit ibi excoicatu esse. R. q si est occultus non debet dimittere officium. vj. q. j. nihil. limita nisi sit prelatus suus. t possit hoc pbare. quia tunc faciet vt dictum est in. S. pcedenti. si vō est publice exco-

municatus. Si publice moneat eum vt exeat: qz si non vult exire et sacerdos nondum inchoauit canonem debet dimittere missam. ar. c. omnis. xxiij. q. j. et hic nomine canonis intelligo a Te igit et vlt tra fm Archi. in. c. de hymnis. d. conse. di. ij. Quis dominus Alex. Vincen. in. c. cuz martibe. de cele. mis. recitat Hostien. Immo. et Panoz. tenere qz ca non incipit a verbis cosecrationis. Si vero inchoauit prosequatur vsqz ad sumptionem sacramenti. qua facta iterum moneat eum vt exeat qz si non vult exire dimitat postcoimunionē et in sacristiam dicat.

22 Quid pncipans cum excoicatio etiā ab inferi ou suo vlt a se liget nūquid excoicatio? R. fm Pa. in. c. cum desideres. eo. n. qz sic si est inferior a papa et addit qz etiā si vellet eum habere p soluto nihilominus ligaret. qz non potest eum tali modo absoluer.

23 Quid excommunicatio transeat in tertiam p sonam. R. q non nisi qū participātes ligantur etiā maiori excommunicatione.

Excoicatio vltimo de ma

lis que inducit maior excoicatio. vt ostendat qntum est timentia. Vbi scienduz q. xxi. malum inducit.

24 Primo priuat participatione aliorum. nam excoicatus tenetur euitare alios fm Panoz. i. c. nulli. de sen. ex. et cōtenuēdo euitare alios tonēs peccat mortaliter. facit. c. illud. de de. ex. min. t. c. licet ij. q. iij. vnde licz excoicatio possunt causa humanitatis in sustentatōez vite etiā nō expectata extrema necessitate necessaria vite ministrari. vt alimenta vestes et hospitū fm glo. in. c. qm. xj. q. iij. tñ vtensilia et alia instra sine quibz viuere pot nō sunt ei ministranda. Solūmō ergo in casu in quo homo ex pcepto charitatis tenet coicare cū eo pot fm Theo.

25 Secō excludit hominem a sacramētis ecclesie. iij. q. iij. engeldrudam.

26 Tercio priuat suffragio ecclesie qd suffragium fm Theo. in. iij. di. xxi. valz ad quoz. vicz ad au gūerū grāte quā habet: ad merendā grātiz quā non habent. Ad ptectionem dei habendam t ad defensionē ab hostibz pmeredā. Et ppterea dicit tradi sathane. in. c. nihil. ij. q. iij. vñ sacerdos excoicatus nō pot dicere dñs vobiscum in officio.

27 Quarto nō pot interesse diuinis officijs: aut cū alijs orare in ecclesia alias peccat mortaliter nec dō extra ita ppe stare qz audiat. de pe. et re. c. qd in te. posset tñ solus in ecclesia orare.

28 Quinto excludit a regno celoz. xxiij. q. j. quis quis. ij. q. iij. nemo.

29 Sexto si ingerit se diuinis existens in aliquo ordine irregularis effiat. vt infra Irregularitas. j. S. xi.

30 Septimo effiat infamis. vj. q. j. infames. Bal. tñ hoc refert ad excoicationē notoriā.

31 Octauo nullū bñficiū ecclesiasticuz potest acquirere. c. postulasti. de cler. ex. mi. t in. c. bone. in si. de eta. et qualita.

- 9 **M**ono non pot eligere de appel. cōstituitis.
- 10 **D**ecimo si sic excōcatus recipit beneficiū: lz ab solvatur postea et ei concedat tñ fructus antero res restituere tenet. c. facto. eo. ti. et. c. pastorialis. in fi. de appella.
- 11 **D**uodecimo ab officio et bñficio ē suspensus. d. c. pastorialis in fi.
- 12 **D**uodecimo obligati ei ex debito fidelitatis: si cur sunt vasalli nō tenent ei q̄dū durat excōcātō fm̄. Pa. in. d. c. veritatis.
- 13 **T**erodecimo nō pōt cōtrahere m̄rimoniū si ne peccato mortali lz teneat.
- 14 **Q**uartodecimo nō valēt lre impetrare a papa p̄ eum sup alio articulo. c. ipso iure. d. rescriptis. li. vj.
- 15 **Q**uintodecimo nullus potest p̄ eo orare intel lige solemniter.
- 16 **S**extodecimo nō pōt p̄stitui p̄curator d̄ p̄ba. post cessionē: nec p̄curatorē p̄stituire. c. fi. de p̄cu ra. qd̄ limita veruz vt actor. secus vt re? ad defen dendū se. c. intelleximus. de iudi.
- 17 **D**ecimoseptimo q̄ stans excōcāt? p̄ annū pōt p̄uari oib? bñficijs. si que lz. xj. q. iij. rursus. z. c. q̄ cumqz. qd̄ limitat glo. in. c. cū contumacia. d̄ here. li. vj. z̄ Inno. in. d. c. cum bone. et. d. An. in. c. j. de iudi. verū si excōcatus fuit p̄ cā criminali: secus si p̄ civili: qz si stetit per mille annos non posset p̄uari. glo. est singularis. in. c. contingit. de dolo z̄ contu.
- 18 **D**ecimooctavo q̄ dz solvere p̄ singulo die vniuz grossum anteq̄ absoluat fm̄ statuti aliq̄rū epoz qd̄ quidē lz videat symoniaci per. c. ad nostram. z. e. nemo. d̄ symo. tenet. Ho. et Jo. an. i. c. ad au res. d̄ symo. detiniant contrariuz. z̄ q̄ licitū est qd̄ intelligo verū si fit in penā z̄ vt citius querat abso lutionem.
- 19 **D**ecimonono non valēt cōtractus facti per et cōcātum rōne publici officij si erat publice excōcātus: vñ actus publici et civiles nō tenent: puta. qz tutor: existens in p̄ponit auctoritatē alienādī seu suscepit p̄curatoris officiū vel administrationem honorū ecclesie: aut infra p̄ficiat: siue vt arbiter lau dum. ptulit: qz tales sunt actus publici. Si vero compromissum fuit in eum vt in arbitratorem ita q̄ arbitramentum accipiat effectū ex cōsensu parti um vt ē q̄i reducat partes ad concordiam bñ te net non ex vi sue iurē sed cōsensu partiu. Sexta aut p̄ occulte excōcātum rōne publici officij bene tenent si modo officiū est publicū aucte z̄ vtilitate. secus si fuisset publicū auctoritate. sed vtilitate priuatum fm̄. Pa. in. c. post cessionē de p̄ba. quo tñ ad actus sp̄iales si sunt tales in quib? imprimi tur character sic tenet. vt collatio ordinū et h̄mōi. lz indigeat dispensatiōe taliter ordinatus. vt. j. Irre gularitas. j. §. iij. Alij aut actus sp̄iales in quib? non imprimi character. vt collatio beneficij z̄ hu. ius iudicij tenet qñ publice nō est excōcāt? rōne pub lici officij. l. barbari. ff. de off. p̄to. sunt tñ retractā d̄ si is in cuius fauore sunt facti sciebat eum excō. municatū: sed dubitatur de excōcātō: an teneat rōe publici officij lata ab excōcātō occulto. Pa. in

d. c. veritatis de do. et conti. tenet post factum ad penam irregularitatis euitādā qz nō valeat et pla cet. Electio etiā licet videatur quo ad capitulū p̄ti nere ad officium publicum. tamen quo ad singu lares non est officium publicum sed est quedā fra ternitas. et ideo nō tenet facta ab excōcātō etiam occulto. Alij aut contractus sup tp̄alibus inuū nō rōne publici officij sed priuati vt emptio venditō z̄ cōiter tenet qz tenent. vt no. Pa. in. c. si vere. c. ti. et in. d. c. veritatis. q̄uis multi doc. teneant fore nullos contractus.

Digesimo non pōt testm̄ facere fm̄ aliquos. cō 20 munis tñ tenet qz pōt testari vt no. Alba. in. l. j. L. d̄ here. in. l. i. c. q̄q̄. de vsu. li. vj. z̄ Pa. in. c. ad probādū. de re iudi. quia equiparatur re legato.

Vltimo priuatur ecclesiastica sepultura qz cui 21 nō cōicamus viuo: nec mortuo cōicāre debemus c. sacris se sepul. qd̄ limita nisi absoluat. vide mul ta alia si placet in. d. c. ad pbādū. z̄ in. c. veritatis. et in. c. si vere notata a doctorib?.

Excusatur

quis a peccato et de cem. p̄mo ex aliena tione mentis illicitū agens quā aliena tione adducit quōz facti qualitas. sicut Loth. qñ voluit filias p̄stituire vt liberaret quos susceperat: vt dicit Augu. in. c. qd̄ ait. xiiij. di. Aliquū furor sine infamia. Aliquū ebrietas. Vñ qñ ex toto quis est extra seipsum excusāt a toto: vt p̄ in. cali quos scimus. z. c. alla cauenda. xv. q. j. z. c. inebria uerunt. ibidē patet qz est puniendus p̄ ebrietate: sed non p̄ commissio in ipsa. et sic vñ tenere glo. ibi dem de quo vide s̄. Ebrietas. §. iij. Secō ex coe ctione. intellige absoluta. facit. c. non ē. xv. q. j. et. l. di. c. p̄sbros. Tercio ex ignorātia siue errore. in tellige vt. j. dicant. Ignorantia. §. iij. facit p̄ hoc xv. q. vj. si a sacerdotib? xxiij. q. ij. in lectū. Quar to excusāt cōsuetudo. d̄ quo s̄. Consuetudo. §. it. Quinto necessitas. de conse. di. v. discipulos. Se xto pietas: vt p̄ in. c. conquestus. de scrijs. Septi mo iocatio et ludus. vt in. c. j. d̄ sen. et. et. xv. q. j. l. lud relati. d̄mō nō sit notius. arg. ff. ad. l. aquil. l. nam ludus notius in culpa est. Octavo qñ fecit diligentis debita. vt in. c. Johannes. et in. c. qd̄az vt assens. de homicid. Mono in deliberatio men tis. xxiij. q. iij. nabuchodonosor. Decimo ex obe dientia superioris. xxiij. q. v. c. dixit d̄ns. xj. q. iij. qd̄ ergo. xxiij. q. j. quid culpa. Intellige si nō sunt cō tra legem superioris. vt. xj. q. iij. si d̄ns. et. c. se.

Quodrum clericus cui ep̄s p̄cipit vt vadat romā possit se excusare. qz alij sunt meliores et magis ap ti? k. glo. in. d. c. quid ergo. z̄ xxiij. q. j. c. si. q. non. qz in legationibus ordo nō est seruandus. ff. de le gatio. l. sciendū. §. pe. Item qz Job. vlti. n̄ dicit do min? petro. quid ad te tu me sequere.

Excutor

vt dicit glo. in. c. sup qd̄n̄. de of. deleg. d̄ quo habet. ij. q. vj. c. t̄i qui appellat. Ver. ab executorē. et in. c. nouit. de appel. z̄ multis alijs locis qui aliquū d̄i merus excutor qñ cā ē cō

gnita a superiore & mera executio sibi madaat. vñ ab iudice appellari nõ pot tam de iure canonico q̄ ciuili. vt de re iudi. c. qd ad p̄sultationẽ. & d. ver. ab exccutore. & l. quoy ap. nõ re. l. ab exccutore. nisi exccutor sine modõ excedat. vt dicit tex. in. d. l. Aut nisi male interpretet siniam et hmoi. de quib? p̄ glo. in. d. c. qd ad cõsultandõs. Aliquã vero dñi murtus. & est qñ aliquid a superiore madaat exequendũ simpliter. vñ talis dñs admittitẽ rõnabiles excepõnes. c. ex pte. el. ij. de off. dele. et. c. cam te decet. de eta. & quali. et in. c. cum a deo. de rescrip. Et hoc verum nisi constet q̄ superior ex certa scia sic velit. vt no. glo. in. d. c. ex pte. Et ab isto exccutore mixto p̄t appellari si aggrauat vel iniuriat. vt. l. de appel. l. si quis p̄uocatione.

R. q. n̄hilominus ceteri exequent. vt in. d. c. religiosus. immo fm̄ glo. abidẽ nõ est necesse vocetur tñc sicut & in electioe: vt in. c. q. p̄pter. & in. c. cū inter vniuersas. de elec. Secus si nõ multũ distaret. q̄ tunc vocandus eẽt. & si in termino assignato nõ venerit. p̄cedet ceteri. Et hoc intellige qñ simplici ter sunt deputati. Secus si cū aliqua limitatõẽ. puta. q. vñ? sine alio nõ possit et hmoi. q̄ tñc seruandum eẽt q̄ testator statuit: vt in. d. c. religiosus.

¶ Vtrum officiu p̄fati exccutoris transeat in heredibus? Rñ. gl. in. d. c. religiosus. q̄ non nisi testator expresserit. Et hoc tene p̄ dictũ tex. h̄ aliq̄ tenuerint q̄ transeat p. l. cū vnus. & l. a filio. in prin. & l. alimenta. in prin. ff. de ali. & c. le. Alij vñ q̄ re integra nõ transibit. sed nõ integra sic. vt de elect. c. in causis. & l. mandatum. l. man.

¶ Quid si sit deputatus exccutor abbas. s. proculi an co mortuo successor eius exequet? Rñ. gl. in. d. c. religiosus. q̄ si abbas mortuus erat p̄pinq? testator nõ transibit ad successorẽ. q̄ videt electa p̄sona ex affectione siue nomẽ eius fuerit expressus vel nõ. faciat ad hoc. ij. q. ij. p̄õnifices. de testa. requisisti. Si aut nõ erat p̄pinq? tñc si nomẽ erat expressum nõ transibit. Si vero nõ erat expressus transibit de offi. dele. qñ requisisti.

¶ Querit an teneatur deputat? exccutor acceptare. Rñ. Pa. in. d. c. Jobanes q̄ nõ nisi tacite acceptasset vl' expresse. q̄ nõ posset renũciare. Et dñi tacite acceptare qñ aliqd̄ fecit q̄ p̄tinet ad hoc & huiusmodi. Itẽ si sciẽter recipit lras q̄bõ sibi officiu dẽfererat. ar. l. j. s. j. ff. d̄ p̄cur. aut si ipse p̄sensit qñ testator ad illud officiu eũ deputabat. ad hoc. l. vxo. ri. s. j. ff. ad. l. cor. d̄ sal. facit. l. et sinia. ff. d̄ te. tu. Posset tñ ep̄s in legatis ad p̄as cas̄s citra acceptandõs cõpellẽ si nõ vt exccutore saltẽ vt delegatũ. sicut in qualibet alia delegatõẽ: vt. l. qui p̄ sua iurisd. l. vnica. & c. pastoralis. de offi. dele.

¶ Quando tenent exccutores exequi. Rñ. Pa. in. c. nos quidẽ. de testa. q̄ aut testator p̄uidit sibi de tpe. et illud serua. Vñ tñ semp̄ nõ. q̄ licet testator mandet aliquid fieri infra certũ tps̄ cõputandũ a die mortis. intelligitur & supplet & scie & adite hereditatis. vt p̄bat tex. in. l. statuliberos. s. si q̄s heredi. ff. de statuliber. facit tex. iuncta glo. in. l. si. s. si autẽ dubius. l. de in. deli. Si vero testator: p̄uidit sibi de tpe. tunc Pa. dicit in. c. si heredes. de testa. q̄ si res ligata est in patrimonio testatoris p̄t absolui sine mora. Nam dñiuz̄ illico adita hereditate trãsit in legatariũ. vt in. l. si tibi homo. s. cum seruus. et qd̄ ibi. no. ff. de leg. j. et in. l. cuz̄ res in prin. ibidem dñi q̄ si nõ soluat sine mora heredes condemnatur ad p̄standum vsuram et oẽm utilitatẽ. Idem etiam si esset pecunia legata. vt in. l. si domus. s. in pecunia. ff. d̄ leg. j. vbi dñi q̄ ad solutionem tẽpus modicum dandum est. Sed glo. ibidem illud breue tps̄s dicit fore. x. dies a p̄cepto iudicis: vel saltẽ arbitrariũ pensata quantitate & q̄litate hereditatis. et si nõ habet dñs rep̄ire vnde cumq̄. l. si pecunia. ff. de leg. ij. Et hoc tene quo ad obligationẽ. quo asit ad penã. l. vt cogant soluere cum omni emolumento et interesse. dic q̄ in le.

1 ¶ Quis potest esse exccutor i causis ecclesiasticis. Rñ. m̄rus exccutor p̄t esse quilibet clericus. Ad rurs vñ nõ nisi in dignitate cõstitutus. vel canonicus ecclesie cathedrãlis si cõmissio sit ei auctẽ lit terari applicarum vel legatorũ: aut delegatorũ apostolicorum. Secus si ab alijs. q̄ tunc quilibet clericus p̄t esse. vt p̄z p̄ no. in. c. statutu. de rescrip. l. vi.

2 ¶ Exccutores testatorũ: siue fideicommissarij qui p̄t dari. Rñ. q̄ siue testator sit clericus. siue laic? p̄t deputare exccutores tãz laicos q̄ clericos seculares et etiã religiosos quoscũq̄. dñmodo religio si a suis superioribus obtineat licentiã exequendi et ceptis fratribus minorib? quib? est p̄hibitum in de. et in in. s. p̄inde vir sanctus. de verb. sig. fal. lit hoc fm̄ Bar. in minõica qñ distributio dñs fieri in fratres ipsos vel moniales sancte. Clare subiectas cure ipsorũ herede voluntarie soluẽte. q̄ sic frater minor p̄t eẽ exccutor. & q̄ tam cleric? religiosus q̄ laic? possit eẽ exccutor. no. i. c. religiosus d̄ testa. l. vi. & p̄ doc. in. c. tua nobis. et ibi Pa. & in. c. Jobanes. de testa. etiã si sit minor. xxv. annis fm̄ glo. in. d. c. religiosus. et hoc de cõsuetudine. Et se quit Albu. in. l. nulli licere. l. de ep. et cler. dum nõ aduitus sit. Item nõ aduitur seruus nec surdus mutus p̄dignus furiosus q̄uis aliqui tenuerunt q̄ etiam seruus et pupillus possit esse. vt ibi no. Albu. h̄ est verius q̄ non.

3 ¶ Vtrum femina possit deputari. glo. Job. an. in. d. c. religiosus tenet q̄ consuetudo q̄ est optima in terpiet legũ habet q̄ sic Pa. in. d. c. tua nobis. dicit q̄ alis fuit consultus q̄ nõ p̄t. Sed Bal. tenet cum Jo. an. et placet. q̄ mulier nõ cõparet vt p̄curatrix. h̄ intentat actionẽ noie. p̄prio. de q̄ p̄ eundẽ Bal. in. l. id qd̄ paupibz. & in. l. si quis ad declinãdam. l. d̄ epi. et de. Et sic nõ ob. l. neq; femina. ff. de p̄cur. & l. alienã. l. c. & l. ij. ff. de re. iur. & ij. q. vij. S. aia. q̄ vt dixi nõ vt p̄curatrix cõparet.

4 ¶ Vtrum possint deputari mixti. s. secularis & religiosus s̄ vel clericus? Rñ. q̄ sic. fm̄ Jo. an. in. d. c. Jobannes.

5 ¶ Vtrum cum simpli deputant tres vel quatuor exccutores. vno mortuo alij p̄t p̄cedere? Rñ. q̄ sic. vel etiã si viueret et nolet exequi possent ipsi exequi. vt eẽ tex. in. d. c. religiosus.

6 ¶ Quid si vnus exccutorũ viuit sed eẽ in remõis.

Executor

gatis ad pias causas est tps sex mensiu. vt in aut. de eccle. tit. §. si aut legatū. Idem dicitur in legatis ad nō pias cās p ar. a maior. in. d. §. si aut legatū et hoc a die inuatiōis testamēti q si p annum a die monitiōis p iudicē sibi facte nō implet quecūq; relicta priuat tota hereditate 7 veniet ad substitutos. vel si nō sunt veniet ordine seruato coheredibus adennib; vel generali fideicommissario 7 ceteris. fm q habet in aut. ampli. L. d. fideicommiss. licet possit iudex cogere etiā ante prefatū tps execu- tores vel heredes alio remedio.

11 **U**trum executore non exequente deuoluat ad ep̄m executio. Rñ. Pa. in. d. c. nos quidē. q si p̄ cessit duplex monitio post negligētiā debentis exequi statim in legatis ad pias causas deuoluat nec requirit aliud tps vt videt inuere tex. in. aut. d. ec. n. §. si autē qui hoc iussi sunt. Et sic intellige rē no. p. Bar. in. d. aut. amplius. Si sola vnica monitio p̄cessit expectat ann⁹ aūq; deuoluatur ad ep̄iscopū. Sz aduerte q hodie ep̄i p̄ statuta disponunt vt currat ann⁹ a die mortis admonēdo generaliter quoscūq; et sic post annū deuoluatur intelligendo a die mortis et scie et adite hereditatis. vt s. diti. Limitat Rñ. in. iij. di. xxxv. hoc verū si bz bona in p̄ruptu. de quib; possit infra annū legata implere. alias nō deuoluatur ad ep̄iscopum. Quod nota.

12 **Q**ueritur quidā reliquit centū pauperibus declarandis p̄ sempiternum. an elapso anno declaratione nō facta ep̄us possit eligere pauperes vigore statuti prefati in p̄cedēti. q. R. Bar. in. l. cū q. dam. ita. ff. de le. ij. et sequitur Pa. in. d. c. nos quidē. q nō. q statuti loquit de executore. 7 in eo habet locū vt non possit amplius se intromittere. arg. c. las. de sup. ne p̄ela. §. habens declarare nō est executor. sicut dicimus dñam inter iudicem q̄ declarat 7 executorē. L. de exe. rei in. l. executorem. qd no. q̄ probat q̄ frater minor qui non p̄t esse executor bene possit esse declarator et silt cōsultor. cum nullo iure prohibeatur. de quo dic vt. j. §. xvj.

13 **U**trū prefata deuolutio habent locum tā in legatis ad pias causas q; nō pias. R. Pa. in. c. si heredes. de testa. q in legatis ad pias causas non est dubium. In alijs aut est diuersitas inter doc. Sz ipse Pa. sic p̄cordat q aut ep̄us vult se impedire aū q̄ heres sit puatus hereditate. s. ante lapsu anni. et sic potest se impedire et cōpellere. Silt si heres incidit in penam p̄nationis. sed de facto eaz possidet. q; nemo eam petit. nam tunc cessat ratio. d. aut. amplius. que vult vt hereditas eaz onere exequendi trāseat ad aliū. et habebit locū. d. c. si heredes. qd loquitur generaliter. Nec ob. q nō debet ep̄us impendere officū suum non implorati ad vtilitatem p̄natiā contra determinata in. c. bone memorie. el. j. de postu. p̄ela. q; p quo impendit est miserabilis p̄sona. 7 iō p̄t. vt ibi no. q; defunctus est destituit omni auxilio. et iō merito etiā nō imploratus p̄t iudex impendere officū suū; Aut vult se impedire postq; puenit ad alios hereditas p̄pter p̄nationē p̄mōriū. 7 sic nō p̄t respe-

ctu executionis. §. bene respectu cōpulsionis fieri de heredi nouo vt exequatur. q; tunc habebit locū d. aut. amplius. Et sic cōcorda. d. c. si heredes. cūz d. aut. amplius.

14 **Q**uid si testator expresse phibuit ne ep̄us se impediatur? R. Pa. in. c. tua nobis. de testa. q; q ad cōpulsionē executorū nō valet. q; sicut ipse si viueret non posset se eximere a foro ep̄i. ita nec executores subtrahere potuit. vt patz in. d. c. tua nobis. Quo vero ad deuolutionē executionis dicit idē Pa. ibidem q; si testator puidit de alio executore in casu negligētiē p̄mū ille exequat nō ep̄us. ar. in. l. nulli. et in. l. si quis ad declinādā. L. d. ep̄i. et de. Aut solū phibuit ep̄us exequi. tūc i legatis ad pias causas nihilominus exequat nō obstatē phibitiōne. tex. bonus ē in aut. de ec. n. §. si quis aut p̄ redemptione. cum duobus. §. se. et in. d. c. tua nobis. In alijs aut non.

15 **U**trū executor habeat actionē contra herede? R. Pa. in. c. Jobānes. de testa. q; aut est purus executor. 7 sic nec de iure civili nec canonico habz. §. p̄t implorare officū iudicis cōtra detinentes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. in. ff. de pe. her. 7 in. l. quintus. ff. de an. le. Et hoc voluit Dy. in. l. lucius. §. memia. ff. ad tre. 7 Bar. in. l. si q̄s titio. ff. de le. ij. Glo. in. d. §. memia limitat verū nisi in legatis ad pias cās. q; tunc dicit habere actionē cōtra heredes. allegat. l. nulli. L. de ep̄i. 7 de. Idē tenet glo. in. d. l. si quis titio. Si vero nō ē purus executor sed legatarius. sicut q̄i verba dispositi cōferuntur in eum tacite vel expresse. Exemplū. dicit testator relinquo titio centū. et volo illa restituat seyo tunc poterit agere p̄ta detinentē bona tanq; legatarius. et est vule; q; si deficeret fideicommissus ex p̄sona fideicommissaria accresceret sibi 7 non heredi. vt in. d. l. si quis titio. Idē erit vbi tacite cōferuntur in eū dispositio. puta q; ē p̄iceps illius relicti. fm gl. in. d. §. memia. in glo. d. l. si quis titio. et ibi vide.

16 **U**trum executor possit vendere bona defuncti p̄ executione vltime voluntatis? R. Pa. in. d. c. Jobānes. q; si ē executio vniuersalis. p̄ta q; oia sūt distribuenda paupib; sic poterit. d. l. nulli. Si vō est p̄cularis nō p̄t nisi testator expresse concesserit. vt in. l. alio herede. ff. de ali. 7 c. le. Sicut cōter hodie ē in testamētis dat libera vendendi auctoritas ipsis p̄ executione vltime voluntatis. Et quid importet dicta verba vide Bar. i. d. l. alio. Et cautela est q; addatur sic. Dans eis generale mādātū cum libera administratione agendi; exigendi; distribuendi 7c.

17 **U**trum cum testator relinquit centum p̄ restituendis male ablati. 7 non reperiuntur male ablata vsq; ad illam summā residuū sit distribuendum? R. Pa. in. d. c. tua nobis. Ja. de arc. in tractatu executionis vt refert et sequit Bal. i. d. l. si q̄s ad declinādā distinguit q; aut testator phibuit in alium vsu cōverti. et sic cedit heredi residuū. quē admodū q̄i deficit aliud legatū. vt. d. l. si q̄s titio. 7 expressio cāe limitat legatū. vt in. l. si. ff. d. au. 7 arg. leg. Aut simpliciter disposuit. 7 tunc debet dici residuum dari pauperibus. vt in. l. legatum. ff. de

usu et usufru. le. quia sicut destinatum in unum pi-
 um usum. si non potest debet conuerti in alium pi-
 um: vt in. c. nos quidem. de testa. et facit in ar. d. l.
 legatus. sic et hic. Et hoc puto verissimum. qd tenet
 etiam Jo. an. in addi. ad Spec. in ti. d. instru. edi.
 S. nunc vero aliq. ver. et scias. Et maxime fm Pa-
 noi. vbi s. q. ex quo expressit certam quantitate psume-
 dum est illam debere. licet non appareant credito-
 res. Et idem dicit fore seruandum in cautione qua
 faciunt usurarij. vt etiam nota. in. c. q. de usuris. li.
 vj. Consilio tñ hoc sciendum de consilio epi vel be-
 redi. et istud sequendum in consuetudine quibus alij
 distinguat si executor est nudus minister. et sic red-
 det heredi. d. l. si quis titio. et. l. codicil. in prin. co.
 ti. Si vero non est nudus executor: tunc residuus
 est ipsius executoris. Posset hoc opi. in conscien-
 tia procedere quia legasset dicto executori cum expli-
 sione creditorum fm q. in libro suo inueniet et hu-
 iusmodi. q. tunc residuus summe videretur voluit
 se legare executori. vt. l. pater. §. tusculan. ff. de le.
 ij. et. l. filio. §. matri. ff. de adi. le.

18 **Q**uod executor cui testator dedit aliqd ad di-
 stribuendum vbi ei videbit et placuerit: teneat illud
 distribuere in pios vsus? R. q. sic si aliud nou ap-
 paret de mente testatoris. facit. c. cum tibi de testa.
 Sed melius verbum videbit. et verbuz placuerit
 q. refert ad arbitriū boni viri. ff. de fideicomis. lib.
 l. bas. §. sorore sua. et. l. fideicomissa. libertas. la.
 ij. Bon? aut vir arbitrabit magis ad salutē aie te-
 statoris dispensandū q. alias. de fo. compe. c. con-
 questus. Et ad salutem magis facit vt inter pau-
 peres dispense. l. ad qd pauperibus. et. l. nulli. et. l.
 si quis ad dedinandum. l. de epus. et cler. nec impe-
 ditur dispositio testatoris. licet non sint expresse p-
 sone quibus debeat fieri. vt in dictis legibus. Item
 q. debem? interpretari voluntatē testatoris in me-
 liorem et fauorabiliorē causā p. regulā. q. in te-
 stamētis sit melior interpretatio. c. cū dilecti. §. dona.
 ff. de re. iur. l. in testamētis. ff. de vi. ti. oleoq. le. l.
 ij. Cum q. nulla sit melior q. vt in paupes xpi di-
 spense. ita fiet aliter si nō fiet epus reuocare pote-
 rit et de executionē. Pe. tñ de parn. tractatu de ca-
 no. poi. epi. c. ar. t. q. medietas de dari paupib. et
 medietas pijs locis. Nihil tñ allegat. et satis ē eq.

19 **Q**uod executor etiam cū p. sensu epi possit im-
 mutare usum destinātū p. testatorem in meliores.
 vide. j. Legatum. ij. §. ij.

20 **Q**uod religiosus exemptus deputatus execu-
 tor: si in exequendo deliquit possit puniri ab ordi-
 nario? R. q. sic tex. ē in de. vnica. de testa. vbi etiam
 eis religiosus imponitur vt reddant rōnem de exe-
 cutione ordinarijs. et silt ordinarijs vt exigat. L. mi-
 tar. R. in. iij. di. xlv. ar. v. q. ij. verum in religiosus
 qui habent exemptionē eōdem qui tñ possent cōue-
 niri rōne cōtractus vel delicti: sen rei. vt in. c. j. de
 p. nul. li. vj. Secus in alijs qui etiā ex p. dictis pne-
 mri non pnt. q. nō pnt tales puniri ab ordinarijs
 et placet.

21 **Q**uod prelati religiosi qui dedit licentiā ac-
 ceptandi executionē religioso possit eam renocare
 et etiam non integra? R. glo. in. d. de. vnica. q. sic.

cum religiosus non habeat velle nec nolle et execu-
 tio fiet p. collegam: aut si alius deputatus non est
 per epim.

22 **Q**uod executor possit distribuere in filios vel
 cōsanguineos p. pios. vide s. elemosyna. §. iij.

23 **Q**uod dilatio executionis pie preiudicet aie te-
 statoris? R. fm Ri. vbi s. q. iij. q. sic. cuius rō est
 duplex. Prima q. ecclesia et pauperes nō exant-
 tur ad orandum. sicut facerent si eis daretur lega-
 ti. Acceleratio autē feruentuz orationum p. ani-
 ma defuncti multū valet ad eius alleviationem et
 celeritatem expeditionem. Secda rō. quia sicut aia
 in charitate decedens et aliquid purgabile secum
 portās i hac vita meruit vt elemosyne si p. ea den-
 tur p. sint nō ad augmentū gratie. sed ad alleviati-
 onem et breuiationē pene. Et ideo qnto citius im-
 plentur tanto citius alleviā. et econuerso qnto tar-
 dius impletur tāto tardius libera. non tamē p. p.
 hoc si nunq. implerent p. petuo starēt in penis. s.
 solum multo tardius liberant. Et quo patet q. q.
 uisime peccant et magnam prodicionem faciunt
 qui q. citius possunt non exequunt. vnde vocan-
 tur necatores egentium in. c. qui oblatiōes. cl. j. cū
 duobus. c. se. xij. q. ij. et in. c. qui oblationes. cl. ij.
 Et dicuntur venire ad examinationem fidei et q.
 habendi sunt sicut qui non credunt iudiciū dei.
 Idem dicendū de restitutione quā statuerunt fie-
 ri. vnde in cronias minorū legitur q. quidam im-
 pediebatur intrare paradysum quousq. facta fu-
 it restitutio. q. nisi fiet luct in penis. facit ad hoc. c.
 in lris. de rap.

24 **S**ed nunquid excusant p. fati executores si p. pte
 rea tardant vt res defuncti melius vendant? R.
 fm Tho. in quolibet. q. mora modici tps nō vi-
 det esse magnū periculū. Vñ si executor modicū
 per tps differat vt rebus defuncti melius veditis
 ap. piores elemosynas facere possit. licite facit. Qd
 intelligo verū qū tñ ē augmentum q. p. nalet tar-
 ditati: pnta q. elemosyna illa quā habuisset d. illis
 rebus cito venditis et tēpus tardandis in quo pe-
 nā sustinuit non iudicant tantū satisfactoria qntū
 est elemosyna q. elicitur ex tardatiōe. alias nō lice-
 ret. q. nō est sciendū malū mibi p. bono alteri. Et
 hoc p. ex eo qd subiungit. Si vero in q. s. Tho.
 p. multū tēpus differat. vt in modico ap. piores ele-
 mosynas faciat non excusatur a culpa. q. forte de-
 funct? a purgatione libera. Et sic frustra-
 tur remedio quo multū indigebat. faciat q. q. ma-
 gis rōnabiliter vt expedire aie defuncti.

25 **Q**uid si quis deputauit executorem cuius ista cō-
 ditione. vt exequatur cuius consilio talis? R. q. aut
 dixit cum consilio. et sic executor licet teneatur pete-
 re consilium tamē nō tenetur sequi. Si vo dixit q.
 exequatur fm cōsiliū sic tenet sequi ipsum. vt te-
 net Albi. in. l. nulli. l. de epi. et de. vide s. Consilium. §. iij.

26 **Q**uid si sit frater minor: ille cuius cōsilio exequi
 dy? R. q. diuersa ē opi. inter doc. Sed tu dic q. fra-
 ter minor: licet nō possit esse executor. pōt tñ cē con-
 sultor. q. executor: oportet q. sit contractator: pecu-
 nariū et venditor rerum et hmoi q. nullo modo cō-

Exemptus

nenim fratri minori. sed dare consilium in nullo derogat sue p[ro]fession[i]. Et sic p[ro] hoc cuacuq[ue] r[ati]o. *Se. in. c. si. de. te. li. vi. qui tenet q[uod] n[on] p[otes]t esse consilia- rius tali modo q[uod] aliter n[on] possit fieri dispensatio: nisi s[ecundu]m suu[m] c[on]siliu[m]. Et sic s[ecundu]m p[re]dicta limita. Na[m] si testator reliquit. c. danda pauperib[us] declarandis p[ro] fratre minore. hoc n[on] derogat sue p[ro]fession[i] et licet. De hoc p[er] Bar. expresse in tractatu minorarum.*

Exemptus dicitur qui non subest iurisdictioni ordina-

rij. v[er]o et no. in. c. cu[m] p[ro]fession[e]. de p[ro]u. li. vi. Solus ergo papa vel legatus d[icitur] latere p[otes]t cognoscere de causis contra exemptu[m]: vt not. in. c. q[uod] translatione. de offi. le. secus in alijs legatis vt ibi. v[er]o eximere p[ro]p[ri]e est aplice sedis. xvj. q. j. fra. ter. vj. q. iij. n[un]c vero. no. Jo. an. in glo. d. c. j. d[icitur] p[ro] uile. li. vj.

Quot modis datur exemptio? R. vt not. Pa. in. c. tuar[um]. de p[ro]u. q[uod] duob[us] modis. Primo r[ati]o[n]e loci: puta m[on]asterij vel ecclesie et h[ab]itaculi. et in istis habet locum. c. j. de p[ro]uile. li. vj. q[uod] r[ati]o[n]e delicti commissi extra locum exemptu[m]. vel ratione contractus alibi initi. vel r[ati]o[n]e rei alibi site p[otes]t coram ordinario c[on]ueniri et ab eo puniri. Et ex[em]pta eccl[esi]a vel m[on]asterium intelliguntur exempti etiam ipsius monachi vel canonici clerici etiam et conuersi p[ro]p[ri]e et oblati. n[on] aut[em] eiusdem ecclesie p[re]sbyter qui parochianorum cura[m] habet. quo ad ea que ad eandem curam p[ro]tinet. nec ipsi parochiani. vt in. c. p[ro] exemptionem. de p[ro]u. li. vj. Exim[us] etia[m] exempto m[on]asterio s[ecundu]m glo. in. d. c. ipsius cimiterium. et dom[us] et theatrum cum ortis et arcibus que sunt iuxta ecclesiam. ar. xij. q. j. necessaria. et. c. nulla. xvij. q. iij. dif. finit. Idem dicit in domitorio et domib[us] clericorum que sunt iuxta ecclesiam cum eor[um] ortis. ar. d. c. necessaria. et diffinit. Sec[un]do datur exemptio r[ati]o[n]e p[ro]fessionis et n[on] loci. vt in p[ro]uilegio concessio capellanis et familiarib[us] pape. et de talibus n[on] habet locu[m]. d. c. j. q[uod] nec etia[m] r[ati]o[n]e delicti p[otes]t puniri ab ordinarijs aliter eor[um] p[ro]uilegiu[m] esset inutile. q[uod] esse non debet. vt in. c. si papa. de p[ro]u. li. vj. ex quib[us] o[mn]ib[us] c[on]dicit de q[uod] exemptus r[ati]o[n]e alicuius loci vel rei n[on] censet ex[em]ptus r[ati]o[n]e alteri rei vel loci. Vn[de] p[ro]uilegiu[m] c[on]cessum p[ro]fessionis respectu certi loci n[on] extendit ultra locum. Vn[de] censet p[ro]uilegiu[m] potius reale q[uam] p[ro]fessionis vt no. Pa. in. c. cum capella. de p[ro]u. secus in ex[em]ptione respectu p[ro]fessionis. vt p[er] Bar. Aduerte q[uod] si canonici alicuius ecclesie eximant ipsi soli sunt exempti. n[on] aut[em] ecclesia vel alij eius clerici. Si aut[em] clerici cuius ecclesie eximant tunc t[ame]n canonici q[uam] alij clerici sunt exempti. n[on] aut[em] ecclesia nisi aliud exprimat vt in. d. c. p[ro] exemptione. nec etia[m] conuersi vel oblati. vt dicit glo. ibidem.

Quib[us] verbis p[ro]bat exemptio? R. q[uod] multipl[ic]iter. vt p[ro]bat in. d. c. si papa. puta si dicat in p[ro]uilegio a papa vel s[an]ctificando ecclesiam iuris beati petri existere: siue ad ius p[ro]p[ri]etate romane ecclesie p[ro]uenerit vel ad romane ecclesie sp[irit]ualit[er] aut sine medio et simpliciter p[ro]uenerit. vel si dicat q[uod] ecclesia sit libera: seu q[uod] potius romane ecclesie libertate: siue q[uod] eps n[on] au[er]teat illic cathedra[m] collocare: seu aliq[uod] ip[s]e ex[em]ptus

ex[em]ptus: vel p[ro]p[ri]etate: aut q[uod] eximit a p[ro]p[ri]etate epi. Item si recipiant in p[ro]p[ri]os subiectos p[ro] h[ab]itaculo et sila cognoscant exemptio. vt ibi p[er] secus si reperient sub defensione. vt in. c. ex parte. el. ij. de p[ro]u. vel in p[ro]p[ri]os filios. q[uod] n[on] e[ss]ent exempti. vt ibi d[icitur]. et ibi vide. et q[uod] ibi no.

Utrum exemptus teneat citatus ab ordinario? R. Pa. in. c. cu[m] ordin[ati]o. de rescrip. q[uod] aut est notorie exemptus. sicut sunt mendicantes. et sic n[on] tenet nec valebit s[ententia] sup[er] p[ro]p[ri]ali. q[uod] e[st] a non suo iudice. neq[ue] tanq[ua]m contra c[on]sumac[em]. Ad hoc text. in. l. n[on] videt. ff. de iudi. et bonus text. in de. pasto. lis. §. p[ro]fana. et ibi bo. glo. ff. de re iud. et glo. in. c. veniens. de accu. et ij. q. iij. si eps. et p[er] Imo. in. c. ij. de dila. et Bar. in. l. ij. ff. si quis in ius. vo. no. ic. licet in alijs terminis. Si vero n[on] c[on]stat ita notorie: t[ame]n tenet c[on]parere et allegare p[ro]uilegiu[m] et in loco congruo et securo infra terminu[m] c[on]petent[em] ordinario o[mn]id[er]e. s[ecundu]m q[uod] d[icitur] in. c. cu[m] p[ro]fession[e]. de p[ro]u. li. vj.

Utrum pendente lite sup[er] validitate p[ro]uilegiij? 4 seu an fuerit concessum vel n[on] debeat q[uod] p[ro]uilegiu[m] vel interdicti vsu possessio[n]is. vel quasi etia[m] si possessio sit c[on]tra ius? R. Pa. in. c. j. vt lit. pen. in. inno. q[uod] n[on] tenet. et in. d. c. cu[m] p[ro]fession[e]. §. q[uod] si tales. cu[m] §. se. et h[ab]itaculo tenet ibi doc. vt dicit Jo. mo. vt ibi no. *Se. q[uod] pendente lite n[on] e[st] turbac[i]o in possessio[n]e sua: etia[m] si possideat ius c[on]tra. d[icitur] m[od]o ex aliq[uo] p[ro]p[ri]etate: licet n[on] sufficiat ad finale intentu[m] ipse iustit[er] possessionem. et ita videt sonare ibi text. vnde Jo. an. in glo. vltima ibidem dicit. Nota quantum fauor p[ro]uilegio debet. Est etia[m] ex se p[ro]uilegiu[m] fauorabile sed p[re]scriptio odiosa. de dec. c. ex parte. et. c. tua. de reg. iur. odia. Nec Jo. an.*

Quid si exemptus ligat coram ordinario et n[on] allegat exemptione[m] an perdat eam p[ro] hoc? R. Pa. in. c. j. de sen. et re iud. q[uod] non nec tenet s[ententia]. Nec ob. taciturnitas. q[uod] etia[m] si voluisset n[on] potuisset in illum p[re]sentire. vt in iudic[io] de arbi. cu[m] t[em]p[or]e. et hoc tenet Jo. an. in regula. scienti. li. vj. in mercantilib[us]. facit q[uod] no. in. l. j. l. vbi d[icitur] cri. agi oportet. R[ati]o est s[ecundu]m Pa. in. d. c. cu[m] t[em]p[or]e. quia exemptus n[on] p[otes]t renunciari exemptioni. q[uod] tangit nedum fauor: et exempti. h[ab]et etia[m] sup[er]ioris qui ipsu[m] eximit. vt in. c. ad aplicam de regula. et in. l. si quis in c[on]scribendo. l. de epi. et de. Albi. in. d. l. si quis tenet q[uod] ex[em]ptus p[otes]t renunciare p[ro]uilegio ex[em]ptionis. p. d. l. si quis. Et ad. l. c[on]trarias r[ati]o[n]e q[uod] loquunt de p[ro]uilegio iuris c[on]suetudinis introducto in fauore ordinis clericalis renunciari n[on] p[otes]t. sed suo p[ro]uilegio sp[irit]uali h[ab]et p[otes]t. et verius credo q[uod] ipse impetravit. Et p[ri]ma opi. est vera q[uod] superio[rum] p[ro]p[ri]o motu aliquem eximit. Q[uo]d nota bene.

Utrum exemptus possit absolui ab episcopo ab exco[m]municac[i]o[n]e infligta a canone qua[m] sibi conditor canonis non reseruaui? R. Pa. in. c. significasti. de fo. compe. fede. consi. xiiij. et Jo. de lig. in de. ne in agro. de sta. regula. tenent q[uod] sic. Sed Jo. an. in regula sacra p[re]alle. dicit q[uod] no: Pa. hoc sequit. q[uod] e[st] est sue iurisdictionis. nec potest se submittere sine li

entia pape rone dicta in pcedenti q. in. fi. Excepe tamē videt Jo. an. in. c. religioso. de sen. ex. li. vj. ex comunicatos p iniectione manuu violenta p rati onem. ter. ibide. l. ne materia euagandi. cum tamē contrariū teneat in de. cū ex co. de sen. ex. in glo. fi. Et ppterca teno q nec in illo casu. c. religioso nec in alio exemptis possit absolui ab epō. nisi vbi spe cialiter ei cōmittit a papa. z. d. c. religioso loquitur de nō exemptis quos antea non poterat absoluerē ppter. c. cum illoz. de sen. ex. Et hoc tene. quia si de exemptis intellexisset sic dixisset sicut dicit. in. d. de. cum ex co. in. fi.

7 Quod potest exercere archieps vel eps in loco exempto. vide s. Archieps. §. ij.

8 Quod exemptus rone loci si deliquerit alibi vel contrahat aut res ipsa consistat possit in loco domi cili pueniri aut puniri p ordinariū. Rñ. q. ii. nec habet potestatem remittendi eū si cōueniatur. vt in d. c. j. de pu. li. vj. Similiter si delictum vel cōtra ctus vel res ipsa litigiosa sit in loco exempto non poterit impedire se. Intelligit ergo. d. c. j. q. rone delicti vel contractus pnt p ordinarios cōueniri. l. si inueniant extra locū exemptū vel remittent. vt no. in. d. c. j. Sunt tñ quidā exempti rone locoz z psonē q etiā rone delicti aut cōtractus vel rei nul lo modo pnt pueniri. vt frēs minores pdicatores z cistercienses z multi alij.

9 Quod delinquit in loco exempto liget statuto epi. vide §. Statutum. §. ij.

10 Quod cum statuto epi cauet ne quis accedat ad queibet monasteria monialiu sub pena excomuni cationis quā incurrat ipso facto sunt excomuni can q accedunt ad monasteria exempta monialiu R. q. sic si sine licētia illius ad quē pntet accessit. Ratio quia sine p̄fata licētia accessus est p̄hibitus. vt in. c. p̄culoso. de sta. mo. li. vj. Et ideo si epi vt cōpescant tales accessus addunt penā licite faciūt et ideo ligant. nec dicendū q delictus cōmittat in loco exempto solū. s. etiā in nō exempto. videlicet cū accedunt anteq̄ puenierint. Itē patet p hoc qd no. Bar. in. l. relegatoz. ff. de interdic. q dicit q ci uitas ppter cōmodū ciuitatis vel odiū eoz ad qd nō vult vadant. p̄hibere pōt ciuibz suis ne vadāt ad talem terraz. hoc no. Pa. in. c. postulasti. de so. compe. ergo similiter in casu p̄dicto. Et hoc tenet d. p̄bi. de perusio in. c. vt animaz. de consti. li. vj. secus si p̄biberent ne quoquo modo sine eoz licē tia quis accederet. q. nisi p̄sidentes monasterijs essent culpabiles in admittēdo nō valeret eoz sta tutum cū esset cōtra ius cōmune. vt in. d. c. pericu loso cōtra qd epus nō potest statuere nisi ex iusta causa. vt tenet Bal. in. l. omnes populi. ff. de iur. et iure. et ro. Anto. in. c. vestra. de loca. possunt. imo obligant p̄imates archiepi z episcopi vniuersi s̄b pena eterne maledictionis in p̄pua diocesi mona steria exempta que immediate subsunt romane ec clesie auctoritate aplice cogere vt seruant clausu ram. vt in. d. c. p̄culoso. Similiter debent ea vi sitare eadē auctoritate singulis annis. vt in de. at tendentes. de sta. reg. z hoc de p̄cepto. fm glo. ibidē p̄ter v. debeant qd est p̄ceptiuum. vt in. c. oblate

de ap. z in. c. vt fame. de sen. ex. l. j. in. c. j. de despon. impu. sapiat honestatē.

11 Quod exempti possint oratoria vel capellas in locis nō exemptis edificare? R. q. nō. nec in sic cō structis celebrare vel celebrari facere. nisi de licētia diocesanū loci. vt in. c. auctoritate. de p̄uile. lib. vj. Intellige nisi ex licētia pape hoc facerēt. alif dio cesani eos cōpescere possunt. vt in. d. c. auctoritate Et intellige de oratorijs publicis quia in p̄uatis possunt. vt no. glo. ibidē. Nec intelligo in publi cis factis oratorijs q nō possunt celebrare. verum qñ episcopi p̄hibitionē fecissent. ne in eis celebra retur. als qñ cōmuniter in eis celebrat si fiat de cō sensu illius qui curā eoz habet sufficit sine alia licē tia epi.

12 Quod in locis exemptis p̄dicta in p̄cedenti. q. facere possint? R. q. nō. nisi licētia vel p̄uilegijs sedis lapostolice habeant sp̄ale. vt in. d. c. auctori tate. §. inbibemus.

13 Quod casus z lites suoz hominū ac liberoz seu censualiū possint exempti assumere? R. q. nō. vt i d. c. auctoritate. §. causas.

Exemplum malū dantes p̄ apne plati z qui

habent alios regere mortaliter peccant Et vt dicit. xj. q. ij. p̄cipue tot mortibz digni sunt. quot perditionis exēpla ad alios trā mittunt. ar. lxxj. distinc. nemo. lxxxiij. disti. p̄ue nit ad nos. in. fi. ij. quest. vij. paulus. z. c. cū pasto ris. xvij. q. j. qui bona. De hac materia nota. infra Scandalum.

Requie pompaticae curatio fir neris conditio sepultur

re potius sunt viuoꝝ solacia q̄ mortuo rum subsidia. xij. q. ij. c. anime. §. cura tio. Hinc ter. in. c. non extimemus. ea. q. dicit cor pou humano quicqd̄ impendit nō est p̄sichū salu tis. sed humanitatis officij fm affectū quo nemo carnem suam odio habet. Vnde oportet vt q̄dus potest pro carne p̄rimi curam gerat cum ille inde recesserit qui gerebat. hec ibi. Et de hoc vide infra Sepultura.

Hereditatio filioꝝ hodie nō potest fieri

nisi pater habeat iustā causam quā de bet describere in testamēto. vt. l. de iur offi. te. auten. §. hodie.

1 Sed que sunt iuste cause? R. xij. que ponunt in autē. vt cur. de ap. co. §. causas. Prima si filius parentibz manus intulerit. Secda si granē iniuriā eis fecerit. Tercia si eos criminaliter accusauerit de causa que nō sit aduersus p̄ncipē vel rem pu blicam. Quarta si cū maleficijs commiserit. Quinta si maleficijs efficiatur. Sexta si vite parentum inf diatur. Septima si cū nouerca sua aut concubina patris sui se immiscuerit. Octaua si p̄ psona ipsi vel debito eius incarcerationi inquantū potest fide iubere noluerit. Et hec octaua causa intelligit so lum de masculis. Nona si prohibuerit eos facere testamentū. Decima si contra parentū voluntatē iuter arenarios z nūmos p̄lauerit cum pater

Exorcismus

ius p[ro]fessionis n[on] fuerit. Undecima si filia vita luxuriosam elegerit c[um] parentes e[am] vellent p[ro] posse nubere & dotare: nisi neglexerint e[am] nubere vsq[ue] ad. xv. ann[os]. Duodecima si parentib[us] furiosis debita[m] curam n[on] impenderit. Tertiadecima si de carcere parentes deducere neglexerit. Adde. xiiij. si voluntatem vltimā executioni demandare noluerit. vt s. executor. §. x. Et. xv. si filius est heretic[us] c[um] pater sit catholicus. vt. d. §. causas.

2. **¶** Similiter filius p[otes]t patre[m] exheredare. Primo si de crimine cum accusauerit. excepto crimine lese maiestatis. Sec[un]do si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vxori sue vel concubine se commiserit. Quarto si testari in quo poterat. prohibuit. Quinto si n[on] egit cura[m] eius c[um] esset furiosus. Sexto si captus a saracenis n[on] redemit. Et si mortuus intestatus ibi n[on] succedet h[er]editas. & dabunt bona eius pro redemptione captiuor[um]. vt in. d. autē. c[um]. de ap. co.

3. **¶** Vtrū in istis casib[us] in quib[us] potest exheredare possit alimēta similiter negare? R. Jo. an. et Pa. sequit[ur] in. c. q[ua]ntanallis. de iurein. vbi etiam in glo. ponunt p[ro]dicti casus q[ui] sic. Et idē tenet Bar. in. l. diuus aduanus. ff. de parci. per. l. si quis a liberis. ff. de li. agno. Et idē tenet Pa. in. c. ex literarij. de eo qui du. in. ma. quā po. p. adul. de patre ingrato contra filij. Que limita nisi ipsos peniteat. p[ro] quo facit glo. in. l. si. l. de epi. & de. et ter. in. c. n[on] liceat. tit. q. ij. vbi dicit q[ui] p[ro] religionis ingressum purgatur omnis ingratitudo. & q[ui] n[on]. Spe. in. ti. qm. si. sunt le. §. qd si filia & sequit[ur] Pa. vbi s. q[ui] dicit q[ui] si filia fornicatrix vult penite[re] de peccato pater tenet e[am] alere. ar. c. ferru. l. di. & p[ro] p[ro]p[ri]is dicit Pa. vbi s. q[ui] etiā tenet e[am] dotare. q[ui] causa dotis n[on] minus e[st] fauorabilis q[ui] e[st] alimentor[um]. vt no. Ly. in. l. n[on] s[un]t. l. de adm. tu. & Bar. in. autē. et complet[ur]. l. de ince. & muti. nup.

4. **¶** Vtrū liceat exheredare filium vt herede[m] faciat ecclesiā? R. Aug. in. c. q[ui]cuq[ue]. xvij. q. iij. Quicunq[ue] exheredato filio herede[m] vult facere ecclesiā querat alij q[ui] suscipiat n[on] angustim[us].

5. **¶** Vtrū frater exheredet a fratre? R. q[ui] sic i tribu casib[us]. Primus si insidiat[ur] est vite ipsius. Sec[un]do si de crimine inscripsit cōtra e[um]. Tertius si in bonis eius notabiliter lesit. Et hoc etiā h[ab]et locū q[ui] moritur ab intestato frater. vt n[on] succedat ei frater. vt i autē. de nup. §. ingratitudinē.

6. **¶** Vtrū vir vxore[m] & cōtra vxor[em] virū possit exheredare? R. q[ui] sic. vt no. in. d. §. causas.

Exorbitantia

a iure cōmuni n[on] debet trahi ad sequela. de reg. in. li. vj. que a iure cōmuni exorbitant nequa[m] ad p[ro]sequen[tiam] sunt trahēda.

Exorciste

ex greco in latinum ad irantes siue increpan[tur] & tes vocant. dicit tex. in. c. ders. circa fi. xij. dist.

1. **¶** Quid p[ro]p[ri]et ad eor[um] officij? R. tex. i. c. plectis. xv. dist. ad exorcista p[ro]p[ri]et exorcismos memouit tenere manusq[ue] sup[er] energuminos. i. lunaticos et obsessos a demonio et cathecuminos i exorcizant.

do imponere. hec ibi.

¶ Cum ordinat[ur] debet accipere de manu epi libell[um] in quo exorcismi sunt scripti cum istis verbis Accipe et cōmenda memoare &c. vt in. c. exorcista. xij. dist.

Exorcismus

est admiratio cōtra diabolum vt

de cōse. di. iij. in. c. ante. xx. dies.

¶ Quid valet exorcismus ante baptis[mum]? R. in. iij. di. vj. ar. vltimo. q. j. p[ro] ip[s]i virtute diuina arat[ur] p[ro]p[ri]as diaboli ne possit de cetero tantū q[ua]ntū ceteris parib[us] posset si n[on] esset exorcizatus & maxime impediēdo ne baptis[mum] suscipiat facit ad hoc. c. sicut nostis. de p[ro]se. di. iij.

¶ Quid si aliquis baptizet sine exorcismo? R. R. vbi s. q[ui] debet post baptis[mum] exorcizari facit d. c. nostis. R. q[ui]a licet in baptizato puulo n[on] sit peccatū; tamen in eo remanet actualiter s[er]uicium peccati. Et ideo etiā post baptis[mum] habet efficaciam rep[ar]andi diabolum.

¶ Per quē debet q[ui]s exorcizari? R. q[ui] p[ro] facerdo tē de p[ro]se. dist. iij. sacer dotes. & de hoc vide s. Cathecismus. q[ui] idem est.

Expense

tam in c[on]suetudinib[us] q[ui] inue[n]iuntur debent fieri s[ecundu]m dignitatem illi[us] cui sunt p[ro]stande & facultates illius q[ui] debet prestare. hoc colligit in. l. habitatio. ff. de ven. in. pol. nit. & in. l. h[ab]et si qui dem. §. j. in. v. vestiri. ff. de v[er]i[us] fruct. Et p[ro]p[ri]a dicit Bal. in. d. §. j. q[ui] abbas debet melius vestiri q[ui] monachus; magister in theologia q[ui] alij fr[ater] doctor; q[ui] scolaris. Et idē dicit de c[on]suetudinib[us] p[ro] elegantiam doc. Bal. in. l. j. l. de epi. audi.

¶ Vtrū ille qui alij vulnerauit teneat ad expensas? R. q[ui] sic ad oēs q[ui] p[ro] curatiōe fecerit. ff. si q[ui] pan. se. di. l. ex hac. & ff. de his q[ui] deie. vel effu. l. vltima. vide glo. in. c. si q[ui]s m[er]ito. xij. q. vltima. & in. c. j. de iniurijs.

¶ Vtrū in examina d[omi]ni facultatib[us] sit habenda rō expense? R. q[ui] sic. vt no. glo. i. c. q[ui] de vi. & bo. de. vnde illi fructus estimandi sunt q[ui] sup[er]sumt de ductis expensis. l. de fruct. & li. ex. l. j.

¶ Vtrū expense facte in re aliena sint attendende? R. q[ui] aut erat possessor male fidei. & sic de rigore iuris n[on] poterit habere nisi solū illas q[ui] fecit g[ra]tia fructuū querendor[um] cōgregandor[um] aut conseruandor[um]; qua etiā a male fidei possessore deducunt. vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. de peti. be. & l. plane in si. ibidē. & in. d. l. j. als si q[ui]s fecit amittit. vt. l. ex ar. gento. ff. de conditi. fur. & insti. de re. di. §. ex diuer. lo. Sed in foro p[ro]scientie s[ecundu]m Mo. ti. Vltra. v. poterit etiā repetere eas quas fecit ad conseruationē rei vt pascendo equū & h[ab]it[um] v[er]i. v[er]o ad opportunam meliorationē vt curādo aial morbosum; nutriendo porcū & h[ab]it[um] v[er]i. & placet p[ro] rōnē dictar[um]. l. Similiter dicit de eo q[ui] scripsit vl[ter]ius p[ro]p[ri]et in re aliena; seu edificauit q[ui] in conscia poterit petere. & ille in cuius re expense fecit tenet non in q[ua]ntū expense videlicet h[ab]et solū in q[ua]ntum sibi dicta res est plus vtilis arbitrio boni viri. Si autē erat possessor bone fidei sic poterit oēs expensas quas fecit tollere si sine lesione illi

potest fieri. L. iulianus. l. iij. ff. de rei ven. vel si nō pnt tolli dñs rei soluet eas. L. in fundo. eo. ti. aut vē dere ei rem in q̄ expensas fecit. q. ff. de peti. he. l. si qd̄ possessor. S. sicut ante dicit q̄ quis nō d̄ culpa r̄ de administratione rei quā tenet vt suam bona fide. Idē dic q̄ fecit credens vtiliter gerere nego cium p̄mi sui. ff. de neg. ge. p̄ totū.

4 **Expense** nō veniunt noie damnorū vel interesse quia expensa est quā quis facit eundo redeundo; vel maiorē familiā tenēdo aut aduocatis soluēdo r̄ h̄mōi. Damna vero v̄ interesse sunt in re v̄ cir ta rem. r̄ ideo qui remittit vnum non videtur remittere aliud. vt de iniurijs. c. in nostra. in tex. et in glo.

5 **Expense** dicuntur necessarie; quesi facte non fuissent perisset; aut facta fuisset deterior res circa quā sunt facte. Viles sunt que rem meliorem faciunt et deteriorē fieri nō sinunt. Voluntarie v̄o sunt que rem tantū ornant. h̄ fructū nō augent. l. impensas. ff. de v̄. si. Quō autem debeant quā sunt facte in re aliena scienter r̄ bona fide. vtputa in re locata. habes infra locatio. S. xij. r̄ supra Lomo damm. S. xij. r̄ supra dos. S. xv. r̄ infra Peculū S. xij.

Experientia

facit artē. Inexperientia casum i. metabaphice. vnde in. c. q̄ sit. de elec. l. vj. in prin. dicit magistra rerū. r̄ ff. de le. iij. l. legatus. S. omatrichus dicit q̄ p̄bet cui libet artificio nutrimentū. r̄ in. c. vt consideret. l. dis. dicit. Logūt enī multas inuenire medicinas multorū experimēta morborū.

Expositio

facre scripture r̄ canonū et causa p̄sona loco et tpe debet fieri. vt. xvij. di. c. sciendum. r̄. c. se. Quorū modi quia medullit̄ nō indagant in erroris laborantibum nō nulli intrudendo impingunt cū ante iudicat̄ q̄ intelligant ante inculpant q̄ iterādo lecta p̄quirant. hec Jh. r̄ habet in. d. c. sciendū.

1 **Quā** liceat varijs modis sacram scripturā v̄ iura exponere: R. glo. in. c. quid hoc est. l. di. q̄ ad nocatus p̄t varijs modis iura exponere. Qd̄ limita verū q̄ eadē ratio legis hoc requirit. aliter nō excusant. quia vt dicit in. c. intelligentia. de v̄. sig. intelligentia ditorū et causis est assumenda di tendi. q̄ nō sermoni res. h̄ rei debet sermo esse subiectus. r̄ in. c. in his. eo. ti. di. Verba intentioni debent deseriure cū suis concol. ibi no. in glo. Idem dic de sacra scriptura que exponit quatuor mōis. Primo fm̄ h̄storā. h̄storā est rei geste narratio. ab h̄storā qd̄ est videre vel cognoscere. quia apud veteres nemo scribebat h̄storiam nisi interfuisset. Secdo allegorice. a leon. qd̄ est aliud et gore. qd̄ est dicere vel locutio. r̄ est q̄ v̄nū factū dat̄ intelligi aliud. qd̄ est credendum. Tercio anagogice ab una qd̄ est sursum r̄ goge qd̄ est ductio. r̄ est q̄ p̄ v̄nū factum datur intelligi desiderandū. l. gloria Quarto tropogolice. a tropos qd̄ est conuersio: et logos qd̄ est sermo. r̄ est q̄ p̄ v̄nū factū datur intelligi faciendū. Et p̄pterea dicit Hiero. in. c. be

relis. xxiij. q. iij. Qui aliter scripturam intelligit q̄ sensus sp̄ssantū flagitat a quo scriptura est. h̄ ab ecclesia nō recesserit. tamē hereticus potest appellari. r̄ de carnis operibus est eligens q̄ peiora sunt hec ille. facit ad hoc. c. relatum. xxxvij. dist. Quod bene nota.

Expositus

filii infans a patre: siue ab alio eo sciente: vel ratū habente eo ipso liberat̄ a patria potestate. Idē in seruo r̄ liberto expositus q̄ liberant̄ a dominica potestate. Idem in languidis cuiuscūq̄ etatis sint expositus. vel si alii cui alimenta negari cōtigerit impie. vt in. c. vnico de infan. expo. Si v̄o eo ignorate vel inuito sit expositus poterit euz repetere. h̄ restituet expēsas. j. r̄ dies post epistolā cōtestationis factā. vt ibidem no. r̄ in. c. h̄. lxxvij. di.

1 **Quā** recolligens talē expositū acquirat aliquod ius in eo: R. nō. q̄ nō. vt in dictis iuribus.

2 **Quā** expensas factas possit repetere: R. q̄ si sunt alimēta vel causa alimentorū facte nō tepetet nisi in duobz casibus fm̄ glo. in. d. c. h̄. Primus si p̄stet̄ est q̄ volebat repetere. vt. ff. de nego. ge. l. nensennius. Hoc limto nisi esset p̄sona que ad hoc teneret: sicut ecclesia que tenet alere pauperes quia q̄libet cūq̄ p̄stet̄ nō repetet. vt. c. sacroz. xij. q. ij. r̄. l. alimēta. l. de neg. ge. et qd̄ ibi no. Limto scdo q̄ in cōscientia poterit repetere p̄sona q̄ ad hoc nō tenebat. licet nō fecerit p̄stationē q̄ a principio habuit animū repetendi. ar. eoz q̄ no. j. let. S. iij. Sed casus est q̄ expositus r̄ collect̄ nō vult ducere filiā collectoris in vxorē. l. de nup. l. patrē. Si v̄o sunt alia ab alimētis que expendit. puta in erudiendo puero in aliq̄ arte r̄ h̄mōi repetere poterit. l. de infan. ex. l. j.

3 **Sed** nunq̄ excusent̄ p̄dicti exponētes: si ex necessitate. puta quia eos alere nō poterant expo siue runt: R. glo. in. d. c. h̄. q̄ nō. quia debuit eū mittere in renonem. s. hospitale. vt. l. de ca. tol. l. vnica S. h̄ scimus. q̄ si talis locus nō erat: tunc videtur glo. dicere q̄ excusat̄ de filio. h̄ de seruo non. p. d. l. vnica. r̄ in auten. de nup. S. r̄ multo potius. Sed ego credo verū quo ad penā p̄dictā. in. S. j. h̄ non quo ad deū quia q̄ntū in ipso est occidit: nisi forte expositio tali modo fieret q̄ nullū piculū exp̄n̄sito immineret.

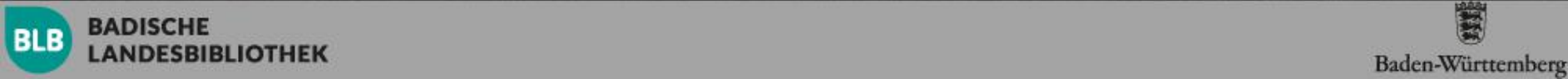
Expressio

quādoq̄ nocet. Vñ. l. nō nunq̄. ff. de con di. r̄ de. dicit. Nonnunq̄ contingit vt quedaz nominatim exp̄ssa officiant: q̄ nis om̄ssa tacite intelligi potuissent nec essent ob futura. Inde dictū est exp̄ssa nocent non expressa nō nocent. hec ibi facit ad hoc. l. si quis. ff. de here. insti. r̄ glo. in. c. consulti. de pecu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Extimatio

rei quā debeat fieri: R. q̄ tpe cōtractus vt in. c. cū dilecti. de emp. r̄ vendi. et in l. ij. l. de resan. ven.

1 **Quantū** fieri debeat: R. glo. in auten. de ali. et emp̄bi. S. sanctissimas. q̄ debet fieri fm̄ redditus

Extrema vinctio

quos res extimanda affert. facit tex. ibidē. 7 in au-
ten. de ec. titu. §. si autem annale. 7 tex. in. l. si quos
L. de rescin. ven.

2 **Qualiter fiet scdm reddit?** R. q. tri d. valere
res quot fructus pducit in. xxv. annis. vel si est res
q. debetur ecclesie in. xxv. annis. vt in. d. §. si ante
annale. vbi est tex. de triginta q. q. annis. et ibi no.

3 **Quid si res est nō fructuosa?** R. q. extimabit
firi q. cōmuniter appciatur. l. p. cia. in. p. n. ff. ad. l.
fal. Et hoc habet locū hodie cōter in omnib. reb. y
7 q. dicit. res tantū valet quantū vendi pōt. p. l. j.
§. si heres. ff. ad. treb. 7. l. querebat. ff. ad. l. fal. 7. l. si
quis vxo. §. vlti. ff. de fur. debet intelligi vey nō
habito respectu ad effectiōē singulariū psonarū;
h. cōmuniū. vt in. d. l. p. cia. nisi affectio est rōnabi-
lis respectu extimantis. de quo dic vt s. Emptio.
§. vij. et. ix.

4 **Utrū extimatio faciat venditiōē?** R. q. sic i
duob. casibus. Primū cum eo animo sit extimatio
vt ipa psetur. secus si fiat vt appareat quanti res
sit facta deterio. vt. l. ij. inter virum. L. de in. de.
Qd tunc apparet qū in pacto est vt transacto cer-
to tpe res que extimata data est reddat. quia tunc
nō facit venditiōē. vt. d. l. si inter. Scds casus est
qū res simpliciter datur extimata in contractu. de
cui natura est vt trāserat dominū. vt in. l. quo-
tiens. 7. l. plerūq. ff. de iure do. 7. l. extimatio. ff. so.
ma. Exemplū mulier dedit rem extimatā. c. viro
suo censebit vir emisse. fallit hoc qū natura con-
tractus repugnat vt faciat venditiōē. vt in. l. ser-
uos. ff. sa. ber. Exemplū ego 7 tu sumus heredes
et facimus extimatiōē de hereditate. tūc nō facit
vendiōē.

5 **Utrū extimatio faciat trāsire piculum in acci-
pientē.** vide s. Casus. §. vj.

Extrema vinctio. vide infra Vn-
ctio extrema.

Abule ociose vel seculariū nego-
cium non debet reatari

f in cōiunio clericoy aut religiosoy. vt i
c. cōiunio. 7 in. c. p. reuerentia. xliij. di.
nec fabulaz oblectamēta extimantiū mentem ad in-
centia libidinū. c. ideo. xxxvij. dist.

Acilitas venie incentiuū pbet
delinquēdi. xxiij. q. iij.

f est iniusta. de vi. 7 ho. de. c. vt clericoy.
vñ Stephan? papa dicit. Ecclesiastici
vigois ordo cōfunditur si aut temere illicita psum-
mant. aut nō cōcessa impune tēptent. pinde si ne-
gligenter ea q. male vsurpant omittunt? excessus
viā pculdubio alijs aperimus.

Acultas dicit qū sine difficulta-
te pōt quis facere. vt

f no. Inno. in. c. presenti. 7 in. c. romana
de sen. ex. li. vj.

Actum legitime retractari nō de-
bet. licz casus postea cue-

f niat a quo non potuit inchoari. de re.
iur. li. vj. Pa. in. c. discretiōē de eo qui
eo. cōsan. vxo. sue. dicit verā regulā qū factuz iam
est pfectū puta matrimonū. licet supueniat affini-

tas nō retractatur 7. l. si a me fuerit. ff. de indi. cum
alijs que vident contraria intelligunt qū factum
non erat perfectū sed soluz inchoatum: quia tunc
retractatur.

Utrū sit dicendū factū quod nō durat. R. glo. 1
in. c. ad nostrā. de regula. q. qū ex facto volumus
iudicare animū. tunc est veruz q. nō dicit factū. s.
animo faciendi qd non durat. 7 ibi ponit multas
conco. Adde tex. in. c. nam 7 ego. de pb. sig. cum
conco. in glo.

Utrū factū illegitime censeat factū? R. q. nō. 2
vt in. c. veniens. de p. sby. nō bapti. sicut inuile. et
nullū paria indicant. c. inter corporalia. de trālla.
Pla. sic etiā dicit non esse. q. minus idoneus est. vt
in. l. j. ff. qd cuiusq. vni. facit tex. cu. glo. in. c. frater
nitatis. de fri. 7 male. Vnde Bar. p. d. l. j. dicit q.
si pcurator: nō facit fidē de mandato. pinde est ac
si non cōparuisset: 7 dñs tanq. cōtumar. debet pu-
niri. Itē exapere 7 nō pbare idē est sicut non ex-
pere. c. cū super. de concess. pre. Et paria sunt q. ad
iuris effectuz non esse 7 non apparere. l. duo sunt
ficij. ff. de te. tu. Itē. non fieri 7 tarde fieri. vel eo
mō quo fieri nō debet. ar. c. auditis. de pecu. ff. qui
satisda. co. l. quonēs. 7 ibi glo.

Utrum plus sit facto cōsentireq. verbo? R. q. 3
sic. glo. est in. c. in causis. de elec. vide glo. in. c. dile-
cti filij. el. ij. de ap. vbi plus factis loqmur. factuz
alienū pmittens quō teneat. vide infra Sponsa-
lia. §. xij. factū vbi pmittitur venit quod inter-
est in obligatiōe. ff. si q. in ins vo non ie. l. cū q. s.

Alcidia. vide infra Legitima.

Alfarius dicit quis diuersimō
de. vt no. in. c. in me-
moria. xij. di. 7 i. c. quisq. s. xj. q. iij. 7 de
cri. fal. p. totū.

**Utrū sit falsarius q. absentū nomina in instru-
mento ponit. vel qui sigillū furtiue surripit?** R. q.
q. sic. vt no. in. c. quāto. 7. c. ea. de bis que sunt a p-
latis. Itē fm Bar. in autē. p. sby. L. de sacrosanc.
ecclē. falsitas nō solū cōmittit in dicendo falsum. h.
etiā in tacendo vey.

**Utrū aperiens literā alterius vt legat sit falsa-
rius.** R. q. glo. i. c. cū olim. el. ij. de offi. dele. tenet q.
debet puniri tanq. falsarius. allegat. c. olim. de re-
scrip. 7. c. ad audientiam. de cri. fal. Inno. vo tenet
q. iste minus peccat q. si falsificasset sigillū appone-
do adulterinum. tamē falsarius est. ppter qd dicit
pe. de aneb. q. solū debet puniri pena extraordi-
naria. c. de causis. de offi. dele. 7 concurrunt cōmu-
niter dect. 7. c. allegata per glo. loquuntur de falsa-
rio qui facit rasurā viciando literā. vt in. d. c. olim
vel apponendo sigillum. adulterinum. vt. d. c. ad
audientia. Bar. dicit. q. si aperit ostendendo ad-
uersario mittentis potest puniri vt falsarius. arg.
bonū in. l. j. §. is qui. ff. ad. l. cor. de fal. §. is qui de
posita instrumenta ostendit aduersario incidit in
crimen falsi. Quod no. contra notarios et aduoca-
tos qui ostendunt inra partis aduersario. Si vo
aperit h. nō ostendit aduersario. sic non puni-
t mine falsi. 7 videt. tex. in. d. c. cum olim. 7. ff. de ei.